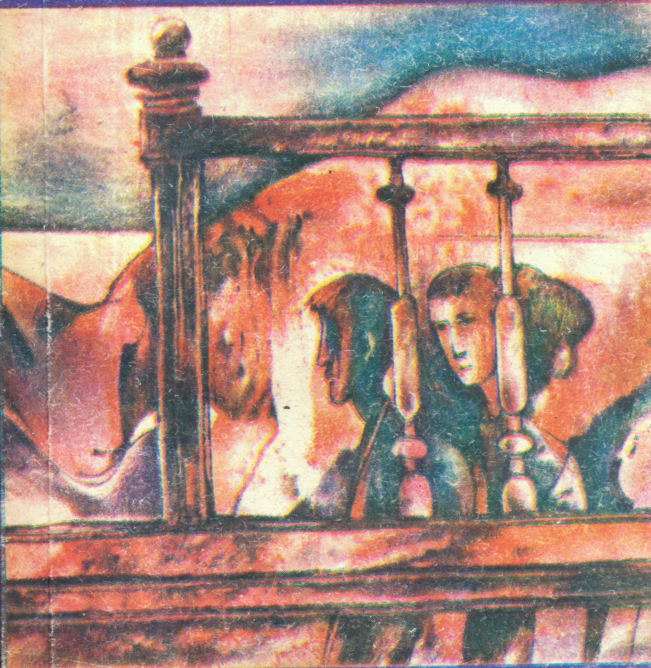

JOHN CHEEVER

ORASUL VISURILOR SPULBERATE

Colecția GLOBUS / Editura Univers

ȢOFERTA COLECȢIEI DE ION STATE

Grafica: Nicolae Sârbu, IlustraȢia: Mircea Dumitrescu

THE STORIES

of

JOHN CHEEVER

© 1977, 1978 by John Cheever

Jonathan Cape Ltd.

London

Toate drepturile asupra acestei versiuni sînt rezervate Editorii UNIVERS.

GLOBUS

John Cheever

**ORASUL
VISURILOR
SPULBERATE**

În românește
de
**FLORIN CONSTANTIN
PAVLOVICI**

EDITURA UNIVERS

București
1983

SÎNTEM O FAMILIE foarte legată sufletește. Tata a murit înecat, pe cînd eram mici, iar mama a subliniat întotdeauna faptul că relațiile noastre familiale au un gen de stabilitate cu care nu ne vom mai întîlni niciodată. Eu nu mă gîndesc mult la familie, dar cînd îmi aduc aminte de membrii ei și de țarmul pe care trăiau și de sarea mării, despre care cred că e în sîngele nostru, îmi face plăcere să-mi reamintesc că sînt un Pommeroy — nasul, înfățișarea și promisiunea longevității — și că, deși nu reprezentăm o familie de vază, atunci cînd ne strîngem laolaltă ne legănăm în iluzia că cei din neamul Pommeroy sînt unici. Nu spun asta pentru că mă interesează istoria familiei sau pentru că acest sentiment al unicității e profund ori important pentru mine, ci pentru a avansa ideea că, în ciuda deosebirilor dintre noi, sîntem devotați unul altuia și că orice ruptură intervenită în acest devotament este un izvor de confuzie și suferință.

Sîntem patru copii: soră-mea Diana și trei băieți — Chaddy, Lawrence și eu. Ca în majoritatea familiilor cu copii trecuți de treizeci de ani, ocupațiile, căsătoria și războiul ne-au despărțit. Helen și cu mine locuim acum în Long Island,

cu cele patru odrasle ale noastre. Eu sînt profesor la o școală secundară și am depășit vîrsta la care aștepti să fii făcut director — sau *principal*, cum spunem noi — însă îmi respect munca. Chaddy, care o duce mai bine decît noi ceilalți, trăiește în Manhattan, cu Odette și copiii lor. Mama locuiește la Philadelphia, iar Diana, de cînd cu divorțul, în Franța, totuși vara revine în Statele Unite pentru a-și petrece o lună la Laud's Head. Laud's Head e o stațiune estivală pe țărmul uneia dintre insulele de pe coasta statului Massachusetts. Pe vremuri aveam o locuință de țară acolo, iar prin anii douăzeci tata a construit casa cea mare. Ea se înalță pe o stîncă deasupra mării și, în afară de St. Tropez și de niște sate din Apenini, este locul meu cel mai drag. Fiecare dintre noi are drepturi egale asupra proprietății și contribuim cu toții bănește pentru a o menține în bună stare.

Fratele nostru mai mic, Lawrence, care este jurist, s-a angajat după război la o firmă din Cleveland și, timp de patru ani, nu l-a mai văzut nimeni. Cînd s-a hotărît să părăsească orașul Cleveland și să lucreze pentru o firmă din Albany, i-a scris mamei că, în perioada dintre slujbe, își va petrece zece zile la Laud's Head, cu nevasta și cu cei doi copii ai lor. Asta s-a întîmplat în momentul în care eu plănuisem să-mi iau vacanța — predasem la cursurile de vară — și, cum Helen și Chaddy și Odette și Diana urmau să se adune cu toții acolo, întreaga familie avea să fie împreună. Lawrence este membrul familiei cu care noi ceilalți avem cele mai puține lucruri în comun. De văzut, l-am văzut din an în Paști și presupun că asta-i motivul pentru care încă îi mai spunem

Tifty — o poreclă ce i s-a dat în copilărie, deoarece la micul dejun, când traversa holul spre sufragerie, papucii lui făceau un zgomot asemănător cu un „tifti-tifti-tifti“. Așa i-a zis tata și așa i-a zis toată lumea. Când a crescut mai mare, Diana îl numea câteodată „micul Isus“, iar mama, adeseori, „cobe“. Ne fusese antipatic Lawrence, dar așteptam reîntoarcerea lui cu un amestec de teamă și loialitate și cu ceva din bucuria și încântarea regăsirii unui frate.

Lawrence veni de pe continent într-o după-amiază de vară târzie, cu cursa de ora patru, iar Chaddy și cu mine ne duserăm să-l întâmpinăm. Sosirile și plecările feribotului de vară au toate semnele exterioare ale unei călătorii pe mare — fluierături, bătai de clopot, cărucioare de mână, grupuri de oameni, mirosul apei sărate — însă este o călătorie fără importanță, iar când am urmărit, în după-amiaza aceea, intrarea vasului în portul albastru și când m-am gândit că efectuează o călătorie fără importanță, mi-am dat seama că nimerisem exact genul de observație pe care l-ar fi făcut Lawrence. În timp ce automobilele păraseau bacul, încercăram să descoperim mutra lui Lawrence în spatele parbrizelor și nu întâmpinăram nici o dificultate în a ne recunoaște fratele. Ne repezirăm să-i strângem mâna și îi sărutăram stângaci soția și copiii.

— Tifty ! țipă Chaddy. Tifty !

E greu să judeci schimbările survenite în înfățișarea unui frate, totuși, în timp ce ne întorceam la Laud's Head, Chaddy și cu mine căzurăm de acord că Lawrence arăta încă foarte tânăr. Ma-

șina lui ajunse prima, iar noi îi scoaserăm geamantanele din mașină. Când am intrat eu în casă, el stătea în picioare în salon, vorbind cu mama și cu Diana. Acestea, îmbrăcate cu hainele lor cele mai bune și împodobite cu toate bijuteriile, îi făceau o primire extrem de călduroasă ; dar chiar și atunci, când toată lumea se străduia să pară cât mai drăgăstoasă și într-un moment în care astfel de strădanii vin de la sine, mi-am dat seama de o ușoară tensiune în încăpere. În timp ce urcam scările cu geamantanele grele ale lui Lawrence și mă gândeam la asta, am înțeles că antipatiile noastre sînt tot atît de adînc înrădăcinate în noi ca și simțămintele nobile și mi-am adus aminte că, odată, cu douăzeci și cinci de ani în urmă, când îl lovisem pe Lawrence cu o piatră în cap, acesta, de cum se dezmeticise, se dusesse glonț să se plîngă tatei.

Am cărat geamantanele la etaj, unde Ruth, soția lui Lawrence, începuse să-și instaleze familia. Ruth, o fată slăbuță, părea foarte obosită de pe urma călătoriei ; totuși, în clipa în care am întrebat-o dacă nu vrea să-i aduc ceva de băut, m-a refuzat.

Cînd am coborît, Lawrence nu se afla de față, însă toți ceilalți așteptau un cocteil, așa că am hotărît să-i dăm drumul. Lawrence este singurul din familie căruia nu i-a plăcut niciodată să bea. Ne-am luat băuturile pe terasă, astfel încît să putem vedea faleza și marea și insulele dinspre răsărit ; întoarcerea lui Lawrence și a soției sale, prezența lor în casă păreau să învioreze reacția noastră în fața binecunoscutei priveliști ; s-ar fi zis că plăcerea resimțită de ei, după o absență

atît de lungă, în contact cu arcuirea și coloritul
acelui țarm, se răsfrîngea și asupra noastră. În
timp ce stăteam acolo, Lawrence își făcu apariția
pe cărarea dinspre plajă.

— Nu e fantastică plaja, Tifty ? întrebă mama.
Nu e fantastic să fii din nou acasă ? Vrei un
Martini ?

— Mi-e totuna, răspunse Lawrence. Whisky,
gin... mi-e perfect egal ce beau. Dă-mi puțin rom.

— *Rom* n-avem, spuse mama.

Era prima notă de asprime. Fuseserăm învățați
să nu fim niciodată nehotărîți, să nu răspundem
niciodată cum răspunsese Lawrence. În afară de
asta, mama e profund preocupată de respectabili-
tatea casei și orice lucru care nu e conform cu
propriile ei principii, ca romul băut simplu sau
o sticlă de bere adusă la masă, stîrnește întrînsa
o împotrivire peste care, cu tot imensul ei simț
al umorului, nu poate trece. Își simți asprimea și
căută să o dreagă.

— Dorești puțin whisky irlandez, Tifty dragă ?
întrebă ea. Întotdeauna ți-a plăcut whisky-ul ir-
landez, nu ? Pe bufet se află niște whisky. De ce
nu-ți torni puțin ?

Lawrence spuse că-i este indiferent. Își turnă
un Martini, iar apoi, cînd coborî și Ruth, intra-
răm în casă pentru a lua masa.

În ciuda faptului că, tot așteptîndu-l pe Law-
rence, băuserăm prea mult înainte de cină, doream
să facem tot ce ne-ar fi stat în putință pentru
a avea liniște. Mama e o femeie mărunțică, a
cărei față amintește încă, în mod uimitor, cît de
drăguță trebuie să fi fost și a cărei conversație

e neobișnuit de amuzantă ; totuși în seara aceea vorbi despre un proiect de asanare a terenurilor din interiorul insulei. Diana e tot pe atît de drăguță pe cît de drăguță fusese, probabil, și mama ; e o femeie frumoasă și vioaie, căreia îi place să flecărească despre destrăbălății ei prieteni din Franța, dar în seara aceea vorbi despre școala din Elveția unde-și lăsase cei doi copii. Mi-am putut da seama că masa fusese pregătită pentru a fi pe placul lui Lawrence : nu prea abundentă și nimic care să-l supere prin risipă.

După cină, cînd am revenit pe terasă, norii mai păstrau acea lumină sîngerie specială și m-am bucurat că Lawrence are parte, la întoarcerea acasă, de un asfințit de soare atît de lugubru. Peste cîteva minute de ședere acolo, un bărbat pe nume Chester veni să o ia pe Diana. Îl cunoscuse în Franța, sau pe vapor în drum spre casă și, de zece zile, omul stătea la hanul din sat. Fu prezentat lui Lawrence și lui Ruth, după care el și Diana plecară.

— Țsta-i individul cu care se culcă acum ? întrebă Lawrence.

— Ce lucru oribil te-ai găsit să spui ! exclamă Helen.

— Ar trebui să-ți ceri scuze pentru asta, Tifty, zise Chaddy.

— Nu știu, vorbi mama pe un ton obosit. Nu știu, Tifty. Diana poate să facă ce vrea, iar eu nu pun întrebări sordide. E singura mea fată. Nu o văd des.

— Pleacă înapoi în Franța ?

— Pleacă peste două săptămîni.

Lawrence și Ruth stăteau la marginea terasei, nu pe scaune, nu în grupul scaunelor noastre. Cu gura strânsă, fratele meu mi se păru că seamănă atunci cu un cleric puritan. Uneori, când încerc să înțeleg starea lui sufletească, mă gândesc la începuturile familiei noastre în această țară, iar dezaprobarea rostită de el la adresa Dianei și a iubitului ei îmi aduse aminte aceste începuturi. Ramura Pommeroy-lor căreia îi aparținem noi a fost fondată de un pastor elogiat de Cotton Mather¹ pentru neobosita sa lepădare de diavol. Cei din neamul Pommeroy au fost pastori pînă pe la mijlocul secolului al nouăsprezecelea, iar severitatea ideilor lor — omul e plin de păcate și toată frumusețea pămîntească e desfrînare și stricăciune — a fost păstrată în cărți și în predici. Temperamentul familiei s-a schimbat oarecum și a devenit mai vesel, dar îmi amintesc de niște rubedenii — moșnegi și babe — care, pe vremea cînd învățam la școală, păreau să se întoarcă înapoi la întunecata epocă a pastoriilor, încîntați de vinovăția veșnică și de proslăvirea pedepsei. Dacă ești crescut în atmosfera asta (și, într-un anume sens, noi eram), cred că respingerea complexelor de vinovăție — negarea de sine, tăcerea și căința — reprezintă un test sipiritual, iar la acest test mi se părea că Lawrence căzuse.

— Aceea e Casiopeea ? întrebă Odette.

— Nu, dragă, răspunse Chaddy. Nu-i Casiopeea.

— Cine a fost Casiopeea ? se interesă Odette.

¹ Scriitor nord-american (1663—1728), autor de opere cu caracter religios.

— Soția lui Cepheus și mama Andromedei, spusei eu.

— Bucătăreasa e o susținătoare înrăită a echipei Giganților, comentă Chaddy. Și-ar da și ultimul banuț ca ei să câștige campionatul.

Se întunecase atît de tare, încît puteam vedea dîra de lumină a farului de la Cape Heron brăzdînd cerul. În beznă, de sub faleză, răsunau loviturile neîntrerupte ale valurilor ce se spargeau de țarm. Și atunci, cum i se întîmplă adesea cînd se lasă întunericul, iar ea a băut prea mult înainte de cină, mama începu să vorbească despre îmbunătățirile și anexele ce vor fi făcute într-o bună zi la casă — aripi de clădire, săli de baie, grădini.

— Peste cinci ani, casa aceasta se va afla în mare, spuse Lawrence.

— Tifty cobea ! rîse Chaddy.

— Mie să nu-mi zici Tifty, se supără Lawrence.

— Micul Isus ! insistă Chaddy.

— Zidul dinspre mare e crăpat rău, observă Lawrence. M-am uitat la el după-amiază. L-ai reparat acum patru ani și a costat opt mii de dolari. Nu poți face asta la fiecare al patrulea an.

— Te rog, Tifty, interveni mama.

— Faptele sînt fapte, zise Lawrence, și e o idee absolut prostească să construiești o casă la marginea falezei, pe o coastă ce se scufundă. De cînd mă știu eu și pînă astăzi, jumătate din grădina a dispărut spălată de valuri, iar pe locul unde aveam cîndva o baie, apa are patru picioare adîncime.

— Haideți să discutăm lucruri *mai generale*, spuse mama cu amărăciune. Să vorbim despre politică sau despre balul de la clubul marinarilor.

— De fapt, continuă Lawrence, în momentul de față casa e, probabil, în pericol. Dacă s-ar porni niște valuri neobișnuit de puternice, un uragan, zidul s-ar face praf și pulbere, iar casa s-ar prăbuși. Am putea să ne înecăm cu toții.

— Nu mai *suport*, spuse mama.

Intră în cămară și se întoarce cu un pahar plin cu gin.

Sînt prea bătrîn acum ca să mai cred că pot judeca sentimentele altora, însă eram conștient de tensiunea dintre Lawrence și mama, ba chiar știam cîte ceva din istoricul ei. Lawrence nu se poate să fi avut mai mult de șaisprezece ani cînd trase concluzia că mama e frivolă, rea, distructivă și peste măsură de autoritară. Odată stabilit acest lucru, hotărî să se despartă de ea. Pe atunci, locuia la internatul școlii și țin minte că de Crăciun nu a venit acasă. Și-a petrecut Crăciunul cu un prieten. După verdictul nefavorabil dat asupra mamei, venea pe acasă foarte rar, iar cînd venea, încerca mereu în discuțiile cu ea să-i reamintească despre înstrăinarea lui. Cînd s-a înșurat cu Ruth, nu a anunțat-o pe mama. Nu a anunțat-o nici cînd i s-au născut copiii. Dar, în ciuda acestor eforturi principiale și de lungă durată, lăsa impresia că, spre deosebire de noi ceilalți, despărțirea nu i-a priit niciodată; ori de cîte ori sînt împreună, simți brusc o tensiune, o lipsă de claritate.

Într-un fel, era regretabil că mama alesese acea seară pentru a se îmbăta. E dreptul ei — nu se îmbată prea des — și, din fericire, nu era belicoasă, dar noi ne dădeam seama de ceea ce se întîmplă. Pe măsură ce-și sorbea liniștită ginul,

o cuprindea tristețea că se desparte de noi ; părea neliniștită de ideea călătoriei. Apoi, starea sufletească i se schimbă, trecînd de la călătorie la ofensă, iar cele cîteva observații pe care le făcu deveniră arțăgoase și divagante. În clipa în care paharul fu aproape gol, își opri furioasă privirea asupra întunericului din față, mișcîndu-și ușor capul ca un luptător. Știam că în momentul acela în mintea ei nu mai era loc pentru toate insultele ce dădeau năvală acolo. Copiii erau stupizi, bărbatul i se înecase, servitorii erau hoți, iar scaunul pe care ședea era neconfortabil. Brusc, își lăsă jos paharul și-l întrerupse pe Chaddy, care vorbea despre baseball :

— Știu un singur *lucru*, spuse ea cu glas răgușit. Știu că, dacă există o viață de apoi, eu voi avea o cu totul altfel de familie. Nu voi avea decît copii fermecători, spirituali și fantastic de bogați.

Se ridică în picioare și, pornind-o spre ușă, aproape că se prăbuși. Chaddy o prinse la timp și o ajută să urce scările. I-am auzit spunîndu-și noapte bună, după care Chaddy se întoarse. Mi-am închipuit că, la acea oră, Lawrence se va simți obosit de pe urma călătoriei și întoarcerii, dar el rămase pe terasă, de parcă ar fi așteptat să fie martor la o ultima nelegiuire, iar noi îl lăsarăm acolo și ne duserăm să înotăm pe întuneric.

A doua zi dimineața cînd m-am trezit — sau poate mai eram încă adormit pe jumătate — am auzit pe cineva netezind terenul de tenis. E un zgomot mai slab și mai armonios decît plescăitu-

rile geamandurii de fier de la capătul promontoriului — un clipocit metalic, aritmic — ce se asociază în mintea mea cu începutul unei zile de vară, o prevestire bună. Când am coborât la parter, cei doi copilași ai lui Lawrence se aflau în salon, îmbrăcați în costume de cowboy pline de zorzoane. Sînt niște copii slabi și speriați. Mi-au spus că tatăl lor pregătește terenul de tenis, dar că ei nu vor să iasă afară, pentru că văzuseră un șarpe sub treapta de la intrare. Le-am explicat că verii lor — toți ceilalți copii — își luau micul dejun în bucătărie și că ar face bine să dea și ei fuga într-acolo. La această știre, băiatul începu să plîngă. După el se luă și soră-sa. Plîngeau de parcă mersul la bucătărie ca să mănînce le-ar fi încălcat drepturile cele mai scumpe. Le-am spus să stea cu mine. În încăpere intră Lawrence și-l întrebai dacă vrea să joace tenis. Mi-a răspuns nu, mulțumesc, deși credea că ar putea face cîteva partide de simplu cu Chaddy. Aici avea dreptate, deoarece atît el, cît și Chaddy sînt mai buni la tenis decît mine și, într-adevăr, după micul dejun, cei doi au jucat cîteva partide. Mai tîrziu, însă, cînd au venit și ceilalți să joace perechi, în familie, Lawrence a dispărut. Asta m-a supărat — în mod exagerat, cred; doar partidele noastre de dublu se desfășoară al naibii de interesant, iar el ar fi putut să joace un set, din politețe.

Spre sfîrșitul dimineții, pe cînd mă întorceam singur de pe teren, l-am văzut pe Tifty pe terasă, desprinzînd cu cuțitul o șipcă din perete.

— Ce s-a întîmplat, Lawrence? l-am întrebat. Termitele? Sînt termite în lemn și ne dau multă bătaie de cap.

— Casa, spuse el, are cam douăzeci și doi de ani. Șipcile vreo două sute de ani. Când a construit casa, pentru a-i da un aer venerabil tata trebuie să fi cumpărat șipci de la toate fermele din jur. Pe locul în care au fost bătute în cuie vechiturile astea, încă se mai poate vedea creta dulgherului.

Povestea cu șipcile era adevărată, deși eu o uitasem. Când s-a înălțat casa, tata — sau arhitectul lui — a dispus să fie căptușită cu șipci înnegrite de vreme și acoperite de licherii. Nu pricepeam motivele pentru care își închipuia Lawrence că lucrul e scandalos.

— Și uită-te la ușile astea, continuă Lawrence. Uită-te la ușile astea și la tocurile ferestrelor.

L-am urmat pînă la o masivă ușă olandeză ce dă spre terasă și m-am uitat la ea. Era o ușă relativ nouă, numai că cineva se străduise din răspuțeri să-i ascundă lipsa de vechime. Suprafața îi fusese crestată adînc cu un instrument metalic, iar inciziile fuseseră umplute cu vopsea albă, pentru a imita efectele apei de mare asupra lemnului, lichenii și putregaiul.

— Imaginează-ți că se pot cheltui mii de dolari pentru a face o casă zdravănă să semene cu o epavă, urmă Lawrence. Imaginează-ți mentalitatea pe care o implică acest lucru. Imaginează-ți că vrei să trăiești atît de mult în trecut, încît ajungi să-i plătești pe dulgeri pentru a-ți strica ușa de la intrare.

În clipa aceea, mi-am reamintit de susceptibilitatea lui Lawrence la ideea de timp, de sentimentele și părerile lui în legătură cu atitudinea

noastră față de trecut. Cu ani în urmă, îl auzisem spunînd că noi și prietenii noștri și partea noastră de națiune, aflîndu-ne în imposibilitatea de a rezolva problemele prezentului, ne întorseserăm, ca un adult ratat, înapoi la ceea ce presupuneam a fi o epocă mai simplă și mai fericită și că predicția noastră pentru restaurare și lumină de luminări dă măsura acestui iremediabil eșec. Ușoara dîră albăstruie de cretă îi readusese în minte aceste idei, ușa crestată i le consolidase, iar acum argumentele i se prezentau singure, unul după altul — deschizătura sumbră din ușă, mărimea semineului, grosimea dușumelelor și bucățile de scîndură montate în ele, ca să semene a cuie de lemn. În timp ce Lawrence îmi ținea o prelegere asupra acestor neajunsuri, apăruseră și ceilalți dinspre teren. De cum îl văzu pe Lawrence, mama avu o tresărire, din care îmi dădui seama că nu prea exista speranța vreunei apropieri între reprezentanta matriarhatului și fiul denaturat. Îl luă pe Chaddy de braț și zise :

— Haideți să înotăm și să bem cîte un Martini pe plajă. Haideți să petrecem o dimineață *fantastică*.

În dimineața aceea, marea avea o culoare uniformă, ca o nestemată verde. În afară de Tifty și Ruth, toată lumea merse pe plajă.

— Nu de *el* îmi pasă, spuse mama.

Era agitată și, tremurîndu-i paharul, vărsă puțin gin pe nisip.

— Nu de *el* îmi pasă. Pentru mine nu contează cît de *grosolan* și de *antipatic* și de *morcănos* e el ; dar ceea ce nu pot suporta sînt chi-

purile bieților lui copilași, copilașii ăia fantastic de nefericiți.

Avînd înălțimea falezei între el și noi, toată lumea vorbea furioasă despre Lawrence : cum se făcuse mai rău în loc să devină mai bun, cît de puțin semăna cu noi ceilalți, cum se căznea să ne strice orice bucurie. Ne băurăm ginul ; expresiile ofensatoare păsură să-și atingă apogeul, după care, unul cîte unul, intraram în apa de un verde uniform. Cînd am ieșit din apă, nimeni nu-l mai forfeca pe Lawrence ; șirul insultelor fusese retezat, de parcă înotul ar fi avut forța purificatoare revendicată de botez. Ne-am șters pe mîini și ne-am aprins țigările, iar dacă Lawrence a fost, totuși, pomenit în conversația noastră, asta s-a întîmplat numai pentru a se propune, cu amabilitate, ceva ce ar fi putut să-i placă și lui. Oare nu i-ar plăcea să facă o plimbare cu barca pînă la golful Barin sau să meargă la pescuit ?

Iar acum îmi amintesc că, în perioadele în care ne vizita Lawrence, înotam mai des decît o facem de obicei, și cred că lucrul își avea rațiunea lui. Cînd iritarea acumulată, ca urmare a prezenței lui, începea să ne pună la grea încercare răbdarea, nu numai față de Lawrence, dar și față de ceilalți, o porneam cu toții înot și ne răcoream dușmănia în apa rece. Îi mai văd și acum pe cei din familie stînd pe nisip, sub biciul reproșurilor usturătoare ale lui Lawrence, și-i văd bălăcindu-se și scufundîndu-se și revenind la suprafață și deslușesc în glasurile lor reinstaurarea răbdării și redescoperirea unei nesecate bunăvoințe. Dacă ar fi observat această schimbare — această iluzie a purificării — presupun că Lawrence i-ar fi găsit,

În vocabularul psihiatriei sau în mitologia Atlanticului, cine știe ce nume adecvat, însă nu cred că a observat schimbarea. I-a scăpat din vedere să definească forțele tămăduitoare ale mării, dar această scăpare a fost una dintre puținele lui ocazii ratate de a lua în derîdere un lucru.

Bucătăreasa din anul acela era o poloneză, pe nume Anna Ostrovick, angajată pe timpul verii. Era o bucătăreasă de prima mână — o femeie harnică, inimoasă, falnică și grasă, ce-și lua munca în serios. Îi plăcea să gătească și să i se aprecieze mîncarea; ori de cîte ori dădea ochii cu noi, ne îndemna să mîncăm. Pentru micul dejun, pregătea de două, trei ori pe săptămînă aluaturi calde — cornuri și cozonaci — și le aducea ea singură în sufragerie, zicînd: „Mîncăți, mîncăți, mîncăți!”. Cînd servitoarea ducea vesela înapoi în oficiu, o auzeam uneori pe Anna, care aștepta acolo în picioare, spunînd: „Bun! Au mîncat”. Le dădea de mîncare gunoierului, lăptarului și grădinarului. „Mîncăți!” le spunea. „Mîncăți, mîncăți!”. Marțea după-amiază pleca, împreună cu servitoarea, la cinematograf, dar nu-i plăceau filmele, pentru că actorii erau cu toții niște slăbănogi. Stătea în sala întunecoasă cîte un ceas și jumătate, urmărind nerăbdătoare apariția pe ecran a vreunui care să mănînce cu poftă. Bette Davis nu-i făcea Annei decît impresia unei femei care se hrănește prost. „Sînt așa de slabi!” comenta ea după ce părăsea filmul. Seara, după ce ne îndopa și după ce spăla oalele și cratițele, aduna firimiturile de la masă și ieșea să hrănească vietățile. În anul acela aveam cîteva găini și, cu toate că la ora aceea se și duseseră la culcare, Anna își răsturna

proviziile în jgheaburi și silea orătăniile adormite să le înghită. Hrănea păsările cântătoare din livadă și veverițele din parc. Apariția Annei la marginea grădinii și vocea ei insistentă — îi puteam auzi chemarea „Mîncăți, mîncăți, mîncăți!” — deveniseră, asemenea loviturii de tun de la clubul marinarilor trase la apusul soarelui și dîrei de lumină de la Cape Heron, un atribut al acelui ceas. „Mîncăți, mîncăți, mîncăți!”, o auzeam pe Anna strigînd. „Mîncăți, mîncăți...” Atunci se lăsa întunericul.

La trei zile după sosirea lui Lawrence, Anna mă chemă în bucătărie.

— Spuneți-i mamei dumneavoastră, îmi zise, ca *el* să nu mai vină în bucătăria mea. Dacă îmi intră tot timpul în bucătărie, plec. Mereu intră în bucătărie să-mi explice cît de amărîtă sînt. Mereu îmi spune că muncesc prea mult și că nu-s plătită destul și că ar trebui să fiu membră a unui sindicat care să-mi asigure concediile. Ha! Uite la el cît e de slab, și-mi intră în bucătărie cînd sînt ocupată, ca să mă plîngă pe mine, dar eu sînt la fel de bună ca el, sînt la fel de bună ca *oricare*, și n-am nevoie de oameni de-ăștia care să-mi ațină tot timpul calea și să mă compătimească. Sînt o bucătăreasă pricepută, o bucătăreasă vestită și-mi găsesc slujbă oriunde și singurul motiv pentru care lucrez vara asta aici e pentru că n-am mai fost niciodată pe o insulă, dar îmi pot găsi altă slujbă chiar mîine și, dacă îmi mai intră în bucătărie să-mi plîngă de milă, spuneți-i mamei dumneavoastră că plec. Sînt la fel de bună ca *oricare* și n-am nevoie de slăbănogul ăla să-mi explice cît de nenorocită sînt.

Deși mă bucuram să descopăr că bucătăreasa e de partea noastră, îmi dădeam seama că situația e delicată. Dacă mama i-ar fi cerut lui Lawrence să nu mai intre în bucătărie, acesta ar fi luat-o drept o jignire. El se putea simți jignit din orice și, uneori, în timp ce stătea posomorît la masă, avea aerul că fiecare cuvînt depreciator, indiferent de persoana sau realitatea vizată, îi este adresat lui. Nu am pomenit nimănui despre nemulțumirea bucătăresei, totuși, dintr-un motiv sau altul, nu s-au mai ivit necazuri din direcția aceea.

Următorul prilej de discordie cu Lawrence îl constituie tablele. Cînd sîntem la Laud's Head, jucăm multe partide de table. De obicei, la opt seara, după ce ne bem cafeaua, pregătim masa de joc. Într-un anume fel, este una dintre orele noastre cele mai plăcute. Luminile din cameră încă nu sînt aprinse, în obscuritatea grădinii poate fi văzută Anna, iar pe cer, deasupra capului ei, plutesc continente de foc și tenebre. Mama aprinde lumina și zornăie zarurile, ca un semnal. În mod obișnuit, jucăm cîte trei partide de căciulă, fiecare după cum îi vine rîndul. Jucăm pe bani și, la o partidă, se poate cîștiga sau pierde o sută de do'ari, însă, de obicei, miza e mult mai mică. Cred că pe vremuri juca și Lawrence — nu pot să-mi amintesc — dar acum nu mai joacă. Nu practică jocurile de noroc. Nu pentru că ar fi sărac sau pentru că ar avea anumite principii în privința lor, ci pentru că le consideră o prostie și o pierdere de timp. Cu toate acestea, era foarte dispus să-și piardă timpul urmărindu-i pe ceilalți cum joacă. Seară de seară, cînd începea jocul, își tragea un scaun alături de masă și privea cutia

de table și zarurile. Deși expresia îi era încărcată de dispreț, privea cu atenție. Voind să afle motivul pentru care ne urmărea astfel, mi-am fixat și eu ochii pe figura lui și cred că am priceput despre ce este vorba.

Nefiind jucător, Lawrence nu poate înțelege emoția pe care ți-o dă pierderea sau câștigul. Presupun că a uitat regulile jocului, astfel încât complicatele lui calcule și probabilități n-au cum să-l intereseze. Observațiile sale trebuiau să se oprească la faptul că tablele sînt un joc de noroc, o petrecere fără rost și că masa de joc, cu punctele marcate pe ea, e un simbol al nimicniciei noastre. Și, întrucît nu pricepe nici pasiunea jocului, nici succesiunea șanselor, m-am gîndit că obiectul interesului său trebuie să-l reprezinte membrii familiei. Într-o seară, în timp ce jucam cu Odette — câștigasem treizeci și șapte de dolari de la mama și de la Chaddy — cred că am înțeles ce se petrece în mintea lui.

Odette are părul negru și ochii negri ; are grijă să nu-și expună niciodată la soare timp îndelungat pielea albă, așa că izbitorul contrast dintre negru și paloare nu se schimbă nici vara. Simte nevoia să fie admirată și merită admirația — este elementul care o satisface — și e gata să cocheteze, în chip ușuratic, cu orice bărbat. În seara aceea, avea umerii goi, cu decolteul rochiei tăiat anume să i se vadă linia dintre sîni, ba chiar și sînii cînd se apleca peste masă. Continua să piardă și să cocheteze, dînd impresia că pierderile înseși fac parte din cochetărie. Chaddy se afla în cealaltă cameră. Odette pierdu trei partide, iar în mo-

mentul în care se încheie cea de a treia, se lăsă să cadă pe sofa și, privindu-mă drept în ochi, spuse ceva în legătură cu o plimbare pe dune, pentru a-și plăti datoria. Lawrence o auzi. Mă uitai la Lawrence. Părea scandalizat și mulțumit totodată, de parcă tot timpul ar fi bănuț că nu pentru un lucru atît de inconsistent ca banii jucăm noi. Evident, se poate să greșesc, dar cred că, urmărindu-ne jocul de table, Lawrence simțea că asistă la desfășurarea unei dureroase tragedii, în care banii cîștigați și pierduți de noi slujeau drept simbol al unor tranzacții mai primejdioase. Încercarea de a descifra o semnificație și un scop în fiecare gest pe care îl facem îi e caracteristică lui Lawrence, după cum nu există nici o îndoială că, în clipa în care același Lawrence va descoperi logica interioară a comportamentului nostru, acest comportament îi va apărea sordid.

Chaddy veni să joace cu mine. Nici unuia dintre noi nu i-a plăcut să piardă vreodată unul în fața celuilalt. În copilărie ne era interzis să ne jucăm împreună, deoarece întotdeauna se termina cu bătaie. Amîndoi credeam că ne cunoaștem firea pînă în cele mai mici amănunte. Eu cred că el e prudent; el crede că eu sînt nesăbuit. Orice am juca — tenis sau table, baseball sau bridge — provoacă dușmănie, iar uneori lucrurile arată de parcă însăși libertatea noastră ar fi la mijloc. Cînd pierd în fața lui Chaddy, nu pot dormi. Toate acestea reprezintă numai jumătate din adevărul pe care îl cuprinde relația noastră competitivă, dar, cum lui Lawrence tocmai acea jumătate avea să-i apară limpede, prezența sa la masă m-a făcut să mă simt atît de stingherit, încît am pier-

dut două partide. Când m-am ridicat de la masa de joc, am încercat să nu arăt supărat. Lawrence mă urmărea cu atenție. Am ieșit pe terasă să-mi consum acolo, în întuneric, supărarea pe care o resimt ori de câte ori pierd în fața lui Chaddy.

Când m-am întors în cameră, juca mama cu Chaddy. Lawrence pîndea în continuare. În mintea lui, Odette își pierduse virtutea față de mine, eu îmi pierdusem respectul de mine însumi față de Chaddy, iar acum mă întrebam ce vede el în partida ce se desfășura. Privea cu lăcomie, de parcă vechea cutie de table și masa marcată ar fi servit la o decisivă confruntare de forțe. Cît de dramatice trebuie să i se fi părut masa de joc, în cercul ei de lumină, și jucătorii tăcuți și vuietul de afară al mării! Aici se afla întruchiparea canibalismului spiritual; aici, sub nasul lui, se găseau simbolurile rapacității, tîlcul modului feroce în care ființele umane se folosesc unele de altele.

Pe mama o caracterizează un joc pasionat, subtil și contrariant. Mereu are mîinile în casa adversarului. Când joacă cu Chaddy, care e copilul preferat, atenția ei sporește. Lawrence trebuie să fi observat acest lucru. Mama e o femeie sentimentală. E bună la inimă și se lasă ușor impresionată de lacrimi și slăbiciuni, însușire care, ca și frumosul ei nas, nu i s-a schimbat deloc cu vîrsta. Durerea altora o mișcă profund, iar uneori dă impresia că încearcă să-i ghicească lui Chaddy vreo suferință, vreo pierdere, pe care să i le poată potoli sau alina, restabilind astfel relația pe care o avea cu el pe vremea cînd era mic și bolnav.

Îi place să-i apere pe cei slabi și neajutorați, iar acum, că sîntem mari, se simte lipsită de această plăcere. Lumea afacerilor și obligațiilor, a bărbaților și războiului, a vînației și pescuitului are asupra ei un efect exasperant. (Cînd s-a înecat tata, i-a aruncat undițele și puștile cît colo.) Mereu ne-a dăscălit să ne bazăm pe propriile noastre forțe, dar cînd ne întoarcem la ea — mai ales Chaddy — pentru mîngîiere și ajutor, pare să se simtă în apele ei. Lawrence, bănuiesc eu, își închipuia că bătrîna și fiul ei își jucau în acel moment chiar sufletul.

Mama pierdu. Avea aerul dezolat al omului năpăstuit, așa cum se întîmplă întotdeauna cînd pierde.

— Ei, *fir-ar să fie!* oftă ea. Dați-mi ochelarii, dați-mi carnetul de cecuri, dați-mi ceva de băut.

În sfîrșit, Lawrence se ridică și-și dezmoți picioarele. Ne privi posomorît. Zgomotul vîntului și al mării crescuse în intensitate, iar eu mi-am zis că, dacă aude valurile, le aude probabil numai ca un sumbru răspuns la sumbrele lui întrebări; că, după părerea lui, revărsarea apelor va fi șters de pe fața pămîntului tăciunii aprinși rămași de la focurile petrecerii noastre. Prezența unei minciuni este insuportabilă, iar el părea întruchiparea unei minciuni. Nu puteam să-i explic plăcerea simplă și intensă de a juca pe bani și mi se părea îngrozitor de nedrept ca el să fi stat la marginea mesei și să fi tras concluzia că jucăm pe sufletele noastre. Agitat, făcu de două-trei ori înconjurul încăperii, după care, ca de obicei, ne ferici cu o formulă de despărțire :

— Cred că o să vă picniți stînd așa, seară de seară, înghesuiți unul într-altul ca-ntr-o cușcă, zise el. Hai, Ruth. Eu mă duc să mă culc.

În noaptea aceea, l-am visat pe Lawrence. I-am văzut chipul șters amplificîndu-se pînă la urîțenie, iar dimineata la deșteptare m-am simțit rău, de parcă în timpul somnului aș fi suferit o mare pierdere spirituală, cum ar fi pierderea curajului și încrederii. Era o nerozie să mă las tulburat de fratele meu. Aveam nevoie de vacanță. Trebuia să mă destind. La școală locuim într-unul dintre dormitoare, mîncăm la cantină și niciodată nu ieșim nicăieri. Nu numai că predau engleza iarnă și vară, dar și lucrez în biroul directorului, iar la întîlnirile sportive de pe pista de alergări, eu dau semnalul trăgînd cu pistolul. Aveam nevoie să mă eliberez de toată povestea asta și de oricare altă formă de anxietate și m-am hotărît să-mi evit fratele. În aceeași dimineată am luat-o pe Helen, împreună cu copiii, la o plimbare cu barca și, pînă la vremea cînei, nu ne-am mai întors acasă. A doua zi am ieșit la un picnic. Pe urmă a trebuit să plec la New York, iar la întoarcere urma să mă duc la balul costumat de la clubul marinarilor. Acolo Lawrence nu mergea și e o petrecere la care eu mă distrez întotdeauna de minune.

Invitațiile din acel an precizau că ținuta rămîne la latitudinea fiecăruia. După cîteva consultări, Helen și cu mine ne-am înțeles cum să ne îmbrăcăm. Lucrul pe care și-l dorea cel mai mult, zicea ea, era să fie din nou mireasă, astfel încît se hotărî să-și pună rochia de nuntă. M-am gîndit

că e o alegere bună — sinceră, veselă și ieftină. Alegerea ei o influență pe a mea și m-am decis să-mi pun echipamentul vechi de fotbalist. Mama aranjă să meargă într-un costum tip Jenny Lind, întrucât exista în podul casei o asemenea vechitură. Celorlalți, care conveniseră să-și închirieze îmbrăcăminte, le-am adus eu costume, când cu plecarea la New York. Lawrence și Ruth nu se băgară în nici una dintre combinații.

Helen făcea parte din comitetul de organizare a balului și-și petrecu mai toată ziua de vineri cu pavoazarea clubului. Diana, Chaddy și cu mine ridicarăm pânzele și ieșirăm în larg. Cele mai multe plimbări pe care le fac în perioada aceasta cu barca sînt în Manhasset, iar drumul spre casă obișnuiesc să mi-l fixez după depozitul plutitor de benzină și acoperișurile de tablă ale adăpostului pentru ambarcațiuni; în după-amiaza aceea, în timp ce ne întorceam, a fost o plăcere să ținem prova pe direcția unei clopotnițe albe din sat și să găsim apa verde și limpede chiar și în apropierea țărmului. La sfîrșitul plimbării ne-am oprit la club, să o luăm pe Helen. Cei din comitet încercaseră să dea sălii de bal înfățișarea unui submarin, iar faptul că aproape reușiseră să creeze această iluzie o făcea pe Helen foarte fericită. Ne-am întors la Laud's Head cu mașina. Fusese o după-amiază splendidă, însă, în drumul spre casă, simțirăm vîntul de răsărit — vîntul păcătos, cum ar fi spus Lawrence — bătînd dinspre mare.

Soția mea Helen are treizeci și opt de ani și, dacă nu și-ar vopsi părul, bănuiesc eu, ar fi cărunță, dar și-l vopsește într-un blond discret — o culoare ștearsă — și cred că i se potrivește. În seara

aceea, în timp ce se îmbrăca, eu am pregătit coc-teilurile, iar cînd am urcat sus să-i duc un pahar, am văzut-o, pentru prima oară de la căsătoria noastră, în rochie de mireasă. N-ar avea nici un rost să spun că mi s-a părut mai frumoasă decît în ziua nunții, dar pentru că am îmbătrînit și sentimentele mele sînt, îmi închipui, mai profunde și pentru că în seara aceea puteam vedea pe chipul ei atît tinerețea, cît și vîrsta, atît atașamentul pentru tînăra care fusese, cît și pozițiile pe care le cedase cu grație în fața timpului, cred că nici-odată pînă atunci nu mă simțisem atît de adînc emoționat. Îmi pusesem echipamentul de fotbal, iar apăsarea lui, greutatea pantalonilor și a apă-rătoarelor de umeri¹ operaseră o schimbare în mine, de parcă odată cu îmbrăcarea vechiului echipament m-aș fi eliberat de fireștile neliniști și necazuri ale vieții mele. Era ca și cum amîndoi ne-am fi întors la anii de dinaintea căsătoriei noastre, anii de dinaintea războiului.

Înainte de bal, soții Collard au dat un mare di-neu la care, cu excepția lui Lawrence și Ruth, a participat și familia noastră. Am ajuns la club, cir-culînd cu mașina prin ceață, pe la nouă și jumă-tate. Orchestra cînta un vals. În timp ce-mi lăsam la vestiar pelerina de ploaie, cineva mă bătu pe spate. Era Chucky Ewing, iar partea nostimă era că și el era îmbrăcat ca un fotbalist. Și lui și mie, treaba ni se păru teribil de amuzantă. Cînd am trecut prin hol spre sala de bal, încă mai rîdeam. M-am oprit la ușă să privesc petrecerea.

¹ E vorba de fotbalul american, care comportă un echi-pament special.

Spectacolul era minunat. Pretutindeni, în părțile laterale și sub tavan, comitetul agățase plase de pescuit. Plasele de sub tavan erau înțesate de baloane colorate. În lumina estompată, îndulcită, lumea — prietenii și vecinii noștri — dansînd după melodia „Ora trei dimineța” forma un tablou încîntător. Pe urmă, am observat mulțimea femeilor îmbrăcate în alb și mi-am dat seama că, la fel ca și Helen, purtau rochii de mireasă. Patsy Hewitt și doamna Gear și domnișoara Lackland valsau în apropiere, gătite ca mirese. Mai apoi, în locul unde Chucky și cu mine stăteam în picioare, își făcu apariția Pep Talcott. Era costumat ca Henric al VIII-lea, dar ne spuse că gemenii Auerbach și Henry Barrett și Dwight MacGregor purtau cu toții echipament de fotbal și că, după ultima socoteală, pe ring se aflau zece mirese.

Această coincidență, această nostimă coincidență, ne făcu să o ținem tot într-un rîs, iar rezultatul fu una dintre cele mai vesele petreceri din cîte avuseserăm vreodată la club. La început m-am gîndit că femeile aranjaseră între ele să poarte rochii de mireasă, însă cele cu care am dansat mi-au spus că e o coincidență și sînt siguri că Helen a luat hotărîrea singură. Totul a decurs normal pentru mine, pînă cu puțin timp înainte de miezul nopții. Atunci am văzut-o pe Ruth, în picioare, la marginea ringului. Purta o rochie lungă, roșie. Cu totul anapoda. Nu era deloc în spiritul petrecerii. Am dansat cu ea, dar, cum nimeni nu intervenea să mă schimbe, mi-am blestemat zilele la gîndul că va trebui să-mi pierd toată noaptea dansînd cu ea și am întrebat-o unde

e Lawrence. Mi-a răspuns că e afară, între docuri. Am dus-o pe Ruth la bar, am lăsat-o acolo și am ieșit să-l caut pe Lawrence.

Ceața dinspre răsărit se așternuse deasă și umedă, iar el stătea singur pe puntea docului. Nu era costumat. Nici măcar ca pescar sau marinar nu se deranjase să se îmbrace. Avea un aer foarte sumbru. Pîcla ne învăluia ca un fum rece. Aș fi vrut să fi fost o noapte senină, într-atît ceața părea să fie manevrată de mîinile mizantropului meu frate. Și înțelegeam că geamandurile — vuietul și bocănitul pe care li-l puteam auzi în acel moment — trebuiau să răsune în auzul lui ca niște strigăte aproape omenești, strigătele înfundate ale unor înecați, deși orice marinar știe că geamandurile au fost fixate acolo tocmai pentru că sînt necesare și demne de toată încrederea. Și mai înțelegeam că semnalul de ceață lansat de la far trebuia să însemne pentru el rătăcirii și pierderi și că putea să interpreteze pe dos vivacitatea muzicii de dans.

— Hai, Tifty, i-am spus, vino să dansezi cu nevastă-ta sau să-i găsești vreun partener.

— De ce să fac asta? De ce? întrebă el, ducîndu-se la fereastră și privind de acolo petrecerea. Uită-te la ei, continuă el, uită-te la...

Chucky Ewing pusese mîna pe un balon și încerca să organizeze o „grămadă” în mijlocul sălii. Ceilalți dansau samba. Iar eu știam că Lawrence se uita posomorît la petrecere, așa cum se uitase la șipcile mîncate de vreme ale casei, de parcă ar fi văzut în ea o pervertire și o falsificare a timpului; ca și cînd, vrînd să fim fotbaliști și mirese, noi am fi arătat lumii că, odată stinse idealurile

tinereții, ne-am dovedit incapabili de a ne mai găsi alte idealuri și, lipsiți de credință și principii, am ajuns niște caraghioși și niște amariți. Iar ideea că Lawrence gândește astfel despre atîția oameni buni, fericiți și generoși îmi provocă o silă atît de cumplită, încît m-am simțit rușinat, pentru că el este totuși fratele meu și un Pommeroy. L-am luat pe după umeri și am încercat să-l silesc să intre, dar n-a vrut.

M-am întors la vreme pentru a prinde marea paradă și, după ce s-au împărțit premiile pentru cele mai frumoase costume, au fost coborîte baloanele. În sală fiind zăpușeală, cineva deschise imensele uși dinspre docuri, iar vîntul de răsărit se învîrteji prin încăpere, tîrînd majoritatea baloanelor pe punte și apoi în apă. Chucky Ewing se repezi după ele, iar cînd le văzu zburînd peste platformă și plutind pe apă, își scoase echipamentul de fotbal și se aruncă în valuri. După el se aruncă Eric Auerbach, se aruncă și Lew Phillips, mă aruncai eu și știți și dumneavoastră cum e la petrecere după miezul nopții, cînd lumea începe să sară în apă. Am recuperat mai toate baloanele, ne-am uscat și am continuat să dansăm și nu am plecat acasă pînă dimineata.

A doua zi era ziua expoziției de flori. Mama, Helen și Odette își anunțaseră toate participarea. După o mică gustare, Chaddy duse femeile și copiii cu mașina, la expoziție. Eu am tras un pui de somn, iar pe la mijlocul după-amiezii mi-am luat slipul și un prosop și, în clipa în care plecam de acasă, am zărit-o pe Ruth la spălătorie. Spăla rufe. Habar n-am de ce trebuie să lucreze mult

mai mult decât oricare altul, dar mereu spală sau calcă sau cîrpește. S-ar putea să fi fost învățată de mică să-și petreacă timpul în felul acesta, după cum e posibil să fie sclava unei pasiuni mistuitoare. Spală și calcă rufe cu o fervoare de pocăit, deși nu-mi pot închipui cu ce crede că a păcătuit. Copiii erau și ei în spălătorie. M-am oferit să-i iau la plajă, dar n-au vrut să meargă.

Era spre sfîrșitul lui august și strugurii sălbatici, care cresc din belșug în toată insula, făceau ca aerul să miroase a vin. Poteca se termină într-un mic crîng de stejari, după care urci dunele, unde, în afară de iarba pitică, nu crește nimic. Auzeam marea și țin minte că m-am gîndit atunci la felul în care Chaddy și cu mine obișnuiam să vorbim despre ea. Tineri fiind, ajunseserăm la concluzia că niciodată nu vom putea trăi în vest, deoarece i-am duce dorul. „E foarte frumos aici“, spuneam noi politicoși oamenilor de la munte cînd ne aflam în vizită la ei, „dar ne lipsește Atlanticul.“ Îi priveam de sus pe cei din Iowa și Colorado, cărora le fusese refuzată această revelație, și disprețuiam Pacificul. Acum puteam auzi valurile, a căror greutate suna ca o reverberație, ca un tumult, iar zgomotul lor îmi plăcea, așa cum îmi plăcuse de cînd eram mic, și mi se părea că poartă în el o forță purificatoare, ca și cum, printre alte lucruri, mi-ar fi curățat memoria de imaginea lui Ruth din spălătorie.

Pe plajă se afla însă Lawrence. Stătea jos. Am intrat în apă fără să-i adresez un cuvînt. Apa era rece, iar cînd am ieșit din ea mi-am pus cămașa. I-am spus fratelui meu că am de gînd să

fac o plimbare pînă la promontoriul Tanners și mi-a răspuns că mă însoțește. Am încercat să merg alături de el. Nu are picioare mai lungi decît ale mele, întotdeauna însă îi place să pășească în fața însoțitorului său. Mergînd în urma lui, uitîndu-mă la capul și umerii lui aplecați, mă întrebam ce-ar putea să înțeleagă el oare din peisajul acela.

De acolo de unde se terminau dunele și stîncile, începeau niște izlazuri, care prinseseră să se coloreze din verde în brun și în galben. Izlazurile erau ținute pentru păscutul oilor, dar cred că Lawrence o fi observat că solul e erodat și că oile grăbesc degradarea. Dincolo de cîmpuri, pe coastă, sînt cîteva ferme cu parcuri și acareturi frumoase, se prea poate însă ca Lawrence să nu se fi gîndit decît la soarta grea a fermierului din insulă. În partea cealaltă a insulei noastre se deschidea larg oceanul. Întotdeauna le spuneam oaspeților că acolo, la răsărit, se întinde țărmul Portugaliei, dar pentru Lawrence, de la țărmul Portugaliei și pînă la tirania din Spania nu era decît un mic pas. Valurile se spargeau cu un zgomot asemănător unor strigăte de „ura, ura, ura!”, dar pentru Lawrence ele sunau „*vale, vale!*”. Presupun că spiritului său întristat și sarcastic țărmul i-o fi apărut drept o morenă terminală, marginea lumii preistorice, după cum trebuie să-i fi trecut prin gînd și faptul că pășim pe granița lumii, a singurei lumi cunoscute, atît în cuget, cît și în fapt. Dacă i-ar fi scăpat cumva din vedere lucrul acesta, bombardarea unei insule nelocuite de către avioane ale marinei de război era în măsură să i-l reamintească.

Plaja se înfățișează ca un peisaj vast, neobișnuit de curat și de simplu. E ca un petic de lună. Apa ce se tot izbea de țarm bătătorise pământul, astfel încât era ușor de mers pe jos, și tot ce se vedea pe nisip fusese transformat și răstransformat de valuri. Vedeai acolo cochilia țepoasă a unei scoici, o coadă de mătură, un ciob de sticlă și o bucată de cărămidă, acestea din urmă măcinat și sfărâmate pînă la a deveni aproape de nerecunoscut, și presupun că proasta dispoziție a lui Lawrence — își ținea capul în jos — se alimenta cînd dintr-o sfărîmătură, cînd dintr-alta. Persistența acestui pesimism începea să mă înfurie, astfel încît, ajungîndu-l din urmă și punîndu-i o mîină pe umăr, i-am spus :

— E o zi de vară, Tifty, o zi de vară și nimic mai mult. Ce se întîmplă ? Nu-ți place aici ?

— Nu-mi place, răspunse el pe un ton blînd, fără să-și ridice ochii. Am de gînd ca partea mea de moștenire la casă să i-o vînd lui Chaddy. Nu m-am așteptat să mă simt bine aici. Singurul motiv pentru care m-am întors a fost să-mi iau adio.

L-am lăsat să ajungă din nou în față și am mers în spatele lui, privindu-i umerii și gîndindu-mă la toate vorbele de adio pe care le spusese în viață. Cînd s-a înecat tata, s-a dus la biserică și și-a luat adio de la tata. La numai trei ani după aceea, a ajuns la concluzia că mama e frivolă și i-a spus adio. În primul an de studenție fusese foarte bun prieten cu colegul său de cameră, dar omul bea prea mult și, la începutul celui de al treilea trimestru, Lawrence și-a schimbat colegii de cameră și i-a spus adio prietenului său. După doi ani de universitate, a tras concluzia

că atmosfera era prea izolată și și-a luat adio de la Yale. S-a înscris la Columbia și a obținut diploma de jurist, dar a constatat că primul său patron e necinstit și, după șase luni, și-a luat adio de la o slujbă bună. S-a căsătorit cu Ruth la primărie și și-a luat adio de la biserica episcopală protestantă ; apoi s-au dus să locuiască pe o stradă dosnică din Tuckahoe și și-au luat adio de la clasa de mijloc. În 1938, Lawrence a plecat la Washington pentru a lucra ca avocat al statului, spunând adio unei întreprinderi particulare, dar după opt luni petrecute la Washington a conchis că administrația Roosevelt era sentimentală și și-a luat adio de la ea. Părăsirea Washingtonului pentru o suburbie din Chicago, unde își luă adio de la vecini, unul câte unul, acuzându-i de beție, bădăranie și stupiditate. Își luă adio de la Chicago și plecă în Kansas ; își luă adio de la Kansas și plecă la Cleveland. Acum își luase adio de la Cleveland și venise din nou în est, oprindu-se la Laud's Head destul timp cât să-și ia adio de la ocean.

Era un lucru trist, îngustime de spirit și lipsă de orizont, o confuzie între prudență și caracter, iar eu doream să-l ajut :

— Revino-ți, i-am spus. Revino-ți, Tifty.

— Din ce să-mi revin ?

— Din mohoreala asta. Hai, revino-ți. E doar o zi de vară. Îți strici singur buna dispoziție și le-o strici și pe a altora. Avem nevoie de o vacanță, Tifty. Avem nevoie de ea. Eu am nevoie de odihnă. Toți avem nevoie. Și tu faci ca lucrurile să devină încordate și neplăcute. Nu am

decît două săptămîni de vacanță pe an. Două săptămîni. Am nevoie de relaxare. La fel și ceilalți. Avem nevoie de odihnă. Tu crezi că pesimismul tău e un avantaj, dar nu-i decît un refuz de a înțelege realitățile.

— Care realități ? întrebă el. Diana e o femeie ridicolă care trăiește în promiscuitate. Odette, la fel. Mama e alcoolică. Dacă nu se potolește, într-un an-doi ajunge la spital. Chaddy e necinstit. Întotdeauna a fost așa. Casa e gata-gata să se prăbușească în mare.

Se uită la mine și adăugă, de parcă ideea i-ar fi venit în minte prea tîrziu :

— Iar tu ești un prost.

— Ești ticălos și cătrănit, i-am replicat eu. Un ticălos și un cătrănit.

— Piei din fața mea, tîmpitule ! zise el și-și continuă drumul.

Atunci am pus mîna pe o rădăcină, am venit în spatele lui și — deși niciodată nu mai loviseam un om pe la spate — am cumpănit bine rădăcina îngreunată de apă și, dintr-o învîrtitură a brațului, i-am ars lui Lawrence, fratelui meu, o lovitură în cap, care l-a trîntit pe nisip, și i-am văzut sîngele țîșnind și începînd să-i înroșească părul. În clipa aceea îmi doream să-l văd mort, mort și gata de a fi înmormîntat, nu înmormîntat, ci gata de a fi înmormîntat, pentru că nu voiam să fiu lipsit de ceremonie și etichetă în momentul îndepărtării lui, al îndepărtării lui din conștiința mea, și-i vedeam pe toți ceilalți — Chaddy și mama și Diana și Helen — în doliu în casa de pe strada Belvedere, casă dărîmată cu douăzeci de ani în urmă, întîmpinîndu-și

oaspeții și rudele la ușă și răspunzînd la condoleanțele lor manierate cu manierată durere. Nimic din cele cuvenite nu lipsea, astfel încît, mai înainte ca obositoarea ceremonie să se sfîrșească, simțai că Tifty, chiar dacă fusese ucis pe o plajă, ajunsese la adînci bătrînețe și că era o lege a naturii — și încă una minunată — ca el să fie îngropat în recele, recele pămînt.

Tot mai zăcea pe nisip. M-am uitat într-o parte și-ntr-alta. Nimeni nu ne văzuse. Plaja goală, ca un pete de lună, tindea să îmbrățișeze invizibilul. În revărsarea lui scînteietoare, un val își împrășcă stropii pe locul unde îngenunchease Lawrence. Încă mi-ar fi plăcut să termin cu el, însă acum începusem să acționez ca doi oameni: ucigașul și samariteanul. Cu un vuiet scurt și înfundat, ca pornit din adîncuri, un val alb ajunsese la el, încercuindu-l și împrăștiindu-și spuma pe umerii lui, iar eu l-am prins pe Lawrence și l-am ținut să nu fie luat de curent. Pe urmă l-am tras pe un loc mai înalt. Părul i se năclăise de sînge, încît părea negru. Mi-am scos cămașa și am sfîșiat-o, pentru a-i pansa capul. Era conștient și nu credeam că e rănit grav. Nu spunea nimic. Nici eu nu am scos un cuvînt. L-am lăsat acolo.

Am coborît cîțiva pași pe plajă, după care m-am întors să-l privesc; în clipa aceea mă gîndeam la propria mea piele. Se ridicase și părea sigur pe picioare. Lumina era clară încă, dar dinspre ocean răbufneau, asemenea unei pîcle ușoare, aburi șerpuitori, astfel încît, după ce m-am mai îndepărtat puțin, abia dacă-i mai puteam distinge, în obscuritatea aceea, silueta întunecată.

Peste tot în partea de jos a plajei vedeam năvălind aerul greu de sare. I-am întors spatele lui Lawrence și, când m-am apropiat de casă, am pornit-o din nou înot, așa cum cred să fi făcut după fiecare ciocnire pe care o avusesem cu el în vara aceea.

Ajuns acasă, m-am lungit pe terasă. Se întoarsă și ceilalți. Am auzit-o pe mama criticînd aranjamentele florale care obținuseră premii. Nici unul dintr-ale noastre nu cîștigase nimic. Apoi, ca întotdeauna la ora aceea, casa se liniști. Copiii se duseră la bucatărie, să-și ia masa de seară, iar ceilalți urcară să facă baie. Pe urmă l-am auzit pe Chaddy pregătind cocteilurile, iar conversația despre arbitrii de la expoziția de flori fu reluată. Apoi mama țipă :

— Tifty ! Tifty ! Oh, Tifty !

Stătea în ușă, arătînd pe jumătate mort. Își scosese bandajul însîngerat și-l ținea în mînă.

— Fratele meu a făcut asta, spuse el. Fratele meu a făcut-o. M-a lovit cu o piatră... sau cu altceva... pe plajă.

Glasul i se frînse, sugrumat de mila ce-o simțea pentru sine. Am crezut că o să înceapă să plîngă. Nici unul dintre ceilalți nu scoase o vorbă.

— Unde-i Ruth ? strigă el. Unde e Ruth ? Unde dracu' e Ruth ? Vreau să facă bagajele. Nu mai am timp de pierdut aici. Am lucruri importante de făcut. Am de făcut lucruri *importante*.

Și urcă scările.

Plecară spre continent a doua zi dimineța, cu vaporul de ora șase. Mama se sculă să-și ia rămas

bun, ea singură dintre toți, și e ușor de închipuit scena simplă și crudă — reprezentanta matriarhatului și fiul denaturat privindu-se unul pe altul cu o groază ce sugera puterea dragostei, a dragostei cu sensul schimbat. Am auzit glasurile copiilor și mașina coborînd pe alee și m-am sculat și m-am dus la fereastră, și ce dimineață era ! Doamne, ce dimineață ! Vîntul bătea dinspre miazănoapte. Aerul era limpede. În atmosfera caldă a începutului de zi, trandafirii din grădină miroseau a dulceață de căpșuni. Pe cînd mă îmbrăcam, am auzit șuierul vaporului, întîi semnalul de avertisment, apoi pe cel dublu, de plecare ; îmi puteam imagina oamenii stînd pe puntea superioară și bînd cafea din fragile pahare de carton și pe Lawrence la proră, spunînd mării : „*Thalassa, thalassa*“, în vreme ce timizii și nefericiții săi copii contemplant universul, din strînsirea brațelor mamei lor. Cu dangăt de clopot, geamandurile îl jeleau melancolic pe Lawrence și, în timp ce, prin splendoarea ei grandioasă, lumina te împiedica să-ți azvîrli brațele în aer și să înjuri triumfător, ochii lui Lawrence urmăreau dîra neagră a mării ce rămînea în urmă ; se gîndea la fundul întunecat și straniu, acolo unde, la un stîngen și cinci picioare adîncime, zace părintele nostru.

Vai, ce poți face cu un astfel de om ? Ce poți face ? Cum poți să-i împiedici ochiul să nu descopere, în mulțime, obrazul spuzit de coșuri, mîna infirmă ; cum poți să-l înveți să devină simțitor la inestimabila măreție a omului, la frumusețea, aspră în aparență, a vieții ; cum poți să pui degetul, în locul lui, pe adevărurile inflexibile în

fața căroră frica și oroarea sînt neputincioase? În dimineața aceea marea era irizată și misterioasă. Diana și Helen — soră-mea și nevastă-mea — înotau, iar eu le vedeam capetele descoperite, negru și auriu, în apa întunecată. Le-am văzut venind la mal și am văzut că erau goale, lipsite de sfiiciune, frumoase și pline de grație și m-am uitat îndelung la femeile goale ce ieșeau din mare.

LA ORA ȘAPTE dimineața, cînd se deșteaptă, Jim sări în picioare și trecu, pe rînd, pe la toate ferestrele dormitorului. Era atît de obișnuit cu zgomotul și îmbulzeala orașului, încît, după șase zile petrecute în New Hampshire, frumusețea dimineții de vară încă îi mai apărea violentă și stranie. Dealurile păreau să vină de-a dreptul din cerul de la miazănoapte. De la ferestrele dinspre apus, văzu soarele puternic incendiind copacii în munți, revărsîndu-și lumina în apa netedă a lacului și înfigîndu-și razele în dependințele imense și demodatei clădiri, la fel de poruncitor ca bătaile clopotelor de fontă.

Se îmbracă și trase storurile încet, ca lumina să n-o trezească pe nevastă-sa. Timpul petrecut de Ellen la țară, spre deosebire de timpul său, nu era limitat. Ea stătuse aici toată vara și avea să rămînă pînă la întîi septembrie, cînd urma să se întoarcă în oraș, cu bucătăreasa, aparatul de fărîmițat gheața și covorul persan.

Cînd coborî scările din spațioasa casă a soacrei sale, la parter era liniște și curățenie. Emma Boulanger, slujnica franțuzoaică, ștergea praful în hol. Jim traversă sufrageria întunecoasă și deschise ușa de la oficiu, însă acolo altă servitoare, Agnes

Shay, îl împiedică să pătrundă mai departe pe domeniile ei.

— Domnule Brown, îl opri ea pe un ton dezagreabil, îmi spuneți mie ce vreți la micul dejun și Greta vă pregătește.

Voia să-și ia micul dejun la bucătărie, împreună cu fiul său de cinci ani, dar Agnes nici nu se gîdea să-l lase să facă vreun pas dincolo de partea din față a casei, pe teritoriile acelea rezervate servitorilor și copiilor. Jim îi spuse ce dorea să mănînce și, întorcîndu-se prin sufragerie, ieși pe terasă. Aici era o adevărată explozie de lumină, iar văzduhul mirosea de parcă tocmai atunci s-ar fi abătut pe pajiște o mulțime de fete superbe. Era o dimineață de vară splendidă, o dimineață în care ai fi zis că nu se poate întîmpla nimic rău. Jim se uită la terasă, la grădini, la casă, cu un iluzoriu sentiment de stăpîn. O putea auzi pe doamna Garrison — soacra sa văduvă și adevăratul proprietar a tot ce vedea el — vorbind singură și cu însuflețire printre îndepărtatele straturi cu puieți și răsaduri.

În timp ce-și lua micul dejun, Agnes îi spuse că Nils Lund vrea să-l vadă. Vestea îl flată pe Jim. Nu avea să stea în New Hampshire decît zece zile, și numai ca oaspete, însă îi plăcea să fie consultat de grădinar. Nils Lund muncea de mulți ani pentru doamna Garrison. Locuia într-o căsuță de pe proprietate, iar nevastă-sa, acum moartă, lucrase la bucătărie. Nils era supărat că nici unul dintre fiii doamnei Garrison nu se interesează de proprietate și îi mărturisea adesea lui Jim cît de fericit se simte să aibă un om în

preajmă cu care să poată sta de vorbă despre lucrurile ce-l preocupau.

Grădinile lui Nils nu mai aveau nici o legătură cu nevoile casei. În fiecare primăvară, el ara și sădea acri întregi de legume și flori. Apariția lăstarilor de sparanghel era semnalul unei disperate întreceri între legume și masa doamnei Garrison. Nils, iritat de irosirea al cărei autor era el însuși, se prezenta în fiecare seară la ușa bucătăriei, pentru a-i declara bucătăresei că, în situația în care nu se consumă mai multă mazăre, mai multe căpșuni, mai multă fasole, mai multă salată, mai multă varză, atunci minunatele legume, udate cu sudoarei lui, vor putrezi.

După ce își termină micul dejun, Jim se duse în spatele casei, unde Nils îi spusese, cu o înfățișare gravă, că cineva îi mănâncă porumbul, care tocmai începuse să se coacă. Despre dăunătorii din lanul de porumb discutaseră și mai înainte. La început crezuseră că de vină sînt căprioarele. În dimineața aceasta, Nils își schimbase părerea, bănuind că e vorba de enoți. Ținea ca Jim să-l însoțească și să vadă cu ochii lui stricăciunile făcute.

— Dacă-s enoții, spuse Jim, capcanele alea din magazia de scule ar cam trebui să-și facă datoria. În plus, cred că există și o pușcă acolo. Diseară, pun capcanele.

O luară pe drumeagul ce ducea peste deal spre grădini. Pe porțiunile erodate, cîmpurile din capătul drumului erau acoperite cu mușchi și presărate cu tufe de ienupăr. Din direcția lor venea o aromă de nedescris, puternică și adormitoare.

— Uitați-vă, arată Nils, cînd ajunseră în dreptul lanului de porumb. Uitați-vă, uitați-vă...

Frunze, mătase și vîrfuri mîncate pe jumătate zăceau risipite pe jos și călcate în picioare.

— Îl semăn, zise Nils, pe tonul bărbatului ce se adresează unei neveste cicălitoare, gata să socotească încă o dată împrejurările care au făcut ca răbdarea să nu-i fie răsplătită. Pe urmă, vin ciorile să ciugulească boabele. Îl prășesc. Și acum, nici pomeneală de porumb.

O auziră pe Greta, bucătăreasa, cîntînd, în timp ce urca drumeagul, cu rămășițe de mîncare pentru găini. Se întoarseră să o privească. Era o femeie voinică și înaltă, cu o voce formidabilă și un piept de contralto de operă. O clipă mai târziu, vîntul le aduse la urechi și glasul doamnei Garrison, dintre straturi. Doamna Garrison vorbea tot timpul singură. Cuvintele ei alese și autoritare răsunau în aerul limpede al acelei dimineți ca notele unei trompete :

— De ce plantează el verbina asta purpurie hidoasă, în fiecare an ? Știe că nu am ce face cu purpuriul. De ce *plantează* dezgustătoarea verbină purpurie ?... Și am să-l pun să mute din nou tufele de rodul pămîntului. O să răsădesc iar crini pe marginea bazinului...

Nils scuipă în țărîină :

— Dracul s-o ia de muiere ! exclamă el. Dracul s-o ia !

Vederea Gretei îi adusese aminte de soția lui moartă, iar glasul puternic al doamnei Garrison îi reamintise de cealaltă legătură, silnică, dintre stăpîină și grădinar, pe care numai moartea avea s-o desfacă. Nu făcu nici un efort să-și ascundă supărarea și Jim se trezi prins, ca într-un foc încrucișat, între monologul soacrei și furia grădi-

narului ei. Spuse că se duce să arunce o privire la capcane.

Descoperi capcanele în magazia de unelte, iar în cămară găsi o pușcă. În momentul în care traversa pajiștea, se întâlni cu doamna Garrison. Aceasta, o femeie uscățivă cu părul alb, era îmbrăcată într-o uniformă de fată în casă, uzată, iar pe cap purta o pălărie de pai jerpelită. Avea brațele pline de flori. Își spuseră bună dimineța, își împărtășiră, prin exclamații, părerea despre frumusețea zilei și-și continuară drumul în direcții opuse. Jim duse capcanele și pușca în spațele casei. Acolo se afla Timmy, fiul său, jucându-se de-a spitalul cu Ingrid, fiica bucătăresei, o fată slăbuță, palidă, de unsprezece ani. Copiii se uitară puțin la el, după care își văzură mai departe de joacă.

Jim unse capcanele și le curăță prinzătorile, astfel încât să se închidă la cea mai mică atingere. În timp ce le verifica buna funcționare, din casă își făcu apariția Agnes Shay, ducînd-o de mîna pe Carlotta Bronson, una din nepoatele doamnei Garrison. Carlotta avea patru ani. Mama ei plecase în vara aceea în vest, pentru divorț, și Agnes fusese ridicată din condiția de fată în casă la rangul de bonă. La cei aproape șaiszeci de ani ai ei, se dovedea o bonă pasionată. De dimineță și pînă seara nu-și mai descleșta mîna pe pe mînuța Carlotei.

Agnes se chiorî peste umărul lui Jim la capcane și zise :

— Știți, pînă nu se duc la culcare copiii, n-ar trebui să puneți capcanele, domnu' Brown... Carlotta, nu te apropia de capcanele alea ! Vino aici !

— N-o să le pun decît mai tîrziu, o liniști Jim.

— Păi da, s-ar putea ca unul din copii să se prindă într-una din capcanele alea și să-și rupă vreun picior, insistă Agnes. Și o să fiți atent și cu pușca aia, nu, domnu' Brown? *Puștile sînt făcute ca să omoare. Încă n-am văzut să existe o pușcă și să nu se întîmple un accident...* Hai, Carlotta, să mergem. Îți pun alt șorțuleț și, pînă vii să-ți bei sucul de fructe și să mănînci biscuiții, poți să te joci în nisip.

Fetița o urmă în casă, urcînd împreună cu ea scările din spate spre camera copiilor. Cînd rămaseră singure, Agnes o sărută timid pe creștet, de parcă s-ar fi temut să n-o tulbure cu dragostea ei.

— Nu mă atinge, Agnes, spuse Carlotta.

— Nu, dragă, nu te ating.

Agnes Shay era întruchiparea ideii de slujnică. Sufletul ei, obișnuit cu zoaiile vaselor și stropit cu apă de colonie ieftină, trăit în dormitoare strîmte și lipsite de soare, pe coridoare dosnice, scări dosnice, în spălătorii, dulapuri de rufe și în camerele de servitori ce amintesc de închisoare, devenise docil și pustiu. Ierarhiile slujbei îi apăreau tot atît de drepte și de neclintite ca cercurile infernului. Nu i-ar fi oferit doamnei Garrison un loc la masa servitorilor din bucătărie, exact așa cum nici doamna Garrison nu i-ar fi oferit ei unul în mohorîta ei sufragerie. Agnesei îi plăceau rînduielile unei case mari. Cînd se întuneca, trăgea draperiile din salon, aprindea lumînările de pe masă și suna clopoțelul care anunța cina, exact ca un paracliser zelos. În serile frumoase, cînd stătea pe veranda din spate între gălețile de gunoi

și lăzile de lemne, îi plăcea să-și readucă în minte chipurile tuturor bucătăreselor pe care le cunoscuse. Lucrul acesta făcea ca viața să i se pară bogată.

Agnes nu fusese niciodată atât de fericită ca în vara aceea. Iubea munții, lacul și cerul și se îndrăgostise de Carlotta, așa cum se îndrăgostește un tânăr. Își făcea griji pentru propria-i înfățișare. Își făcea griji pentru unghiile ei, pentru scrisul ei, pentru educația ei. Oare corespund? se întreba ea. Irascibila și nefericita copilă era singura ei legătură cu dimineața, cu soarele, cu tot ce e frumos și emoționant. S-o atingă pe Carlotta, să-și lipească obrazul de părul cald al fetei, îi dădea sentimentul coplesitor al tinereții redobândite. Mama Carlotei urma să se întoarcă de la Reno în septembrie, iar Agnes își pregătise discursul cu care avea s-o întâmpine: „Lăsați-mă să am eu grijă de Carlotta, doamnă Bronson! În timp ce erați plecată, am citit toate articolele din *Daily News* despre îngrijirea copiilor. O iubesc pe Carlotta. S-a învățat cu mine. Știu ce vrea...”

Doamna Garrison fiind indiferentă față de copii, iar doamna Bronson aflându-se la Reno, Agnes nu avea rivali, dar trăia într-o permanentă spaimă ca nu cumva să i se întâmple ceva Carlotei. Nu o lăsa să poarte la gât eșarfă, de teamă să nu se agațe în vreun cui sau în cine știe ce ușă și să stranguleze copila. Orice scară abruptă, orice ochi de apă mai adânc, lătratul îndepărtat al fiecărui câine de pază o îngrozeau pe Agnes. Noaptea visa că a luat foc casa și că, neputînd s-o salveze pe Carlotta, se arunca singură în flăcări. Acum, ca

un adaos la celelalte neliniști, veneau capcanele de oțel și pușca. De la fereastra camerei copiilor, îl vedea pe Jim. Capcanele nu erau instalate, dar asta nu le făcea cu nimic mai puțin periculoase, trîntite acolo pe pămînt, unde oricine putea călca pe ele. Jim demontase pușca și o curăța cu o cîrpă, dar Agnes se simțea de parcă arma ar fi fost încărcată și așintită spre inima Carlotei.

Jim auzi vocea nevastă-si, își adună piesele de la pușcă și se duse pe terasă, unde Ellen stătea într-un șezlong, cu micul dejun pe o tavă. O sărută și se gîndi cît de tînără, de zveltă și de drăguță arată. De cînd se căsătoriseră, își petrecuseră foarte puțin timp la țară, iar faptul de a fi împreună în această dimineată strălucitoare și tihnită îi făcea pe amîndoi să se simtă ca și cum ar fi regăsit emoția primelor întîlniri. Căldura soarelui, asemenea unei stări de continuă și intensă dorință, îl orbea pe fiecare dintre ei, pînă la a nu mai vedea imperfecțiunile celuilalt.

Hotărîseră ca în dimineata aceea să plece cu mașina la Black Hill, pentru a vedea proprietatea Emerson. Ellen era încîntată să viziteze ferme părăsite, cu gîndul că vor cumpăra într-o bună zi o casă la țară. Jim o trata cu bunăvoință, deși nu era cu adevărat interesat; la rîndul ei, Ellen își imagina că îl ademenește și că, odată, undeva, pe vreo colină melancolică, vor găsi o fermă care să-i meargă drept la inimă și lui.

Imediat ce Ellen își termină micul dejun, o porniră spre Black Hill. Aceste expediții după ferme abandonate îi purtaseră pe multe drumuri lăturalnice, neîngrijite, însă cel ce ducea la Black

Hill era mai nenorocit decît tot ce întâlneau pînă atunci Jim. Din octombrie și pînă în mai era, probabil, impracticabil.

Cînd ajunseră la ferma Emerson, Ellen își mută privirea de la casa modestă și dărăpănată la fața lui Jim, să-i vadă reacția. Nici unul dintre ei nu scoase o vorbă. Acolo unde ea vedea farmec și siguranță, el vedea ruină și claustrare.

Ferma se afla sus pe deal, însă într-o scobitură a terenului, iar Jim observă că, așa cum curba de nivel adăpostea casa de vînturile dinspre lac, tot astfel aceeași curbura o lipsea de priveliștea apei sau a munților. Observă de asemenea că pe o suprafață de o mie de iarzi, începînd de la pragul de granit, toți copacii ceva mai mari fuseseră tăiați. Soarele bătea pe acoperișul de tablă. Într-una din ferestrele fațadei se vedea un afiș decolorat al Crucii Roșii. Ca un talisman, se gîndi el, al prăpăditei vieți rustice pe care o detesta.

Coborîră din mașină și traversară curtea. Iarba era înaltă pînă la brîu și plină cu trifoi dulce mirositor. Trandafiri sălbatici se agățau de pantalonii lui Jim. Cînd încercă ușa, încuietoarea ruginită îi rămase în mîini. O urmă nerăbdător pe Ellen prin încăperile întunecoase, cu aer stătut, așa cum o urmase prin alte încăperi, într-o stare asemănătoare de ruină, din Maine, Massachusetts, Connecticut și Maryland. Ellen era o femeie stăpînită de temeri numeroase și greu de explicat — teamă de circulație, de sărăcie și, în chip deosebit, de război — iar aceste îndepărtate și improbabile case reprezentau pentru ea încredere și siguranță.

— Bineînțeles, spuse ea, dacă am cumpăra casa, ar trebui să băgăm în ea pe puțin zece mii de dolari. Practic, am cumpăra doar pământul. Înțeleg asta.

— Mda, recunosc că șase mii e un preț bun pentru atîta pământ, răspunse el cu tact.

Își aprinse țigara și se uită printr-o fereastră spartă la o grămadă de utilaje agricole ruginite.

— Vezi, am putea da jos toate despărțiturile astea, zise ea.

— Da, conveni el.

— Simt din ce în ce mai mult că trebuie să ne găsim un locșor departe de New York, insistă ea. Dacă ar veni un război, am fi prinși acolo ca niște șobolani. Evident, dacă plecăm de tot din oraș, nu sînt sigură cum ne-am putea cîștiga pîinea. Am putea vinde înghețată la o tonetă.

— Nu știu mai nimic despre aparatele de făcut înghețată.

Dialogul acesta, se gîndi el, făcea parte din vizitele lui la țară, așa cum făceau parte înotul și băutura ; și avea să fie scurt.

— Așadar, nu-ți place casa ? întrebă ea.

Cînd Jim răspunse că nu, Ellen oftă și păși din vestibulul întunecat afară în soare. El o urmă și închise ușa. Ellen se uită înapoi, ca și cînd ușa s-ar fi închis peste propria-i salvare, după care își luă soțul de braț și se îndreptă, alături de el, spre mașină.

În ziua aceea, doamna Garrison, Ellen și Jim luară prînzul pe terasă. Ingrid și Timmy mîncară la bucatărie, iar Agnes Shay o hrăni pe Carlotta în camera copiilor, după care o dezbracă, trase

jaluzelele și o culcă. Întinzându-se apoi pe podea, alături de patul fetei, căzu ea însăși într-un somn adânc. La ora trei, se deșteptă și o trezi pe Carlotta. Aceasta era transpirată și părea prost dispusă.

După ce o îmbracă pe Carlotta, Agnes o duse jos în salon. Acolo aștepta doamna Garrison. Era unul dintre ritualurile acelei veri ca bătrîna să-și petreacă, în fiecare după-amiază, o oră cu Carlotta. Lăsată singură cu bunica, fetița înțepeni pe un scaun. Doamna Garrison și Carlotta se plictiseau una pe alta.

Doamna Garrison dusesese o viață neobișnuit de comodă, atît de bine susținută de prieteni și de tot felul de plăceri, încît păstra și acum un uimitor optimism. Era impulsivă, generoasă și foarte binevoitoare. Și fără astîmpăr.

— Ce facem, Carlotta ? întrebă ea.

— Nu știu, răspunse fetița.

— Să-ți fac un colier de margarete ?

— Da.

— Bine, atunci așteaptă aici. Nu te atingi de bomboane sau de lucrurile de pe masa mea, da ?

Doamna Garrison ieși în hol, de unde luă un coș și niște foarfeci. Gazonul de sub terasă se termina brusc într-o pajiște acoperită cu margarete albe și galbene. Umplu coșul cu ele. Cînd se întoarse în salon, Carlotta stătea la fel de țeapănă pe scaun. Doamna Garrison nu avu încredere în ea și, mai înainte de a se așeza pe sofa, privi cu atenție masa. Se apucă să împungă florile pufoase cu un ac cu ață.

— O să-ți fac un colier și o brățară și o coro-niță, zise ea.

— Nu vreau colier de margarete, spuse Carlotta.

— Dar mi-ai spus că vrei.

— Vreau un colier *adevărat*, răspunse Carlotta. Vreau un colier de perle, așa cum are tanti Ellen.

— Ei, poftim ! se minună doamna Garrison.

Puse acul și florile deoparte. Își aduse aminte de primele ei perle. Le purtase la o serată, în Baltimore. Fusesse o serată minunată și, pentru moment, amintirea ei o emoționă. Pe urmă, se simți bătrână.

— Nu ești destul de mare ca să porți perle, îi explică ea. Nu ești decît o fetiță mică.

Vorbea pe un ton potolit, căci amintirea orașului Baltimore îi trezise imaginea altor petreceri : a seratei de la iaht-club la care își sucise glezna și a balului mascat la care participase costumată ca Sir Walter Raleigh. Ziua devenise zăpușitoare. Căldura îi dădu doamnei Garrison o stare de somnolență și o împinse pe panta amintirilor. Se gîndi la Philadelphia și la insulele Bermude. Cînd Carlotta vorbi din nou, era atît de cufundată în amintiri, încît tresări.

— Nu sînt mică, spuse Carlotta pe neașteptate. Sînt mare ! Sînt mai mare decît Timmy și decît Ingrid și decît toată lumea.

Vocea i se frînse și ochii i se umplură de lacrimi.

— Cu vremea o să fii destul de mare, o asigură doamna Garrison. Nu mai plînge.

— Vreau să fiu doamnă mare. Vreau să fiu doamnă mare ca tanti Ellen și ca mămică.

— Și când o să fii mare ca maică-ta, ai să dorești să fii din nou mică, se supără doamna Garrison.

— Vreau să fiu doamnă, țipă copila. Nu vreau să fiu mică. Nu vreau să fiu fetiță.

— Termină, strigă doamna Garrison. Termină cu plînsul. Ce căldură! Habar n-ai ce vrei. Uită-te la mine. Jumătate din timp mi l-am pierdut dorind să fiu îndeajuns de mare ca să dansez. E ridicol, e absolut...

Prin tenda coborîta a ferestrei, observă o umbră. Se apropie de fereastră și-l văzu pe Nils Lund îndepărtîndu-se pe pajiște. Probabil că auzise totul. Gîndul o făcu să se simtă deosebit de prost. Carlotta tot mai plîngea. Pe doamna Garrison o scotea din sărute să-i audă plînsul. S-ar fi zis că sensul acelei după-amiezi fierbinți — și, pentru o clipă, sensul vieții ei — depindea de fericirea micii făpturi.

— E ceva ce ți-ar plăcea să faci, Carlotta?

— Nu.

— Vrei o bomboană?

— Nu, mulțumesc.

— Vrei să porți perlele mele?

— Nu, mulțumesc.

Doamna Garrison se hotărî să scurteze întrevederea și sună după Agnes.

*

La bucătărie, Greta și Agnes își sorbeau cafeaua. Vasele de la masa de prînz fuseseră spălate, iar zarva care însoțea cina nu începuse. În bucătărie era răcoare și curat, împrejurimile casei

erau și ele liniștite. Se întâlneau acolo în fiecare după-amiază, acesta fiind, pentru ele, momentul cel mai plăcut al zilei.

— *Dumneaei* unde-i ? întrebă Greta.

— *Dumneaei* ? Înăuntru, cu Carlotta, răspunse Agnes.

— Azi dimineață vorbea singură în grădină, zise Greta. A auzit-o Nils. Acu' îi cere să mute niște crini, dar Nils n-o să facă nimic. Nici măcar iarba n-o s-o tundă.

— Emma a făcut curat în salon, o informă Agnes. Pe urmă, hop și *dumneaei* acolo, cu toate florile alea.

— Vara viitoare mă întorc în Suedia, declară Greta.

— Tot patru sute de dolari costă ? se interesă Agnes.

— Da, răspunse Greta, șuierînd cuvîntul, pentru a evita să spună *ja*. Poate că la anul n-o să coste așa de mult. Dar, dacă nu merg la anul, Ingrid împlinește doisprezece ani și atunci o să-i plătesc bilet întreg. Vreau s-o văd pe mama. E bătrînă.

— Trebuie să mergi, fu de acord Agnes.

— Am mai fost în 1927, în 1935 și în 1937, înșiră Greta.

— Eu am fost acasă în 1937, spuse Agnes. Ultima dată. Tata era bătrîn. Am stat acolo toată vara. Am crezut c-o să merg și în anul următor, dar *dumneaei* a zis că dacă merg mă concediază, așa că n-am mai mers. Și în iarna aceea tata a murit. Voiam să-l văd.

— Eu vreau s-o văd pe mama, spuse Greta.

— Ei vorbesc despre priverile de aici, zise Agnes. Munții ăștia mărunți ! Irlanda e ca o grădină !

— Mă întreb dacă o să mai merg vreodată, mărturisi Greta. Acum sînt prea bătrînă. Uită-te la picioarele mele. Varice.

Își scoase un picior de sub masă, ca să vadă Agnes.

— Eu nu mai am pentru ce să mă întorc. Frații îmi sînt morți, amîndoi frații. N-am pe nimeni în Europa. Voiam să-l văd pe tata.

— Ah, prima oară cînd am venit aici !... exclamă Greta. Mă simțeam pe vaporul ăla ca la petrecere. Credeam c-o să mă îmbogățesc. Mă întorc acasă. Mă îmbogățesc, mă întorc acasă...

— La mine a fost la fel, spuse Agnes.

Auziră tunetul. Doamna Garrison sună iarăși, nerăbdătoare.

Dinspre miazănoapte se stîrni furtuna. Vîntul își întee rafalele, o creangă verde se prăbuși pe gazon, iar casa răsună de strigăte și de zgomotul ferestrelor trîntite. Cînd se porniră fulgerele și ploaia, doamna Garrison le urmări de la geamul dormitorului ei. Carlotta și Agnes se ascunseseră într-o firidă. Jim, Ellen și fiul lor se aflau pe plajă și urmăriră furtuna din ușa adăpostului pentru bărci. Furia ținu o jumătate de oră, după care se abătu către apus ; aerul era răcoros, amărui și curat, însă după-amiaza se terminase.

În timp ce copiii își luau cina, Jim o porni spre peticul de porumb, fixă capcanele și puse momeala. La coborîrea dealului, simți miros de prăjitură coaptă dinspre bucătărie. Cerul se limpezise,

peste munți se așternuse o lumină potolită, iar casa părea că-și concentrează toate energiile asupra cinei. Îl văzu pe Nils lângă cotețul găinilor, îi spuse bună seara, însă Nils nu-i răspunse.

Înainte de a se așeza la masă, doamna Garrison, Jim și Ellen băuseră câte un cocteil, după aceea vin, astfel încît, în momentul în care își sorbeau coniacul și cafeaua pe terasă, erau ușor amețiți. Soarele apunea.

— Am primit o scrisoare din Reno, îi informă doamna Garrison. Florrie vrea ca pe data de doi-prezece, cînd o să merg la New York, la nuntă la Peyton, să i-o duc pe Carlotta.

— Shay o să moară, spuse Ellen.

— Shay o să piară, preciză doamna Garrison.

Cerul părea incendiat. Îi vedeau lumina purpurie strălucind trist printre pini. De departe, de dincolo de lac, vîntul stingher, ce se stîrnește uneori la munte chiar la căderea întunericului, le aduse în auz cuvintele unui cîntec, cîntat de niște copii aflați acolo, în tabără :

*„La lacul Bellows
E o tabără de fete.
Tabăra Massasoit
E numele ei.
De cînd soarele răsare
Și pîn-la înserare,
Veselia e în floare
Acolo, în vale, jos...”*

Glasurile erau subțirele, cristaline și încrezătoare. Apoi vîntul schimbător destrămă cîntecul și aduse de-a lungul acoperișului de ardezie, pînă

acolo unde stăteau cei trei, o dîră de fum miro-sind a lemne.

— Niciodată nu mi se întîmplă să aud tunetul, spuse doamna Garrison, fără să-mi amintesc că Enid Clark a fost lovită mortal de trăsnet.

— Cine-i Enid ? întrebă Ellen.

— O femeie nemaipomenit de antipatică, răspunse doamna Garrison. Într-o după-amiază, făcea baie în fața unei ferestre deschise și a omorît-o trăsnetul. Soțul ei se certase cu episcopul, așa că n-a fost înmormîntată de catedrală. Au pus-o lîngă piscină și i-au citit slujba morților acolo și nu era nimic de băut. După ceremonie am plecat cu mașina înapoi la New York, iar pe drum tatăl tău a oprit la un contrabandist de alcool și a cumpărat o ladă de whisky scoțian. Era într-o sîmbătă după-amiază, cu un meci de fotbal și cu o circulație foarte aglomerată la ieșirea din Princeton. Ca șofer, îl aveam pe francezul ăla din Canada, al cărui fel de a conduce mă speria de fiecare dată. I-am spus asta lui Ralph și mi-a răspuns că sînt o proastă, pentru ca după cinci minute să ajungem cu roțile în sus. Eu m-am pomenit aruncată prin geamul mașinii pe un cîmp plin de pietre, iar taică-tu, primul lucru pe care l-a făcut a fost să se uite în portbagaj, ca să vadă ce s-a întîmplat cu whisky-ul. Eu sîngeram de moarte, iar el număra sticlele.

Doamna Garrison își înveli picioarele cu un pled marinăresc și privi cu luare aminte spre lac și spre munți. Zgomotul pașilor pe pietriș o alarmă. Întoarse capul și-l văzu pe Nils Lund. *Acesta părăsi alcea, trecu pe gazon și o luă spre*

terasă, călcînd de-a dreptul prin iarbă și tîrșîindu-și pantofii prea mari. Părul lui scurt și decolorat, cu șuvițele lipite pe frunte, puținătatea trupului și linia umerilor îi sugerau lui Jim imaginea unui băiat. S-ar fi zis că și creșterea lui Nils și vioiciunea lui ar fi fost oprite în plină tinerețe, numai că el se mișca obosit, fără vioiciune, ca un bătrîn terminat sufletește. Ajuns la marginea terasei, i se adresa doamnei Garrison fără s-o privească :

— Eu nu mut crinii, doamna Garrison.

— Ce zici, Nils ? întrebă ea, aplecîndu-se înainte.

— Nu mut crinii.

— De ce ?

— Am prea mult de lucru.

Se uită la ea și continuă furios :

— Toată iarna sînt singur aici. Zăpada e pînă la gît. Șuieră vîntul, de nu pot dormi. De șaptesprezece ani muncesc pentru dumneavoastră și o dată n-ați fost aici pe vreme rea.

— Ce legătură are iarna cu crinii, Nils ? întrebă ea calm.

— Am prea mult de lucru. „Mută crinii !“ „Mută trandafirii !“ „Tunde iarba !“ În fiecare zi vreți altceva. De ce ? De unde și pînă unde sînteți dumneavoastră mai pricepută ca mine ? Nu știți să faceți nimic decît să distrugeți flori. Eu pun florile, dumneavoastră le distrugeți. Dacă se arde o siguranță, nu știți s-o reparați. Dacă picură vreun robinet, nu știți să-l reparați. Dumneavoastră distrugeți flori. Asta-i tot ce știți să faceți. De șaptesprezece ani vă aștept toată iarna, strigă

el. Dumneavoastră îmi scrieți : „E cald ? Florile sînt frumoase ?“ Pe urmă veniți. Vă așezați aici. Vă puneți pe băut. Lua-v-ar naiba pe toți ! Mi-ați omorît nevasta. Acum vreți să mă omorîți și pe mine. Dumneavoastră...

— Taci din gură, Nils ! interveni Jim.

Nils se răsuci imediat pe călcîie și se retrase dincolo de peluză, cu un aer atît de stingherit, încît părea că șchioapătă. Nimeni nu scoase o vorbă, deoarece, după dispariția lui în spatele gardului viu, aveau sentimentul că s-ar putea să se fi ascuns acolo și să asculte la ce spun ei. Pe urmă pe peluză își făcură apariția Ingrid și Greta, întorcîndu-se din plimbarea lor de seară, încărcate cu pietre și flori sălbatice, pe care le aduceau din excursii pentru a-și împodobi locuința de deasupra garajului. Greta îi spuse lui Jim că într-una din capcanele din porumb s-a prins ceva. Credea că e o pisică.

Jim luă pușca și o lanteră și urcă dealul dinspre grădini. În timp ce se apropia de lanul de porumb, auzi un țipăt subțire de sălbăticiune. Apoi animalul, oricare o fi fost el, prinse să scurme țărîna. Mișcarea era puternică, regulată, asemenea unei bătăi a inimii, și însoțită de zăngănitul slab al lanțului de la capcană. Cînd ajunse la lan, Jim îndreptă lumina asupra tulpinilor sfărîmate. Animalul scoase un șuierat, se smuci în direcția lanternei, dar nu putu să scape din lanț. Era un enot gras, ghebos. Acum se ascunse de lumină în porumbul doborît. Jim așteptă. La lumina stelelor, cocenii înalți, cu foile zdrențuite, se puteau vedea pe toată întinderea ; cînd o adiere de vînt le trecu

printre frunze, răpăiră ca bețele lovite între ele. Înnebunit de durere, enotul începu să se izbească spasmodic de pământ, iar Jim, ținând lanterna lipită de țeava puștii, trase de două ori. În momentul în care enotul nu mai mișcă, desprinse *capcana din țărugi și o cără, împreună cu leșul, afară din grădină.*

Era o noapte frumoasă, tăcută, nemărginită. În loc să iasă înapoi la drum, Jim o luă de-a dreptul prin zarzavaturi și apoi peste câmp, către magazia de scule. Pe jos nu se vedea mai deloc. Pășea prudent și stângaci. Hoitul greu mirosea a cîine.

— Domnu' Brown, Domnu' Brown, ah, domnu' Brown ! strigă cineva.

Era Agnes. Avea glasul gîfîit și supărat. Agnes și Carlotta stăteau în picioare pe câmp. În cămăși de noapte.

— Am auzit zgomotul, strigă Agnes. Am auzit împușcăturile. Ne-a fost frică să nu se fi întîmplat vreun accident. Bineînțeles, pe Carlotta o știam în afară de pericol. Era chiar lîngă mine. Nu-i așa, dragă ? Însă nu puteam dormi. După ce-am auzit zgomotul, n-am mai putut închide ochii. Totul e în ordine ?

— Da, răspunse Jim. A fost un enot în grădină.

— Unde-i enotul ? întrebă Carlotta.

— Enotul a plecat într-o călătorie lungă, lungă, draga mea, spuse Agnes. Acum hai, scumpo, hai să mergem. Sper să nu ne mai trezească nimic, nu-i așa ?

Se întoarseră și o porniră înapoi spre casă, atrăgându-și una alteia atenția asupra obstacolelor și gropilor și altor primejdii ale vieții de la țară. Conversația lor era plină de diminutive, sfiiciune și exclamații vagi. Jim ar fi vrut să le ajute, ar fi vrut din tot sufletul să le ajute, ar fi vrut să le ofere lanterna, dar ele ajunseră acasă fără ajutorul lui ; auzi ușa din spate închizându-se peste vocile lor.

JIM ȘI IRENE WESTCOTT făceau parte din categoria socială care pare să atingă acel nivel mediu — la venituri, cantitate de muncă și grad de onorabilitate — raportat în buletinele statistice academice ca fiind satisfăcător. Erau părinții a doi copii mici, se căsătoriseră cu nouă ani în urmă, locuiau la etajul al doisprezecelea al unui bloc de apartamente din apropierea pieței Sutton, se duceau la teatru în medie de 10,3 ori pe an și sperau ca într-o bună zi să trăiască în Westchester. Irene Westcott era o fată prietenoasă, cam simplută, cu păr castaniu, moale și cu o frunte frumoasă, pe care nu apăruse încă nici o cută. Pe timp friguros purta o haină din piei de dihor, vopsită, pentru a semăna cu blana de nură. Nu se putea spune că Jim Westcott arăta mai tânăr decît era în realitate, se putea spune totuși că avea aerul unui om ce se simte mai tânăr. Părul încărunțit și-l tunde foarte scurt, purta haine în genul acelor pe care le purtase promoția sa de la Andover, iar în relațiile cu oamenii era hotărît, năvalnic și voit naiv. Soții Westcott se deosebeau de prietenii, de colegii și de vecinii lor doar prin interesul lor pentru muzica serioasă. Mergeau la o mulțime de

concerte — deși mai niciodată nu vorbeau despre acest lucru în prezența altora — și-și petreceau foarte mult timp ascultînd muzică la radio.

Radioul lor era un aparat vechi, lipsit de stabilitate, imprevizibil și imposibil de reparat. Nici unul dintre ei nu pricepea cum funcționează radioul — sau oricare dintre celelalte mecanisme și dispozitive printre care trăiau — iar atunci cînd aparatul se poticnea, Jim izbea cu mîna într-o latură a cutiei. Uneori asta ajuta. Într-o după-amiază de duminică, în mijlocul unui cuartet de Schubert, muzica se stinse de tot. Jim lovi de mai multe ori cutia, însă fără nici un rezultat și acel Schubert fu pierdut pentru ei de-a pururi. Îi promise Irenei să-i cumpere un aparat nou, iar luni, cînd se întoarse de la muncă, îi spuse că și făcuse rost de unul. Refuză să i-l descrie, declarînd că, în clipa în care îi va fi adus acasă, va fi o surpriză pentru ea.

În următoarea după-amiază, radioul fu livrat în ușa bucătăriei, iar Irene, ajutată de slujnică și de omul de serviciu al blocului, îl despachetă și-l duse în camera de zi. Urîtenia voluminoasei cutii din lemn de eucalipt o izbi numaidecît. Irene era mîndră de camera ei de zi — ea alesese mobila și culorile, cu aceeași grijă cu care își alegea îmbrăcămintea — iar acum i se părea că noul aparat stă printre lucrurile ei personale ca un musafir nepoftit și agresiv. Numeroasele clape și butoane de pe panoul de comandă o zăpăceau, astfel că, mai înainte de a băga fișa de contact în priza din perete și de a deschide radioul, le studie cu atenție. Cadranele gradate fură inundate de o lumină verde și dușmănoasă. Din depărtare, Irene auzi

muzica unui cvintet cu pian. Cvintetul rămase departe doar o clipă, apoi se năpusti asupra ei cu o viteză mai mare decît a luminii și umplu apartamentul cu sunetele muzicii, atît de amplificate, încît un vas ornamental de porțelan de pe masă fu doborît la pămînt. Irene se repezi la aparat și-i reduse volumul. Sălbaticile forțe care zăceau închise în urîta cutie de eucalipt o neli-nișteau. Cum tocmai atunci i se întoarseră și copiii de la școală, Irene îi luă și-i duse în parc. Abia spre sfîrșitul după-amiezii putu să revină la aparatul de radio.

Cînd îl deschise, slujnica le dăduse copiilor masa de seară, iar acum le supraveghea baia. Irene reduse volumul și se așeză să asculte un cvintet de Mozart pe care îl cunoștea și care îi plăcea mult. Muzica se auzea cît se poate de limpede. Noul aparat, se gîndi ea, are o tonalitate mult mai curată decît cel vechi. Ajunse la concluzia că tonalitatea este cel mai important lucru și că ar putea ascunde cutia în spatele unei canapele. De îndată însă ce se obișnuî cu radioul, se porniră paraziții. Niște pîrîituri și un zgomot asemănător fișîitului cu care arde pulberea într-un fitil începură să acompanieze sunetul instrumentelor de coarde. Dincolo de muzică se auzea un vuiet ce-i amintea Irenei în mod neplăcut de valurile mării; pe măsură ce cvintetul continua, acestor zgomote li se adăugau multe altele. Încercă toate clapele și butoanele, dar nimic nu ajută la îndepărtarea paraziților. Dezamăgită și uluită, se așeză la loc, străduindu-se să urmărească zborul melodiei. Cușca ascensorului din bloc trecu pe lîngă peretele în-

căperii și tocmai zgomotul ascensorului îi dădu o idee despre natura perturbațiilor din aparat. Zăngănitul cablurilor, închiderea și deschiderea ușilor de la lift erau reproduse în difuzor, iar Irene, înțelegînd că radioul e sensibil la tot felul de curenți electrici, începu să deslușească, printre frînturi din Mozart, apelurile telefonice, formarea numerelor pe disc și geamătul unui aspirator de praf. Ascultînd cu și mai multă atenție, reuși să distingă sonerii de ușă, soneria ascensorului, aparate de ras electrice și mixere ale căror sunete sau zgomote erau culese de prin apartamentele din jur și transmise prin difuzor. Puternicul și urîtul aparat, cu falsa lui sensibilitate pentru dezacord, întrecea cu mult așteptările și posibilitățile ei de a-l stăpîni, așa că îl stinse și se duse în camera copiilor să-și vadă odraslele.

În seara aceea cînd se întoarse acasă, Jim Westcott se îndreptă cu toată încrederea spre aparatul de radio și-i răsuci butoanele. Trecu prin aceeași experiență prin care trecuse și Irene. Pe postul pe care-l alesese vorbea un bărbat, iar vocea acestuia, inițial îndepărtată, se amplifică numaidecît, devenind atît de puternică încît zgudui apartamentul. Jim acționă butonul de volum și reduse vocea. Atunci, după un minut sau două, apărură interferența. Apelurile telefonice și soneriile intrară în acțiune, însoțite de scrișnetul ascensorului și de zbîrnîiturile aparatelor folosite la bucătărie. Din momentul în care Irene încercase, ceva mai devreme, radioul, natura zgomotului se mai modificase; acum se scotea din priză și ultimul aparat de ras electric, aspiratoarele de praf fuseseră bătute la loc în dulapurile lor și perturba-

țiile reflectau schimbarea de ritm ce se produce în oraș după apusul soarelui. Mișcă într-o parte și-n alta butoanele, dar, neputînd scăpa de zgomote, stinse radioul și-i spuse Irenei că a doua zi dimineața o să-i cheme pe cei ce i-l vînduseră și o să le tragă el un perdat.

În după-amiaza următoare, cînd Irene se întoarce în apartament — luase masa în oraș — slujnica îi spuse că venise un om și reparase radioul. Irene intră în camera de zi, fără să-și mai scoată pălăria sau blana, și încercă aparatul. Din difuzor se auzi o înregistrare pe disc cu *Missouri vals*. Acesta îi aduse aminte de muzica scîrțîită și pițigăiată a unui gramofon vechi, pe care o auzea uneori pe malul lacului unde își petrecea verile. Așteptă pînă se termină valsul, sperînd într-o explicație a înregistrării, dar nici pomeneală de așa ceva. Muzica fu urmată de o perioadă de liniște, după care placa scîrțîită și plîngăreată reîncepu. Schimbă unda și dădu peste un ritm mulțumitor, o explozie de muzică din Caucaz — tropăit de picioare goale și zăngănit de salbe — numai că, pe acest fond, se auzeau țîrîitul soneriilor și o învălmășeală de glasuri. Tocmai atunci i se întoarseră copiii de la școală, așa că stinse radioul și se îndreptă spre odaia lor.

Ajungînd seara acasă, Jim se simți obosit. Făcu baie, se schimbă, după care intră în camera de zi unde se afla Irene. Cînd slujnica le anunță cina, el tocmai dăduse drumul la radio; îl lăasă deschis și, însoțit de Irene, se duse la masă.

Cum Jim era prea obosit, fie și numai pentru un simulacru de sociabilitate, și cum nimic din

ceea ce se petrecea la masă nu era de natură să o intereseze pe Irene, atenția ei rățăcea de la mîncare la strălucirea sfeșnicelor argintate, iar de aici, la muzica din încăperea alăturată. Asculta de cîteva minute un preludiu de Chopin, cînd avu surpriza să audă un glas bărbătesc suprapunîndu-se peste melodie: „Pentru Dumnezeu, Cathy, dar întotdeauna cînd vin acasă trebuie să cînți la pian?” Muzica se opri brusc. „E singura mea posibilitate”, răspunse o femeie. „Toată ziua sînt la slujbă.” „Și eu tot la slujbă sînt!” Bărbatul adăugă ceva obscen, cu referire la o pianină, și trînti ușa. Muzica melancolică și pătimașă reîncepu.

— Ai auzit? întrebă Irene.

— Ce?

Jim își mîncă desertul.

— Radioul. Un om a spus ceva, în timp ce muzica încă mai cînta... Ceva urît.

— Probabil e o piesă.

— Nu cred că *este* o piesă, zise Irene.

Se ridicară de la masă și-și băură cafeaua în camera de zi. Irene îl rugă pe Jim să caute un alt post. El răsuci butonul. „N-ai văzut jartierele mele?” întreba un bărbat. „Încheie-mă la nasturi!” spuse o femeie. „N-ai văzut jartierele mele?” repetă bărbatul întrebarea. „Încheie-mă și-ți găsesc cu jartierele”, răspunse femeia. Jim schimbă postul. „Ar fi cazul să nu mai lași coatoarele de mere prin scrumiere”, spuse un bărbat. „Nu pot să sufăr mirosul.”

— Ciudat, zise Jim.

— Nu-i așa? întrebă Irene.

Jim răsuci din nou butonul. O femeie cu pronunțat accent englezesc recita: „*Pe țărmul Coromandel, unde-nfloresc dovleci, oho, în mijlocul pădurii, deci, trăia Yonghy-Bonghy Bò. Două scaune bătrâne, o jumă' de lumânare și-un ulcior fără de toartă...*”

— Dumnezeu! exclamă Irene. Asta-i bona familiei Sweeney.

„...iată-averea lui cea mare”, continuă vocea britanică.

— Inchide năzdrăvănia aia, ceru Irene. Poate că și pe noi ne aud alții.

Jim stinse radioul.

— Era domnișoara Armstrong, bona familiei Sweeney, explică Irene. Probabil că-i citește fețiței. Locuiesc la 17 B. Am stat de vorbă cu domnișoara Armstrong în parc. Îi cunosc foarte bine vocea. Probabil că prindem și apartamentele altora.

— Imposibil, spuse Jim.

— Ei, nu! se înfierbîntă Irene. Era bona familiei Sweeney! Îi cunosc vocea. I-o cunosc foarte bine. Mă întreb dacă și ei ne pot auzi pe noi.

Jim răsuci butonul. Mai întâi îndepărtată, apoi mai aproape, tot mai aproape, purtată parcă pe aripi de vînt, se auzi iarăși rostirea impecabilă a bonei: „*Dulce jingly, mugurel! Unde cresc dovleci, oho, vrei să vii să-ți pun inel? zise Yonghy-Bonghy Bò...*”

Jim se aplecă peste aparatul de radio și strigă tare în difuzor:

— Alo!

„*Frist e singur-singurel*” — continuă bona.
„*Pe țărnul Coromandel, viața-i fără bucurie ;
dacă vrei să-mi fii soție, va fi mare bucurie...*”

— Cred că nu ne aude, socoti Irene. Încearcă să prinzi altceva.

Jim trecu pe alt post și camera se umplu de larma unei petreceri la care se cam depășise măsura. Cineva zdrăngănea la pian și cânta *În fumul de țigară*, iar glasurile din jur păreau impetuoase și fericite. „Mai înfulecă niște șandvișuri !” țipă o femeie. Se auziră hohote de râs și zgomotul unei farfurii sparte.

— Țștia trebuie să fie soții Fuller, de la 11 E, spuse Irene. Știam că astăzi după-amiază dau o petrecere. M-am întâlnit cu ea la magazinul de băuturi. Nu-i formidabil ? Vezi dacă poți să-i prinzi pe cei de la 18 C.

În seara aceea soții Westcott surprinseră un monolog despre pescuitul somonului în Canada, o partidă de bridge, nesfârșite comentarii în legătură cu niște filmări proprii dintr-o excursie de două săptămîni făcută, după toate probabilitățile, în Sea Island, și o ceartă cumplită între doi soți, pentru o depășire a contului în bancă. La miezul nopții stinseră radioul și se duseră să se culce, aproape leșinați de râs. Peste noapte băiatul lor începu să strige după apă, iar Irene umplu un pahar și i-l duse în cameră. Era foarte tîrziu. Toate luminile din cartier erau stinse ; de la fereastra băiatului se vedea strada pustie. Irene intră în camera de zi și încercă radioul. După o ușoară tuse și un geamăt, se auzi glasul unui bărbat : „Te doare ceva, dragă ?” „Nu”, răspunse o femeie, pe un ton obosit. „Nu, cred

că nu mă doare nimic. Dar știi, Charlie“, adăugă ea cu tristețe, „de la o vreme nu mă mai simt în apele mele. Sînt perioade în care dacă pot zice că cincisprezece-douăzeci de minute pe săptămînă mă simt eu înșămi. Nu vreau să merg la alt doctor, pentru că și așa notele de plată sînt îngrozitor de încărcate, dar, pur și simplu, nu mă simt în apele mele, Charlie.“ Nu sînt tineri, se gîndi Irene. După timbrul glasurilor, bănuia că sînt de vîrstă mijlocie. Melancolia reținută a dialogului și curentul de la fereastră dormitorului o făcură să tremure, așa că se duse înapoi la culcare.

A doua zi dimineața, Irene pregăti micul dejun pentru toată lumea — din camera ei de la subsol, slujnica nu-și făcu apariția decît la ora zece — împleti părul fetei și așteptă la ușă pînă ce își văzu copiii și bărbatul coborînd cu ascensorul. Atunci intra în camera de zi și încercă radioul. „Nu vreau să merg la școală“, țipa un copil. „Nu pot să sufăr școala. Nu merg la școală. Nu pot să sufăr școala!“ „Ba o să mergi!“ răspunse o femeie furioasă. „Am plătit opt sute de dolari ca să te băgăm la școala asta și o să mergi chiar dacă ar fi să te omoare.“ Următorul număr de pe scală îi aduse în urechi placa uzată cu *Missouri vals*. Irene schimbă postul și se strecură în intimitatea cîtorva familii care își luau micul dejun. Surprinse manifestări de indigestie, scene amoroase, demonstrații de loialitate și disperare. Viața Irenei era simplă și la adăpost de vicisitudini, aproape tot atît de simplă și la adăpost pe cît apăsarea și în ochii celorlalți, iar limbajul direct,

uneori brutal, ce venea în dimineața aceea din difuzor o uimea și o tulbura. Continuă să asculte pînă întră slujnica. Atunci închise iute radioul, intuind că o asemenea ocupație nu poate fi decît clandestină.

În ziua aceea Irene lua prînzul cu o prietenă în oraș, așa că plecă de acasă imediat după ora douăsprezece. Cînd ascensorul opri la etajul ei, în el se mai aflau cîteva femei. Se uită cu atenție la fețele lor frumoase și impasibile, la blănurile lor, la florile artificiale de la pălării. Care dintre ele o fi fost în Sea Island? se întrebă ea. Care și-o fi depășit contul în bancă? Ascensorul se opri la etajul al zecelea, unde li se alătură o femeie cu doi terieri Skye. Avea o coafură înaltă, fistichie și purta o capă de vizon. Fredona *Missouri vals*.

La masă, Irene bău două pahare de Martini, își privi cu ochi cercetători prietena, întrebîndu-se cam ce secrete o fi ascunzînd și ea. Avuseseră de gînd ca după prînz să facă împreună cumpărături, însă Irene se scuză și plecă acasă. Îi ceru slujniciei să nu fie deranjată, după care intră în camera de zi, încuie ușile și deschise radioul. Ascultă toată după-amiaza conversația plină de ezitări a unei femei ce se întreținea cu o mătușă, sfîrșitul isteric al unui prînz oficial și instrucțiunile date servitoarei de o amfitrionă în vederea primirii oaspeților invitați la cocteil: „Din whisky-ul ăl bun nu dai decît celor cu părul alb“, spunea gazda. „Vezi dacă poți să scapi de pateul ăla de ficat mai înainte de a le servi gustările calde. Și n-ai putea să-mi împrumuți cinci dolari? Vreau să-i dau bacșiș liftierului.“

Pe măsură ce după-amiaza se apropia de sfârșit, conversațiile creșteau în intensitate. Din locul unde se afla, Irene putea vedea bolta cerească de deasupra lui East River; pe ea pluteau sute de nori, de parcă vîntul de miazăzi ar fi sfărîmat iarna în bucăți, pe care să le tîrască apoi către nord. La radio auzea sosirea oaspeților pentru cocteil, întoarcerea copiilor de la școală, ca și a oamenilor de afaceri de la birouri. „Azi dimineață am găsit în baie un diamant destul de mărișor“, spusese o femeie. „S-o fi desprins, probabil, din brățara aia pe care o purta aseară doamna Dunston.“ „O să-l vindem“, răspunsese un bărbat. „Du-te cu el la bijutierul de pe Madison Avenue și vinde-l. Doamna Dunston n-are cum să-i simtă lipsa, iar noi am putea cheltui cîteva sute de dolari...“. „*Lămîi și portocale berechet, spun clopotele de la St. Clement*“, cînta bona familiei Sweeney. „*Mărunțiș avem puțin, spun clopotele de la St. Martin. Plata să mi-o dai, cînd vii? spun clopotele din Bailey...*“. „Nu de pălărie-i vorba!“ țipă o femeie în varmacul unei petreceri. „Nu de pălărie-i vorba, ci de o legătură amoroasă. Așa a zis Walter Florell! A zis că nu-i pălărie, e legătură amoroasă!“ După care, aceeași femeie adăugă pe un ton scăzut: „Vorbește cu cineva; pentru Dumnezeu, vorbește și tu, dragă, cu cineva! Dacă te vede că stai așa țeapăn, fără să vorbești cu nimeni, asta ne șterge imediat de pe lista invitaților ei, iar eu ador seratele!“

În seara aceea soții Westcott ieșeau în oraș. Cînd Jim veni de la slujbă, Irene se îmbrăca. Părea tristă, cu gîndurile aiurea. Jim îi oferi ceva

de băut. Luau masa la niște prieteni din apropiere, așa că pleacă într-acolo pe jos. Cerul era senin, scînteietor de stele. Era una dintre acele seri de primăvară ce trezesc amintiri și nostalgii; în atingere cu mîinile și fețele lor, aerul părea de-a dreptul mîngîietor. La colțul străzii, o fanfară din Armata Salvării cînta *Prea blîndul Iisus*. Irene își prinse soțul de braț și-l reținu o clipă, pentru a asculta muzica.

— Simpatici oameni, nu? constată ea. Ce chipuri simpatice! De fapt, sînt mult mai simpatici decît mulți dintre cunoscuții noștri.

Scoase o bancnotă din poșetă, se apropie de tamburină și-i dădu drumul în ea. Cînd reveni alături de soțul ei, fața îi era aureolată de o melancolie care i se păru neobișnuită lui Jim. Și purtarea ei la dîneul din seara aceea i se păru lui Jim ciudată. Irene își întrerupea gazda fără pic de politețe și se uita la persoanele din partea cealaltă a mesei cu o stăruință pentru care ea însăși și-ar fi pedepsit copiii.

Cînd se întoarseră de la petrecere, pe o vreme la fel de frumoasă, Irene își ridică ochii spre cerul înstelat al primăverii:

— Ce departe își trimite lumina aceea razele! exclamă ea. Așa strălucește o faptă bună într-o lume bezmetică.

În seara aceea așteptă ca Jim să adoarmă, după care intră în camera de zi și dădu drumul aparatului de radio.

A doua zi Jim se întoarse acasă pe la șase seara. Emma, slujnica, îi deschise ușa, iar el tocmai își lăsase pălăria și își scotea haina, cînd

Irene dădu buzna în hol. Fața îi șiroia de lacrimi și părul îi flutura în dezordine.

— Urcă la 16 C, Jim! țipă ea. Nu-ți mai scoate haina. Urcă la 16 C. Domnul Osborn își bate nevasta! Se ceartă de la ora patru, iar acum își bate nevasta! Urcă la ei și oprește-l!

De la radioul din camera de zi se auzeau țipete, obscenități, lovituri înfundate.

— Știi că nu trebuie să asculți asemenea lucruri! spuse Jim.

Întră în cameră și răsuci butonul.

— E indecent, continuă el. E ca și cum te-ai uita pe gaura cheii. Știi că nu trebuie să asculți asemenea lucruri. Poți opri aparatul!

— Ah, e înfiorător, e groaznic! spuse Irene printre suspine. Am ascultat toată ziua și e atât de deprimant...

— Dacă e atât de deprimant, de ce asculți? Am cumpărat nenorocitul ăsta de radio ca să-ți aducă puțină bucurie, preciză Jim. Am dat pe el o groază de bani. M-am gândit că te-ar putea face fericită. Am vrut să te facă fericită!

— Nu, nu, nu, nu te certa cu mine, suspină ea, lăsându-și capul pe umărul lui. Toți s-au certat, toată ziua. Nu e unul să nu se certe. Fiecare își face griji pentru bani. Mama doamnei Hutchinson moare de cancer în Florida, iar ai ei n-au destui bani ca s-o trimită la clinica Mayo. Cel puțin așa zice domnul Hutchinson, că n-au destui bani. Iar o femeie din blocul ăsta s-a încurcat cu omul de serviciu... cu îngrijitorul ăla hidos. Dezgustător! Și doamna Melville e bolnavă de inimă, și domnul Hendricks o să-și piardă slujba în aprilie, iar doamna Hendricks e îngrozită de

toată povestea, și fata aia care cântă *Missouri vals* e o stricăță, o prostituată ordinară, și liftierul are tuberculoză, iar domnul Osborn o bate pe doamna Osborn.

Trene se jelea, cutremurată de durere, și-și ștergea obrajii șiroind de lacrimi cu podul palmei.

— Dar de ce trebuie să ascuți? întrebă din nou Jim. De ce trebuie să ascuți toate mizeriile astea, dacă îți fac așa de rău?

— Ah, nu, nu, nu începe! exclamă ea. Viața e prea dură, prea murdară și îngrozitoare. Însă noi nu ne-am purtat niciodată în felul ăsta, nu, iubitele? Nu-i așa? Vreau să spun că am fost întotdeauna buni și decenti și afectuoși unul față de altul, nu? Și avem doi copii, doi copii frumoși. Viața noastră nu e murdară, nu, iubitele? Nu-i așa?

Își încolăci brațele pe după gâtul lui și-i trase fața spre fața ei:

— Noi sîntem fericiți, nu, iubitele? Sîntem fericiți, nu-i așa?

— Bineînțeles că sîntem fericiți, răspunse el pe un ton obosit.

Supărarea începea să-i treacă.

— Bineînțeles că sîntem fericiți. Mîine, ori repară nenorocitul ăsta de radio, ori să ni-l ia definitiv de aici! adăugă el, mîngîind-o pe păr. Biata mea fetiță...

— Mă iubești, nu-i așa? întrebă ea. Și nici nu sîntem nemulțumiți sau prea pretențioși în legătură cu banii, nici necinstiți, nu?

— Nu, iubito, răspunse el.

Dimineața veni un om și repară radioul. Irene răsuci cu grijă butonul și fu fericită să audă o reclamă pentru vinurile californiene și o înregistrare cu Simfonia a noua a lui Beethoven, cu nelipsita Odă a bucuriei pe versurile lui Schiller. Ținu radioul deschis toată ziua și nimic necuviincios nu se auzi în difuzor.

Cînd Jim ajunse acasă, se transmitea o suită spaniolă.

— Totul e în ordine ? întrebă el.

E palid la față, își zise ea în gînd. Băură un cocteil și se apucară să mănînce, în ritmul bătăilor de nicovală ce însoțesc Corul țiganilor din *Il Trovatore*. Acestora le urmă *La Mer* de Debussy.

— Azi am achitat nota de plată pentru aparatul de radio, o informă Jim. Costă patru sute de dolari. Sper să te bucuri de el.

— O, sînt sigură.

— Patru sute de dolari reprezintă o sumă mult mai mare decît îmi pot permite, continuă el. Am vrut să iau ceva de care să te bucuri. E ultima extravaganță pe care ne-o mai putem îngădui anul ăsta. Văd că nu ți-ai achitat încă notele de plată la îmbrăcăminte. Ți le-am văzut pe masa de toaletă.

O privi drept în față și adăugă :

— De ce mi-ai spus că le-ai achitat ? Pentru ce m-ai mințit ?

— N-am vrut să te necăjesc, Jim. Atît și nimic mai mult, răspunse ea și bău puțină apă. O să mi le achit din alocația de pe luna asta. Luna trecută am avut cheltuieli cu husele și cu serata.

— Trebuie să înveți să mînuiești ceva mai inteligent banii pe care ți-i dau, Irene, zise el.

Trebuie să înțelegi că anul ăsta nu mai avem atîția bani ca anul trecut. Azi am avut o discuție foarte serioasă cu Mitchell. Nimeni nu cumpără nimic. Ne chinuim toată vremea cu lansarea de noi produse, și tu știi cît timp ia așa ceva. Vezi, nu mai sînt tînăr. Am treizeci și șapte de ani. La anul voi avea părul alb. Nu mi-a mers așa de bine pe cît speram să-mi meargă. Și nu cred că lucrurile au să meargă mai bine.

— Da, dragă.

— Trebuie să începem să strîngem cureaua, spuse Jim. Trebuie să ne gîndim la copii. Ca să fiu foarte sincer cu tine, îmi fac mari probleme cu banii. Nu sînt deloc sigur de viitor. Nimeni nu-i sigur. Dacă mi se întîmplă ceva, există asigurarea, dar asta nu ajută prea mult în ziua de azi. Muncesc de mă spetesc ca să vă asigur, ție și copiilor, o viață confortabilă, spuse el cu amărăciune. Nu-mi place să văd cum toată truda mea și toată tinerețea mea se duc pe haine de blană și aparate de radio și huse și...

— Te rog, Jim, îl întrerupse ea. Te rog. Or să ne audă.

— *Cine să ne audă?* Emma nu ne poate auzi.

— Radioul.

— Uf, m-am săturat! urlă el. M-am săturat pînă-n gît de frica asta a ta. Radioul n-are cum să ne audă. N-are cum să ne audă nimeni. Și ce dacă ne aud? Cui îi pasă?

Irene se ridică de la masă și intră în camera de zi. Jim o urmă pînă la ușă, iar de acolo țipă la ea:

— De unde și pînă unde ai devenit tu o sfîntă, așa dintr-o dată? De cînd te-ai transformat, așa,

peste noapte, într-o mironosiță ? Ai furat bijuteriile mamei-ti, cînd nici măcar nu fusese citit testamentul. Soră-ti nu i-ai dat o lescăie din banii ce i se cuveneau... nici măcar atunci cînd a avut nevoie de ei. Iad ai făcut din viața biete Grace Howland ! Și unde ți-au fost evlavia și virtutea cînd te-ai dus la doctor să avortezi ? N-am să uit niciodată cu cît sînge rece ai procedat. Ți-ai făcut boccea și ai plecat să-ți ucizi copilul de parcă plecai la Nassau în vilegiatură ! Dacă ai fi avut vreun motiv, dacă ai fi avut vreun motiv cît de cît serios...

Umilită și scîrbită, Irene se opri o clipă în fața hidoasei cutii ; mai înainte de a opri muzica și vocile, rămase cu mîna pe buton, sperînd că s-ar putea totuși ca aparatul să-i vorbească blînd, că s-ar putea să o audă pe buna familiei Sweeney. Din ușă Jim continua să țipe la ea. Vocea de la radio era reținută și suavă : „Azi dimineață“, spunea crainicul, „într-un accident de circulație din Tokyo au fost ucise douăzeci și nouă de persoane. Un incendiu izbucnit în apropiere de Buffalo, la un spital catolic pentru îngrijirea copiilor orbi, a fost stins în dimineața aceasta de călugărițe. Temperatura aerului a fost de patruzeci și șapte grade Fahrenheit. Umiditatea, optzeci și nouă...”

CÎND TRENUL DINSPRE CHICAGO ieși din Albany și începu să duduie pe valea fluviului gonind către New York, soții Malloy, care trecuseră prin tot felul de emoții pînă atunci, simțiră cum li se accelerează respirația, ca și cînd n-ar fi avut destul aer în compartiment. Se îndreptară de spate și ridicară capul în căutare de oxigen, asemenea echipajului unui submarin sortit pieirii. Fiica lor Mildred-Rose găsi un mijloc demn de invidiat de a se sustrage agitației. Adormi. Evarts Malloy vru să coboare geamantanele de pe plasă, însă Alice, soția sa, consultă mersul trenurilor și spuse că e prea devreme. Uitîndu-se pe fereastră, ochii ei întîlniră apele mîndre ale fluviului Hudson.

— De ce i se spune ringul Americii ? își întrebă ea soțul.

— Rinul, răspunse Evarts, nu ringul.

— A !

Plecaseră de acasă, din Wentworth, statul Indiana, cu o zi înainte și, în ciuda emoțiilor legate de călătorie și de strălucita ei destinație, tot se mai întrebau din cînd în cînd dacă nu cumva uitaseră să închidă gazele sau să stingă focul din spatele șopronului unde ardeau gunoiul. Erau îm-

brăcați, asemenea oamenilor pe care îi vezi uneori în Times Square sîmbăta seara, cu haine anume păstrate pentru astfel de evadări. Probabil că pantofii lui ușori nu mai fuseseră scoși din fundul dulapului de la înmormîntarea tatălui sau de la nunta fratelui. Ea purta mănușile noi pentru prima dată — mănușile primite ca dar de Crăciun cu zece ani în urmă. Butonul înnegrit de la gulerul lui și acul de cravată cu inițiale și lăncișor aurit, șosetele fantezi, batista de mătase artificială din buzunarul de la piept și garoafa din pene înfiptă la butonieră, toate fuseseră ținute ani în șir în sertarul de sus al șifonierului, cu nestrămutata convingere că într-o bună zi viața îl va smulge din Wentworth.

Alice Malloy avea părul negru și sîrmos, iar fața ei îngustă îi amintea uneori soțului — pînă și lui, care o iubea mai mult decît își dădea seama — de gangul unei case de închiriat, pe o zi ploioasă, căci chipul îi era prelung, inexpressiv și slab luminat, loc de perindare pentru blînde extaze și tristeți ale celor nevoiași. Evarts Malloy era uscățiv. Lucrase ca șofer de autobuz, ceea ce îl cam adusese de spate. Fiica lor dormea cu degetul mare în gură. Avea părul negru, iar fața ei murdară era subțire ca a mamei. Cînd o mișcare violentă a trenului o trezi, își supse zgometos degetul, pînă adormi la loc. Chiar dacă nu izbutise să adune atîtea finețuri ca părinții ei — nu avea decît cinci ani — purta totuși o haină albă de blană. Căciulița și manșonul care s-ar fi asortat cu haina se pierduseră cu generații în urmă; părul din blană era aspru și ros, dar fetița îl mîngîia prin somn de parcă ar fi găsit în el o

însușire aparte, ceva ce-i dădea siguranța că totul e bine, totul e bine.

După ieșirea din Albany, conductorul, care trecu prin vagon verificînd biletele, îi privi atent și ceva din înfățișarea lor îl intrigă. La întoarcere, se opri și intră în vorbă cu ei, mai întâi despre Mildred-Rose și apoi despre ținta călătoriei.

— Mergeți la New York pentru prima oară ? întrebă el.

— Da, răspunse Evarts.

— Să vedeți orașul ?

— A, nu, zise Alice. Mergem cu treburi.

— În căutare de slujbă ? insistă conductorul.

— A, nu, protestă Alice. Povestește-i tu, Evarts.

— Ei da, nu chiar o slujbă, explică Evarts. Adică nu caut slujbă. Vreau să zic că, într-un anumit fel, am o slujbă.

Purtarea lui era simplă și prietenoasă și își spusese povestea cu multă căldură, căci conductorul era primul străin care se arăta interesat de ea :

— Am făcut armata, înțelegi, și pe urmă, cînd m-am liberat, m-am întors acasă și am început să lucrez din nou pe autobuz. Eu sînt șofer de noapte. Dar nu-mi plăcea. Aveam tot timpul dureri de stomac și mi-am stricat și ochii tot conducînd noaptea, așa că în timpul meu liber, după-amiezile, m-am apucat să scriu piesa asta de teatru. Uite cum : pe șoseaua 7, lîngă Wentworth unde locuim noi, stă bătrîna asta — mama Finelli, așa i se zice — care are o stație de benzină și o crescătorie de șerpi. E dată naibii ! E plină de haz și spune niște chestii de-ți stă mintea-n loc. Și uite-așa, m-am hotărît să scriu piesa asta despre ea. Toate replicile ale haioase și ob-

sedante, ale ei sînt. Ei bine, am scris primul act... și uite că Tracey Murchison, producătorul, vine de la New York să țină o conferință la Clubul femeilor despre problemele teatrului. Ei, și Alice s-a dus la conferința asta și, cînd el se plîngea, cînd Murchison se plîngea de lipsa dramaturgilor tineri, Alice ridică mîna și-i spune lui Murchison că bărbatul ei e dramaturg tînăr și să facă bine să-i citească piesa. Nu-i așa, Alice ?

— Așa e, confirmă Alice.

— Ei, și, continuă Evarts, el dă din colț în colț, Murchison dă din colț în colț, însă Alice nu-l iartă, toți ăilalți sînt numai ochi și urechi, și, cînd conferința e gata, se duce drept la tribună și-i dă piesa — o avea în poșetă. Pe urmă se duce cu el la hotel și nu-l lasă pînă nu citește piesa ; adică primul act. Numai p-asta l-am scris. Ei, și ce să vezi ? În piesă e un rol pe care îl vrea imediat pentru soția lui, pentru Madge Beatty. Cred că știi cine e Madge Beatty. Și știi ce face ? Se așază la masă și completează pe loc un cec de treizeci și cinci de dolari și-i spune lui Alice să vină cu mine la New York ! Și uite-așa, ne-am scos toate economiile de la bancă, am rupt-o definitiv cu trecutul și iată-ne !

— Mda, cred că afacerea-i serioasă, bani grei ! spuse conductorul.

Ură noroc soților Malloy și plecă mai departe.

La Poughkeepsie, apoi la Harmon, Evarts vru să dea jos geamantanele, însă Alice consultă de fiecare dată mersul trenurilor și-i spuse să aibă răbdare. Cum nici unul dintre ei nu mai văzuse New Yorkul, îi priveau împrejurimile cu aviditate ; în comparație cu mohorîtul orașel Went-

worth, pînă și cartierele sărace din Manhattan le apăreau minunate în acea după-amiază. Cînd trenul pătrunse în obscuritatea de sub Park Avenue, Alice se simți înconjurată de o lume născocită de giganți. O trezi pe Mildred-Rose și legă boneta fetei cu degete tremurătoare.

La coborîrea din tren, Alice observă că pavajul gării avea, pînă departe, o strălucire de gheață și se întreabă dacă nu cumva betonul fusese stropit cu pulbere de diamante. Îi interzise lui Evarts să ceară informații :

— Dacă își dau seama că sîntem ageamii, ăștia ne jecmănesc, șopti ea.

Rătăciră prin sala de așteptare, din marmură, luîndu-se după zgomotul traficului și al claxoanelor, ca și cînd ar fi fost însăși chemarea vieții. Alice studiasse o hartă a New Yorkului, astfel încît la ieșirea din gară știa în ce direcție trebuiau s-o apuce. Merseră de-a lungul Străzii 42 către Fifth Avenue. Chipurile trecătorilor păreau pline de hotărîre și concentrare, de parcă fiecare dintre oamenii întîlniți în cale ar fi condus destinele unor mari industrii. Evarts nu văzuse în viața lui atîtea femei frumoase, atîtea fețe tinere și plăcute ce promiteau o cucerire ușoară. După-amiază de iarnă învăluia orașul într-o lumină clară, cu nuanțe de violet, întocmai ca lumina de pe cîmpurile din jurul Wentworthului.

Locul spre care se îndreptau, hotelul Mentone, se afla pe o stradă laterală, la vest de Sixth Avenue. Era o clădire întunecată, cu camere urît mirositoare, cu hrană mizerabilă și cu un hol al cărui tavan conținea ornamente de aur și ghips

cît toate capelele Vaticanului. Era un hotel convenabil pentru bătrîni, căutat de cei cu reputație proastă, și soții Malloy ajunseră acolo datorită reclamei făcute de hotelul Mentone pe panourile tuturor gărilor din vest. Mulți naivi nimeriseră aici înaintea lor, pentru ca blîndețea și modestia lor să triumfe pînă la urmă asupra înșelătoarei atmosfere de decadentă splendoare și viciu obscur și să lase prin toate încăperile acel miros umil care te trimite cu gîndul la un birt de provincie într-o după-amiază de iarnă. Un groom îi conduse în cameră. Imediat după plecarea lui, Alice controlă baia și trase perdelele de la fereastră. Aceasta dădea spre un zid de cărămidă, însă cînd o deschise auzi zgomotul circulației, în care i se păru că surprinde, așa cum i se păruse și în gară, vocea titanică și irezistibilă a vieții însăși.

În după-amiaza aceea, familia Malloy reuși să ajungă la bufetul automat de pe Broadway. La vederea magicelor robinete din care curgea cafea și a ușilor de sticlă ce se deschideau singure, scoaseră exclamații de plăcere.

— Mîine o să mănînc fasole la cuptor, strigă Alice, iar poimîine, plăcintă cu carne de pui; răspoimîine, pateuri cu pește.

După ce luară cina, ieșiră pe stradă. Mildred-Rose mergea la mijloc, ținîndu-se de mîinile bătătorite ale părinților. Se însera și reclamele Broadwayului veneau în întîmpinarea tuturor dorințelor lor simple. Sus, în aer, atîrnau portretele imense ale unor eroi sîngeroși, amanți nelegiuiți, monștri și aventurieri înarmați. Titluri de filme

și nume de restaurante, mărci de țigări și de răcoritoare apăreau scrise într-o învâlmășcală de lumini, pentru ca în depărtare, dincolo de fluviul Hudson, să se vadă scînteierea nemiloasă a amurgului de iarnă. Clădirile înalte dinspre răsărit erau luminate și păreau că ard, de parcă peste întunecatele lor siluete ar fi căzut flăcări. Văzduhul vibra de muzică, iar luminile orașului erau mai strălucitoare decît lumina zilei. Se plimbară ore întregi, lăsîndu-se duși de valul mulțimii.

Mildred-Rose obosi și începu să plîngă, așa că în cele din urmă părinții o duseră înapoi la Mentone. Alice nu apucase să se dezbrace, cînd cineva bătuse discret în ușă.

— Intră ! strigă Evarts.

În ușă stătea un groom. Avea siluetă de băiat, dar fața îi era gălbejită și ridată.

— Voiam să știu numai dacă totul e în ordine, zise el. Voiam să știu dacă nu cumva doriți vreo băutură răcoritoare sau niște apă de la gheață.

— O, nu, mulțumesc frumos, răspunse Alice. Oricum, e foarte drăguț din partea dumitale că ne-ai întrebat.

— Veniți pentru prima dată la New York ? se interesă groomul.

Închise ușa în spatele lui și se așeză pe brațul unui fotoliu.

— Da, răspunse Evarts. Am plecat din Wentworth — asta-i în Indiana — ieri, la nouă și un sfert, cu trenul de South Bend. De acolo, la Chicago. Am luat masa la Chicago.

— Eu am mîncat plăcintă cu carne de pui, preciză Alice. A fost delicioasă.

Îi trase fetei cămașa de noapte peste cap.

— Apoi am venit la New York, continuă Evarts.

— Ce faceți aici ? întrebă groomul. Vreo aniversare ?

Luă o țigară din pachetul aflat pe masă și se lăsă să alunece în fotoliu.

— A, nu, răspunse Evarts. Am dat lovitura cea mare.

— Ne-a intrat norocul în casă, întâri Alice.

— Vreun concurs ? întrebă groomul. Ceva de genul ăsta ?

— A, nu, răspunse Evarts.

— Povestește-i, Evarts, îl îndemnă Alice.

— Da, zise groomul. Povestește-mi, Evarts.

— Păi, uite cum a fost, începu Evarts, așezându-se pe pat și aprinzându-și o țigară. Am făcut armata, înțelegi, și pe urmă, când m-am liberat, m-am întors la Wentworth...

Și-i repetă povestea pe care i-o spusese și conductorului.

— Tii, da' băftoși mai sînteți, băftoși oameni ! exclamă groomul când Evarts termină de povestit. Tracey Murchison ! Madge Beatty ! Băftoși mai sînteți !

Se uită la camera sărăcăcios mobilată. Alice o aranja pe Mildred-Rose pe canapeaua pe care fetița urma să doarmă. Evarts stătea pe marginea patului, legănându-și picioarele.

— Ceea ce vă trebuie acum, spuse groomul, e un agent bun.

Notă un nume și o adresă pe o bucată de hîrtie, pe care i-o dădu lui Evarts.

— Agenția Hauser, explică el, este cea mai mare agenție din lume, iar Charlie Leavitt e cel

mai bun om din agenția Hauser. Trebuie să lăsați totul în seama lui Charlie. Dacă întreabă cine v-a trimis, spuneți-i că v-a trimis Bitsey.

Se îndreaptă spre ușă :

— Noapte bună, băfșoșilor, le ură el. Noapte bună. Vise plăcute. Vise plăcute.

A doua zi, la șase și jumătate dimineața, familia Malloy — vrednică urmașă a unei generații harnice — era în picioare. Își săpuniră bine fața și urechile și se spălară pe dinți. La ora șapte, porniră spre bușetul automat. Evarts nu închisese un ochi. Îl ținuse treaz zgomotul circulației, iar ultimele ceasuri ale nopții și le petrecuse stînd la fereastră. Își simțea gura uscată din pricina tutunului și lipsa de somn îl făcea nervos. Constatară uimiți că New Yorkul încă mai dormea. Erau scandalizați. Luară micul dejun și se întoarseră la Mentone. Evarts îl sună pe Tracey Murchison la birou, dar nimeni nu răspunse. După aceea, mai încercă de cîteva ori. La ora zece îi răspunse o fată :

— Domnul Murchison vă va primi la trei, zise ea și închise aparatul

Cum nu-i rămînea altceva mai bun de făcut decît să aștepte, Evarts își luă nevasta și fiica la o plimbare pe Fifth Avenue. Se uitară la vitrinele magazinelor. La ora unsprezece, cînd Radio City Music Hall își deschidea porțile, intrară acolo.

Alegerea se dovedi fericită. Înainte de a-și ocupa locurile în sală, se învîrtiră un ceas prin foaiere și săli de toaletă, iar cînd, în timpul spectacolului, din fosa orchestrei se înălță un enorm samovar, din care se revărsară patruzeci de bărbați îmbrăcați căzăcește și cîntînd *Ochii*

negri, Alice și Mildred-Rose scoaseră strigăte de încântare. Dincolo de grandoarea lui, spectacolul părea să ascundă un mesaj simplu și familiar, de parcă briza ce învolbura miile de metri de cortină aurie ar fi suflat direct din Indiana. După terminarea reprezentației, Alice și Mildred-Rose nici nu mai vedeau pe unde calcă de bucurie, încît la întoarcerea spre Mentone, Evarts trebui să le ducă de mîna, ca nu cumva să se împiedice de gurile de apă instalate lîngă trotuar. Cînd ajunseră la hotel, se făcuse trei fără un sfert. Evarts își sărută soția și fiica și plecă spre biroul lui Murchison.

Se rătăci. Temîndu-se că o să întîrzie, începu să alerge. Ceru informații cîtorva polițiști și, în sfîrșit, ajunse la blocul cu pricina.

Anticamera lui Murchison avea un aer sărăcăcios — intenționat sărăcăcios, spera Evarts — fără a fi lipsită totuși de distincție, de vreme ce o mulțime de bărbați prezentabili și de femei frumoase se aflau acolo pentru a vorbi cu domnul Murchison. Nimeni nu stătea jos, toți discutau amical, încîntați parcă de așteptarea prelungită care îi ținea laolaltă. Secretara îl pofti pe Evarts într-o altă încăpere. Și aceasta era plină de lume, însă aici domnea o atmosferă de grabă și agitație, de parcă locul ar fi fost asediat. În mijlocul tuturor se găsea Murchison, care îl întîmpină pe Evarts plin de energie :

— Am contractele tale chiar aici, îl informă, întinzîndu-i un stilou și împingînd spre el un mal-dăr de formulare.

Imediat ce Evarts semnă contractele, adăugă :

— Acum vreau să dai o fugă, ca s-o vezi pe Madge.

Se uită la Evarts, îi smulse garoafa de pene de la butonieră și o aruncă într-un coș de hîrtii.

— Hai, repede, dă-i drumul ! îl zori el. O găsești pe Park Avenue, la numărul 400. Arde de nerăbdare să te cunoască. Te așteaptă chiar acum. Ne vedem deseară. Cred că Madge a aranjat ceva. Dar, hai, grăbește-te !

Evarts se repezi în hol și chemă nerăbdător ascensorul. De cum ieși din clădire, se rătăci și nimeri în cartierul magazinelor de blănuri. Un polițist îl îndrumă cum să ajungă înapoi la Mentone. Alice și Mildred-Rose îl așteptau în holul hotelului și Evarts le povesti cele întîmplate.

— Acum mă duc s-o văd pe Madge Beatty, zise el. Trebuie să mă grăbesc !

Bitsey, groomul, auzi întîmplător discuția. Lăsă jos valizele pe care le căra și veni la ei. Îi explică lui Evarts cum să ajungă pe Park Avenue. Evarts îl sărută din nou pe Alice și pe Mildred-Rose și, în timp ce acestea îi făceau semne cu mîna, ieși alergînd pe ușă.

Evarts văzuse Park Avenue în atîtea filme, încît acum observă lărgimea și înfățișarea sumbră a bulevardului cu o senzație de familiaritate. Luă ascensorul pînă la apartamentul soților Murchison, unde o servitoare îl conduse într-un salon cochet. În cămin ardea focul, iar pe polița de deasupra se aflau flori. În clipa în care apărură Madge Beatty, Evarts sări în picioare. Era fragilă, vioaie și aurie, iar vocea ei gravă și bine stăpînită îl făcu să se simtă complet neajutorat.

— Ți-am citit piesa, Evarts, spuse ea, și mi-a plăcut, mi-a plăcut, mi-a plăcut.

Se plimba prin cameră cu pas ușor, adresându-i-se când direct, când peste umăr. Nu era chiar atât de tânără pe cât i se păruse la început, iar în lumina ferestrelor arăta aproape stafidită.

— Sper că atunci când vei scrie actul al doilea o să acorzi mai multă atenție rolului meu, urmă ea. Să-l faci mai complex, mai complex, mai complex.

— O să fac tot ce doriți, Miss Beatty, promise Evarts.

Ea se așeză și își încrucișă mâinile frumoase. Evarts observă că avea picioare foarte mari. Gambelii erau subțiri, iar acest lucru făcea ca laba piciorului să apară din cale afară de mare.

— Ah, Evarts, ne place piesa ta. Ne place, o vrem, ne este necesară. Nici nu știi cât de necesară ne este! Avem datorii, Evarts, avem îngrozitor de multe datorii.

Își duse o mână la piept și șopti :

— Sîntem datori cu un milion nouă sute șaiszeci și cinci de mii de dolari.

Învăluindu-și din nou vocea în rafinate inflexiuni, spuse :

— Dar, uite, eu vorbesc și nu te las să-ți scrii frumoasa ta piesă. Te rețin de la lucru. Vreau să te întorci acasă și să scrii, să scrii, să scrii. Și vreau ca deseară, oricînd după ora nouă, să vii aici cu soția și să-i cunoști pe cîtiva dintre cei mai apropiați prieteni ai noștri.

Evarts îl întrebă pe portar cum să ajungă înapoi la Mentone, dar înțelese greșit indicațiile și se rătăci iarăși. Se învîrti prin cartierul de est pînă găsi un polițist, care îl îndreptă spre hotel. Când intră în cameră era atât de tîrziu, încît Mil-

dred-Rose plîngea de foame. Se spălară toți trei, se duseră la bufetul automat și se plimbară pe Broadway pînă aproape de ora nouă. Atunci se înapoiară la hotel. Alice își puse rochia de seară. O sărutară de Mildred-Rose și-i urară noapte bună. În hol se întîlniră cu Bitsey și-i spuseră unde se duc. Acesta le promise să aibă grijă de fetiță.

Drumul pînă la locuința familiei Murchison se dovedi mai lung decît și-l amintea Evarts. Cînd ajunseră în fața blocului, Alice, îmbrăcată subțire, era vînată de frig. În momentul în care ieșiră din lift, auziră de la distanță acompaniamentul unui pian și o femeie cîntînd „*Un sărut e doar un sărut, un suspin e doar un suspin...*” O slujnică le luă hainele, iar domnul Murchison îi salută din ușa camerei alăturate. Alice aranjă petalele bujorului de satin pe care și-l prinsese pe corsajul rochiei și intrară.

Încăperea era ticsită de lume, luminile erau voalate, cîntăreața se apropia de sfîrșitul cîntecului. În aer plutea un miros violent de blănuri și de parfum astringent. Domnul Murchison îi prezentă pe soții Malloy unui cuplu aflat în picioare lîngă ușa și-i părăsi. Cei doi le întoarseră spatele. Evarts stătea timid și tăcut, însă Alice, surescitată, începu să facă speculații, în șoaptă, în legătură cu identitatea celor din jurul pianului. Era convinsă că toți sînt stele de cinema — și avea dreptate.

Cîntăreața își termină cîntecul, se ridică de la pian și se retrase. Urmară cîteva aplauze, după

care se lăsă o tăcere ciudată. Domnul Murchison invită o altă femeie să cînte.

— Nici prin gînd nu-mi trece să mă produc după ea, spuse femeia.

Conversația, nu se știe de ce, încetase. Domnul Murchison invită și alte persoane, dar toată lumea refuză.

— Poate ne cîntă doamna Malloy, spuse el cu amărăciune.

— S-a făcut ! acceptă Alice.

Înaintă pînă la mijlocul încăperii. Își luă o atitudine teatrală și, împreunîndu-și mîinile și ținîndu-și-le ridicate la înălțimea pieptului, începu să cînte.

Mama ei o învățase că se cuvine să cînte ori-cînd i-o cere gazda, iar Alice nu încălcase nicio dată învățăturile mamei. În copilărie luase lecții de canto de la doamna Bachman, o văduvă bătrîioară care locuia în Wentworth. Cîntase la serbările de la școala elementară și de la liceu. La sărbătorile petrecute în sînul familiei, venea întotdeauna un moment, mai pe seară, cînd i se cerea să cînte ; atunci se ridica de la locul ei de pe canapeaua tare de lîngă sobă sau venea din bucătărie, de la spălatul vaselor, pentru a cînta cîntecele învățate de la doamna Bachman.

Invitația din seara aceea fusese atît de neașteptată, încît Evarts nu mai avusese timp să-și oprească nevasta. Sesizase amărăciunea din glasul lui Murchison și ar fi oprit-o ; în clipa în care ea începu să cînte, renunță însă. Vocea îi era bine timbrată, atitudinea serioasă și înduioșătoare și cînta în fața acelor oameni supunîndu-se unui îndemn pornit din sufletul ei simțitor. După ce își

reveni din propria-i uimire, Evarts observă respectul și atenția cu care o ascultau oaspeții lui Murchison. Mulți dintre ei veniseră din orașele la fel de mici ca Wentworth; erau oameni de treabă, și melodia simplă, redată de vocea netemătoare a lui Alice, le aducea aminte de începuturile lor. Nimeni nu șușotea, nimeni nu zâmbea. Mulți lăsaseră capul în jos și Evarts văzu o femeie ștergându-și ochii cu batista. Alice triumfă, gândi el, apoi recunoscă și cântecul : *Annie Laurie*.

Cu ani în urmă, pe vremea când exersa cântecul cu doamna Bachman, aceasta o învățase pe Alice să-l încheie cu o scenă care — ca fetiță, ca fată, ca liceană în cursul superior — i-a adus succes, dar care, chiar și în îmbâcsita cameră de zi din Wentworth, cu inevitabilele ei mirosuri de sărăcie și mâncare, începuse să-i plictisească și să-i deranjeze pe membrii familiei. Fusese învățată ca la ultimul vers, „*Și-o să mor de disperare*“, să cadă grămadă la podea. Acum că era mai în vîrstă, nu mai cădea la fel de spectaculos, dar tot cădea, iar în seara aceasta Evarts își dădu seama, după fața ei senină, că nici nu-i trecea prin minte să renunțe la cădere. Se gândi să se ducă la ea, s-o ia în brațe și să-i spună în șoaptă că arde hotelul sau că Mildred-Rose e bolnavă. Nu făcu însă decît să se întoarcă cu spatele.

Alice inspiră scurt și atacă versul final. Evarts începuse să transpire atît de abundent, încît broboanele de sudoare i se prelinseră în ochi. „*Și-o să mor de disperare*“, o auzi el cîntînd; auzi izbitoră puternică, în momentul cînd se prăbuși la podea; auzi hohotele de rîs nestăpînite, accesele de tuse tabagică și blestemele unei femei, care iz-

bucnise într-un rîs atît de violent, încît îi plesnise colierul de perle. Musafirii familiei Murchison păreau că se află sub puterea unei vrăji. Hohoteau, se zguduiau, se cocoșau, se pocneau unul pe altul cu palmele pe spate și se învîrteau ca nebunii în cerc. Cînd Evarts se întoarce să privească scena, Alice tot mai stătea pe podea. O ajută să se ridice.

— Hai, dragă, să mergem, spuse el.

Trecîndu-și brațul pe după mijlocul ei, o conduse în hol.

— Nu le-a plăcut cîntecul meu ? întrebă ea și începu să plîngă.

— N-are nici o importanță, draga mea, nici o importanță, o liniști Evarts. N-are nici o importanță.

Își luară hainele și, înfruntînd frigul de afară, o porniră înapoi spre Mentone.

În fața camerei lor, pe coridor, îi aștepta Bitsey. Voia să afle totul despre serată. Evarts o trimise pe Alice înăuntru și rămase să vorbească singur cu groomul. Nu avu inimă să-i povestească cele întîmplate.

— Nu vreau să mai am nimic de-a face cu Murchisonii, declară el. O să-mi caut alt producător.

— Așa da ! Bravo, băiatule ! se entuziasmă Bitsey. Îmi place cum vorbești. Dar mai întîi vreau să mergi la agenția Hauser și să discuți cu Charlie Leavitt.

— În regulă. O să merg să discut cu Charlie Leavitt.

În seara aceea Alice plînsese pînă adormi. Din nou Evarts nu putu să închidă ochii. Se așeză și stătu pe un scaun, lîngă fereastră. Cu puțin îna-

înte de ivirea zorilor așipi, dar nu pentru mult timp. La ora șapte își conducea familia la bufetul automat.

După micul dejun, în camera soților Malloy își făcu apariția Bitsey. Era foarte emoționat. Un reporter de la un ziar prăpădit anunțase sosirea lui Evarts la New York. În aceeași rubrică mai erau menționați un membru al guvernului și un rege balcanic. Apoi începu să sune telefonul. Mai întâi se prezentă un bărbat care voia să-i vîndă lui Evarts o haină de nurcă de ocazie. Pe urmă un avocat, o croitoreasă, proprietarul unei spălătorii chimice, cineva de la o grădiniță de copii, reprezentanții cîtorva agenții și un ins care se oferi să le facă rost de un apartament bun. Evarts îi refuză pe toți acești nechemati, numai că, de fiecare dată, mai înainte de a putea închide telefonul, trebui să dea explicații. Cum Bitsey îi fixase o întrevvedere cu Charlie Leavitt la amiază, cînd veni ora plecării le sărută pe Alice și pe Mildred-Rose și coborî în stradă.

Agencia Hauser își avea sediul într-unul dintre blocurile din Radio City. De data aceasta, își zise Evarts, afacerile îi permitau să treacă prin formidabilele uși ale clădirii cu tot atîta îndreptățire ca oricare altul. Birourile agenției se aflau la etajul al douăzeci și șaselea. Nu spuse la ce etaj merge decît după ce ascensorul începuse să urce.

--- Acum e prea tîrziu, îl lămuri liftierul. Trebuia să-mi spuneți numărul etajului cînd ați intrat.

Incidentul îl eticheta, în fața tuturor celor din ascensor, drept ageamiu și, înțelegînd acest lucru,

Evarts roși. Fu plimbat pînă la etajul 60 și înapoi la 26. Cînd ieși din cabină, liftierul rînjea.

La capătul unui coridor lung se afla o ușă de bronz, ale cărei canaturi aveau ca mînere un vultur bifurcat. Evarts răsuci aripile păsării imperiale și păși într-un hol impunător, de conac seniorial. Lambriurile de pe pereți erau mîncate de carii și albite de putregai. La oarecare distanță în spatele unei despărțituri de sticlă, văzu o femeie cu căști la urechi. Se duse la ea, îi spuse ce dorește și fu invitat să ia loc. Se așeză pe o canapea de piele și își aprinse o țigară. Bogăția holului îl impresiona profund. Apoi observă praful așternut pe canapea. Masa, revistele de pe ea, lampa, reproducerea în bronz după „Sărutul“ lui Rodin — totul din vasta încăpere era acoperit cu praf. În același timp, remarcă liniștea deosebită a holului. Orice zgomot obișnuit unui birou era absent. În această liniște, de jos, dinspre patinoarul îndepărtat, urca înregistrarea muzicală a unui carilon cîntînd „*Bucurați-vă, oameni, Domnul e cu noi!*“. Revistele de pe masa de lîngă canapea erau vechi de cinci ani.

După un timp secretara îi indică o ușă dublă din fundul holului, iar Evarts păși timid și intră. Noua încăpere era mai mică decît cea pe care o părăsise, dar mai întunecată, mai somptuoasă și mai impozantă. Și aici se auzea muzica îndepărtată de la patinoar. La un birou de epocă stătea un bărbat. Imediat ce-l văzu pe Evarts, se ridică în picioare.

— Bine ai venit, Evarts, bine ai venit la agenția Hauser! urlă el. Aud că ai marfă proaspătă, iar Bitsey spune că ai rupt-o cu Tracey Murchi-

son. Bineînțeles, nu ți-am citit piesa, dar dacă Tracey o vrea, o vreau și eu, și o vrea și Sam Farley. Am producător pentru tine, am vedetă pentru tine, am teatru pentru tine și cred că am chiar un acord de principiu, privind punerea în scenă, gata încheiat. O sută de mii, cu un plafon de patru sute de mii. Ia loc, ia loc.

Domnul Leavitt ori mîncase ceva, ori avea necazuri cu dinții, pentru că la sfîrșitul fiecărei propoziții își mișca buzele și plescăia zgomotos și meditativ, ca un mare cunoscător într-ale bucatelor. Poate că mîncă, pentru că avea firimituri în jurul gurii. Sau poate avea necazuri cu dinții, pentru că neplăcutele sunete labiale continuară pe toată durata întrevederii. Domnul Leavitt era plin de aur. Purta mai multe inele, o brățară de aur pe care era gravat numele lui, un ceas cu brățară de aur, și mai avea și o tabacheră din aur masiv, încrustată cu pietre prețioase. Tabachera era goală și, cît stătura de vorbă, fumară din țigările lui Evarts.

— Acum, Evarts, vreau să te întorci la hotel, strigă domnul Leavitt. Și vreau să stai liniștit. Charlie Leavitt se ocupă de toate. Vreau să-mi promiți că n-o să-ți faci griji inutile. Înțeleg că ai semnat un contract cu Murchison. O să declar acel contract nul și neavenit, avocatul meu o să declare acel contract nul și neavenit, și dacă Murchison contestă declarația noastră, o să-l tîrîm în fața tribunalului și o să-l facem pe judecător să declare acel contract nul și neavenit. Dar, continuă el, înmuindu-și glasul, înainte de a merge mai departe, vreau să semnezi aceste hîrtii, prin care voi fi împuternicit să te reprezint.

Împinse spre Evarts niște hîrtii și un stilou de aur.

— Semnează hîrțiile astea, spuse el cu tristețe, și o să cîștigi patru sute de mii de dolari. O, voi, autorii ! exclamă el. Bată-vă să vă bată de norocoși !

Imediat ce Evarts semnă hîrțiile, atitudinea domnului Leavitt se schimbă. Începu să zbiere din nou :

— Ca producător, ți-l dau pe Sam Farley. Vedeta este Susan Hewitt. Sam Farley este fratele lui Tom Farley. E căsătorit cu Clarissa Douglas și e unchiul lui George Howland. Pat Levy îi e cumnat, iar Mitch Kababian și Howie Brown îi sînt rude dinspre mamă. Mama lui a fost Lottie Mayes. O familie foarte unită. O echipă grozavă. Cînd încep pregătirile pentru spectacolul de la Wilmington, Sam Farley, Tom Farley, Clarissa Douglas, George Howland, Pat Levy, Mitch Kababian și Howie Brown sînt toți grămadă acolo, la hotel, punînd umărul la actul al treilea. Cînd piesa merge la Baltimore, Sam Farley, Tom Farley, Clarissa Douglas, George Howland, Pat Levy, Mitch Kababian și Howie Brown merg și ei la Baltimore cu ea. Și cînd piesa se joacă pe Broadway, într-o montare de mare clasă, cine se află acolo, în rîndul întîi, să te susțină ?

Domnul Leavitt, care își forțase vocea, încheie într-o șoaptă răgușită.

— Sam Farley, Tom Farley, George Howland, Clarissa Douglas, Pat Levy, Mitch Kababian și Howie Brown.

După ce își dresе glasul, strigă :

— Acum, vreau să te întorci la hotel și să te distrezi. O să te sun mâine, să-ți spun când poți fi primit de Sam Farley și Susan Hewitt. Iar acum o să telefonez la Hollywood și o să-i spun lui Max Rayburn că poate pune mâna pe piesă, dacă dă o sută de mii, cu un plafon de patru sute de mii, și nici o lească mai puțin.

Îl bătu pe Evarts pe spate și îl conduse, plin de bunăvoință, spre ușă.

— Toate bune, Evarts ! mai adăugă.

La înapoierea prin hol, Evarts dădu cu ochii de secretară, care mânca un sandviș. Ea îi făcu semn să se apropie.

— Nu vrei să vă încercați norocul și să câștigați un Buick nou, decapotabil ? șopti ea. Zece cenți lozul.

— O, nu, mulțumesc, răspunse Evarts.

— Ouă proaspete ? întreabă ea. Le aduc din Jersey în fiecare dimineață.

— Nu, mulțumesc, răspunse Evarts.

Facându-și loc prin mulțimea trecătorilor, Evarts se grăbi să ajungă înapoi la Mentone, unde îl așteptau Alice, Mildred-Rose și Bitsey. Le relată întrevăderea cu Leavitt.

— Când o să iau cele patru sute de mii, zise el, o să-i trimit niște bani mamei Finelli.

Și Alice își aminti de o mulțime de alte persoane din Wentworth care aveau nevoie de bani. Seara, pentru a sărbători evenimentul, în loc să meargă la bufetul automat, luară masa la un restaurant specializat în spaghete. După cină se duseră la Radio City Music Hall. Nici în noaptea aceea Evarts nu putu dormi.

La Wentworth, Alice fusese socotită spiritul practic al familiei. Circulau destule glume cu acest subiect. Ea era aceea care întocmea bugetul casei, gospodărea banii de coșniță, iar lumea spunea adeseori că, fără Alice, pe Evarts l-ar fi mâncat cîinii. Această latură pragmatică a caracterului ei o făcu să-i amintească lui Evarts, a doua zi, că nu mai lucrase la piesă. Puse lucrurile la punct :

— Tu stai în cameră și scrii piesa, zise ea. Ca să poți să fii singur, Mildred-Rose și cu mine o să ne plimbăm pe Fifth Avenue.

Evarts încercă să lucreze, însă telefonul începu să sune din nou ; fu întrerupt în mod constant de vânzători de bijuterii, de avocați specializați în problemele teatrului, de agenți ai unor spălătorii de rufe. Pe la ora unsprezece, ridicînd receptorul auzi o voce cunoscută, furioasă. Era Murchison.

— Eu te-am adus din Wentworth, urlă el, și eu am făcut din tine ceea ce ești astăzi. Ca acum să mi se spună că ai încălcat contractul pe care-l ai cu mine și că m-ai tras pe sfoară cu Sam Farley ! O să te zdrobesc, o să te ruinez, o să te dau în judecată, o să...

Evarts închise aparatul, pentru ca, o clipă mai târziu, cînd telefonul sună iarăși, să nu mai răspundă. Lăasă un bilețel pentru Alice, își puse pălăria și o luă pe Fifth Avenue, spre agenția Hauser.

Cînd, în dimineața aceea, răsuci vulturul bifurcat al ușilor duble și pași în holul seniorial, îl găsi pe domnul Leavitt în cămașă și vestă, măturînd covorul,

— A, bună dimineata, făcu domnul Leavitt. Terapia muncii!

Ascunse mătura și fărâșul după o draperie de catifea.

— Intră, intră, îl invită el, îmbrăcându-și ja-cheta și conducându-l pe Evarts către biroul interior. În după-amiaza asta o să-i cunoști pe Sam Farley și pe Susan Hewitt. Ești unul dintre cei mai norocoși oameni din New York. Unii nici n-ajung să-l vadă pe Sam Farley. Nici măcar o dată în viață. Nu aud vorbele lui de duh, nu simt forța personalității lui unice. Cît despre Susan Hewitt...

O clipă, rămase ca mut. Apoi spuse că întrevederea e fixată pentru ora trei.

— O să te întâlnești cu ei în frumoasa casă a lui Sam Farley, preciză el dîndu-i adresa.

Evarts încercă să-i redea conversația telefonică avută cu Murchison, dar Leavitt îl întrerupse:

— Ți-am cerut un singur lucru! urlă el. Ți-am cerut să nu-ți faci griji! E prea mult? Îți cer să stai de vorbă cu Sam Farley și să te uiți la Susan Hewitt, să vezi dacă ți se pare potrivită pentru rol. E prea mult? Gata, distrează-te, intră la un jurnal de actualități, du-te la grădina zoologică. Iar la ora trei du-te să te vezi cu Sam Farley.

Îl bătu protector pe spate și-l împinse spre ușă.

Evarts luă prînzul la Mentone cu Alice și Mildred-Rose. Îl dureau capul. După masă se plimbară pe Fifth Avenue și, cînd se apropie ora trei, Alice și Mildred-Rose îl însoțiră pînă dinaintea casei lui Sam Farley. Era o clădire impresionantă,

cu fațada de piatră negrinduită, ca o închisoare spaniolă. Le sărută pe Alice și pe Mildred-Rose și apăsă pe sonerie. Îi deschise un majordom. Evarts își dădu seama că e majordom după pantalonii în dungă. Fu condus într-un salon de la etaj.

— Am venit să vorbesc cu domnul Farley, spuse Evarts.

— Știu, răspunse majordomul. Sînteți Evarts Malloy. Aveți întîlnire. Dar dumnealui n-o să vină. E prins într-o partidă de barbut la garajul Acme, pe strada 164, și pînă mîine nu se mai întoarce. Vine totuși Susan Hewitt. O să vă întîlniți cu ea. O, numai de-ați ști ce se petrece în casa asta !

Își coborî vocea, își apropie fața de cea a lui Evarts și șopti :

— Dacă pereții ăștia ar putea vorbi ! De cînd ne-am întors de la Hollywood, nici căldură nu mai avem în casa asta. Și nu m-a plătit de pe 21 iunie. Nu mi-ar păsa așa de mult, dacă mizerabilul ar fi învățat măcar să golească apa din cadă. Face baie și lasă zoaiele să zacă acolo. Să se împrătie. Și, colac peste pupăză, ieri, în timp ce spălam vasele, m-am tăiat la deget.

Degetul arătător îi era înfășurat într-un bandaj murdar. Majordomul începu să desfacă grăbit, spirală după spirală, tifonul pătat de sînge.

— Uitați-vă, spuse el, întinzînd degetul rănit spre fața lui Evarts. Tăiat pînă la os. Ieri se vedea osul. Sînge. Sînge peste tot. Mi-a luat o jumătate de ceas ca să curăț. E o minune că nu m-am infectat.

Clătină din cap cu gîndul la această minune.

— Când apare pisicuța, v-o trimit sus.

Și ieși din cameră, urmăzându-l după el lungul bandaj înșingherat.

Lui Evarts îi ardeau ochii de oboseală. Era atât de ostenit, încât, dacă și-ar fi rezemat capul de ceva, ar fi adormit pe loc. Soneria țîrîi. Îl auzi pe majordom întîmpinînd-o pe Susan Hewitt, care urcă scările în fugă și dădu buzna în salon.

Era tînără și pătrunse în încăpere ca la ea acasă, cu aerul unei eleve care tocmai s-ar fi întors de la școală. Era gracilă, cu trăsături delicate și foarte fine. Părul blond, pieptănat simplu, începuse să se închidă la culoare, în mod natural, fiind ușor dungat de șuvițe castanii, ca fibrele lemnului de pin.

— Sînt așa de fericită să te cunosc, Evarts ! exclamă ea. Vreau să-ți spun că-mi place foarte mult piesa ta !

Cum ar fi putut ea să-i citească piesa, Evarts nu pricepea, însă era prea tulburat de frumusețea ei pentru a-și mai pune întrebări sau pentru a mai vorbi. I se uscaseră gura. Poate din cauza ritmului turbat din ultimele zile, poate din cauza lipsei de somn — dar se simțea de parcă ar fi fost îndrăgostit.

— Îmi amintiți de o fată pe care am cunoscut-o odinioară, zise el în cele din urmă. Lucra într-o braserie mobilă, la marginea orașului South Bend. N-ați lucrat niciodată într-o braserie mobilă, la marginea orașului South Bend, nu-i așa ?

— Nu, răspunse ea.

— Dar nu-i numai asta, urmă el. Îmi amintiți de toate lucrurile de atunci. Mă refer la drumurile

făcute noaptea. Eram șofer de noapte pe autobuz. De asta îmi aduceți aminte. De stele, vreau să zic, și de trecerile de nivel, și de vitele înșirate de-a lungul gardurilor. Și de fetele care serveau prin bufete. Erau atît de frumoșele ! Dumneavoastră n-ați lucrat niciodată într-un bufet.

— Nu, răspunse ea.

— Puteți juca în piesă. Vreau să spun că, după părerea mea, sînteți potrivită pentru rol. Sam Farley poate să ia piesa. Totul !

— Mulțumesc, Evarts.

— Vreți să-mi faceți o favoare ? întrebă el.

— Ce ?

— Oh, știu că e o nerozie.

Se ridică în picioare și începu să se plimbe prin încăpere.

— Dar nu e nimeni aici, nimeni n-o să știe, continuă el. Îmi vine foarte, foarte greu să vă spun.

— Ce anume vrei ?

— Mă lăsați să vă iau în brațe ? Doar să vă iau în brațe. Doar să văd cît de ușoară sînteți.

— În ordine. Vrei să-mi scot haina ?

— Da, da, da ! Scoateți-vă haina.

Ea se ridică în picioare și-și lăsă mantoul să cadă pe sofa.

— Se poate chiar acum ? întrebă el.

— Da.

Își petrecu mîinile pe sub brațele ei. O ridică de la podea, după care, încet, o lăsă jos.

— O, sînteți atît de ușoară ! exclamă el. Sînteți atît de ușoară, atît de fragilă, nu sînteți mai grea decît o valiză. Păi, v-aș putea duce în brațe,

v-aș putea duce oriunde, v-aș putea duce de la un capăt la celălalt al New Yorkului !

Își luă pălăria și pardesiul și ieși alergând din casă.

Cînd se întoarse la Mentone, Evarts se simțea buimac și epuizat. În cameră, împreună cu Alice și Mildred-Rose, se afla Bitsey. Se interesa insistent de mama Finelli. Voia să știe unde locuiește și ce număr de telefon are. Evarts își ieși din fire și-i spuse să plece. Se întinse pe pat și adormi, în timp ce Alice și Mildred-Rose încă îi mai puneau întrebări. Cînd se trezi, după o oră, se simți mult mai bine. Merseră la bufetul automat, apoi la Radio City Music Hall și se culcară devreme, pentru că a doua zi dimineața Evarts să poată lucra la piesă. Dar somnul nu se lipi de el.

După micul dejun Alice și Mildred-Rose îl lăsară pe Evarts singur în cameră, iar el încercă să lucreze. Nu reuși să scrie nimic, dar nu pentru că în ziua aceea l-ar fi deranjat telefonul. Răul care oprea înaintarea piesei pornea din adînc, iar Evarts, tot stînd și fumînd și uitîndu-se fix la zidul de cărămidă, își dădu seama despre ce-i vorba. Era îndrăgostit de Susan Hewitt. Faptul ar fi putut să constituie un stimulent în muncă, numai că Evarts își lăsase forța creatoare în Indiana. Închise ochii și încercă să-și readucă în minte limbajul slobod al mamei Finelli, vorbele ei desucheate, dar abia reușea să prindă un cuvînt, că acesta se și pierdea în zgomotul străzii.

Dacă ar fi intervenit ceva care să-i elibereze memoria — șuieratul unui tren, o clipă de liniște, mirosul unui grajd — poate că și-ar fi regăsit

inspirația. Se plimbă prin cameră, fumă, mirosi perdelele negre de funingine, își astupă urechile cu hîrtie igienică, dar se pare că nu exista nici un mijloc de a evoca Indiana în hotelul Mentone. *Stătu* la masa de scris toată ziua. Nici nu prînzea. Cînd soția și fetița se întoarseră de la Radio City Music Hall, unde își petrecuseră după-amiaza, le spuse că se duce să se plimbe. Oh, își zise el, de-aș auzi măcar croncănitul unei ciori !

O luă pe Fifth Avenue, călcînd apăsător, cu capul pe sus, străduindu-se să surprindă, prin vacarmul străzii, un posibil glas călăuzitor. Înaintă grăbit pînă la Radio City, unde îi ajunse la urechi muzica îndepărtată de pe patinoar. Ceva îl făcu să se oprească. Își aprinse o țigară. Atunci se auzi strigat :

— Ia te uită ce mîndrețe de cerb, Evarts !

Era vocea răgușită și nerușinată a mamei Finelli. Se gîndi că dorința de a sta de vorbă cu ea îl făcuse să-și piardă mințile, dar cînd se întoarse o văzu stînd pe o bancă, la marginea unui bazin sec.

— Ia te uită ce mîndrețe de cerb, Evarts ! zburcă ea.

Și-și ridică mîinile, cu degetele răschirate ca niște coarne de cerb, deasupra capului. Așa saluta ea pe toată lumea din Wentworth.

— Ia te uită ce mîndrețe de cerb, mamă Finelli ! chiui Evarts.

Alergă la ea și se așeză alături, pe bancă.

— O, mamă Finelli, zise el, sînt așa de bucuros că te văd ! N-o să mă crezi, dar toată ziua m-am gîndit la dumneata. Toată ziua mi-am dorit să pot sta de vorbă cu dumneata.

Se răsuca spre ea, cu ochii la trăsăturile ei de vulpe, la bărbia plină de fire de păr, sorbind-o din priviri.

— Cum ai ajuns la New York, mamă Finelli ?

— Cu un aeroplan, explică ea cu glas țipăt. Azi am venit, cu aeroplanul. Ia un sandviș !

Mînca niște sadvișuri dintr-o pungă de hîrtie.

— Nu, mulțumesc, refuză el. Ce zici de New York ? Ce zici de clădirea aia înaltă ?

— Păi, nu prea știu ce să zic, răspunse ea.

Însă Evarts își dădea prea bine seama că mama Finelli știe ce să zică și văzu cum fața ei se strîmbă, gata de replică :

— Cred că nu-i decît una, că de-ar fi fost două s-ar fi polenizat în vreun fel și-ar fi rodit !

Izbucni într-un rîs convulsiv, plesnindu-se cu palmele peste genunchi.

— Ce faci la New York, mamă Finelli ? Ce vînt te-a adus pe aici ?

— Păi, unu' de-l cheamă Tracey Murchison. El mă sună pe interurban și-mi zice să vin la New York și să te dau în judecată pentru calomnie. Zice că ai scris o piesă despre mine și că pot să te dau în judecată pentru calomnie și să cîștig o groază de biștari și să-i împart cu el, cîstit, zice, și-atunci nu mai trebuie să țin stația de benzină. Și, uite așa, îmi și trimite bani de bilet de aeroplan, telegrafic, și eu vin aici și stau de vorbă cu el și o să te dau în judecată pentru calomnie și o să împart cu el cîștigul, șaiszeci la sută eu, patruzeci la sută, el. Asta fac, încheie ea.

Seara tîrziu, familia Malloy se afla din nou în sala de așteptare, din marmură, a stației Grand

Central, și Evarts porni în căutarea unui tren spre Chicago. Găsi un tren de Chicago, cumpără bilete și se urcă cu toții în vagon. Era o noapte ploioasă, și pavajul ud, întunecat, nu mai strălucea pînă departe în gară, însă Alice continua să creadă că fusese stropit cu pulbere de diamante și așa avea ea să povestească împlinirea. Cum învățaseră repede lecția călătoriei, se întinseră cu abilitate peste mai multe locuri. După plecarea trenului, Alice intră în vorbă cu un cuplu din fața lor, niște oameni comunicativi, care se duceau, împreună cu copilășul lor, la Los Angeles. Femeia avea acolo un frate, care îi scrisese cu entuziasm despre clima și posibilitățile din acel oraș.

— Să mergem la Los Angeles, îi spuse Alice lui Evarts. Mai avem bani și putem cumpăra bilete la Chicago, iar tu poți să-ți vinzi piesa la Hollywood, unde nimeni n-a auzit vreodată de mama Finelli sau de oricare dintre ceilalți.

Evarts răspunse că hotărîrea o va lua la Chicago. Era frînt de oboseală și somnul îl cuprinse imediat. Mildred-Rose își băgă degetul mare în gură și, curînd, atît ea cît și mama ei dormeau duse. Mildred-Rose mîngîia părul aspru al hainei de blană, care îi spunea că totul e bine, totul e bine.

Se prea poate ca familia Malloy să fi coborît din tren la Chicago și să se fi întors la Wentworth. Nu e greu de imaginat sosirea lor acasă, unde ar fi oricînd bine primiți de prieteni și de rude, chiar dacă poveștile lor s-ar putea să nu fie crezute. Se prea poate însă ca la Chicago să fi schimbat trenul și să fi pornit spre vest, ceea

ce, ca să fim drepti, e mai ușor de imaginat. Ți-i poți închipui jucînd cărți în vagonul special amenajat pentru așa ceva, sau mîncînd sandvișuri cu brînză prin stațiile de cale ferată, în călătoria lor prin Kansas și Nebraska, peste munți și mai departe, spre coasta Pacificului.

LA ȘASE DIMINEAȚA începu să sune alarma. În apartamentul de la parter, dat lui Chester Coolidge în contul salariului său de intendent al blocului cu locuințe de închiriat, alarma se auzea slab, dar Chester se trezi imediat, căci pînă și în somn era conștient de zgomotele percutante ale instalațiilor clădirii, de parcă ar fi existat o legătură directă între ele și integritatea propriei sale ființe. Se îmbracă repede pe întuneric și o luă la fugă prin hol spre scara de serviciu, unde nimeri peste o mîndrețe de coș plin cu flori vechede — trandafiri și garoafe. Cu o lovitură de picior, îl dădu la o parte și, coborînd scările la subsol, își continuă sprinten fuga de-a lungul unui coridor ale cărui ziduri de cărămidă, acoperite cu un strat de vopsea, semănau cu intrarea într-o catacombă. Pe măsură ce se apropia de sala pom-pelor, țîrîitul soneriei devenea tot mai puternic. Declanșarea semnalului de alarmă arăta că rezervorul de apă de pe acoperiș este aproape gol și că mecanismul de reglare a debitului nu funcționează. Ajuns în sală, Chester acționează pompa auxiliară.

La subsol era liniște. Departe sus se auzea cușca ascensorului de serviciu coborînd din etaj în etaj,

însoțită de zângănitul sticlelor de lapte. Cum cu pompa auxiliară era nevoie de o oră pentru a umple rezervorul de pe acoperiș, Chester se hotărî să supravegheze singur aparatul de măsurat și să-l lase pe mecanicul de bloc să doarmă. Urcă din nou scările și, în timp ce soția sa pregătea micul dejun, se bărbieri și se spală. Era zi de mutare a locatarilor. Înainte de a se așeza la masă, observă scăderea barometrului; uitîndu-se pe fereastră și ridicîndu-și ochii spre cele optsprezece etaje, văzu cerul aproape negru de nori. Lui Chester îi plăcea ca ziua de mutat să fie senină și frumoasă, iar în trecut, cînd lumea se muta la 1 octombrie, șansele de a fi avut vreme bună fuseseră reale; acum însă totul se schimbase în rău și oamenii se mutau pe zăpadă și ploaie. Familia Bestwick (apartamentul 9-E) pleca în altă parte, iar în locul ei se instalau soții Negus (apartamentul 1-A). Asta era tot. În timp ce Chester își bea prima ceașcă de cafea, soția sa încercă să discute despre familia Bestwick, a cărei plecare trezea în ea amintiri și neliniști. Chester nu catadicsi să răspundă la întrebările ei, după cum nici ea nu se aștepta să primească vreun răspuns la o oră atît de matinală. Vorbea ca să se afle în treabă sau, cum zicea ea, ca să-și audă vocea.

Doamna Coolidge și soțul ei veniseră din Massachusetts cu douăzeci de ani în urmă. Fusesse ideea ei. Fiind suferindă și fără copii, se gîndise că într-un oraș mai mare va fi mai fericită decît la New Bedford. Instalată într-un apartament de intendent din East Fifties, se simțea pe deplin mulțumită. Își petrecea zilele prin cinematografe și magazine și îl văzuse pe șahul Persiei cu pro-

propriii ei ochi. Singurul aspect supărător al vieții citadine erau restricțiile impuse de marele oraș generozității ei înnăscute.

— Biata doamnă Bestwick ! o compătimea ea. O, biata femeie ! Mi-ai spus că și-au trimis copiii să stea cu bunica lor pînă se aranjează lucrurile, nu ? Păcat că nu pot face nimic ca s-o ajut. Dacă asta se întîmpla la New Bedford, puteam și noi s-o invităm la masă sau să-i fi oferit un coș cu de-ale gurii. Știi, povestea asta îmi aduce aminte de cele două surori Fenner, din New Bedford. Aveau niște diamante mari cît alunele, exact ca doamna Bestwick, dar n-aveau electricitate în casă. Ca să facă baie, trebuiau să se ducă la Georgiana Butler.

Chester nu se uita la soția sa, însă simpla ei prezență era pentru el minunată și stimulantă ; era convins că e o femeie extraordinară. Considera că există o scînteie de geniu în felul ei de a găti, că modul ei de a ține gospodăria are amprenta geniului, că are o memorie de geniu și că darul ei de a accepta lumea așa cum e poartă în sine semnul genialității. Doamna Coolidge îi pregătise pentru micul dejun turtă de porumb, iar el mîncă din ea cu un respect ce se apropia de venerație. Știa precis că nici o femeie din lume n-ar putea face o turtă ca nevastă-sa, după cum nici o altă femeie din Manhattan n-ar fi încercat să facă așa ceva în dimineța aceea.

După ce termină de mîncat, își aprinse un trabuc și continuă să se gîndească la familia Bestwick. Chester văzuse blocul trecînd prin multe perioade, iar acum se părea că urmează o nouă etapă. Începînd cu 1943, îi împărțise pe locatari în două

categorii : *permanenți* și *aerieni*. Administrația primise dezlegare pentru majorarea chiriiilor, iar Chester știa că acest lucru va duce la măturarea multor *aerieni*. În aceste condiții, familia Bestwick avea să părăsească prima locul, iar lui Chester, ca și soției sale, îi părea rău s-o vadă plecînd. Domnul Bestwick lucra în cartierul comercial al orașului. Doamna Bestwick era o cetățeană conștiincioasă, cu mari merite în conducerea Crucii Roșii, a Cercetașelor, ca și în organizarea colectelor bănești. Cîștigurile domnului Bestwick, oricare ar fi fost ele, erau insuficiente — insuficiente pentru acel cartier. Proprietarul magazinului de băuturi știa asta. O știa și măcelarul. Portarul și spălătorul de geamuri știau și ei, după cum Creditul comercial și Banca agricolă de schimb știuseră de un an. Soții Bestwick fuseseră ultimii din cartier care să țină seama de aceste lucruri. Domnul Bestwick purta pălărie de fetru cu fundul înalt, costume cu haina larg petrecută pe talie, pantaloni strîmți și trenzi alb. În fiecare dimineață, la ora opt, își legăna pașii spre slujbă, încălțat cu o pereche de pantofi englezești ce păreau să-l strîngă. Amîndoi fuseseră învățați cu mai mulți bani decît aveau în momentul de față și, în timp ce costumele de tweed ale doamnei apăreau uzate, diamantele îi erau, așa cum observase doamna Coolidge, mari cît alunele. Cu cele două fiice ale lor, niciodată nu-i dăduseră bătaie de cap lui Chester.

Cu vreo două luni mai înainte, spre sfîrșitul unei după-amiezi, doamna Bestwick îl sunase pe Chester și-l invitase să urce pînă la ea. Nu era ceva urgent, îi explicase cu vocea ei plăcută, to-

tuși, dacă nu-l deranja, ar fi vrut să-l vadă. Îl primi cu multă amabilitate, așa cum proceda în toate împrejurările. Era o femeie zveltă — o femeie foarte zveltă, cu bust splendid și cu mișcări pline de grație. O urmă în salon, unde, așezată pe canapea, se afla o bătrână.

— Mama mea, doamna Doubleday, spuse doamna Bestwick. Mamă, dînsul e Chester Coolidge, intendentul nostru.

Doamna Doubleday declară că e încîntată să-l cunoască, iar Chester acceptă invitația de a lua loc. Dintr-unul dintre dormitoare, se auzea fata cea mare cîntînd :

*„Saltă Catarama sus,
Jos cu Jachețica,
Spînzur-o pe Ciopîrțica
De gardul dinspre apus.“*

Chester cunoștea fiecare salon din clădire și, potrivit normelor sale de intendent, cel al familiei Bestwick era la fel de bun ca oricare altul. Dar era de părere că toate apartamentele din bloc sînt, prin natura lor, urîte și neconvenabile. Uneori, urmărindu-i cu privirea pe trufașii săi chiriași, la trecerea lor prin hol, se gîndea că nu-s decît un soi de sărăntoci : lipsiți de spațiu, lipsiți de lumină, lipsiți de liniște, lipsiți de odihnă, lipsiți de orice atmosferă de intimitate, lipsiți de toate lucrurile care-i pot da unui om sentimentul că e stăpîn în casa lui. Cunoștea strădaniile lor de a învinge aceste deficiențe ; ventilatoarele, de pildă, pentru a înlătura mirosul de mîncare. Un apartament de șase camere nu este o casă și, dacă

prăjești ceapă într-un capăt, ai toate șansele să-și simți mirosul și-n celălalt capăt. Își instalau hote și filtre de bucătărie, pe care le țineau tot timpul în funcțiune, de parcă dispozitivele de ventilație ar putea face ca un apartament să miroase ca o casă din pădure. Toate camerele de zi erau, după părerea lui, prea înalte și prea înguste, prea zgomotoase și prea întunecoase, și știa cât își risipeau femeile timpul și banii prin magazinele de mobilă, cu credința că altfel de covoare, un alt sortiment de măsuțe, un alt set de lămpi vor face ca încăperea să se potrivească pînă la urmă cu imaginea lor despre cum trebuie să arate o locuință iuhtă și confortabilă. Din acest punct de vedere, își zise el, doamna Bestwick reușise mai bine decît majoritatea celorlalte, după cum nu era exclus ca lui Chester să-i fi plăcut încăperea tocmai pentru că îi plăcea stăpîna.

— Știi ceva despre noile chirii, Chester? întrebă doamna Bestwick.

— Chirii, contracte de închiriere, niciodată nu știu nimic despre ele, minți Chester. De toate astea se ocupă aia de la birou.

— Ni s-a majorat chiria, explică doamna Bestwick, iar noi nu vrem să plătim așa de mult. M-am gîndit că s-ar putea să știi dacă nu există cumva în bloc vreun apartament liber mai ieftin.

— Îmi pare rău, doamnă Bestwick, dar nici pomeneală de așa ceva.

— Înțeleg, spuse doamna Bestwick.

Chester își dădu seama că o frămîntă un anumit lucru; spera, probabil, ca el să se ofere să stea de vorbă cu administratorii și să-i convingă

ca familia Bestwick — locatari vechi și convenabili — să fie lăsată să stea în continuare plătind chiria de acum. Era evident însă că ea nu avea de gând să se pună în situația jenantă de a-i cere ajutor, iar Chester, din delicatețe, se abținu să-i spună că el nu avea nici o posibilitate de a exercita presiuni, ca lucrurile să rămână neschimbate.

— De blocul ăsta nu se ocupă Marshal Cavis? întrebă doamna Doubleday.

— Ba da, răspunse Chester.

— Cu doamna Cavis am fost la Farmington, se adresează doamna Doubleday fiicei sale. Crezi că ar ajuta la ceva dacă aș vorbi cu ea?

— Doamna Cavis nu prea dă pe-aici, spuse Chester. De cincisprezece ani de când lucrez eu aici, nu mi s-a întâmplat să-i văd niciodată, nici pe ea, nici pe el.

— Dar ei administrează clădirea, nu? insistă doamna Doubleday.

— Trustul Marshall Cavis o administrează, răspunse Chester.

— Maude Cavis a fost logodită cu Benton Towler, zise doamna Doubleday.

— Nu prea îmi vine mie a crede că ei personal să aibă vreo legătură cu blocul, spuse Chester. Nu știu, dar parcă am auzit că nici măcar nu locuiesc în New York.

— Mulțumesc foarte mult, Chester, spuse doamna Bestwick. M-am gândit că s-ar putea să fie vreun apartament liber. Doar atîta.

Cînd se porni din nou semnalul de alarmă, anunțînd de data aceasta că rezervorul de pe acoperiș e plin, Chester o luă repede prin hol, coborî

scările de fier și opri pompa. Cum Stanley, mecanicul blocului, era acum treaz și trebuia pe la el prin cameră, Chester îi spuse că, după părerea lui, flotorul de comandă al pompei de pe acoperiș era stricat și-i ceru să fie atent la aparatul de măsurat. La subsol, ziua de muncă începuse. Fusesse distribuit laptele, se împărțiseră ziarele, Delaney, îngrijitorul, golise lăzile de gunoi de pe gangurile din spate, iar bucătăresele și femeile de serviciu care locuiau în altă parte tocmai veneau la slujbă. Chester le auzi salutându-l pe Ferarri, liftierul ascensorului pentru angajați, iar acel „Bună dimineața !” al lor, rostit limpede, îi întări convingerea că la subsol nivelul politetei era cu un grad mai ridicat decât sus în hol.

Cu puțin înainte de ora nouă, Chester telefonă la biroul administrației. Îi răspunse o secretară a cărei voce îi era străină.

— Flotorul rezervorului de apă e stricat, o înștiință el, iar în momentul de față ne folosim de pompa auxiliară, pe care o acționăm manual. Trimiteți grupul de întreținere să vină acum, dimineața.

— Grupul de întreținere e plecat la alt bloc și până la ora patru nu credem că se întoarce, spuse vocea necunoscută.

— Fir-ar să fie ! Dar e un caz de urgență ! țipă Chester. Mă lupt aici cu două sute de băi. Blocul ăsta e la fel de important ca oricare dintre blocurile de pe Park Avenue. Dacă băile rămân fără apă, n-aveți decât să veniți voi aici și să încasați singuri reclamațiile. E zi de mutat, iar mecanicul și cu mine avem prea multe de făcut ca să putem sta tot timpul lângă pompă !

Se făcu roșu la față. Subsolul răsuna de ecoul glasului său. După ce închise telefonul, se simți rău. Trabucul îi ardea gura. Apăru și Ferarri cu o veste proastă. Mutarea familiei Bestwick avea să întârzie. Aranjaseră cu o mică agenție să-i mute în Pelham, însă peste noapte, în timp ce venea cu o încărcătură de la Boston, camionul se stricase.

Ferarri îl duse pe Chester cu ascensorul de serviciu până la 9-E. Una dintre slujnicele cu program redus, plătită mai puțin, care fusese de curînd angajată de doamna Bestwick, lăsase un anunț pe ușa din spate, prins cu pîneze: „Pentru cei interesați: nu joc, nu voi juca și nu am jucat niciodată la loterie“, scrisese ea cu litere de tipar. Chester aruncă biletul la lada cu gunoi și apăsă pe butonul soneriei. Îi deschise doamna Bestwick. Ținea în mîna o ceașcă crăpată plină cu cafea, iar Chester observă că mîna îi tremură.

— Îmi pare foarte rău de camion, Chester, se scuză ea. Nu mai știu ce să fac. Totul e gata.

În timp ce vorbea, arătă înspre grămezile de porțelanuri, care aproape că umpleau bucătăria. Îl conduse pe Chester prin hol în camera de zi, unde pereții, ferestrele și dușumelele erau goale.

— Totul e gata, repetă ea. Domnul Bestwick a și plecat la Pelham și mă așteaptă acolo. Pe copii i-a luat mama.

— Ar fi fost bine să-mi fi cerut sfatul în legătură cu agențiile de transporturi, zise Chester. Nu că aş avea vreun câștig de la ele sau ceva de genul ăsta, dar aş fi putut să vă pun în legătură cu o firmă serioasă, care nu v-ar fi costat cu nimic mai mult decît cea angajată de dum-

neavoastră. Cu agențiile de transport ieftine oamenii încearcă să economisească bani, dar pînă la urmă nu economisesc nimic. Doamna Negus — de la 1-A — vrea să-și aducă lucrurile aici în dimineata asta.

Doamna Bestwick nu răspunse nimic.

— O, doamnă Bestwick, o să-mi pară rău după dumneavoastră, spuse Chester, simțind că s-ar putea să i se fi adresat cu asprime. O să-mi lipșiți și dumneavoastră, și domnul Bestwick, și fetele. Ați fost locatari buni. În opt ani cît ați stat aici, nu cred să fi existat plîngere din partea vreunuia dintre dumneavoastră. Dar lucrurile se schimbă, doamnă Bestwick. Ceva se întîmplă. Scumpirea vieții! Ah, îmi amintesc de vremurile cînd mai nimeni dintre chiriașii acestui bloc nu era nici bogat, nici sărac. Acum nu-s decît bogătași. Și, vai, de cîte lucruri nu se plîng, doamnă Bestwick! N-o să mă credeți. Alaltăieri m-a chemat văduva aia de paie de la 7-F, și știți de ce se plîngea? Zicea că scaunele de la closetele din apartament nu-s destul de mari.

Doamna Bestwick nu rîse de gluma lui. Zîmbi, dar mintea ei părea dusă în altă parte.

— În sfîrșit, o să cobor și o să-i spun doamnei Negus că treaba o să mai întîrzie, încheie Chester.

Doamna Negus, care se muta în locul doamnei Bestwick, lua lecții de pian. Apartamentul ei avea o intrare chiar lîngă holul clădirii, și putea fi auzită după-amiaza exersîndu-și gamele. Pianul era ceva prea greu pentru ea, așa că nu-și însușise decît niște zdrăngănituri. Pentru doamna Negus, lecțiile de pian constituiau o ocupație nouă.

Pe vremea războiului, cînd venise pentru prima oară în bloc și se numea Mary Toms, locuise împreună cu doamna Lasser și doamna Dobree. În momentul în care Mary Toms s-a mutat la ele, Chester, bănuind că numitele doamne sînt femei de moravuri ușoare, își făcuse griji pentru ea, căci era foarte tînără și foarte drăguță. Dar temerile lui nu-și aveau rost; viața imorală nu o deprimă deloc și nici nu o aruncă în mizerie. Fata săracă, sosită într-o haină de stofă, avea la sfîrșitul anului mai multe blănuri decît oricare alta și părea veselă ca o ciocîrlie. În următoarea iarnă începu să vină pe la ea domnul Negus. După cum presupunea Chester, nimerise acolo din întîmplare, însă acea primă vizită îi schimbă întreaga viață. Era un bărbat între două vîrste, dur la înfățișare, iar Chester îl ținea minte deoarece ori de cîte ori traversa holul în drumul său spre 1-A își vîra nasul în gulerul hainei și-și trăgea borul pălăriei pînă peste ochi.

Din momentul în care domnul Negus începu să o viziteze în mod regulat, Mary Toms îi îndepărtă pe toți ceilalți prieteni. Unul dintre ei, ofițer de marină francez, făcu ceva scandal, fiind nevoie de intervenția unui portar și a unui polițist pentru a putea fi dat afară. După această întîmplare, domnul Negus le arată ușa doamnelor Lasser și Dobree. Nu a existat nici o acuzație la adresa domnișoarei Toms, iar aceasta s-a luptat din răspuțeri să le găsească prietenelor ei un alt apartament în bloc. Dar domnul Negus s-a încăpățînat, astfel încît cele două femei mai în vîrstă și-au făcut bagajele și s-au mutat într-un

apartament de pe strada 58, în cartierul de vest. După plecarea lor a apărut un decorator care a rearanjat locuința. În urma lui și-au făcut apariția pianul cu coadă, pudelii, anuarul clubului și scurtoarea servitoare irlandeză. În aceeași iarnă Mary Toms și domnul Negus se duseră la Miami, pentru a se căsători acolo, dar chiar și după căsătorie domnul Negus tot se mai furișa prin hol, de parcă ar fi acționat împotriva dreptei lui judecăți. Acum soții Negus urmau să-și mute calabalicul la 9-E. Lui Chester nu-i păsa ce și cum fac, dar nici nu credea că mutarea avea să rămână definitivă. Doamna Negus era pusă pe fapte mari. Peste un an sau doi, își zicea Chester, va ajunge într-unul dintre apartamentele speciale, înconjurat de verdeață, de pe terasa blocului. De acolo își va lua probabil zborul către una dintre arătoarele clădiri situate în partea de sus a lui Fifth Avenue.

În dimineața aceea când Chester apăsă pe butonul soneriei, îi deschise doamna Negus. Încă era frumoasă ca un tablou.

— Bună, Chet, îl întâmpină ea. Intră. Credeam că nu vrei să încep cu mutatul înainte de ora unsprezece.

— Știți, s-ar putea să mai întârzie. Camionul celeilalte doamne nu a venit.

— Eu trebuie să-mi duc lucrurile astea sus, Chet.

— În ordine, dacă oamenii ei nu apar pînă la unsprezece, o să-i pun pe Max și pe Delaney să-i coboare lucrurile, răspunse Chester.

— Noroc, Chet, îl salută domnul Negus.

— Ce ai pe fundul pantalonilor, scumpule ?
întrebă doamna Negus.

— N-am nimic pe pantaloni, protestă domnul Negus.

— Ba da, ai. E o pată pe pantalonii tăi.

— Uite ce, pantalonii ăștia abia s-au întors de la spălătorie !

— Mă rog, dar dacă ai mâncat dulceață la micul dejun puteai să te așezi pe ea. Vreau să zic că puteai să pui dulceață pe ei.

— N-am mâncat dulceață.

— Unt, atunci. Se vede de la o poștă.

— O să vă telefonez eu, interveni Chester.

— Îi scoți boarfele de acolo, Chet, și-ți dau zece dolari, spuse doamna Negus. Începînd cu miezul nopții, apartamentul ăla a devenit al meu. Vreau să-mi văd lucrurile în el.

După care se întoarse spre soțul ei și începu să-i frece pantalonii cu un șervețel. Chester își deschise singur ușa și ieși.

În biroul său de la subsol suna telefonul. Când Chester ridică receptorul, o femeie de serviciu îi spuse că o baie din 5-A provocase inundație. Cît rămase în birou, telefonul sună de mai multe ori, pentru a i se aduce la cunoștință, de către slujnice sau chiriași, cîteva defecțiuni tehnice pe care și le notă — o fereastră întepenită, o ușă ce nu se deschidea, un robinet din care picura apa, un canal înfundat. Chester luă lada de scule și făcu singur reparațiile. Cei mai mulți locatari se arătară respectuoși și amabili, însă cucoana părăsită de la 7-F îl chemă în sufragerie și-l întrebă răstit :

— Ești paznicul ?

— Sînt intendentul, răspunse Chester. Mecanicul e ocupat.

— Perfect, zise ea. Vreau să stau de vorbă cu dumneata în legătură cu gangurile din spate. Nu cred că blocul ăsta e atît de curat pe cît ar trebui să fie. Slujnica are impresia că a văzut gîndaci negri în bucătărie. Noi n-am avut niciodată gîndaci.

— E un bloc curat, spuse Chester. Unul dintre cele mai curate din New York. Delaney spală scările de serviciu din două în două zile, iar de zugrăvit, le zugrăvim ori de cîte ori se ivește ocazia. Într-o zi, cînd nu aveți ceva mai bun de făcut, ați putea coborî pînă jos să-mi vedeți subsolul. Am aceeași grijă de subsol ca și de holul clădirii.

— Eu nu de subsol vorbesc, spuse femeia. Eu vorbesc de gangurile din spate.

Chester plecă spre biroul său mai înainte de a-și ieși din fire. Ferarri îi spuse că oamenii de la întreținere veniseră și că urcaseră pe acoperiș, împreună cu Stanley. Chester ar fi dorit ca oamenii să-i fi raportat lui; întrucît el era intendentul și purta pe umeri întreaga răspundere a blocului, socotea că s-ar fi convenit ca tipii să-l consulte întîi și abia după aceea să se apuce de lucru pe domeniul lui. Urcă la F, pe lîngă apartamentul cu grădină și, folosindu-se de scara ce pornea din gangul din spate, se cățăra pe acoperiș. Vîntul de miazănoapte suiera printre antenele de televiziune. Pe acoperișuri și pe terase mai rămăsese puțină zăpadă. Mobila de prin verande era învelită în prelate, iar pe pereții uneia dintre

terase atârna agătată și acoperită de gheață o pălărie mare de pai. Chester se apropie de rezervorul de apă și văzu, sus în vârful scăriței de fier, doi inși în salopete lucrînd la flotor. Cu cîteva trepte mai jos, dîndu-le sculele, stătea Stanley. Chester urcă scărița de fier și le spusese ce trebuie să facă. Oamenii îi ascultară sfaturile plini de respect, dar, în timp ce el cobora scara, îl auzi pe unul din cei doi de la întreținere întrebîndu-l pe Stanley :

— Cine-i ăsta ? Paznicul ?

Jignit pentru a doua oară în ziua aceea, Chester se duse la marginea acoperișului și-și aruncă ochii peste oraș. În dreapta se vedea fluviul. Pe el cobora un vapor, un cargobot ce înainta despiciînd valurile, cu luminile de punte și din hublouri aprinse, prin ceață. Era în drum spre mare, însă luminile și liniștea lui îi sugerau lui Chester căldura și calmul unei case de țară în mijlocul unei livezi. Cobora pe valuri asemenea unei case mișcătoare. În comparație cu propriul său domeniu, își zise Chester, un vapor nu înseamnă nimic. La picioarele lui se aflau mii de artere pulsînd sub presiunea aburului, sute de toalete, kilometri de țevi de scurgere și o listă de pasageri de peste o sută de persoane, fiecare dintre ele putînd fi confruntată în fiecă clipă cu sinuciderea, furtul, incendiul ori mutilarea. Era o responsabilitate uriașă și Chester se gîndi cu milă la responsabilitățile relativ neînsemnate ale unui căpitan de vapor care își scoate cargobotul în larg.

Cînd se întoarse la subsol, doamna Negus îl întrebă la telefon dacă doamna Bestwick plecase. Li răspunse că o va suna el ceva mai tîrziu și

agață receptorul. S-ar fi zis că cei zece dolari ai doamnei Negus or să-l facă pe Chester să pună jeratic sub tălpile doamnei Bestwick, însă el nu vroia să contribuie cu nimic la necazurile acesteia și se gîndea cu regret ce chiriașă bună fusese. Ziua noroasă, gîndul la doamna Bestwick și la cei ce-l luaseră drept paznic îl convinseseră pe Chester că are nevoie să-și mai ridice moralul astfel încît se hotărî să se ducă și să-și lustruiască pantofii.

În dimineața aceea însă atelierul de lustragerie era gol și tăcut, iar Bronco, lustragiul, se încovoie peste încălțămîntea lui Chester cu o mutră de înmormîntare :

— Am șaiszeci și doi de ani, Chester, zise Bronco, dar numai la porcării mi-e mintea. Oare pentru că stau tot timpul printre pantofi ? Crezi că are vreo legătură cu mirosul cremei de ghete ?

Întinse un strat de cremă peste pantofii lui Chester și începu să-i frece cu o perie aspră.

— Baba mea așa zice, continuă Bronco. Ea crede că are legătură cu statul meu printre pantofi. Singurul lucru la care mă gîndesc, spuse cu tristețe Bronco, e amorul. Amor și iar amor. Scîrboasă treabă ! Văd în ziar o poză cu doi tineri care stau la masă. Din cîte îmi dau seama, sînt oameni tineri și drăguți, cu sufletul curat, numai că eu mă gîndesc la altceva. Vine o doamnă și-mi cere să-i pun tocuri la pantofi. „Da, doamnă. Nu, doamnă. Mîine o să-i aveți gata, doamnă !”, îi spun, dar ce-mi trece mie prin cap mi-ar fi rușine să-ți povestesc. Dar dacă-i din cauză că stau tot timpul printre pantofi, cum aș putea să mă înfrînez ? E singurul meu mijloc de a-mi cîștiga

pînca. Pentru o slujbă ca a dumitale, trebuie să fii și tâmplar, și zugrav, și politician, și dădacă. Oho, ce slujbă, Chester ! Se înțepenește o fereastră. Se arde o siguranță. Ți se cere să te duci acolo și s-o reperi. Ușa ți-o deschide ea, stăpîna casei. E singurică. E în cămașă de noapte. E...

Bronco se întrerupsese brusc și se apucă să frece tare cu cîrpa de lustruit pantofii.

Cînd Chester reveni în clădire, camioneta doamnei Bestwick tot nu-și făcuse apariția, iar el se duse direct la 9-E și apăsă pe soneria de serviciu. Nici un răspuns. Nici un zgomot. Sună și iar sună, după care descuie ușa cu cheia personală, exact în momentul în care doamna Bestwick intra în bucătărie.

— N-am auzit soneria, se scuza ea. Sînt atît de iritată de întîrzierea asta, încît n-am auzit soneria. Eram în camera cealaltă.

Se așeză la masa din bucătărie. Arăta palidă și tulburată.

— Curaj, doamnă Bestwick, curaj ! O să vă placă la Pelham. Nu la Pelham vă mutați ? Pomi, păsări... Copiii or să se îngrașe. O să aveți o casă drăguță.

— E o casă mică, Chester.

— Acum o să mă duc să le spun cărătorilor să vă scoată boarfele... să vă scoată lucrurile și să le pună pe alee. Vor fi în siguranță ca și aici, iar dacă plouă, voi avea grijă ca totul să fie acoperit și ferit de umezeală. De ce să nu plecați la Pelham, doamnă Bestwick ? întrebă el. Voi avea eu grijă de toate. De ce nu luați un tren și nu vă duceți la Pelham ?

— Mă gîndesc să mai aștept, răspunse doamna Bestwick. Mulțumesc, Chester.

Undeva, sirena unei fabrici anunța ora douăsprezece. Chester coborî scările și inspectă holul. Pardoseala și carpetele erau curate, iar geamul afișierului strălucea. Rămase sub umbrarul de la intrare destul de mult timp ca să se convingă că stîlpii de alamă sînt lustruiți, că ștergătorul de picioare, din cauciuc, e spălat și că umbrarul său e un umbrar bun, care, spre deosebire de altele, rezistase furtunilor iernei. În timp ce stătea acolo, cineva îl salută politicos :

— Bună dimineața !

— Bună dimineața, doamnă Wardsworth, răspunse el.

Abia după aceea își dădu seama că-l salutase de fapt Katie Shay, bătrîna servitoare a doamnei Wardsworth. Greșeala era scuzabilă, deoarece Katie purta o pălărie și un pardesiu ce fuseseră cîndva ale doamnei, împrăștiind și un parfum din rămășițele unei sticle ce aparținuse aceleiași persoane. În lumina palidă, bătrîna părea fantoma stăpînei sale.

Pe urmă o camionetă, camioneta doamnei Bestwick, trase cu spatele la bordură. Acest lucru ridică moralul lui Chester, care se duse să-și ia prînzul cu apetitul sporit.

Doamna Coolidge nu se așeză la masă împreună cu soțul ei ; pentru că era îmbrăcată cu rochia mov, Chester ghici că pleacă la cinematograf.

— Astăzi, femeia aia de la 7-F m-a întrebat dacă eu sînt paznicul, se plînsese Chester.

-- N-are rost să pui la inimă, Chester, spuse doamna Coolidge. Când mă gândesc la tot ce ai tu pe cap, Chester, la toate lucrurile pe care trebuie să le rezolvi, mi se pare că nu mai e nimeni care să aibă atâtea de făcut. Chiar așa, clădirea asta ar putea lua foc în miez de noapte și, în afară de tine și de Stanley, nu e unul care să știe unde-i furtunul. Ca să nu mai vorbesc de mașinăria ascensorului, de electricitate, de gaz, de calorifer. Cît țiței ziceai că a consumat cazanul ăla astă-iarnă ?

— Peste o sută de mii de galoane, răspunse Chester.

— Gândește-te la asta, numai, spuse doamna Coolidge.

Când coborî din nou la parter, mutarea se desfășura în bune condiții. Căcătorii îi spuseră că doamna Bestwick se afla în continuare în apartament. Chester își aprinse un trabuc și se așeză la birou. Auzi pe cineva cântînd „*Ai văzut vreodată un vis călător ?*” Cîntecul, însoțit de rîsete și bătăi din palme, venea din celălalt capăt al subsolului, iar Chester, ghidîndu-se după voce, o luă pe coridorul întunecos și ajunse la spălătorie. Era o încăpere luminată ca ziua, care mirosea a gaz de la uscătorie. Pe scîndurile de călcat rufe erau împrăștiate coji de banane și hîrtii în care fuseseră împachetate sandvișuri ; nici una dintre cele șase spălătorese nu lucra. Una dintre ele, îmbrăcată într-un neglijeu trimis de careva la spălat, valsa în mijlocul sălii, împreună cu o alta, înfășurată într-o față de masă. Celelalte băteau din palme și rîdeau. Chester tocmai se

întreba dacă e cazul să intervină și să oprească dansul, când telefonul din birou sună iar. Era doamna Negus.

— Scoate-o pe tîrfa aia de acolo, Chester, zise ea. De la miezul nopții apartamentul e al meu. Am și plecat într-acolo.

Chester o rugă pe doamna Negus să-l aștepte în holul clădirii. Era îmbrăcată cu o haină de blană scurtă și purta ochelari negri. Urcă împreună cu ea la 9-E și apăsă pe butonul soneriei din față. Făcu prezentările între cele două femei, însă doamna Negus nu băgă de seamă acest lucru, fiind preocupată de o mobilă pe care cărătorii o transportau prin hol.

— O piesă frumoasă ! constată ea.

— Mulțumesc, spuse doamna Bestwick.

— N-ați vrea să mi-o vindeți ? întrebă doamna Negus.

— Regret, dar nu pot, răspuse doamna Bestwick. Îmi pare rău că vă las apartamentul într-o asemenea dezordine, continuă ea. N-am mai avut timp să chem pe cineva pentru curățenie.

— Oh, n-are nici o importanță, zise doamna Negus. Oricum am să-l zugrăvesc și să-l rearanjez complet. Voiam să-mi aduc doar lucrurile.

— De ce nu plecați la Pelham acum, doamnă Bestwick ? reveni Chester cu întrebarea. Camionul e aici, voi avea eu grijă să se încarce totul.

— O să plec într-o clipă, Chester.

— Frumoase pietre, constată doamna Negus cu ochii la inelele doamnei Bestwick.

— Mulțumesc, spuse doamna Bestwick.

— Haideți, coborâți cu mine, doamnă Bestwick, insistă Chester, și vă găsesc eu un taxi. O să am

grijă ca fiecare lucru să fie așezat cum trebuie în camion.

Doamna Bestwick își puse pălăria și haina.

— Cred că sînt cîteva lucruri pe care ar trebui să vi le spun în legătură cu apartamentul, se adresează ea doamnei Negus, dar acum nu sînt în stare să mi le amintesc. Mi-a părut bine de cunoștință. Sper să vă bucurați de apartament, cum ne-am bucurat și noi.

Chester deschise ușa, iar ea păși în hol înaintea lui.

— Un moment, Chester, zise ea. Așteaptă, te rog, un moment.

Pe Chester îl cuprinse teama că doamna Bestwick va începe să plîngă, însă ea își deschise geanta și se apucă să-i verifice atent conținutul.

Nefericirea ei din acea clipă, înțelegea Chester, era ceva mai mult decît nefericirea de a părăsi un loc știut pentru a se duce într-altul, necunoscut; era suferința de a părăsi locul în care glasul și privirea ei, îmbrăcămintea ei uzată și inelele cu diamant încă mai puteau impune o urmă de respect; era suferința de a se rupe de o pătură socială, pentru a intra într-alta; iar suferința aceasta era de două ori mai mare, pentru că marca o despărțire ce nu va fi niciodată totală. Undeva în Pelham avea să descopere vreun vecin care să fi fost și el la Farmingdale, sau cum i-o fi zicînd; avea să găsească cine știe ce prietenă cu diamante cît alunele și cu găuri în mănuși.

Jos, în holul blocului, doamna Bestwick își luă rămas bun de la liftier și de la portar. Chester o conduse afară, sperînd că ea o să-i spună la revedere acolo, sub umbrar — și era din nou pre-

gătit să o laude ca locatară — însă ea îi întoarse spatele și, fără să scoată o vorbă, o luă repede spre colț. Indiferența ei îl surprinse și îl răni; se uită după ea plin de indignare, când, brusc, doamna Bestwick se răsuci în loc și veni înapoi.

— Dar am uitat să-mi iau rămas bun de la dumneata, Chester, nu-i așa? La revedere și-ți mulțumesc. Și spune-i și doamnei Coolidge la revedere din partea mea. Transmite-i cele mai bune salutări.

După care plecă.

— Parcă ar încerca să se mai lumineze, nu? întrebă Katie Shay, în timp ce, câteva clipe mai târziu, ieșea pe ușă.

Avea un cornet de hîrtie plin cu grăunțe. Imediat ce Katie trecu strada, porumbeii aciuiați pe podul Queensboro o recunoscuseră, însă ea nu-și ridică ochii să se uite cum își părăsesc adăpostul și cum — o sută de porumbei — se lasă ușor, în rotogoale, ca purtați de vînt. Auzea filfîitul ari-pilor pe deasupra capului și le vedea umbra întunecînd băltoac-le de pe stradă și totuși lăsa impresia că nu-și dă seama de prezența păsărilor. Pășea ferm și liniștit, asemenea unei dădace în-conjurată de copii îndărătnici, iar cînd porumbeii atinseră trotuarul, îngrămădindu-se la picioarele ei, îi lăsa să aștepte. Apoi începu să arunce boabele galbene, mai întîi celor bătrîni și bolnavi, de pe marginea stolului, și abia după aceea celorlalți.

Un muncitor care coborîse dintr-un autobuz la colțul străzii observă mulțimea păsărilor și pe bătrînă. Își deschise sufertașul și răsturnă pe tro-

tuar resturi de mâncare. Într-o clipă Katie se află lângă el.

— Nu e cazul să-i hrănești, spuse ea, tăios. N-aș vrea să-i hrănești dumneata. Înțelegi? Locuiesc în casa aia de colo și pot să-i supraveghez singură și le port eu de grijă să aibă tot ce le trebuie. De două ori pe zi le dau grăunțe proaspete. Iarna, porumb. Mă costă nouă dolari pe lună. Am grijă să nu le lipsească nimic și nu-mi place să-i hrănesc străinii.

În timp ce vorbea, împinse cu piciorul rămășițele de mâncare ale necunoscutului, aruncându-le la canal.

— Le schimb apa de două ori pe zi, iar iarna am întotdeauna grijă să le sparg gheața. Dar nu mi-ar conveni să-i hrănesc străinii. Sînt sigură că înțelegi.

Întoarse spatele muncitorului și împrăstie ultimele boabe din cornet. E ciudată, își zise Chester. Dar cine se purta mai ciudat? Ea, că hrănea păsările, sau el, că o pîndea?

Ceea ce spusese Katie în legătură cu cerul se dovedea adevărat. Norii se risipeau, iar Chester își dădu seama că se luminează. Zilele se lungeau. Soarele parcă întîrziase pe boltă. Ieși de sub umbrar, ca să vadă mai bine. Cu mâinile la spate, își plimbă ochii dintr-o parte într-alta a înaltului. În copilărie, fusese învățat să se gîndească la nori ca la o perdea care ar ascunde cetatea lui Dumnezeu, iar acum norii groși încă mai trezeau în el curiozitatea unui copil care își închipuie că se uită prin ei la locul în care trăiesc sfinții și profeții. Ceea ce păstra în memorie din copilăria sa evlavioasă însemna însă mai mult decît deprin-

derea de a gândi în schemele liturghiei. Ziua încetase să mai aibă vreun înțeles, iar cerul promitea o explicație prozaică.

Pentru ce încetase să mai aibă vreun înțeles ? Pentru că nu aducea nici o răsplată. De ce Bronco și familia Bestwick și soții Negus și văduva de paie de la 7-F și Katie Shay și străinul nu ajungeau la nimic ? Pentru că alde Bestwick și Negus, pentru că Chester și Bronco se dovediseră incapabili să se ajute unii pe alții ? Pentru că bătrâna slujnică nu-l lăsase pe străin să hrănească și el păsările ? Oare asta să fie ? se întrebă Chester, privind la văzduhul albastru, de parcă ar fi așteptat ca răspunsul să se ivească scris din aburii de deasupra lui. Însă singurul lucru pe care i-l spunea cerul era că e o zi lungă de sfârșit de iarnă, că s-a făcut târziu și că se făcuse timpul să intre în bloc.

DOMNUL HATHERLY avea o sumedenie de gusturi demodate. Purta cizme galbene, lua masa la restaurantul Lückow ca să asculte muzică și dormea îmbrăcat în cămașă de noapte de lână. Dorința sa fierbinte de a stabili și în afaceri o relație patriarhală, ca de la tată la fiu, cu un tânăr care să-i devină urmaș în înțelesul deplin al cuvîntului, făcea parte din aceleași gusturi demodate. Domnul Hatherly și-l alegea ca moștenitor pe Victor Mackenzie, un imigrant tânăr, care traversase oceanul — pe timp de iarnă, cred — venind din Anglia sau Scoția, pe la șaisprezece ori șaptesprezece ani. Traversarea pe timpul iernii este o presupunere. Se prea poate ca el să-și fi plătit călătoria muncind pe vapor sau să fi împrumutat banii de drum sau să fi avut ceva rude în această țară care să-l ajute, dar întreaga poveste rămase o taină; viața lui începu să fie cunoscută din clipa în care se angajă să lucreze pentru domnul Hatherly. Ca imigrant, e posibil ca Victor să-și fi format o imagine desuetă despre omul de afaceri american, iar la domnul Hatherly chiar întîlneai din cînd în cînd cîte o notă de desuetudine. Începuturile acestuia erau obscure, dar, cum toată lumea știe, ajunsese destul de bogat

pentru a deveni, dacă și-ar fi dorit-o, ambasador. În relațiile de afaceri era cunoscut drept un negociator brutal și lipsit de scrupule. Scăpa vînturi fără să se sfiască și se topea de plăcere cînd ruina un rival. Era foarte scund — aproape pitic. Avea picioarele ca fusele, iar burta imensă îi deformase șira spinării. Își împodobește țeasta pleșuvă cu cîteva fire de păr cărunț, adunate cu pieptenele din părți, și purta agățat de lanțul cea-sornicului un breloc de smarald. Victor era un bărbat înalt, dăruit cu acel soi de frumusețe care, mai curînd sau mai tîrziu, te dezamăgește. La prima vedere bărbia puternică și toate celelalte trăsături bine proporționate te-ar fi putut face să crezi că ai în față un caracter excepțional, pentru ca pînă la urmă să-ți dai seama că nu e decît un ins plăcut, ambițios și puțin naiv. Ani în șir tînărul imigrant a pășit cu toată încrederea aături de bădăran, de parcă o asemenea însoțire ar fi fost cel mai firesc lucru din lume.

Bineînțeles, ca să se ajungă aici, a fost nevoie de timp ; a fost nevoie de ani și ani. Victor începuse ca băiat de serviciu, cu ciorapii găuriți. Asemenea imigranților din vechea generație, actul expatrierii declanșă în el mari resurse de energie și naivitate. Cît era ziulica de lungă muncea plin de voioșie. Plin de voioșie rămînea și peste noapte, pentru a decora vitrinele din sala de așteptare. Parcă nu ar fi avut casă. Domnului Hatherly, zelul acesta îi aducea aminte cu încîntare de ucenicia propriei sale tinereți. Căci în cadrul afacerilor erau destul de puține lucrurile care să-i amintească de trecut. Un an sau doi, el îl ținu pe Victor la locul lui, vorbindu-i, atunci cînd nu-l

ignora total, cu asprime. Apoi, în felul său urîcios și despotic, începu să-l inițieze în rol de moștenitor. Victor fu trimis într-o călătorie de șase luni. După aceasta lucră în întreprinderile din Rhode Island. Își petrecu un sezon plin în departamentul reclamelor, și un altul în sectorul vânzărilor. Dacă poziția sa în profesie era greu de evaluat, creșterea în stima domnului Hatherly se dovedea remarcabilă. Din cauza impresiei stranii pe care o făcea asupra celorlalți, domnul Hatherly prefera să nu meargă nicăieri singur. După câțiva ani de muncă împreună, Victor primi dispoziție ca în fiecare dimineață, la ora opt, să se prezinte în cartierul select de pe Fifth Avenue, la apartamentul bătrînului, și să-l conducă la slujbă. În timpul acestei plimbări, abia de schimbau cîteva cuvinte; e drept însă că nici Hatherly nu suferea de locvacitate. La sfîrșitul zilei de lucru, Victor îl urca într-un taxi, sau din nou îl însoțea pe jos pînă acasă. Cînd bătrînul pleca la Bar Harbor fără să-și ia ochelarii, cel care se scula la miezul nopții ca să i-i expedieze cu primul avion de dimineață era Victor. Cînd bătrînul voia să trimită un dar de nuntă, Victor i-l cumpăra. Cînd bătrînul suferea de ceva, cel ce-l puneă să-și ia doctoria tot Victor era. În bîrfelile dintre angajați, poziția lui Victor deveni în chip firesc ținta multor glume și critici sau, pur și simplu, a invidiei. Criticile erau în bună măsură nedrepte, Victor nefiind decît un tînăr ambițios, al cărui spirit întreprinzător se manifesta prin îndoparea domnului Hatherly cu haturi. Posibilitatea de a acționa cu toată promptitudinea de care era în stare îi dădea sentimentul, absolut încîntător, al

propriei identități. În momentul în care consideră că are motive să se plîngă, nu ezită să o și facă. După opt ani de muncă sub papucul domnului Hatherly, se duse la bătrîn și-i spuse că, după părerea lui, nu are un salariu corespunzător. Bătrînul se lansă într-un meșteșugit amestec de ofensă, uimire și tandrețe. Îl luă pe Victor la propriul său croitor și-i dădu voie să-și comande patru costume. Cîteva luni mai tîrziu Victor se plînsese din nou — de această dată în legătură cu situația sa ambiguă în cadrul firmei. Bătrînul răspunse că se vede silit să-i reproșeze lipsa de responsabilitate. Peste o săptămînă-două, Victor era programat să prezinte o expunere în fața consiliului directorial. Așa ceva era mai mult decît sperase tînărul, care se declară mulțumit. Chiar recunoscător. Aceasta era America! Munci la expunere din greu. I-o citi bătrînului cu glas tare, iar acesta îl învătă cînd să ridice vocea și cînd s-o coboare, pe cine să privească în ochi și pe cine să evite, cînd să bată cu pumnul în masă și cînd să-și toarne apă în pahar. Discutară și ce haine să poarte. Cu cinci minute înainte de începerea consiliului de conducere, domnul Hatherly îi smulse hîrțile, îi trînti ușa-n nas și prezentă singur expunerea.

La sfîrșitul acelei penibile zile, îl chemă pe Victor în biroul său. Cum trecuse de ora șase, secretarele își încuiaseră ceștile de ceai și pleaseră acasă.

— Îmi pare rău de expunere, mormăi bătrînul cu glas abătut.

Victor văzu atunci că domnul Hatherly plînsese. Bătrînul se lăsă să lungească pe scaunul

înalt de care se sluzea pentru a-și ascunde statura și începu să se plimbe prin biroul spațios. Acest lucru constituia, prin el însuși, o demonstrație de intimitate și încredere.

— Dar nu despre asta vreau să vorbim, urmă cl. Vreau să vorbim despre familia mea. Oh, nu există nenorocire mai mare într-o familie decât dușmănia. Nevastă-mea, spuse el cu dezgust, e o proastă. Momentele de bucurie pe care le-am avut din partea copiilor le pot număra pe degetele de la o singură mână. Poate că-i greșeala mea, declară el cu vizibilă ipocrizie. Ceea ce-ți cer ție acum e să mă ajuți în legătură cu băiatul meu, cu Junior. L-am crescut pe Junior în respectul banului. Până să împlinească șaisprezece ani, l-am pus să-și câștige fiecare cent pe care l-a avut, așa că nu-i vina mea dacă se poartă prostește cu banii. Dar uite că se poartă. Nu am timp să-mi mai bat capul și cu cecurile lui false. Sînt un om ocupat. O știi bine. Ceea ce vreau de la tine e să-i servești lui Junior drept consilier de afaceri. Vreau să-i achiziționez chiria, să-i plătești întreținerea, să-i plătești servitoarea, să-i achiziționezi cheltuielile casnice și, o dată pe săptămână, să-i dai o anumită sumă de buzunar.

Victor părea să se bucure, cel puțin în acea clipă, de aerul proaspăt al unui considerabil scepticism. După-amiază fusese privat, prin înșelăciune, de o responsabilitate vitală, pentru ca acum să i se arunce în spate o altă, stupidă. Lacrimile puteau fi prefăcute. Faptul că rugămintea aceasta i se făcea într-o clădire goală și nefiresc de liniștită și la o oră cînd lumina scăzută de afară

ar fi putut să-i slăbească voința și să-i influențeze hotărîrea nu era decît o șmecherie a bătrînului. Dar, chiar și prin prisma scepticismului, autoritatea pe care o exercita domnul Hatherly asupra tînărului era totală. Victor putea spune oricînd : „M-a trimis domnul Hatherly să vă spun“, „Vin din partea domnului Hatherly“, „Domnul Hatherly...“. Fără această împerechere de cuvinte, glasul său suna neputincios. Confortabila și plăcuta cămașă de mîneeile căreia trăgea acum indecis i-o dăduse domnul Hatherly. Domnul Hatherly îl băgase în Regimentul 7. Domnul Hatherly era singura sa legitimație în lumea afacerilor, iar o îndepărtare de această sursă a puterii îi putea fi fatală. Așadar, nu răspunse.

— Îmi pare rău de expunere, repetă bătrînul. O să am grijă să prezinți una la anul. Promit.

Săltă din umeri, pentru a arăta că a terminat cu acest subiect și că trece la altul :

— Mîine la două, se învioră el, ne întîlnim la Metropolitan Club. La prînz o să cumpăr firma lui Worden. N-o să dureze mult. Sper să-și aducă avocatul cu el. În cursul dimineții sună-l pe avocatul lui și vezi să aibă actele în regulă. Freacă-i ridichea în numele meu. Știi cum trebuie procedat. O să-mi fii de mare folos luîndu-l sub aripa ta pe Junior. Și ai grijă de tine, Victor. Ești tot ce am.

A doua zi după prînz, avocatul bătrînului se întîlni cu ei la Metropolitan Club, pentru a-i însoți într-un apartament în care aștepta Junior. Acesta, un bărbat voinic, cu zece ani buni mai mare ca Victor, părea resemnat că nu va mai dispune de propriul său venit. Adresîndu-i-se

domnului Hatherly cu apelativul „papă“, îi întinse acestuia un teanc de note de plată neachitate. Împreună cu Victor și cu avocatul, domnul Hatherly calculă veniturile și datoriile lui Junior, puse la socoteală cheltuielile de întreținere și stabili o sumă rezonabilă pentru nevoile gospodăriei, hotărînd totodată și banii de buzunar pe care feciorul avea să-i primească în fiecare luni dimineață, la biroul lui Victor. Într-o jumătate de oră, Junior era aranjat.

În fiecare luni dimineață, Junior venea să-și încaseze alocația fixată și să-i prezinte lui Victor lista cheltuielilor casei. Cîteodată mai zăbovea în birou vorbind despre tatăl său — stingherit totuși, ca și cînd s-ar fi temut să nu fie auzit de acesta... Fiecare amănunt din viața domnului Hatherly — faptul că din cînd în cînd era bărbierit de trei ori pe zi și că avea cincizeci de perechi de pantofi — îl interesa pe Victor. Cel care retează aceste convorbiri fu bătrînul :

— Spune-i să vină, să-și ia banii și să plece, zise el. Asta e un birou comercial. Un lucru pe care el nu l-a priceput niciodată.

Între timp Victor o cunoscuse pe Theresa și se gîndea la însurătoare. Numele ei întreg era Theresa Mercereau ; se născuse în Statele Unite, dar din părinți francezi. Cum aceștia muriseră pe cînd era mică, tutorele ei o băgase tot prin internatele unor școli de mîna a șaptea. Se știe cum arată școlile acestea. În preajma vacanței de Crăciun, directorul își dă demisia. E înlocuit cu profesorul de gimnastică. În februarie se strică instalația de încălzire centrală, iar conductele de apă îngheață. Pînă la această dată, cei mai mulți părinți preo-

cupași de soarta copiilor lor i-au și transferat la alte școli, pentru ca în primăvară să nu mai rămână decît douăsprezece, treisprezece interne. Acestea rătăcesc între zidurile școlii, singure sau cîte două, omorîndu-și timpul în așteptarea mesei. Sînt luni de cînd și-au dat seama că anacronica instituție e pe moarte, însă în lungile, palidule zile ale începutului de primăvară, faptul capătă o nouă semnificație, devine și mai chinuitor. Din cancelaria directorului răzbate zgomotul unei certe : profesorul de latină amenință că va da în judecată școala pentru neplata salariilor. Mirosul venit prin ferestrele bucătăriei arată că, din nou, vor mânca varză. Cîteva narcise galbene au dat în floare, iar lumina lîncedă și ferigile proaspăt răsărite le îndeamnă pe fete să privească spre viitor, spre viitor, numai că, adînc, în fundul sufletului lor, există bănuiala că narcisele și prigoiriile și luceafărul de seară nu fac decît să ascundă, și încă într-un mod nereușit, urîtul acelor clipe, urîtul pur. Apoi, pe drumul de acces, își face zgomotos apariția o mașină : „Sînt doamna Hubert Jones“, exclamă o femeie, „și am venit să-mi iau fata...“. Theresa rămînea întotdeauna printre ultimele care să fie salvate, iar ceasurile acestea păreau să-și fi pus o anumită pecete asupra ei. O tristețe de un timbru aparte, o delicatețe ce nu o părăsea niciodată, aerul blînd al omului nedreptățit cîndva — acestea erau lucrurile pe care le remarcă la persoana ei.

În iarna aceea Victor îl însoți pe domnul Hatherly în Florida, pentru a-i instala umbrela pe plajă și pentru a juca rummy cu el. În timp ce se afla acolo, îi spuse că vrea să se căsătorească.

Bătrînul protestă vehement. Victor se menținu pe poziție. Într-o seară, după întoarcerea la New York, bătrînul îl invită pe Victor la el acasă, împreună cu Theresa. O primi pe tînără cu multă cordialitate și o prezentă doamnei Hatherly, o femeie speriată și ofilită care își ținea mîinile la gură. Bătrînul începu să se învîrtă ca un leu în cușcă. Apoi dispăru.

— E bine, șopti doamna Hatherly. O să-ți faci un cadou.

Domnul Hatherly reveni peste cîteva clipe și agăță de gîtul frumos al Theresei un șirag de ametiste. Odată acceptată fata, ai fi zis că e fericit de căsătorie. Făcu bineînțele toate pregătirile de nuntă, le spuse unde să-și petreacă luna de miere, iar într-o bună zi, în răgazul dintre un prînz de afaceri și un avion spre California, le închirie și le mobilă un apartament. Ca și bărbatul ei, Theresa părea să se împace cu acest amestec în viața lor. Cînd i se născu primul copil, o fetiță, îi dădu numele de Violet — a fost ideea ei proprie — după răposata mamă a domnului Hatherly.

În acei ani, ori de cîte ori soții Mackenzie dădeau o petrecere, o făceau îndeobște numai pentru că așa le ceruse domnul Hatherly. La sfîrșitul zilei, acesta îl chema pe Victor în birou, îi spunea să fixeze o dată și să invite oaspeți. Comanda băutura și mîncarea și revizua lista invitaților, urmărind succesul social și în afaceri al familiei Mackenzie. Refuza cu grosolănie invitația de a participa la petrecere, dar apărea înaintea oricărui alt musafir, cărînd după sine un buchet de flori aproape la fel de înalte ca el. Avea grijă

ca Theresa să pună florile în vaza potrivită, după care se ducea în camera copiilor și o lăsa pe Violet să-i asculte tic-tacul ceasornicului. Umbla prin apartament, mutînd ici o lampă, colo o scrumieră, aranjînd faldurii cîte unei perdele. Oaspeții familiei Mackenzie începeau să sosească, însă domnul Hatherly nu dădea nici un semn de plecare. Era un bătrîn distins și tuturor le plăcea să stea de vorbă cu el. Se învîrtea prin cameră, avînd grijă ca paharele să fie pline, iar dacă Victor spunea vreo anecdotă, întîmplător domnul Hatherly fusese cel care-l învățase cum s-o spună. Cînd se servea masa, bătrînul devenea neliniștit în legătură cu mîncarea și cu felul în care se prezenta slujnica.

Pleca întotdeauna ultimul. După ce oaspeții ceilalți le urau noapte bună, se așeza comod și toți trei beau cîte un pahar de lapte și stăteau de vorbă despre felul cum decursese seara. Atunci bătrînul părea fericit, manifestînd un soi de veselie zgomotoasă de care dușmanii nu l-ar fi crezut în stare. Rîdea pînă ce lacrimile i se rostogoleau pe obraji. Cîteodată își scotea cizmele. Mica încăpere părea a fi singurul loc unde se simțea mulțumit, deși în mintea domnului Hatherly trebuie să fi existat în permanență ideea că, în fond, tinerii aceștia nu reprezintă nimic în fața lui și că, dacă cei de-un sînge și de-o carne cu el nu l-ar fi decepționat amarnic, nici el nu s-ar fi aflat într-o situație atît de artificială. În sfîrșit se ridica să plece. Theresa îi îndrepta nodul cravatei, îi scutura firimiturile de pe vestă și se apleca să fie sărutată. Victor îl ajuta

să-și îmbrace blana. Toți trei trăiau intens tandrețea specifică despărțirilor de familie.

— Aveți grijă de voi, murmura bătrînul. Voi sînteți tot ce mi-a mai rămas.

Într-o noapte, după o serată în casa soților Mackenzie, domnul Hatherly muri în somn. În-mormîntarea avu loc la Worcester, unde se născuse. Familia părea înclinată să-i ascundă lui Victor orice detaliu privind funeraliile, însă el află ceea ce era destul de ușor de aflat și, împreună cu Theresa, se duse la biserică și la cimitir. Bătrîna doamnă Hatherly și nefericiții ei copii se strînseră pe marginea gropii. Sentimentele cu care asistau la înmormîntare trebuie să fi fost atît de contradictorii, încît, dincolo de confuzia emoțională, ar fi imposibil de desprins vreun lucru care să poată fi definit. „Adio, adio !” — striga, nu prea convinsă, doamna Hatherly, aplecîndu-se deasupra țărînii și ducîndu-și mîinile la gură — obicei de care niciodată nu fusese capabilă să se dezbrace, în ciuda faptului că, tocmai pentru acest obicei, răposatul o amenințase adesea cu bătaia. Dacă gustul complet al durerii e un privilegiu, acesta era în momentul de față privilegiul soților Mackenzie. Erau distruși. Cînd îi muriseră părinții, Theresa era prea mică pentru a mai păstra, ca persoană adultă, amintirea durerii pe care o simțise la pierderea lor ; și cum părinții lui Victor — oricine ar fi fost ei — muriseră cu cîtiva ani în urmă, în Anglia sau în Scoția, acum, la mormîntul lui Hatherly, s-ar fi zis că suferința celor doi e nesfîrșit mai adîncă și că atît Theresa, cît și Victor, nu îngroapă numai oasele acestui singur bătrîn. Adevărații copii le sfîșiau inima.

Soții Mackenzie rămăseră indiferenți la faptul că nu erau trecuți în testamentul domnului Hatherly. Cam la o săptămână după înmormântare, membrii consiliului de conducere îl aleseră pe Junior în funcția de președinte al firmei; una dintre primele acțiuni ale acestuia a fost concedierea lui Victor. Ani în șir fusese comparat cu imigrantul acesta harnic, așa încât resentimentul său era adânc și de înțeles. Victor își găsi altă slujbă, însă pe plan profesional relația strânsă cu domnul Hatherly se întoarse împotriva lui. Bătrânul avea o sumedenie de dușmani și Victor îi moșteni pe toți. După șase sau opt luni, își pierdu noua slujbă. Găsi o alta, pe care o consideră temporară — un aranjament ce avea să-i permită achitarea notelor lunare, în timp ce el o să umble după ceva mai bun. Nu se ivi nimic mai bun. Renunțând la apartamentul închiriat pentru ei de domnul Hatherly, Victor și Theresa își vîndură mobila și se mutară din loc în loc, dar despre toate acestea — camerele urâte în care au locuit, șirul de slujbe schimbate de Victor — nu merită să se vorbească. Pentru a spune lucrurilor pe nume, familia Mackenzie a cunoscut vremuri grele; familia Mackenzie s-a dat la fund.

Scena se petrece într-o suburbie a orașului Pittsburgh, la o sindrofie organizată pentru strîngerea unor fonduri în folosul Cercetașelor din America. Serata, la care ținuta de gală este obligatorie, are loc într-o casă imensă — Salisbury Hall — aleasă de comitetul organizatoric în speranța că vana curiozitate stîrnită de acest edificiu va determina o mulțime de oameni să dea două-

zeci și cinci de dolari pebilet. Doamna Brownlee, gazda oficială, este văduva unuia dintre primii magnați ai oțelului. Casa ei se înșiră pe o jumătate de milă de-a lungul unuia dintre dealurile printre care curge râul Alleghani. Salisbury Hall este un castel sau, mai degrabă, o colecție de fragmente ale unor castele și case. Are turn, creneluri și închisoare subterană, iar poarta din spate este o copie după poarta de la Château Gaillard. Lespezile de piatră și grinzile de lemn din sala de ospete și din sala armelor erau aduse de peste mări și țări. Ca majoritatea caselor de acest gen, Salisbury Hall prezintă probleme de întreținere insurmontabile. Atingi o cămașă de zale din sala armelor și te trezești cu mîna neagră de rugină. Reproducerea unei fresce de Mantegna, din sala de bal, e îngrozitor de pătată din cauza igrasiei. Însă petrecerea se bucură de succes. O sută de perechi dansează. Orchestra cîntă o rumba. Soții Mackenzie se află aici.

Theresa dansează. Părul ei e tot blond — la vîrsta aceasta ar putea fi și vopsit — iar brațele și umerii încă își mai păstrează frumusețea. Aerul de melancolie și delicatețe e și acum prezent. Victor nu se află pe ringul de dans. E în sera de portocali, unde se vînd răcoritoare. Cumpără patru pahare, ocolește pe marginea aglomeratului ring de dans și o ia prin sala armelor, unde un necunoscut îl oprește să-l întrebe ceva.

— A, da, răspunde curtenitor Victor. Întîmplător știu despre ce-i vorba. Este o cămașă de zale făcută pentru încoronarea lui Philip al doilea. Domnul Brownlee a pus să-i fie reproduasă...

Își continuă drumul, parcurgînd un alt sfert de milă de săli și cabinete, prin sala de ospete, pînă la un mic separeu în care se găsește doamna Brownlee, înconjurată de cîteva prietene.

— Uite-l pe Vic cu băuturile noastre! exclamă ea.

Doamna Brownlee e o cucoană bătrînă, despuțiată și sulemenită, cu părul vopsit într-o uluitoare nuanță de trandafiriu. Degetele și brațele îi sînt pline de inele și brățări. Colierul ei de diamante e faimos. Într-adevăr, mai toate bijuteriile ei sînt faimoase — foarte multe au nume. Ele sînt smaraldele Taphir, rubinele Bertolotti, perlele Demidov, iar posesoarea lor, intuind că în prețul bilețului de intrare ar fi inclus și privitul acestei colecții, și le-a pus cu generozitate, spre folosul Cercetășiei feminine.

— Toată lumea se simte bine, nu-i așa, Vic? se interesează ea. Trebuie să se simtă bine! Casa mea e cunoscută atît pentru atmosfera de ospitalitate, cît și pentru bogăția tezaurelor ei artistice. Stai jos, Vic, stai jos. Odihnește-te puțin. Nu știi ce m-aș face fără tine și fără Theresa.

Însă Victor nu are timp să stea. Trebuie să se îngrijească de tombolă. O ia din nou prin sala de ospete, traversează salonul venețian și sala armelor, pînă ajunge în salonul de dans. Se urcă pe un scaun. Muzica devine impetuoasă.

— Doamnelor și domnilor! strigă el în megafon. Doamnelor și domnilor, pot să vă rețin atenția cîteva minute?...

Arată mulțimii și pune la tombolă o ladă de scotch, o ladă de bourbon, un mixer și o mașină de tuns iarba. Cînd totul e gata și reîncepe dan-

sul, iese pe terasă să ia o gură de aer. Îl urmărim și noi acolo, pentru a schimba o vorbă cu el.

— Victor ?

— O, ce plăcere să te întâlnesc iar ! exclamă el. Ce naiba faci la Pittsburgh ?

Șuvițele argintii i-au adus așa-zisa distincție a părului cărunt. Probabil să-și fi lucrat și dinții, pentru că zîmbetul său e mai alb și mai strălucitor ca oricînd. Conversația e aceea a unor cunoștințe care nu s-au mai văzut de zece, cincisprezece ani — ce repede a trecut timpul ! — despre una, alta, apoi despre Theresa, despre Violet. Cînd se pomeneste numele lui Violet, capătă un aer foarte trist. Fixează megafonul pe piatra terasei și se sprijină de marginea metalică a pîlnicii. Lasă capul în jos.

— Știi, Violet are acum șaisprezece ani, zice el. Am mari necazuri cu ea. Cu șase săptămîni în urmă a fost exmatriculată. Am înscris-o la altă școală, în Connecticut. Am avut mult de furcă.

Smîrcîie din nas.

— De cît timp ești în Pittsburgh, Victor ?

— De opt ani.

Rotește megafonul în aer și se uită prin el la o stea.

— Nouă, de fapt, se corectează el.

— Cu ce te ocupi, Victor ?

— În momentul de față îmi caut altă slujbă.

— Unde locuiești, Victor ?

— Aici.

— În Pittsburgh, știu. Dar unde anume ?

— Aici, repetă el rîzînd. Aici locuim. La Salisbury Hall. Uite-l pe președintele comitetu'ui

balului. Scuză-mă, te rog, dar trebuie să-î explic
ce e cu tombola. Mi-a părut bine să te revăd.

Cînd soții Mackenzie au nimerit pentru prima
oară la Salisbury Hall, orice ins — adică orice
ins care nu se apuca să mănînce mazărea cu cu-
țitul — ar fi putut fi invitat acolo. De abia
sosiseră la Pittsburgh și locuiau la hotel. Vizita
avu loc la un sfîrșit de săptămînă, și fuseseră duși
de niște prieteni. La petrecerea la care luau parte
vreo paisprezece, cincisprezece invitați, era pre-
zent și Prescott Brownlee, fiul cel mai mare al
bătrînei. Înainte de masă se iscă un incident.
Prescott se îmbătase într-un bar din apropierea
proprietății, iar barmanul o sună pe doamna
Brownlee și-i spuse să-l scoată de acolo, mai
înainte de a fi chemată poliția. Bătrîna era obiș-
nuită cu necazurile de genul acesta. Copiii ei in-
trau mai tot timpul în asemenea încurcături, nu-
mai că în după-amiaza aceea nu știa cui să-i ceară
ajutor. Nils, servitorul, îl ura pe Prescott. Gră-
dinarul plecase acasă, Ernest, majordomul, era
prea bătrîn. Atunci îi veni în minte figura lui
Victor, deși abia de i-o văzuse în hol, în momen-
tul prezentărilor. Dădu de el în sala de ospete și-l
chemă de o parte. Victor crezu că va fi rugat să
amestece cocteilurile. Cînd ea formulă cererea, se
arăță bucuros să o ajute. Urcă la volan și ajunse
la bar, unde îl găsi pe Prescott stînd la o masă.
Cineva îl pocnise rău de tot peste nas, avea hai-
nele murdărite de sînge, dar mai era pus pe
scandal și, cînd Victor îi spuse să vină acasă, sări
în picioare clătinîndu-se. Victor îl doborî cu un
pumn la pămînt, ceea ce îl potoli pe Prescott;

începu să plîngă, după care, împleticindu-se, se îndreptă ascultător spre mașină. Victor se întoarce la Salisbury Hall pe o alee de serviciu. Sprijinindu-l pe Prescott, care nu putea să meargă, îl duse pînă la o ușă laterală ce dădea în sala armelor. Nu-i văzu nimeni. Aerul din încăperea neîncălzită era aspru, tăios. Victor îl împinse pe bețiv, care nu mai contenea cu suspinele, pe sub zdrențele flamurilor și drapelelor de luptă regale ce atîrnau de pe grinzile sălii, trecu pe lîngă statuia unui bărbat călare, prilej de expunere a unei armuri ecvestre, urcă pe niște scări de marmură și-l băgă în pat. Își scutură praful de pe propriile lui haine de seară, coborî în sala de ospete și pregăti cocteilurile.

Nu pomeni nimănui despre acest incident — nici măcar Theresei — însă duminică după-amiază doamna Brownlee îl luă din nou deoparte și îi mulțumi :

— Ah, domnule Mackenzie, să-ți dea Dumnezeu sănătate ! Ești bun și milos. Ieri, cînd mi-a telefonat omul acela, nu știam la cine să apelez.

Auziră pe cineva apropiindu-se prin sala de ospete. Era Prescott. Se bărbierise, își pansase rănilor și și spălase părul, dar era din nou beat.

— Plec la New York, mormăi el către maică-sa. Mă duce la avion Ernest. *Salut !*

Se răsuci în loc și, luînd-o înapoi prin bibliotecă, intră în salonul venețian și dispăru din vedere. În timp ce se uita la el cum pleacă, maică-sa strîngea din dinți. Apoi, doamna Brownlee îl apucă pe Victor de mîna și zise :

— Vreau să veniți, dumneata și frumoasa dumitale soție, și să stați la Salisbury Hall. Știu că

locuiți la hotel. Casa mea a fost întotdeauna cunoscută pentru ospitalitate, ca și pentru bogăția tezaurelor ei artistice. Îmi veți face o favoare. Așa trebuie s-o luați.

Soții Mackenzie refuzară cu eleganță oferta, iar seara se întoarseră la Pittsburgh. Peste câteva zile, aflînd că Theresa e bolnavă la pat, bătrîna doamnă îi trimise flori și un bilet prin care își reînnoia invitația. Cei doi Mackenzie discutară oferta toată noaptea.

— Dacă e să ne gîndim cît de cît la ofertă, zise Victor, trebuie să ne gîndim la ea ca la un aranjament de afaceri. Trebuie să o considerăm o soluție practică la o problemă practică.

Theresa fusese întotdeauna bolnăvicioasă, iar viața la țară i-ar fi făcut bine. Acesta a fost primul lucru la care s-au gîndit. Victor avea o slujbă în oraș, însă, existînd gară chiar lîngă Salisbury Hall, putea face naveta. Discutară din nou cu doamna Brownlee și o convinseseră să primească de la ei suma pe care soții Mackenzie oricum ar fi cheltuit-o pe chirie și mîncare, în așa fel încît aranjamentul să rămînă neutru. După care se mutară într-un șir de încăperi, cu intrare din una într-alta, deasupra sălii de ospete.

Lucrurile ieșiră cum nu se poate mai bine. Camerele erau spațioase și liniștite, iar relațiile cu doamna Brownlee, plăcute. Orice sentiment de îndatorare pe care l-ar fi putut încerca față de gazda lor se risipea la gîndul că-i sînt de folos într-o sută de feluri. Doamna Brownlee avea nevoie de un bărbat în casă, dar cine altul ar fi vrut să trăiască la Salisbury Hall? În afara unor momente festive, mai mult de jumătate din încă-

peri stăteau încuiate și nu existau suficienți servitori pentru a speria șobolanii de la subsol. Theresa își asumă sarcina herculeană de a repara broderiile doamnei Brownlee; erau optzeci și șase de piese. Terenul de tenis de la Salisbury Hall fusese lăsat în paragină din vremea războiului, iar Victor, în zilele lui libere de la sfârșitul săptămânii, smulse buruienile, netezi gropile și-l readuse la forma inițială. Culese și-și însuși o mulțime de informații referitoare la casa doamnei Brownlee și la familia ei împrăștiată, iar atunci când bătrîna avea oaspeți și era prea obosită pentru a le arăta proprietatea, Victor se arăta întotdeauna fericit să-i țină locul. „Această sală“, spunea el, „a fost adusă și refăcută, lambriu cu lambriu și piatră cu piatră, dintr-o locuință din apropierea catedralei Salisbury, datînd din epoca Tudorilor... Pardoseala de marmură este un fragment din holul vechii și primei Bănci Naționale... Salonul venețian i-a fost dăruit doamnei Brownlee de către domnul Brownlee, la aniversarea zilei ei de naștere, iar aceste patru coloane de onix masiv provin din ruinele de la Herculaneum. De la Buffalo pînă la Ashtabula, au fost transportate pe lacul Erie..“ De asemenea, Victor era în stare să-ți arate zgîrietura rămasă pe copacul de care își ciocnise mașina domnul Brownlee, ca și grădinița de trandafiri sădită pentru Hester Brownlee, pe vremea cînd fata era foarte bolnavă. Am văzut și noi cît de folositor s-a dovedit el cu prilejul balului dat pentru strîngerea unor fonduri în folosul Cercetașelor.

Violet era plecată prin tabere și școli.

— De ce stați aici ? se miră ea, cînd veni prima dată la Salisbury Hall să-și vadă părinții. Ce hardughie mucegăită ! Ce boarfe nenorocite !

Se poate ca doamna Brownlee s-o fi auzit bătîndu-și joc de casă. În orice caz, prinse o mare antipatie față de unica odraslă a soților Mackenzie, iar vizitele lui Violet deveniră rare și scurte. Singurul dintre copiii doamnei Brownlee care mai venea din cînd în cînd era Prescott. Apoi, într-o seară, nu la multă vreme după balul Cercetașelor, bătrîna primi o telegramă de la fiica ei Hester, care trăia în Europa de cincisprezece ani. Ajunsesse la New York, iar a doua zi avea s-o pornească spre Pittsburgh.

Doamna Brownlee le comunică soților Mackenzie vestea cea bună în timpul mesei. Era în al nouălea cer :

— Ah, o să vă placă Hester. Amîndurora o să vă placă ! Parcă-i un porțelan de Dresda ! În copilărie era bolnăvicioasă și cred că ăsta-i motivul pentru care a fost întotdeauna preferata mea. Ah, sper să rămîină aici ! Mi-ar fi plăcut să știu din vreme și să-i fi zugrăvit apartamentul. Trebuie să insiști pe lîngă ea să rămîină, Victor. Aș fi atît de fericită ! Convinge-o să rămîină. Cred că o să te placă.

Vorbele doamnei Brownlee răsunau într-o sufragerie de proporțiile unei săli de gimnastică. Măsuța lor era plasată lîngă o fereastră și despărțită de restul încăperii printr-un paravan, și soților Mackenzie le plăcea să mănînce acolo. Fereastra dădea spre o peluză și un șir de scări ce se întindeau pînă la rămășițele unei grădini englezești. Dantelăria de tablă de pe acoperișul se-

relor dărăpănate, susurul fântînilor arteziene, cu bazinele stricate și pline de crăpături, huruitul ascensorului cu care li se aducea mîncarea — lipsită de gust — din bucătăriile de la subsol unde domneau șobolanii, toate prostiile acestea erau *privite de cei doi Mackenzie cu cel mai profund respect*, de parcă ar fi avut o semnificație reală. Se prea poate ca ei să fi fost victimele unui sentiment orb al trecutului, sau să fi suferit de incapacitatea de a înțelege că trecutul nu joacă nici un rol în fericirea noastră. Cu cîteva zile înainte, Theresa nimerise într-un dormitor de la etajul al doilea, plin de anacronice coșuri de voiaj — aurite și înnodate cu panglici scorjite — ce se păstrasera din numeroasele călătorii a'le bătrînei.

În seara aceea, tot vorbind despre Hester, doamna Brownlee își aruncă ochii pe fereastră și văzu în depărtare un bărbat care tocmai escada unul dintre zidurile de marmură. Apoi o fată îi întinse o pătură, un coșuleț cu mîncare și o sticlă, după care sări și ea zidul, în brațele lui. Pe urmele lor mai apărură două perechi. Se instalară cu toții în Templul Iubirii și, adunînd o gră-măjoară de șipci rupte, aprinseră un foc mic.

— Gonește-i de acolo, Victor, porunci bătrîna.

Victor se ridică de la masă, traversă terasa, coborî în grădină și ceru grupului să plece.

— Sînt un foarte bun prieten al familiei doamnei Brownlee, declară unul dintre bărbați.

— Nu contează, spuse Victor. Trebuie să plecați.

— Cine spune asta ?

— Eu o spun.

— Dar cine ești dumneata ?

Victor nu răspunse. Le risipi focul și călcă în picioare cărbunii. Era în inferioritate, și ca număr, și ca forță, însă fumul de la focul stins îi făcu pe intruși să iasă din templu, iar lucrul acesta îi dădea un avantaj. Rămase în picioare pe trepte, dominându-i de la înălțime, și se uită la ceas.

— Vă dau cinci minute să săriți zidul și să vă cărați, zise el.

— Dar sînt un prieten al familiei !

— Dacă ești un prieten al familiei, spuse Victor, poștește pe intrarea principală. Cinci minute !

O porniră pe cărarea dinspre zid, iar Victor așteptă pînă ce una dintre fete -- toate erau drăguțe -- fu săltată de partea cealaltă. Atunci se întoarse și el la masă și-și sfîrși cina, în timp ce doamna Brownlee nu mai contenea cu poveștile ei despre micuța Hester.

A doua zi, deși era sîmbătă, Victor își petrecu mai toată vremea umblînd prin Pittsburgh în căutare de lucru. Reveni la Salisbury Hall abia pe la ora patru, nădușit și murdar. Cînd intră în sala de ospete, văzu ușile dinspre terasă larg deschise și pe comisionarii florăriei descărcînd un camion plin cu ghivece de portocali. O slujnică se repezi la el agitată :

— Nils e bolnav și nu poate conduce ! exclamă ea. Doamna Brownlee vrea să vă duceți dumneavoastră la gară s-o întîmpinați pe domnișoara Hester. Ați face bine să vă grăbiți. Sosește cu trenul de patru și un sfert. Nu vrea să mergeți cu mașina dumneavoastră, vrea să luați

Rolls-Royce-ul. Zice că aveți voie să luați Rolls-Royce-ul.

Pînă ajunse Victor la gară, trenul de patru și un sfert și plecase. Hester Brownlee stătea în sala de așteptare, înconjurată de bagaje. Era o femeie de vîrstă mijlocie, care își păstrase silueta și care, de la distanță, ar fi putut să pară frumoasă.

— Bună ziua domnișoară Brownlee, o salută Victor. Sînt Victor Mackenzie. Sînt...

— Da, știu, i-o reteză ea. Am auzit de dumneata de la Prescott.

Se uita fără să-l vadă.

— Ai întîziat, constată ea.

— Îmi pare rău, se scuză Victor. Mama dumneavoastră...

— Acestea sînt valizele mele, îl întrerupse ea.

Ieși afară, se îndreptă spre Rolls-Royce și se așeză pe bancheta din spate.

Victor își aprinse o țigară, o fumă pe jumătate, după care, cărînd valizele la mașină, porni spre Salisbury Hall pe un drum lăturalnic.

— Ai luat-o greșit, îi strigă domnișoara Brownlee. Nici *măcar* drumul nu-l cunoști?

— Nu merg pe drumul obișnuit. Acum cîțiva ani s-a construit ceva mai la vale o fabrică, iar la sfîrșitul orelor de lucru se circulă greu, îi explică Victor cu răbdare. Pe aici ajungem mai repede. Presupun însă că veți găsi o mulțime de schimbări prin împrejurimi. De cît timp n-ați mai fost la Salisbury Hall, domnișoară Brownlee?

Întrebarea rămase fără răspuns, iar Victor, închipuindu-și că s-ar putea să nu fi fost auzit, mai întrebă o dată :

— De cât timp n-ați mai fost la Salisbury Hall, domnișoară Brownlee ?

Restul drumului îl făcură în tăcere. Când ajunseră acasă, Victor dădu valizele jos din mașină și le așeză în picioare lângă ușă. Domnișoara Brownlee le numără cu glas tare, după care, deschizându-și poșeta, îi întinse o monedă de douăzeci și cinci de cenți.

— O, vă mulțumesc ! rosti Victor. Vă mulțumesc *foarte mult* !

Ca să-i treacă furia, se duse să se plimbe prin grădină. Se hotărî să nu-i spună Theresei despre această întâlnire. În sfârșit urcă la etaj. Theresa lucra la un taburet cu broderie. Încăperea pe care o foloseau drept atelier era ticsită de broderii pe jumătate reparate. Theresa își îmbrățișă soțul cu gingășie, așa cum făcea întotdeauna după o zi de despărțire. Victor își schimbase hainele, când o slujnică bătu la ușă :

— Doamna Brownlee dorește să vă vadă, zise ea. Pe amândoi. E în birou. Chiar acuma.

În timp ce coborau la parter, Theresa se lipi strâns de brațul lui Victor. Biroul, o cameră murdară, cu lucruri aruncate alandala, era luminat strălucitor. Doamna Brownlee, în *grande tenue*, stătea la masa de lucru a soțului ei.

— Asta-i picătura care a umplut paharul, li se adresă ea cu asprime. Ai întrecut măsura ! Amândoi ați întrecut-o ! Închide ușa. Nu vreau să mă audă nimeni. Se întoarce și Hester acasă, după cincisprezece ani de absență, și primul lucru de care are parte mititica, la coborîrea din tren, sînt insultele tale. De nouă ani te bucuri de privilegiul de a trăi în casa asta frumoasă — o minune

a lumii ! — și care îmi este răsplata ? Oh, e picătura care a umplut paharul ! De atâtea ori mi-a tot spus Prescott că nu ești bun de nimic, nici unul dintre voi, Hester gîndește la fel și, uite-așa, încet, încet, încep să mă conving și eu.

În supărarea ei, bătrîna sulemenită aruncă asupra soților Mackenzie toate armatele cerești. Rochia ei argintie scînteia ca veșmintele sfîntu'ui Mihail, iar din brațul drept țîșneau tunete și trăsnete, moarte și nimicire.

— Ani de zile m-au avertizat oamenii în legătură cu voi ! zise ea. Iar tu poate că n-ai vrut să faci rău — poate că nu ești decît ghinionistă — dar unul dintre primele lucruri pe care le-a observat Hester este că lipsesc jumătate din broderii. Mereu repari tocmai scaunul pe care vreau să mă așez. Iar tu, Victor, mi-ai spus că ai aranjat terenul de tenis — eu, bineînțeles, nu mă pricep la așa ceva, pentru că nu știu să joc tenis — dar săptămîna trecută cînd i-am invitat pe alde Beardon să joace mi-au spus că terenul nu e corespunzător, și-ți poți imagina ce prost m-am simțit, iar oamenii ăia pe care i-ai gonit aseară din grădină, ei bine, s-a dovedit că sînt copiii unui foarte bun prieten al răposatului domn Brownlee. Și mai ești și cu două săptămîni în urmă la plata chiriei !

— O să vă trimit chiria, spuse Victor. O să plecăm.

În tot timpul acestei întrevederi, Theresa nu-și desprinsese brațul de brațul soțului ei ; ieșiră din birou lipiți unul de celălalt. Ploua. În salonul venețian, în al cărui tavan se ivise o crăpătură, Ernest puneă niște găleți unde să se scurgă apa.

— N-ai putea să-mi împrumuți vreun geamantan, două ? îl întreabă Victor.

Probabil că bătrînul majordom trăsese cu urechea și auzise discuția, pentru că nu catadicsi să răspundă.

Camerele ocupate de familia Mackenzie erau pline cu fel de fel de lucruri cu valoare sentimentală — fotografii, obiecte de argint și așa mai departe. Pe acestea începu Theresa să le adune de zor. Victor coborî la subsol și-și aduse valizele. Împachetară cu febrilitate — nici măcar să fumeze o țigară nu se opriră — însă treaba le luă mai toată seara. La sfîrșit, Theresa strînse și ce mai era pe pat și băgă prosoapele murdare în coș. Victor duse valizele jos, după care scrisese o carte poștală la școala unde învăța Violet, anunțînd că adresa sa nu mai este la Salisbury Hall. O așteptă pe Theresa la intrarea principală.

— O, dragul meu, unde o să ne ducem ? murmură ea la coborîre.

Rămase să aștepte în ploaie pînă ce Victor trase mașina. Plecară și Dumnezeu știe unde s-au dus după aceea.

*

Dumnezeu știe unde s-au dus după aceea, însă pentru nevoile povestirii noastre apărură din nou, cîțiva ani mai tîrziu, la Horsetail Beach, o stațiune de pe coasta statu'ui Maine. Victor avea o amărîtă de slujbă la New York, iar acum, în concediu, plecase cu mașina în Maine. Violet nu era cu ei. Se măritase și locuia la San Francisco. Avea un copilăș, nu le mai scria părinților și Victor

era conștient că ea se gîndește la el cu adînc resentiment, deși nu înțelegea de ce. Răzvrătirea singurei lor odrasle îi îndurera, dar rareori se întîmpla ca Victor și Theresa să discute despre asta. Helen Jackson, gazda lor de la Horsetail Beach, o femeie tînără și plină de temperament, avea patru copii. Era divorțată. Casa ei era numai dîre de nisip, iar mobila, mai mult sfărîmături. Seara, cînd soții Mackenzie ajunseră acolo, se dezlănțuise o furtună și vîntul de miazănoapte sufla de-a dreptul prin pereții clădirii. Stăpîna casei plecase să cîneze în altă parte, iar bucătăreasa, de cum îi văzu, își puse pălăria și haina și plecă la cinematograful, lăsîndu-i pe copii în grija noi'or sosiți. Aceștia își duseră bagajele sus, călcînd peste cîteva costume de baie ude, îi culcară pe cei patru copii și se instalară, la rîndul lor, într-o cameră de oaspeți rece ca gheața.

Dimineata, gazda îi rugă să nu se supere, dar ea trebuia să plece la Camden, pentru a-și vopsi părul. După-amiaza urma să dea un cocteil în cinstea soților Mackenzie, deși bucătăreasa avea zi liberă. Le promise să fie acasă pe la prînz, dar cum la ora unu încă nu se întorsese, Theresa se apucă să gătească singură. La trei gazda telefonă din Camden să le spună că tocmai plecase de la coafor; ar avea oare Theresa ceva împotrivă să se apuce de pregătirea gustărilor? Theresa pregăti gustările. Pe urmă mătură nisipul din salonaș și strînse costumele de baie ude. În sfîrșit Helen Jackson se înapoie de la Camden, iar la ora cinci începură să sosească musafirii. Era furtună și frig. În costumul său alb de mătase Victor tremura. Mai toți oaspeții erau tineri. Refuzară paharele de

cocteil, băură suc de ghimber, se grămădiră în jurul pianului și cântară. Nu se potrivea deloc cu imaginea celor doi Mackenzie despre o petrecere reușită. Zadarnic se căzni Helen Jackson să-i atragă și pe ei în jocul zîmbetelor amicale, al felicitărilor și strîngerilor de mîini care, chiar dacă păreau lipsite de sens, constituiau substanța acelei serate, ca și a oricărei alteia, în fond. La ora șase și jumătate musafirii plecară, iar gustările rămase deveniră masa de seară a soților Mackenzie și a gazdei lor.

— Te-ar supăra rău de tot dacă i-ai scoate pe copii la un film ? îl întreabă Helen Jackson pe Victor. Le-am promis că, dacă sînt cuminți în timpul petrecerii — și s-au purtat ca niște îngeri — pot să se ducă la cinematograf. Nu-mi place să-i dezamănesc, însă eu sînt terminată.

A doua zi dimineța tot mai ploua. Victor își dădu seama după fața soției sale că atît casa cît și vremea o aduseseră la capătul puterilor. Cei mai mulți dintre noi sîntem deprinși cu neajunsurile unei locuințe de vară cînd plouă și e frig, însă Theresa nu era. Influența pe care o aveau asupra moralului ei paturile de fier și perdelele de hîrtie la geamuri era din cale afară de mare, de parcă obiectele acestea nu ar fi fost numai urîte prin ele însele, dar ar fi amenințat chiar să-i întunece buna judecată. La micul dejun gazda îi sfătui să facă o plimbare cu mașina prin ploaie.

— Știu că e mizerie afară, zise ea, totuși v-ați putea duce pînă la Camden. E un mod de a-ți omorî vremea, nu-i așa ? — și treceți printr-o mulțime de sătulețe încîntătoare și, dacă ajungeți într-adevăr la Camden, ați putea să mergeți la bi-

biblioteca de împrumut și să-mi aduceți *Potirul de argint*. Mi l-au reținut de mai multe zile, dar niciodată nu-mi găsesc timp să-l iau. Biblioteca e pe alea Estrella.

Soții Mackenzie plecară la Camden și luară *Potirul de argint*. La întoarcere, pe Victor îl aștepta o nouă treabă. Bateria de la mașina lui Helen Jackson nu mai funcționa. O duse la garaj, închirie o alta și o instalează în locul celei vechi. Apoi, în ciuda vremii, încercă să înoate, însă valurile erau mari, pline de nisip, astfel încât după o primă săritură în apă renunță și se întoarse acasă. Când intră în camera de oaspeți, ud și în slip, Theresa ridică privirea spre el și atunci Victor văzu că are ochii în lacrimi.

— Oh, dragul meu, oftă ea, mi-e dor de casă.

Mărturisirea era, chiar și pentru Victor, greu de interpretat. La epoca aceea, singura lor casă o constituia garsoniera din oraș, care, cu bucătărioara și studioul ei, părea ciudat de tinerească și provizorie pentru niște bunici. Dacă Theresei îi era dor de casă, acest dor n-ar fi putut avea ca obiect decît un șir de cămăruțe din casele prin care stătuseră. Probabil că la altceva se gîndise ea.

— În cazul ăsta plecăm, spuse el. Plecăm mîine dimineată la prima oră.

După care, văzînd cît de fericită o făceau vorbele lui, continuă :

— Ne urcăm în mașină și-i dăm drumul înainte. Mergem în Canada.

La masa de prînz, cînd o înștiințară pe gazdă că vor pleca dimineată, Helen Jackson răsufală ușurată. Scoase la iveală o hartă a drumurilor și

însemnă cu creionul ruta cea mai bună, prin munți, spre Ste. Marie și spre graniță. După masă cei doi Mackenzie își făcură bagajele, iar a doua zi în zori părăsiră stațiunea. Helen ieși și ea pe alee să-și ia rămas bun. Era în capot și ținea în mână un ibric de cafea din argint.

— Mi-a părut grozav de bine că ați fost oaspeții mei, zise ea, chiar dacă vremea a fost așa de păcătoasă, așa de urâtă, de oribilă. Iar pentru că tot v-ați hotărât să treceți prin Ste. Marie, v-ar deranja foarte tare dacă v-ați opri o clipă acolo și i-ați înapoia ibricul ăsta mătușii Marly? Mi l-a împrumutat acum câțiva ani și mereu îmi telefonează și-mi trimite scrisori amenințătoare. I-l lăsați la ușă, și gata, plecați mai departe. Doamna Sauer, așa o cheamă. Casa e lângă șosea.

Le dădu câteva indicații confuze, o sărută pe Theresa și-i înmână ibricul.

— Șederea voastră aici a fost un lucru minunat! le strigă ea în timp ce se îndepărtau.

La ora la care familia Mackenzie întorcea spatele oceanului Atlantic, la Horsetail Beach valurile mai erau încă mari, iar vântul tăios. Vuietul și mirosul mării rămâneau în urmă. În interiorul continentului, cerul părea să se însenineze. Vântul dinspre apus începea să împrăstie perdeaua norilor, făcând loc luminii și mișcării. Soții Mackenzie pătrunseră în zona deluroasă a fermelor. Erau priveliști de țară cum nu mai văzuseră niciodată pînă atunci și, pe măsură ce norii grei se destrămau, iar lumina, mereu în creștere, se revărsa pe pămînt, Theresa simțea că renaște. Se simțea de parcă ar fi deschis ușile și ferestrele unei case de pe țărmul Mediteranei. A unei case în care nu

fusese născându-se. Cu ani în urmă văzuse doar o poză a ei, pe o carte poștală. Zidurile galbene ca șofranul coborau direct în apa albastră, iar ușile și ferestrele erau închise. Acum le deschidea. Era începutul verii. Deschidea ușile și ferestrele și, aplecându-se printr-unul dintre cele mai de sus ochiuri de geam, zărea o corabie singuratică, dispărând în direcția Africii și ducându-l cu ea pe regele cel rău. Cum altfel ar fi putut să-și explice Theresa sentimentul de mulțumire deplină pe care îl trăia? Stătea în mașină, rezemându-și, așa cum făcea întotdeauna, brațul și umărul de brațul și umărul soțului ei. La intrarea în munți băgă de seamă că aerul e mai ușor și mai răcoros, însă imaginea ușilor și ferestrelor deschise — uși înțepenite în tocuri, ferestre cu obloane trase, oberlihturi, ferestre-ghilotină cu contragreutate, toate deschizându-se spre apă — rămase în mintea ei până când, la căderea serii, intrară în mica stațiune Ste. Marie, așezată pe malul fluviului.

— Afurisită femeie! blestemă Victor.

Casa doamnei Sauer nu se afla acolo unde îi spusese Helen Jackson că ar trebui să se afle. Dacă ibricul n-ar fi părut un obiect de preț, l-ar fi aruncat în vreun șanț și ar fi plecat mai departe. O luară pe un drum de țară ce mergea paralel cu fluviul, opriră la o stație de benzină și coborîră din mașină să ceară informații.

— Sigur, sigur, le răspunse omul. Știu unde e casa Sauer. Debarcaderul lor e peste drum. Chiar acum a fost aici barcagiul.

Deschise larg ușa de șipci și, ducându-și mâinile pîlnie la gură, strigă :

— Perley ! *E* niște oameni aici ! *Vrea* să treacă pe insulă !

— Vreau să las ceva, spuse Victor.

— Vă duce el. La vremea asta e o plimbare frumoasă. Omul n-are nici o treabă. Mai tot timpul îmi stă pe cap și-mi împuie capul. Perley ! Perley !

Trecură drumul cu omul de la benzinărie și se îndreptară spre debarcaderul strîmb ce cobora pînă la apă. Un bătrîn lustruia alama unei șalupe.

— Vă duc dincolo și vă aduc înapoi cît ai clipi, îi asigură el.

— Eu am să aștept aici, spuse Theresa.

Din loc în loc copacii care creșteau pe maluri atingeau apa. Fluviul se lățea în acest punct, iar șerpuirile sale printre munți se vedeau pe kilometri întregi, în sus către izvoare. Vastitatea priveliștii o încîntă pe Theresa ; abia de auzea vorbele lui Victor și ale barcagiului.

— Ziceți-i doamnei să vină și ea, spuse bătrînul.

— Theresa !

Se întoarse spre ei, iar Victor îi întinse o mînă și o ajută să se urce în barcă. Bătrînul își puse pe cap o beretă marinărească jengoasă și o porniră în susul fluviului. Curentul era puternic, iar barca înainta încet. La început nu-și dădură seama de existența vreunei insule, mai apoi însă văzură cum apa și lumina despart de uscat ceea ce crezuseră pînă atunci că ar fi o peninsulă. Trecură prin niște canale înguste și, cotind brusc — totul era ciudat și nou pentru ei — ajunseră la un debarcader adăpostit între stînci. Victor urmă cărarea ce ducea la o locuință din lemn, o vilă din alte vre-

muri, de culoarea melasei. Pergola care lega casa de grădină era construită din grinzi de cedru, cu coaja atîrnînd fîșii-fîșii printre trandafiri. Victor sună. O servitoare bătrîna îi deschise ușa și, conducîndu-l prin interiorul casei, îl scoase pe verandă unde, cu o cusătură în poală, stătea doamna Sauer. Aceasta îi mulțumi că-i adusese ibricul de cafea și, în momentul în care Victor se pregătea să se retragă, îl întrebă dacă e singur.

— Sînt cu doamna Mackenzie, răspunse el. Mergem la Quebec.

— Ei bine, cum zicea Talbot, e timpul să dăm ceva pe gît, spuse bătrîna doamnă. Dacă ați mai rămîne puțin, dumneata și soția dumitale, și ați bea cu mine un cocteil, mi-ați face o mare favoare. Despre asta-i vorba.

Victor se întoarse la Theresa, care aștepta sub pergolă, și o aduse pe verandă.

— Voi, copiii, sînteți întotdeauna grăbiți, spuse bătrîna. Știu asta. Înțeleg bunăvoința voastră de a vă opri. Însă domnul Sauer și cu mine am fost atît de singuri în perioada asta ! Uite, stau aici și tivesc perdele pentru camera bucătăresei. Ce plictiseală !

Ridică în aer cusătura și o lăsă să cadă la loc.

— Și pentru că ați fost atît de drăguți și ați rămas, o să vă rog să-mi mai faceți o favoare. O să vă rog să pregătiți cocteilurile. De obicei le face Agnes, femeia care v-a deschis ușa, însă ea subțiază ginul cu apă. Găsiți totul în cămară. Din sufragerie, drept înainte.

Dușumeaua spațioasei camere de zi era acoperită cu covorașe ale indienilor Navajo. Deasupra șemineului, construit din piatră neșlefuită, era

prinsă bineînțelese o pereche de coarne de cerb. În capătul unei sufragerii mari și întunecoase, Victor găsi cămara. Servitoarea bătrână îi aduse vasul pentru prepararea coteilului și sticlele.

— Îmi pare bine că rămîneți, îi spuse ea. Știam că o să vă ceară asta. E așa de singură în perioada asta, că mă și tem pentru ea. E o ființă minunată — ah, o ființă minunată — dar nu prea e în apele ei. Începe să bea de pe la unsprezece dimineața. Cîteodată și mai devreme.

Vasul pentru prepararea cocteilului era un trofeu marinăresc. Tava de argint masiv îi fusese dăruită domnului Sauer de partenerii săi de afaceri.

Cînd Victor reveni pe verandă, Theresa tivea perdelele.

— Ce plăcut să simți din nou gustul ginului! exclamă bătrîna doamnă Sauer. Habar n-am ce-și închipuie Agnes că reușește turnînd apă în cocteiluri. E o servitoare cum nu se poate mai capabilă și mai devotată și nu știu ce m-aș face fără ea, dar îmbătrînește, îmbătrînește... Uneori îmi vine să cred că și-a pierdut mințile. Ascunde rămașițele de săpun în răcitor, iar noaptea doarme cu satîrul sub pernă.

— Cărui noroc îi datorăm această fermecătoare vizită? Întrebă bătrînul gentleman, în momentul în care își făcu și el apariția.

Își scoase mînușile de grădinărit și-și băgă foarfecele de curățat trandafiri în buzunarul hainei cadrilate.

— Nu crezi că este un gest de mărinimie din partea acestor copii că s-au oprit să bea un pahar

cu noi ? întrebă doamna Sauer, după ce făcură prezentările.

Bătrînul nu păru surprins la auzul calificării soților Mackenzie drept niște copii.

— Vin de la Horsetail Beach și sînt în drum spre Quebec, adăugă bătrîna.

— Nouă, doamnei Sauer și mie, nu ne-a plăcut niciodată Horsetail Beach, declară bătrînul gentleman. Cînd vreți să ajungeți la Quebec ?

— Astă-seară, răspunse Victor.

— Astă-seară ? întrebă doamna Sauer.

— Mă îndoiesc că puteți ajunge la Quebec astă-seară, spuse bătrînul gentleman.

— Ba, în felul în care goniți voi, tinerii, eu cred că puteți, fu de părere bătrîna. Numai că veți fi mai mult morți decît vii. Rămîneți la masă. Rămîneți peste noapte.

— Rămîneți la masă, insistă și bătrînul.

— Rămîneți, nu ? întrebă doamna Sauer. Nici nu vreau să mă gîndesc la un refuz. Sînt bătrîna, așadar am acest drept, iar dacă spuneți *nu*, o să pretind că-s surdă și o să mă prefac că nu v-am auzit. Și acum, că v-ați hotărît să rămîneți, mai pregătiți un rînd de cocteiluri din astea delicioase și anunțați-o pe Agnes că veți sta în camera lui Talbot. S-o anunțați cu grijă. Nu poate să sufere musafirii. Nu uitați că-i foarte bătrîna.

Victor luă trofeul marinăresc și se întoarse în casă. Aceasta, în ciuda numeroaselor ei ferestre largi, semăna în acel moment al înserării cu o peșteră.

— Doamna Mackenzie și cu mine rămînem la masă și stăm și peste noapte, o informă el pe Agnes. Ne-a spus că vom ocupa camera lui Talbot.

— Strașnic. Poate în felul ăsta o să se simtă și ea bine. A avut o groază de necazuri în viață. Cred că din pricina asta i s-a tulburat și mintea. Știam că o să vă ceară asta și mă bucur că puteți rămîne. Sînt foarte mulțumită. Mai multe vase de spălat, mai multe paturi de făcut, dar și mai... și mai...

— Și mai vesel ?

— Oh ! asta e, asta e ! izbucni într-un rîs nestăvilit bătrîna servitoare. Îmi aduceți puțin aminte de domnul Talbot. Întotdeauna, cînd venea aici să prepare cocteilurile, glumea cu mine. Dumnezeu să-l ierte. Aproape de necrezut, comentă ea cu tristețe.

La întoarcerea prin camera de zi cu înfățișarea de peșteră, Victor le auzi pe Theresa și pe doamna Sauer vorbind despre atmosfera nopții și observă că dinspre munți începuse să se lase o boare rece. O simți în încăpere. Undeva, în întuneric, erau flori, și aerul nopții le intensificase mireasma ; cum și hornul de piatră emana acum un iz mai puternic, camera mirosea a peșteră cu flori.

— Toată lumea zice că priveliștea e ca la Salzburg, spuse doamna Sauer, dar eu sînt patrioată și nu pot pricepe cum e posibil să înfrumusețezi priveliștile cu astfel de comparații. Se pare totuși că ele pot fi înfrumusețate printr-o bună tovarășie. Pe vremuri dădeam și noi recepții, dar acum...

— Da, da, confirmă bătrînul gentleman oftînd. Destupă dopul unei sticle de citronella și-și frecă încheieturile mîinilor și ceafa cu soluția uleioasă.

— Poftim ! spuse Theresa. Perdelele bucătăresei sînt gata.

- Ah, cum să-ți mulțumesc ? se bucură doamna Sauer. Dacă cineva ar fi atît de drăguț să-mi aducă ochelarii, aş putea să-ți admir lucrătura. Sînt pe polița șemineului.

Victor găsi ochelarii — nu pe polița șemineului, ci pe o măsuță din apropiere — și-i dădu bătrînei. Apoi, tot plimbîndu-se dintr-o parte într-alta a verandei, îi trecu prin minte gîndul că nu mai este un oaspete întîmplător : devenise un membru al familiei. Se așeză pe treptele scării, iar Theresa veni lîngă el.

— Uită-te la ei, se adresă bătrîna soțului. Nu te bucuri să vezi, așa ca variație, niște tineri care se iubesc ?... Iată, se aude tunul. Anunță apusul soarelui. Tunul ăla l-a cumpărat fratele meu George pentru iaht-club. Era mîndria și plăcerea lui. Nu-i o seară liniștită ?

Numai că expresia lor și atitudinea blîndă, pe care doamna Sauer le luase drept iubire pură, nu erau decît atitudinea unor copii rămași fără cămin peste vară, bucurîndu-se de o clipă de răgaz. O, cît de dulce, cît de prețioasă li se părea acea clipă ! Pe insula vecină străluceau luminile. Dantelăria de tablă de pe acoperișul unei sere stricate le apărea fixată, de-a pururi parcă, pe fundalul amurgului. Biete coțofene ! Avîntul și făloșenia lor erau inocente ; aripile, infirme. O adevărată întru-chipare a neputinței. Veniți, veniți cu mine, cînta vîntul prin arbori și ierburi, dar nu pentru soții Mackenzie cînta el. În loc să-i asculte chemarea, soții Mackenzie întorceau capul la vorbele bătrînei doamne Sauer.

— Mă duc sus să-mi pun rochia verde de catifea, spuse ea, însă dacă voi, copii, n-aveți chef să vă schimbați...

În seara aceea, în timp ce servea la masă, Agnes își spuse că de multă vreme nu mai văzuse o cină atît de veselă. Mai tîrziu îi auzi ducîndu-se să joace biliard pe masa cumpărată anume pentru săracul, răposatul Talbot. Afară începu să picure, dar spre deosebire de ploaia de la Horsetail Beach, aceasta era o ploaie de munte, plăcută și trecătoare. La unsprezece doamna Sauer începu să caște și partida se întrerupse. Își urară noapte bună în holul de la etaj, lîngă fotografiile echipei lui Talbot, ale călușului lui Talbot, ale colegilor lui de școală.

— Noapte bună, noapte bună ! exclamă doamna Sauer.

Apoi, luîndu-și inima-n dinți, hotărîită să depășească uzanțele, declară :

— Sînt încîntată că ați acceptat să rămîneți. Nici nu vă pot spune ce mult înseamnă acest lucru. Sînt...

O podidiră lacrimile.

— Ne simțim minunat aici, spuse Theresa.

— Noapte bună, copii, le ură doamna Sauer.

— Noapte bună, noapte bună, repetă domnul Sauer.

— Noapte bună, răspunse Victor.

— Noapte bună, noapte bună, completă Theresa.

— Somn ușor, adăugă doamna Sauer. Și vise plăcute.

Zece zile mai tîrziu, familia Sauer aștepta alți musafiri, niște veri mai tineri — Wycherly, după

nume — care nu mai trecuseră niciodată pe acolo. Aceștia urcară cărarea spre sfârșitul după-amiezii. Ușa le-o deschise Victor.

— Sînt Victor Mackenzie, îi întîmpină el cu voioșie,

Purta pantaloni scurți de tenis și pulover, dar cînd se aplecă să ia un gemantan, i se auzi scîrțîitul genunchilor.

— Sauerii, explică el, au ieșit la o plimbare cu mașina împreună cu nevastă-mea. Se întorc la șase, oră la care începem și noi să dăm ceva pe gît.

Îi conduse pe veri prin spațioasa cameră de zi, pînă sus la etaj.

— Doamna Sauer, spuse el, vă pune la dispoziție camera unchiului George, întrucît are cea mai frumoasă priveliște și apă caldă din belșug. Este singura încăpere adăugată casei, din 1903, de cînd a fost construită de tatăl domnului Sauer...

Verii cei tineri nu prea știau ce să creadă despre el. Să fi fost oare tot un văr? Poate un unchi? Vreo rubedenie săracă? Însă casa era confortabilă, ziua strălucitoare, așa că pînă la urmă aveau să-l ia drept ceea ce părea să fie, iar el părea să fie foarte fericit.

CÎND A CĂZUT PORCUL ÎN FÎNTÎNĂ

VARA, CÎND FAMILIA NUDD se aduna la Whitebeach Camp, în munții Adirondack, venea întordeauna o seară în care unul dintre ei se întreba : „Vă aduceți aminte de ziua cînd a căzut porcul în fîntînă ?“ Atunci, ca și cum ar fi răsunit prima notă a unui sextet, toți ceilalți se repezeau să-și execute partitura, aidoma acelor grupuri de familie care, odată ce încep să cînte din *Gilbert și Sullivan*, nu se mai opresc din recital cîte un ceas și mai bine. Zilele frumoase — și ele se numărau cu sutele — se topiseră parcă în conștiința lor fără a lăsa vreo amintire, și ei se întorceau la această cronică a micilor dezastre de parcă ea ar fi marcat geneza verii.

Faimosul porc aparținuse lui Randy Nudd. Îl cîștigase la bîlciul din Lanchester, îl adusese acasă și tocmai se pregătea să-i înjghebeze un coteț, cînd telefonul primit de la Pamela Blaisdell îl făcu să bage porcul în magazia de scule, să urce la volanul vechiului Cadillac și să pornească spre casa ei. Russel Young juca tenis cu Esther Nudd. Bucătăreasă în acel an era o irlandeză, Nora Quinn. Mătușa Martha, sora doamnei Nudd, plecase în satul Macabit, pentru a lua de la o prietenă niște tăieturi de reviste, urmînd ca după

prînz domnul Nudd să traverseze pînă la debarcaderul familiei Polett și s-o aducă înapoi cu șalupa. La masa de seară era așteptată o anume domnișoară Coolidge. Doamna Nudd o cunoscuse cu treizeci de ani în urmă, pe vremea cînd învăța în Elveția, iar acum domnișoara Coolidge îi scrisese că se află la niște prietene din Glens Falls; ar putea să-i facă o vizită și vechii ei colege? Doamna Nudd, care abia de-și mai amintea de ea, și pe deasupra nici nu ținea să o vadă, îi răspunse totuși și o invită să petreacă un sfîrșit de săptămîină la Whitebeach Camp. Deși era pe la mijlocul lui iulie, în zori se pornise dinspre nord-vest un vînt aprig ce răvășise totul prin casă și vijîia prin copaci ca o furtună. În locurile adăpostite, dacă reușeai să găsești asemenea locuri, soarele ardea.

Printre participanții la evenimentele acelei zile cînd a căzut porcul în fîntînă, mai exista un personaj principal, Russel Young. Aceasta nu făcea parte din familie. Tatăl lui avea un magazin de mărunțișuri în Macabit, fiind unul dintre oamenii respectați ai locului. În fiecare primăvară, timp de o lună, doamna Young deretica prin casele de vacanță, pregătindu-le pentru sezon, fără însă ca prin aceasta să se plaseze într-o poziție înjositoare. Russel i-a cunoscut pe membrii familiei Nudd prin intermediul băieților — Hartley și Randall — și, de foarte tînăr, a început să-și petreacă o bună parte din timp la vila lor. Fiind cu cîțiva ani mai mare decît băieții doamnei Nudd, aceasta își lăsa fiii oarecum în grija lui. Russel era de aceeași vîrstă cu Esther Nudd și cu un an mai mic decît Joan. La începutul prie-

teniei lor, Esther era foarte grasă. Joan era frumuseală și și pierdea toată vremea în fața oglinzii. Esther și Joan îl adorau pe Randy, căruia îi dădeau din banii lor de buzunar să-și cumpere vopsea pentru barcă, însă altfel între băieți și fete nu prea existau cine știe ce legături. Hartley Nudd era profund nemulțumit de surorile sale. „Ieri am văzut-o pe Esther goală, în baie“, spunea el oricui se nimerea, „iar bucățile alea de osînză de pe burta ei parcă-s de pe altă lume. Arată înfiorător. Iar Joan e murdară. Ar trebui să-i vezi camera. Nu înțeleg cum e posibil ca cineva să invite la dans o ființă atît de murdară.“

În acea zi însă de care le plăcea să-și amintească, erau cu toții mult mai mari. Russel absolvise școala medie din localitate și se înscrișese la colegiu, în Albany. În vara care urmasă primului său an de studenție, muncise pentru familia Nudd, făcînd fel de fel de treburi pe lîngă casă. Faptul că primea salariu nu modifica vechile relații, astfel că rămase bun prieten cu Randall și Hartley. Într-un anume fel personalitatea dominantă părea să fie Russel, iar frații Nudd se întoarseră la New York imitînd accentul lui nordic. Pe de altă parte Russel participa la toate picnicurile lor de la Hewitt's Point, cutreiera munții și pescuia cu ei, îi însoțea la dansurile populare organizate la primărie, pentru ca astfel să deslușească un tîlc al lunilor de vară ce i-ar fi rămas necunoscut ca localnic. Față de o înrîurire atît de plăcută și nevinovată, nu încerca nici o neliniște ; străbătea drumurile de munte în vechiul Cadillac alături de frații și surorile Nudd, împărtășind cu ei sentimentul că limpedea lumină de iulie și august

împrăstie asupra sufletelor și asupra vieții lor o frumusețe fără de seamăn. Dacă membrii familiei Nudd nu făceau niciodată aluzie la deosebirea dintre poziția lor socială și cea a lui Russel, lucrul se întâmpla pentru că barierele — cît se poate de reale și pe care, în alte condiții, le-ar fi observat — fuseseră desființate în lunile de vară, pentru că plaiurile acestea, cu cerul ce-și revărsa splendoarea peste munți și peste lac, păreau un paradis de vacanță în care cei tari și cei slabi, bogații și săracii trăiesc laolaltă în pace și înfățire.

Vara în care a căzut porcul în fîntînă a fost și vara în care Esther a jucat tenis, vara în care a slăbit atît de mult. La intrarea în colegiu Esther fusese foarte grasă, dar în primul an de studenție începuse acea luptă încordată — și victorioasă, în cazul ei — de a dobîndi o nouă înfățișare și o nouă personalitate. Ținea regim alimentar strict și juca tenis cîte douăsprezece, paisprezece seturi pe zi, fără ca atitudinea ei serioasă, sportivă și castă să cunoască o clipă de relaxare. Partener de tenis îi era Russel. În vara aceea doamna Nudd îi oferise din nou lui Russel o slujbă, însă el preferase să se angajeze la o crescătorie de vaci, unde se ocupa cu livrarea laptelui. Familia Nudd presupunea că băiatul vroia să fie independent, și înțelegea acest lucru, întrucît ținea la Russel și se bucura de succesele lui. Cu toții erau mîndri că la sfîrșitul celui de-al doilea an de studenție el fusese trecut pe lista decanului. De fapt, slujba de la ferma de vaci nu aducea nici o schimbare. Russel termina distribuirea laptelui la zece dimi-

neața și-si petrecea mai tot restul timpului jucînd tenis cu Esther. Adesea rămînea și la cină.

În după-amiaza în care Nora veni alergînd prin grădină să le spună că porcul scăpase din magazia de scule și căzuse în fîntînă, ei jucau tenis. Cineva lăsase deschis capacul fîntînii. Russel și Esther se repeziră într-acolo și găsiră animalul înotînd în apa de șase picioare adîncime. Russell luă o frînghie de rufe, îi făcu un laț și se apucă să pescuiască porcul. În vremea asta doamna Nudd aștepta sosirea domnișoarei Coolidge, iar domnul Nudd și mătușa Martha se întorceau cu șalupa de la debarcaderul lui Polett. Cum valurile de pe lac erau mari, ambarcațiunea se clătina dintr-o parte într-alta, astfel încît cine știe ce gunoi din rezervorul de benzină, tot mișcîndu-se, reuși să înfunde conducta de alimentare. Vîntul mîna neputincioasa barcă spre Stîncă Pescărușului, provocîndu-i o spărtură la prova. Domnul Nudd și mătușa Martha își puseră vestele de salvare și străbătură înot cei aproximativ douăzeci de iarzi ce-i mai despărteau de țarm.

Avînd un rol redus în povestire — între timp mătușa murise — domnul Nudd nu se amesteca în discuție pînă nu i se cerea acest lucru.

— Mătușa Martha *chiar* se ruga ? întreba Joan.

Domnul Nudd își dregea glasul — avea un mod de a fi extrem de rece și cumpănit — și răspundea :

— Bineînțeles, Joany. Spunea Tatăl Nostru. Pînă atunci nu fusese o ființă deosebit de credincioasă, dar sînt sigur că ar fi putut fi auzită rugîndu-se tocmai de pe țarm.

— *Chiar purta corset ?*

— Mda, cred că da, Joany. Când am ajuns pe veranda pe care mama ta își lua ceaiul împreună cu domnișoara Coolidge, apa încă se mai scurgea în șiroaie de pe hainele noastre, iar mătușa Martha nu avea mai nimic pe ea care să nu se vadă.

Domnul Nudd moștenise de la tatăl său o întreprindere de stofe de lână și întotdeauna umbla îmbrăcat cu un impecabil costum de lână, de parcă ar fi făcut reclamă firmei. În anul în care a căzut porcul în fântână, și-a petrecut întreaga vară la țară nu pentru că afacerile i-ar fi mers de la sine, ci din pricina certurilor cu asociații săi.

— N-are nici un sens să mă întorc la New York acum, susținea el. O să stau aici pînă în septembrie, timp suficient ca ticăloșii ăia să-și sape groapa și să cadă singuri în ea.

Lăcomia partenerilor și asociaților săi îl deza-măgea profund pe domnul Nudd :

— Știi, Charlie Richmond n-are nici un fel de principii ! îi spunea el doamnei Nudd furios, dar și cu lehamite, ca și cînd s-ar fi așteptat ca nevas-ta-sa să nu se priceapă la afaceri sau ca și cum impactul cu lăcomia ar fi fost indescriptibil. N-are nici o etică, insista el, nici un cod moral sau al bunelor maniere, nici un principiu, nu se gîndește decît la bani.

Doamna Nudd părea să înțeleagă. Opinia ei era că oamenii de genul acesta se distrug singuri. Cunoscuse un om din categoria asta, un ins care muncise zi și noapte numai de dragul banilor ; își ruinase partenerii, își înșelase prietenii, zdrobise

inima drăgălașei sale soții și a adorabililor lor copii, pentru ca mai apoi, după ce câștigase milioane peste milioane de dolari, să se ducă într-o duminică după-amiază la birou și să se arunce pe fereastră.

Rolul lui Hartley în povestirea cu porcul căzut în fântână se limita la o știucă uriașă pe care o prinsese în ziua aceea, iar Randy nu apărea decât spre sfârșitul întâmplării. În primăvara aceea Randy fusese dat afară de la colegiu. Împreună cu alți șase prieteni participase la o prelegere despre socialism, iar unul dintre ei aruncase cu un grepfrut în conferențiar. Cum Randy și ceilalți refuzaseră să spună cine aruncase grepfrutul, fură exmatriculați cu toții. Domnul și doamna Nudd erau deprimați de întâmplare, dar și încântați de felul cum se purtase fiul lor. Până la urmă experiența aceasta îl făcu pe Randy să se simtă o celebritate, accentuându-i orgoliul și așa destul de pronunțat. Faptul că fusese exmatriculat de la colegiu, că în toamnă avea să lucreze în orașul Boston îi dădea un sentiment de superioritate asupra celorlalți.

Povestirea nu începu să ia proporții decât după un an de la întâmplarea cu porcul, dar chiar și în acea scurtă perioadă forma ei suferise unele transformări. Rolul lui Esther se schimbă în favoarea lui Russell. Îi întrerupea pe ceilalți ca să-l laude pe Russell.

— Ai fost extraordinar, Russell! *De unde* ai învățat să faci laț? *Pe Jupiter*, dacă n-ar fi fost Russell, porcul ăla ar fi stat și-acum în fântână.

Cu un an mai înainte, Esther și Russell se sărutaseră de cîteva ori și căzuseră de acord că, chiar dacă s-ar îndrăgosti unul de altul, tot nu s-ar putea căsători. El nu avea de gînd să plece din Macabit, ea nu putea trăi acolo. Ajunseseră la aceste concluzii în vara dedicată de Esther tenisului, cînd sărutările ei, ca tot ce făcea ea dealtfel, erau serioase și caste. În vara următoare fata se arătă la fel de nerăbdătoare să-și piardă virginitatea pe cît de nerăbdătoare fusese să-și piardă excesul de grăsime. În timpul iernii se întîmplase ceva — Russell n-a aflat niciodată despre ce fusese vorba — care o făcea să se rușineze de lipsa ei de experiență.

Ori de cîte ori erau singuri, Esther nu vorbea decît despre chestiuni erotice. Russell își formase ideea că fecioria ei are o mare valoare, așa că el era cel care trebuia convins, dar mai apoi își pierdu capul și urcă în camera ei pe scara de serviciu. După ce deveniră amanți, continuară să stăruie că nu se vor putea căsători niciodată, însă caracterul efemer al legăturii lor nu părea să-i deranjeze, de parcă, la fel ca toate celelalte lucruri, și asta ar fi stat sub semnul luminos al neprihănitului și trecătorului anotimp. Esther nu accepta să facă dragoste decît în propriul ei pat, însă camera ei, plasată în spatele casei, avea acces și pe scara de la bucătărie, iar lui Russell nu-i era deloc greu să ajungă acolo fără a fi văzut. Ca toate încăperile locuinței, și aceasta era neterminată. Scîndurile de pin, înnegrite de vreme, miroseau plăcut, pe pereți atîrnau, prinse în ținte, o reproducere după Degas și o vedere din stațiunea Zermatt, patul era mare și încăpător, iar

Russel simțea în nopțile acelea de vară, cu cărbușii izbindu-se de plasa ferestrei și făcînd-o să zbîrniie, cu arșița zilei rămasă încă în scîndurile vechii vile, cu mireasma părului castaniu deschis, ars de soare al lui Esther, cu trupul ei zvelt și sănătos în brațe, că fericirea lui e neprețuită.

Își imaginau că toată lumea le va descoperi secretul și că sînt pierduți. Esther nu regreta ceea ce făcuse, însă nu știa cum se va sfîrși povestea. Așteptau necazul și, văzînd că nu se întîmplă nimic, erau nedumeriți. Apoi într-o noapte ea ajunsese la concluzia că, probabil, toți știu despre legătura lor, dar că le-o înțeleg. Gîndul că părinții ei sînt îndeajuns de tineri sufletește pentru a accepta pasiunea aceasta, socotind-o nevinovată și firească, o făcu să plîngă.

— Nu-i așa că sînt *minunați*, dragule? îl întrebă ea pe Russell. Ai mai văzut vreodată niște oameni atît de *minunați*, dragule? Vreau să spun că au fost educați cu atîta *severitate* și că toți prietenii lor sînt niște *puritani* și, uite, nu-i minunat că înțeleg?

Russell fu de acord. Respectul lui pentru soții Nudd creștea la gîndul că pot depăși convențiile în favoarea unei viziuni mai largi. Bineînțeles însă că atît Esther, cît și Russell se înșelau. Nimeni nu le vorbea de întîlnirile lor, pentru că nimeni nu știa despre ele. Nici măcar o singură dată nu le-a trecut prin minte domnului și doamnei Nudd ce se întîmpla.

În toamna dinainte, Joan se măritase pe neașteptate și se dusesese să locuiască la Minneapolis. Căsătoria nu a durat. În aprilie Joan se și afla

la Reno și obținea divorțul, destul de repede pentru ca să se întoarcă să-și petreacă vara la Whitebeach Camp. Încă era o fată drăguță, cu trăsături prelungi și părul blond. Cum nimeni nu se mai aștepta să revină acasă, lucrurile din odaia ei fuseseră împrăștiate. Își căuta tot timpul tablourile și cărțile, carpetele și scaunele. Când, după cină, ieșea împreună cu ceilalți pe verandă, nu mai prididea cu întrebările: „Are cineva un chibrit?“, „E vreo scrumieră pe-acolo?“, „Mai e puțină cafea?“, „Nu bem nimic?“, „N-aveți o pernă în plus?“ Singurul care-i răspundea amabil la întrebări era Hartley.

Randy se afla și el acolo, pentru două săptămîni, împreună cu soția lui. Tot mai împrumuta bani de la surorile sale. Soția lui, Pamela, o fată slăbuță, brunetă, nu se înțelegea deloc cu doamna Nudd. Fusese crescută la Chicago, iar doamna Nudd, care își petrecuse toată viața în est, credea uneori că așa s-ar putea explica nepotrivirile dintre ele. „Vreau să știu *adevărul*“ spunea Pamela adesea, de parcă și-ar fi suspectat soacra de minciună. „Crezi că rozul îmi vine bine?“ întreba ea. „Vreau să știu *adevărul*“. Dezaproba felul în care doamna Nudd se ocupa de Whitebeach Camp, iar o dată încercă să facă ceva împotriva risipei pe care o vedea pretutindeni. În spatele grădinii se afla un petic de pămînt plantat cu arbuști de coacăz, pe care muncitorul angajat pentru treburile casei îl gunoia și îl curăța de uscături în fiecare an, deși stăpînii nu se dădeau în vînt după coacăze și nu le culegeau niciodată. Într-o dimineață un camion pătrunse pe alee și

patru necunoscuți intrară între arbuști. Servitoarea o înștiință pe doamna Nudd, iar aceasta era tocmai pe punctul de a-i cere lui Randy să-i gonească pe străini, când își făcu apariția Pamela, care explică totul :

— Coacăzele putrezesc, zise ea, așa că i-am spus băcanului că, dacă ni le plătește cu cincisprezece cenți sfertul de galon, le poate culege el. Nu suport risipa...

Întâmplarea o necăji pe doamna Nudd, ca și pe ceilalți, deși nimeni n-ar fi putut spune de ce.

În esența ei, totuși, vara aceea a fost ca toate celelalte. Russel și „copiii” vizitară cascada Sherrill, cu apa ei aurie, se cățără pe muntele Macabit și pescuiră în iazul Bates. Întrucât aceste excursii aveau loc anual, începuseră să semene cu niște ritualuri. După cină familia ieșea și se instala pe veranda descoperită. De multe ori pe cer se zăreau plutind nori trandafirii.

— Am văzut-o pe bucătăreasă aruncînd la gunoi o farfurie de conopidă, îi spunea Pamela doamnei Nudd. Nu e treaba mea să o pun la punct, dar urăsc risipa. Dumneata nu ?

La rîndul ei Joan întreba :

— A văzut cineva flanela mea galbenă ? Sînt sigură că am lăsat-o la baie, însă am fost chiar acum acolo și nu o găsesc. A luat-o cineva ? E a doua flanelă pe care o pierd anul ăsta.

O vreme nimeni nu mai scotea o vorbă, de parcă acel moment al serii i-ar fi eliberat pe toți de sub presiunea severelor legi ale conversației, pentru ca, mai tîrziu, cînd discuția reîncepea, să continue cu fleacuri : care este cea mai bună

metodă de a călăfătui o ambarcațiune, care e deosebirea, din punctul de vedere al confortului, dintre autobuze și troleibuze, care sînt cele mai scurte trasee pentru a ajunge în Canada cu automobilul. În atmosfera calmă, întunericul se lăsa în straturi groase ca mîlul. Pe urmă cineva, vorbind despre cer, îi aducea aminte doamnei Nudd cît de roșu fusese cerul în seara zilei în care porcul căzuse în fîntînă.

— Tu jucai tenis cu Esther, nu-i așa, Russell? A fost vara în care Esther a jucat tot timpul tenis. Porcul nu l-ai cîștigat la bîlciul din Lanchester, Randy? L-ai cîștigat la una din tarabele unde arunci cu mingea la țintă. Întotdeauna ai fost un foarte bun sportiv.

Porcul, toți știau asta, fusese cîștigat la tom-bolă, dar nimeni nu-i îndrepta doamnei Nudd mica modificare introdusă în povestire. În ultimul timp ea începuse să-l laude pe Randy pentru merite pe care fiul ei nu le avusese niciodată. Proceda astfel fără să-și dea seama și s-ar fi simțit încurcată dacă cineva ar fi contrazis-o; își amintea adesea cît de bine se descurcase el la limba germană, cît de iubit fusese la internat, cît de importantă fusese prezența lui în echipa de fotbal — toate false, duioase amintiri ce ținteau să ajungă la inima lui Randy, de parcă ele l-ar fi putut îmbărbăta.

— Voi ai să construiești un coteț pentru porc, spuse ea. Întotdeauna ai fost un foarte bun dulgher. Ții minte ce dulap pentru cărți ai făcut? Pe urmă ți-a telefonat Pamela și ai plecat la ea cu Cadillacul ăl vechi.

În ziua aceea faimoasă, domnișoara Coolidge sosise la ora patru. Toată lumea își amintea acest lucru. Era o domnișoară bătrână care își câștiga existența cîntînd la biserică, o ființă ștearsă, dar bineînțeles cu totul altfel decît ușuraticii membri ai familiei Nudd, cărora le plăcea să creadă că sînt obiectul dezaprobării ei. Odată instalată, doamna Nudd o conduse pe verandă, iar Nora Quinn le aduse niște gustări. După ce le servi ceaiul, Nora luă din sufragerie pe furiș o sticlă de whisky, urcă în mansarda ei și se apucă să bea. Hartley se întoarse de la lac, cu știuca lui de peste trei kilograme într-o găleată. Lăsă găleata în holul din spate și, atras de prăjiturile de pe masă, le ținu tovărășie celor două femei. Cînd domnul Nudd și mătușa Martha apărură pe verandă încheiați la toți nasturii și uzi learcă, domnișoara Coolidge și doamna Nudd tocmai depănau amintirile de școală din Elveția. Se făcură prezentările. La ora aceea porcul se și înecase; pînă la cină Russell nu reuși să-l scoată afară din fîntînă. Hartley îi împrumută un aparat de ras și o cămașă, iar Russell rămase și el la masă. Despre porc nu se pomeni nimic de față cu domnișoara Coolidge, în schimb se vorbi enorm despre gustul sărat al apei. După cină ieșiră cu toții pe verandă. Cînd mătușa Martha, care își atîrnase corsetul pe fereastra dormitorului, urcă să vadă dacă s-a uscat, observă cerul și strigă către ceilalți să se uite și ei :

— Uitați-vă la cer, *uitați-vă* cu toții la cer !

Cu o clipă mai înainte norii fuseseră compacți ; acum, printr-o spărtură a lor, se revărsa un ade-vărat incendiu. Strălucirea lacului te orbea.

— Ah, uită-te la cer, Nora ! îi strigă doamna Nudd bucătăresei, ce se afla sus la etaj.

Pînă să ajungă însă Nora, care era beată, la fereastră, amăgitorul incendiu se și stinsese. Norii erau iarăși posomorîți, iar bucătăreasa, crezînd că s-ar putea să fi înțeles greșit ceea ce-i spusese doamna Nudd, veni pînă la capătul scării să întrebe despre ce este vorba. Dar se rostogoli pe trepte și răsturnă găleata în care știuca era încă vie.

În acest punct al întîmplării, Joan și doamna Nudd rîdeau pînă la lacrimi. Toți rîdeau fericiți, în afară de Pamela, care aștepta cu nerăbdare să-i vină și ei rîndul în povestire. Iar rîndul îi venea imediat după ce bucătăreasa cădea pe scări. Randy rămăsese la cină la familia Blaisdell și se întorsese la vilă împreună cu Pamela exact în momentul în care Hartley și Russell încercau s-o bage pe Nora în pat. Aveau o veste pentru toată lumea, spuseră ei : hotărîseră să se căsătorească. Cum doamna Nudd nu-și dorise niciodată ca Randy să se însoare cu Pamela, vestea o întristă. O sărută totuși pe fată și urcă la etaj, să-i aducă un inel cu diamant.

— Ah, e splendid ! exclamă Pamela cînd primi inelul. Dar nu aveți nevoie de el ? N-o să-i simțiți lipsa ? Sînteți *sigură* că vreți să fie al meu ? Spuneți-mi adevărul...

Domnișoara Coolidge, care fusese foarte tăcută pînă atunci și care se simțise probabil destul de străină, ceru permisiunea să cînte.

Toamna, după plecarea familiei Nudd, lui Russell toate discuțiile pe care le avusese cu Esther în legătură cu caracterul trecător al relației lor nu-i fură de nici un folos. Îi era îngrozitor de dor de fată și de nopțile de vară petrecute în camera ei. La întoarcerea în Albany începu să-i trimită lungi misive. Se simțea singur și neliniștit cum nu se mai simțise niciodată pînă atunci. Esther nu-i răspundea la scrisori, dar lucrul acesta nu aducea nici o schimbare în starea lui sufletească. Ajunse la concluzia că trebuie să se logodească. Avea să rămînă în continuare la colegiu și să-și ia licența, în așa fel încît, obținînd un post în învățămînt, să se poată stabili amîndoi în vreo localitate, ca Albany, de pildă. Esther nici măcar nu-i răspunse la propunerea căsătoriei, iar Russell, disperat, îi telefonă la colegiu. Era plecată în oraș. Îi lăasă vorbă să-l sune ea. Cum pînă a doua zi seara nu-l sună nimeni, îi telefonă din nou. De data aceasta o găsi și îi ceru să se mărite cu el.

— Nu mă pot mărita cu tine, Russell, îi răspunse ea pe un ton nervos. *Nu vreau* să mă mărit cu tine.

Russell agăță receptorul în furcă într-o dispoziție jalnică și timp de o săptămînă tînji, bolnav de dragoste. Mai tîrziu trase concluzia că refuzul lui Esther nu exprima propria ei hotărîre și că părinții îi interziseseră să se căsătorească cu el — presupunere ce i se întări în vara următoare, cînd nimeni din familia Nudd nu se mai întoarse la Macabit. Însă greșea. În acea vară domnul și doamna Nudd le luară pe Joan și Esther în California, nu pentru a o ține pe Esther departe de

Russell, ci pentru că doamna Nudd primise o moștenire pe care hotărîse să o folosească în excursie. Hartley își găsi de lucru în Maine, la o cabană de vară. Randy și Pamela — Randy își pierduse slujba din Boston și-și luase o alta în Worcester — așteptau un copil, care urma să se nască în iulie, astfel încît casa de la White-beach Camp nu fu deschisă deloc.

Pe urmă se întoarseră cu toții. Un an mai tîrziu, într-o zi de iunie, în care un furgon de cai transporta murgii la grajdul din Macabit, special amenajat pentru caii de curse, iar de-a lungul drumului remorcile erau pline de bărci cu motor, familia Nudd revenea acasă. Hartley lucra în învățămînt, așa că avea să stea acolo toată vara. Randy își prelungise concediul cu două săptămîni, fără plată, astfel încît să poată rămîne la White-beach Camp împreună cu Pamela și copilașul lor o lună întreagă. Joan nu avusese de gînd să se întoarcă; intrase în combinație cu proprietărea unei ceainării de la lacul George, dar certîndu-se cu asociata ei chiar la început, în iunie domnul Nudd se urcă în mașină, se deplasă pînă la lac și o aduse acasă. Peste iarnă Joan fusese la doctor — suferea de depresiune nervoasă — iar acum vorbea tot timpul despre nefericirea ei. „Știți“, spunea ea la micul dejun, „cred că totul mi se trage de la plecarea lui Hartley la internat. Eram atît de invidioasă pe el, încît de Crăciun cînd a venit în vacanță aș fi fost în stare să-l ucid, însă mi-am stăpînit dușmănia...“ „O țineți minte pe bona mea, O'Brien?“ întreba ea la prînz. „Ei bine, cred că O'Brien mi-a pervertit orice înțele-

gere a problemelor sexuale. Obişnuia să se dezbrace ascunsă în dulap, iar o dată, pentru că eram goală şi mă uitam într-o oglindă, m-a bătut. Cred că mi-a pervertit orice înţelegere..." „Cred că de vină e faptul că bunica era foarte severă", spunea ea la cină. „Niciodată nu am avut sentimentul că e mulţumită de mine. Luam note proaste la şcoală, iar ea mereu mă făcea să mă simt vinovată. Cred că asta a falsificat atitudinea mea faţă de alte femei..." „Ştiţi", explica ea pe verandă după cină, „cred că momentul hotărâtor din viaţa mea este legat de Trenchard, băiatul ăla îngrozitor care mi-a arătat pozele alea când eu nu aveam decât zece ani..." Rememorările acestea îi aduceau o uşurare de scurtă durată ; după o jumătate de oră îşi rodea unghiile. Trăind toată viaţa în mijlocul unor oameni corecţi şi amabili, acum se chinuia să descopere cauzele propriilor ei şovăieli, şi astfel, rînd pe rînd, îşi acuza familia, prietenii, servitorii.

Cu un an înainte, toamna, la întoarcerea din California, Esther se măritase cu Tom Dennison. Partida convenea întregii familii. Tom era plăcut, harnic şi inteligent. Fiind în primul său an de slujbă, la o firmă ce fabrica maşini de contabilizat, şi avînd un salariu mic, îşi începu căsătoria într-un apartament cu chirie, lipsit de apă caldă, de pe Strada 60, din cartierul muncitoresc al New Yorkului. Vorbind despre acest aranjament, lumea adăuga uneori : „Esther Nudd e atît de curajoasă !" La începutul verii, în iunie, cei doi soţi îşi petrecură scurtul concediu al lui Tom la Cape Cod. Domnul şi doamna Nudd sperau ca Esther să vină după aceea la Whitebeach Camp, însă

Esther se hotărî să rămînă alături de Tom în oraș. În august își schimbă hotărîrea, astfel că domnul Nudd se urcă în mașină și se duse la gară s-o aștepte la tren. Nu va sta decît zece zile, zise ea, iar vara aceasta va fi ultima cînd mai vine la Whitebeach Camp ; Tom și cu ea aveau de gînd să-și cumpere propria lor casă de vacanță la Cape Cod. Cînd sosi timpul să plece, îi telefonă lui Tom, însă acesta o sfătui să mai rămînă la țară : în oraș era îngrozitor de cald. Rămase la Whitebeach Camp pînă la jumătatea lui septembrie, su-nîndu-și soțul o dată pe săptămînă.

În vara aceea domnul Nudd își petrecu săptămînal cîte două, trei zile la New York, unde ajungea luînd avionul din Albany. De data aceasta era mulțumit de modul în care îi mergeau treburile. Fusesse numit președintele comitetului de conducere. Pamela avea și copilașul cu ea și se plîngea de camera ce i se dăduse. O dată, la bucătărie, doamna Nudd o auzi spunîndu-i bucătăresei :

— Lucrurile or să arate cu totul altfel aici cînd o să conducem noi casa, Randy și cu mine. Dă-mi voie să-ți spun...

Doamna Nudd discută cu soțul ei acest incident și se înțeleseră să-i lase Whitebeach Camp lui Hartley.

— Șunca aia n-a apărut decît o singură dată pe masă, constata Pamela. Iar aseară am văzut-o pe bucătăreasă aruncînd la gunoi o farfurie de păstăi foarte bune. Nu e treaba mea să o pun la punct, dar urăsc risipa. Voi nu ?

Randy își idolatriza slăbănoaga de nevastă, iar aceasta se folosea din plin de protecția lui. Într-o seară, cînd toată lumea se afla pe verandă și bea

un păhărel înainte de cină, Pamela își făcu și ea apariția cu copilașul în brațe și se așeză lângă doamna Nudd.

— Întotdeauna luați masa de seară la ora șapte, bunico ? întrebă ea.

— Da.

— Mi-e teamă că nu pot veni la șapte, declară Pamela. Nu-mi place să întârzii la masă, dar trebuie să mă gândesc mai întâi la copil, nu ?

— Din păcate, nu le pot cere celorlalți să aștepte, se scuză doamna Nudd.

— Nu vreau să aștepti pentru mine, zise Pamela, însă în cămăruța aia în care stăm noi e îngrozitor de cald, iar Binxey nu poate să doarmă. Lui Randy și mie ne place aici și vrem să facem tot ce e posibil ca să-ți fie și duminică mai ușor, dar trebuie să mă gândesc la Binxey, așa că, atâta timp cât lui îi este greu să adoarmă, nici eu n-o să reușesc să fiu la vreme la masă. Sper că nu te deranjează. Vreau să știu adevărul.

— N-are importanță dacă întârzii, spuse doamna Nudd.

— Frumoasă rochie ! remarcă Pamela, pentru a încheia în chip amabil conversația. E nouă ?

— Mulțumesc, dragă, răspunse doamna Nudd. Da, e nouă.

— Are o culoare frumoasă, zise Pamela.

Se ridică în picioare să pipăie materialul, dar printr-o mișcare bruscă — a ei, a copilului sau a doamnei Nudd — țigara Pamelei se lipi de rochia cea nouă, făcându-i o gaură. Doamna Nudd, căreia i se opri respirația, zîmbi strîmb și spuse că nu contează.

— Ba contează ! exclamă Pamela. Mă simt îngrozitor că s-a întâmplat una ca asta. Mă simt îngrozitor ! Numai eu sînt de vină și, dacă-mi lași rochia, o trimit la Worcester și-o dau la stopat. Cunosce un atelier unde se stopează formidabil.

Din nou doamna Nudd spuse că nu contează și încercă să schimbe subiectul, întrebînd dacă și celorlalți le plăcuse ziua aceea frumoasă.

— Insist să mă lași s-o stopez, stăruie Pamela. Vreau să ți-o scoți după cină și să mi-o dai.

Apoi, în timp ce se îndrepta spre ușă, se răsuci în loc și înălță copilașul în aer :

— Fă-i cu mînuța bunicuței, Binkey, zise ea. Hai, Binkey, fă cu mînuța. Hai, puîșor. Fă-i cu mînuța bunicuței, puîșor. Binkey, fă cu mînuța. Fă cu mînuța bunicuței. Puîșor, fă cu mînuța...

Totuși, nici una dintre plictiselile acestea nu reușea să schimbe ritualurile verii. În fiecare duminică dimineața, devreme, Hartley le ducea pe slujnică și pe bucătăreasă la liturghia de la biserica Sf. Ioan și le aștepta pe scările din fața magazinului alimentar. La unsprezece Randy pregătea înghețata. Vara părea un continent independent și armonios, cu o gamă aparte de caracteristici și stări, care cuprindea și încîntarea de a urca desculț în vechiul Cadillac, gonind cu el prin ierburi vâlvurite, și gustul apei țîșnind din furtunul aflat în apropierea terenului de tenis, și plăcerea de a îmbrăca un pulover curat de lînă, în zori, într-o colibă de munte, și lenevitul pe verandă la căderea întunericului, conștient, fără mîhnire, că ești prins într-o plasă — ceva tangibil și fragil ca

firul de ață — și senzația de prospețime de după o lungă partidă de înot.

În anul acela familia Nudd nu l-a mai invitat pe Russell la Whitebeach Camp, continuînd să-și depene povestirea fără ajutorul lui. După absolvire Russell se căsătorise cu o localnică, Myra Hewitt. În urma refuzului lui Esther, renunțase la ideea de a-și lua licența, iar acum lucra în prăvălia tatălui său. Cei din clanul Nudd îl vedeau doar atunci cînd cumpărau vreun grătar pentru fripturi sau sfoară de undiță și erau cu toții de acord că arată prost. Era palid. Hainele sale, remarcă Esther, miroseau a concentrate pentru păsări și a petrol. Aveau sentimentul că Russell, lucrînd într-o prăvălie, se descalificase singur și-și pierduse calitatea de personaj central al vacanței lor. Nu era totuși un sentiment puternic, și faptul că nu se mai întîlneau cu vechiul prieten se datora în bună măsură indiferenței și lipsei de timp. Însă în vara următoare ajunseră să-l urască; îl șterseră definitiv de pe lista lor.

Spre sfîrșitul acelei primăveri Russell se apucă împreună cu socrul său să taie și să vîndă lemnul de la Hewitt's Point și să croiască în fața lacului un luminiș de vreo trei acri, ca să construiască o tabără turistică: *Centrul de bungalouri Young*. Hewitt's Point se afla de partea cealaltă a lacului, spre sud, la trei mîle de Whitebeach Camp, astfel încît construcția nu avea cum să afecteze proprietatea soților Nudd; pe de altă parte Hewitt's Point fiind locul în care membrii familiei își organizaseră dintotdeauna picnicurile, nimănui nu-i plăcea să vadă crîngul tăiat și înlo-

cuit cu cabanele turiștilor. Erau cu toții teribil de dezamăgiți de Russell. Il priviseră ca pe un om al locului, îndrăgostit de dealurile de acolo. Se așteptaseră ca el, tînărul pe care îl trataseră ca pe un fiu adoptiv, să manifeste aceeași lipsă de interes pentru bani pe care o manifestau și ei în vacanțele de vară, iar acum faptul că se dovedea interesat și că obiectul tranzacțiilor sale era tocmai Hewitt's Point, unde se bucuraseră de atîtea plăceri inocente, le apărea ca o dublă lovitură.

Însă datina ținutului era să lase frumusețile naturii în seama femeilor și a pastorilor. Satul Macabit e situat pe niște înălțimi, deasupra unei trecători, cu fața spre munții din nordul provinciei. Albia acestei trecători o formează lacul, astfel că dimineața, cu excepția zilelor foarte călduroase, norii atîrnă chiar sub treptele de la intrarea magazinului alimentar și la picioarele pridvorului Bisericii Unite. În trecătoare vremea se caracterizează prin ceea ce locuitorii de pe coastă numesc schimbarea mării. În miezul unei zile calde și liniștite se aștern umbre dese ca pîsla și ploaia nemiloasă îneacă munții. Dar această permanentă alternanță de lumină și întuneric, de tunete și apusuri de soare, de conuri de raze a căror apariție artiștii religioși au legat-o de intervenția zeilor, n-a făcut decît să accentueze nepăsarea laicului față de ambianța în care trăiește. Cînd membrii familiei Nudd treceau pe drum pe lîngă Russell fără să-i facă măcar un semn cu mîna, Russell habar n-avea cu ce le greșise.

În anul acela Esther plecă în septembrie. Se mutase împreună cu bărbatul ei într-o suburbie, fără a fi în stare să-și cumpere casa de la Cape

Cod, și-și petrecuse mai toată vara la Whitebeach Camp, singură. Joan, care voia să urmeze un curs de secretariat, se întoarse la New York odată cu sora ei. Domnul și doamna Nudd rămăseră pînă la 1 noiembrie. Domnul Nudd se înșelase în privința succesului său în afaceri. Funcția de președinte al consiliului directorial, descoperi el mult prea tîrziu, echivala cu o scoatere din slujbă cu o pensie mică. Nemaivînd nici un motiv să se întoarcă în oraș, el și cu doamna Nudd își petrecură toamna făcînd lungi plimbări prin pădure. Raționalizarea benzinei transformase vara într-un anotimp chinuitor, astfel încît în momentul în care încuiau casa simțeau că va trece multă vreme pînă o vor descuia iar. La Centrul de bungalouri Young lipsa materialelor de construcție pusese capăt oricărei activități. După tăierea copacilor și instalarea stîlpilor de beton pentru douăzeci și cinci de cabane turistice, Russell nu mai reușise să facă rost nici de cuie, nici de cherestea, nici de materiale de acoperiș cu care să-și continue proiectul.

*

După terminarea războiului, familia Nudd reîncepu să-și petreacă verile la Whitebeach Camp. Toată lumea participase activ la efortul pe care-l ceruse războiul: doamna Nudd lucrase pentru Crucea Roșie, domnul Nudd fusese sanitar, Randy muncise la o popotă din Georgia, soțul lui Esther luptase ca locotenent în Europa; Joan plecase cu Crucea Roșie în Africa, dar se certase cu șefa ei și fusese expediată de urgență acasă cu

un vas pentru transportul trupelor. Însă amintirile lor despre război se dovediră mai puțin durabile decât multe altele și, cu excepția morții lui Hartley (se înecase în Pacific), totul fu repede uitat. Acum duminica dimineată devreme, cel ce le ducea pe bucătăreasă și pe slujnică la liturghia de la biserica Sf. Ioan era Randy. La unsprezece jucau tenis, la trei înotau, la șase beau gin. „Copiii” — fără Hartley și Russell — mergeau la cascada Sherill, se cățarau pe muntele Macabit, pescuiau în iazul Bates și conduceau vechiul Cadillac, în picioarele goale, de-a dreptul peste pășuni.

În prima vară de după război, noul vicar al capelei episcopale din Macabit trecu pe la ei și-i întrebă de ce nu făcuseră nici o slujbă pentru Hartley. Nu știură ce să-i răspundă. Vicarul insistă asupra chestiunii. Peste câteva zile doamna Nudd îl visă pe Hartley, și acesta avea în vis o figură mîhnită. Mai târziu, în cursul aceleiași săptămîni, vicarul o opri pe stradă și-i vorbi din nou despre slujba de pomenire a mortului; de data asta doamna Nudd acceptă. Singura persoană din Macabit pe care se gîndi să o invite era Russell. Și el luptase în Pacific, ca apoi, la întoarcerea în Macabit, să-și reia munca în magazinul de mărunțisuri. Pămîntul de la Hewitt's Point fusese vîndut unor antreprenori, care construiau acum case de vară cu una sau două încăperi.

Rugăciunile fură citite într-o zi călduroasă, spre sfîrșitul sezonului, la trei ani după ce Hartley murise înecat. Pe lîngă slujba religioasă relativ simplă, vicarul mai adăugă un verset despre moartea pe mare. Rugăciunile nu-i aduseră doamnei Nudd nici o consolare. Credința ei în puterea

lui Dumnezeu nu era cu nimic mai mare decât credința în însușirile magice ale luceafărului de seară. În ceea ce o privea pe ea, nu aștepta nimic de la slujbă. Când aceasta se încheie, domnul Nudd o luă de braț și cei doi bătrâni se îndreptară spre sacristie. Doamna Nudd îi văzu pe Russell așteptând afară din biserică, pentru a sta de vorbă cu ea, și se gândi : „De ce a trebuit să moară Hartley ? De ce nu Russell ?“

Nu-l mai văzuse de ani de zile. Purta un costum prea strîmt. Era roșu la față. Rușinată la gândul că dorise moartea unui om în viață (niciodată nu i se întîmplase să fie cuprinsă de invidie sau de amărăciune, fără a încerca să-și reprime pe loc o asemenea reacție și s-o transforme în iubire, iar din această pricină cei care se bucurau de cea mai caldă generozitate din partea ei erau tocmai prietenii și rudele care o făcuseră să-și piardă răbdarea și să-i fie rușine), se repezi la Russell și-l apucă de mîină. Fața îi strălucea de lacrimi :

— O, ce frumos din partea ta că ai venit ! Ai fost unul dintre cei mai buni prieteni ai lui. Ți-am dus dorul, Russell. Fă-ne o vizită. Poți veni mîine ? Noi plecăm sîmbătă. Vino la cină. Cu tine alături o să ne simțim ca altădată. Vino să iei cina cu noi. Pe Myra și pe copii nu-i putem invita, pentru că anul ăsta nu avem servitoare, dar pe tine ne-am bucura să te vedem. Te rog să vii.

Russell promise că va veni.

A doua zi cerul era senin, adia vîntul, iar în aer plutea o atmosferă tonică, însuflețitoare, cu o

nesfârșită schimbare de tonuri și lumină ; era o zi jumătate de vară, jumătate de toamnă, întru totul asemănătoare zilei în care se înecase porcul. După prînz doamna Nudd și Pamela se duseră la o licitație. Cele două femei ajunseseră la un armistițiu suportabil, deși Pamela tot se mai amesteca în treburile bucătăriei și socotea, plină de nerăbdare, Whitebeach Camp moștenirea ei de drept. În ciuda bunelor sale intenții, Randy începuse să descopere că trupul soției sale e cam costeliv și că nu-i mai spune mare lucru ; fiind pe de altă parte cu dorințele aprinse, o înșelase de vreo două ori. Urmaseră acuzații, o mărturisire, o reconciliere, iar Pamelei îi plăcea să discute toată povestea cu doamna Nudd, căutînd să afle, cum zicea ea, „adevărul“ despre bărbați.

În după-amiaza aceea Randy fusese lăsat să stea cu copiii, iar el îi dusesese la plajă. Era un tată iubitor, dar lipsit de răbdare, astfel că putea fi auzit din casă cum îl dăscălea pe Binkey :

— Cînd vorbesc cu tine, Binkey, nu vorbesc pentru că vreau să-mi aud vocea ; vorbesc cu tine pentru că vreau să faci ceea ce-ți spun !

Așa cum îi spusese doamna Nudd lui Russell, în vara aceea nu aveau servitoare. Treburile gospodăriei le făcea Esther. Ori de cîte ori vreunul dintre ei propunea să fie angajată o femeie pentru curățenie, Esther protesta : „Nu ne putem permite așa ceva, și oricum eu nu am nimic de făcut. Nu mă *deranjează* să mă ocup de gospodărie, doresc numai să ții minte cu toții să nu mai lăsați dîre de nisip în camera de zi...“ Soțul lui Esther își petrecuse și el concediul la White-

beach Camp, însă plecase de multă vreme înapoi la slujbă.

În după-amiaza aceea, cînd Joan se apropie de domnul Nudd cu o scrisoare în mînă, acesta şedea pe verandă, bucurîndu-se de soarele fierbinte. Joan zîmbi stingherită şi începu să vorbească în felul acela cîntător şi afectat care îl irita întotdeauna pe tatăl ei.

— M-am hotărît să nu plec mîine cu voi, spuse ea. M-am hotărît să mai rămîn o vreme aici, tăticule. În definitiv, n-am nimic de făcut la New York. Nu există nici un motiv pentru care să merg acolo, nu ? I-am scris lui Helen Parker, care o să vină să stea cu mine, aşa că n-o să fiu singură. Uite scrisoarea ei. Zice că i-ar plăcea să vină. M-am gîndit să rămînem aici pînă la Crăciun. În toţi anii ăştia n-am stat niciodată aici iarna. Avem de gînd să scriem o carte pentru copii, Helen şi cu mine. Ea o să facă ilustraţiile, eu o să scriu povestea. Fratele ei cunoaşte un editor şi zicea...

— Joan, dragă, nu poţi să stai iarna aici, spuse domnul Nudd cu blîndeţe.

— O, ba da, ba da, tăticule. Helen înţelege că nu-i comod. I-am scris. Dar o să luăm lucrurile aşa cum sînt. Cumpărăturile ni le putem face din Macabit. O să mergem în sat cu rîndul. O să cumpăr ceva lemne de foc şi o mulţime de conserve şi...

— Dar Joan, dragă, casa asta nu a fost construită să fie locuinţă peste iarnă. Pereţii sînt subţiri. Apa va fi oprită.

— O, nu ne sinchisim noi de apă. O să luăm din lac.

— Joan, dragă, ascultă-mă, spuse domnul Nudd pe un ton hotărât. Nu poți să stai aici iarna. N-o să rezisti nici o săptămână. Va trebui să mă întorc iarăși, să te iau și nu vreau să închid casa de două ori. Vorbise cu o anumită iritare, însă imediat stăpînirea de sine și afecțiunea îi reapărură în glas : Gîndește-te cum o să fie, dragă, fără încălzire, fără apă, fără nimeni din familie.

— Vreau să rămîn, tăticule ! strigă Joan. Vreau să rămîn ! Te rog, lasă-mă să rămîn ! De multă vreme mi-am pus în gînd asta.

— Devii ridicolă, Joan, i-o retează domnul Nudd. Aceasta e o casă de vară.

— Dar, tăticule, nu pretind prea mult, țipă ea. Nu mai sînt un copil. Am aproape patruzeci de ani. Nu ți-am cerut niciodată nimic. Totdeauna ai fost foarte sever. Niciodată nu mă lași să fac ce vreau.

— Joan, dragă, încearcă, te rog, să fii rezonabilă, te rog să încerci măcar să fii rezonabilă, încearcă, te rog, să-ți imaginezi...

— Esther a avut tot ce a vrut. A fost în Europa de două ori ; la colegiu a avut mașina aia ; a avut haină de blană !

Brusc, Joan se lăasă în genunchi, după care se așează pe podea. Gestul era urît și țintea să-l înfurie pe tatăl ei.

— Vreau să rămîn, vreau să rămîn, vreau să rămîn, vreau să rămîn ! zberă ea.

— Joan, te porți ca un copil ! se răsti domnul Nudd. Ridică-te în picioare.

— Vreau să mă port ca un copil ! urlă ea. Vreau să mă port puțin ca un copil ! Ce e atît de rău să vrei să te porți puțin ca un copil ? Nu mai

am nici o bucurie în viață. Când mă simt nefericită, încerc să-mi aduc aminte de un moment în care am fost fericită, dar nu pot să-mi aduc aminte de nici unul.

— Joan, ridică-te. Ridică-te în picioare. Ridică-te în picioare ca oamenii.

— Nu pot, nu pot, nu pot, suspină ea. Mă doare să stau în picioare... mă dor picioarele.

— Hai, Joan.

Bătrînul se aplecă și, cu mare efort, își ridică fiica în picioare.

— Oh, fetița mea, oh, biata mea fetiță! oftă el, luînd-o pe după umeri. Hai să mergem la baie, să te spăl pe față, sărăcuta de tine.

Joan îl lăasă s-o spele pe față, după care băură ceva împreună și se apucară să joace o partidă de dame.

Russell ajunse la Whitebeach Camp pe la șase și jumătate. Băură gin pe verandă și cum alcoolul îi dezlegă limba, începu să povestească întâmplări din război. În atmosfera elastică și îngăduitoare, știa că nimic din ceea ce ar fi făcut în seara aceea nu ar fi fost considerat deplasat. După cină ieșiră din nou afară, deși se cam răcorise. Cerul nu-și schimbase culoarea. În lumina scînteietoare, coasta mării strălucea ca o bucată de catifea. Doamna Nudd își înveli picioarele cu o pătură și contemplă priveliștea. Era singura ei plăcere statornică a acestor ani. După perioada de opulență urmasă crăhul, criza, recesiunea, panica unui război iminent, războiul însuși, avîntul economic, inflația, recesiunea, scăderea bruscă a cursului valutar, iar acum se în-

stala din nou panica, dar nimic din toate acestea nu schimbasesc o piatră sau o frunză din peisajul pe care îl vedea de pe verandă.

— Știți, am treizeci și șapte de ani, spuse Randy.

Vorbea pe un ton plin de importanță, ca și cum timpul ce trecuse peste el ar fi fost un lucru interesant, unic, dar și o figură urâtă la adresa lui. Își curăță dinții cu limba și continuă :

— Dacă m-aș fi dus anul ăsta la Cambridge, la întâlnirea cu promoția mea, aș fi participat la cea de a cincisprezecea aniversare de la absolvire.

— Asta nu înseamnă nimic, zise Esther.

— Știți că Teeter a cumpărat proprietatea bătrînului Henderson ? întrebă domnul Nudd. Iată un om care s-a îmbogățit de pe urma războiului.

Se ridică în picioare, răsturnă scaunul pe care șezuse și lovi cu pumnul în el. Țigara i se umezise. Cînd se așează la loc, scrumul nescuturat i se împrăștie pe vestă.

— Arăt eu a bărbat de treizeci și șapte de ani ? vru să afle Randy.

— Știi de cîte ori ne-ai spus azi că ai treizeci și șapte de ani ? îl întrebă Esther. De opt ori. Am numărat eu.

— Oare cît costă avionul pînă în Europa ? se interesează domnul Nudd.

Conversația trecu la alte subiecte : pescuitul oceanic, și dacă e mai plăcut să ajungi într-un oraș străin dimineața sau seara. Pe urmă își aduseră aminte de oaspeții cu nume ciudate ce fuseseră pe la Whitebeach Camp : domnul și doamna Peppercorn, domnul și doamna Starkweather,

domnul și doamna Freestone, familia Blood, familiă Mudd și familia Parsley.¹

În acel sfârșit de anotimp, lumina dispărea repede. Acum era soare, pentru ca în clipa următoare să se facă întuneric. Satul Macabit, cu lanțul lui de munți, era astfel așezat încât cele de pe urmă raze ale asfințitului cădeau exact peste el și, un moment, ideea că dincolo de culmi ar mai fi putut exista ceva, că acesta nu e sfârșitul lumii părea de neimaginat. S-ar fi zis că valul de lumină pură, galbenă ca alama, țîșnește direct din infinit. Apoi se iveau stelele, pământul își urma rostogolirea, iluzia abisului se pierdea. Doamna Nudd privea în jurul ei, și momentul și locul acela îi apăreau neobișnuit de importante. Nu este o imitație, își spunea ea, nu este rodul obișnuinței, este locul unic, atmosfera unică în care copiii mei și-au trăit cele mai frumoase zile ale lor. Gîndul că nici unul dintre ei nu reușise în viață o făcu să se prăbușească la loc pe scaun. Strînse pleoapele pentru a-și opri lacrimile. De ce, se gîndi ea, vara e întotdeauna o insulă? De ce o insulă atît de mică? Cu ce or fi greșit ei oare? Ce rău făcuseră? Își iubiseră vecinii, respectaseră virtutea modestiei, puseseră onoarea mai presus de interes. Și atunci, cum de își pierduseră bunăstarea, independența, renumele? Pentru ce oamenii aceștia buni și blînzi, care se aflau acum în jurul ei, păreau asemenea unor personaje de tragedie?

— Mai țineți minte ziua în care a căzut porcul în fîntînă? întrebă ea.

¹ Bobdepiper, Vremebună, Piatrăslobodă, Sînge, Glod, Pătrunjel.

Cerul era senin. La poalele munților întunecați la culoare lacul își etala oglinda de un cenușiu aspru, intens.

— Nu jucai tenis cu Esther, Russell ? continuă ea. A fost vara de tenis a lui Esther. Porcul nu l-ai câștigat la bîlciul din Lanchester, Randy ? L-ai câștigat la una din tarabele alea unde arunci cu mingi de baseball la țintă. Întotdeauna ai fost un sportiv *foarte* bun.

Plini de bunăvoință, așteptau cu toții să le vină rîndul. Își amintiră de porcul înecat, de barca eșuată la Stîncă Pescărușului, de corsetul mătușii Martha atîrnînd la fereastră, de norii incendiați, de aprigul vînt de nord-vest. La episodul în care Nora cădea pe scări, rîdeau nebuनेste. Îi întrerupse Pamela, evocînd momentul cînd fusese anunțată logodna ei. După aceasta își aduseră aminte cum domnișoara Coolidge se dusesese sus și revenise cu o geantă doldora de partituri și cum, stînd în picioare lîngă ușa deschisă ca să aibă lumină, cîntase tot repertoriul de bază al bisericii protestante sătești. Reprezentația durase peste o oră. Nu o putuseră opri. În timpul acestui recital, Esther și Russell părăsiseră veranda și plecaseră pe cîmp să îngroape porcul înecat. Era frig. Russell săpa groapa, iar Esther îi ținea lanterna. Ajunseră la concluzia că, chiar dacă se iubeau, nu se vor putea căsători niciodată : el nu va pleca din Macabit, și ea nu voia să trăiască acolo. La întoarcerea pe verandă domnișoara Coolidge își cînta ultima selecție ; apoi Russell plecase și toată lumea se dusesese la culcare.

Povestirea o reconfortă pe doamna Nudd, o făcu să simtă că totul este bine și îi înveseli nes-

pus pe ceilalți, care intrară în casă vorbind tare și rîzînd. Domnul Nudd aprinse focul și se apucă să joace dame cu Joan. Doamna Nudd aduse o cutie de bomboane, aproape stricate de vechi ce erau. Afară se stîrnise furtuna și casa scîrțîia ușor, ca o corabie cu pînzele umflate de vînt. Încăperea părea un adăpost sigur și de lungă durată, în ciuda faptului că a doua zi dimineata cei ce se aflau în ea aveau să fie plecați cu toții.

„**SCRIU ACESTE RÎNDURI** la bordul vaporului *Augustus*, după trei zile pe mare. Mi-am umplut geamantanul cu unt de arahide și nu mai vreau să aud de suburbiile marilor orașe. Ce bîrliguri! Suburbiile, adică. Să mă ferească Dumnezeu de încîntătoarele doamne care își bagă în casă trandafirii și rujele de toamnă, de frică să nu le înghețe, și de doamnele cărora li se învîrte capul de prea mult zel civic. Plec la Torino, acolo unde fetele se dau în vînt după untul de arahide, unde omul se simte ca la el acasă, unde...”

În suburbia de care fugea Charlie — Shady Hill — nu era absolut nimic în neregulă, vîrsta lui Charlie este fără importanță și nici Torino nu-i era necunoscut călătorului, de vreme ce nu de mult stătuse acolo trei luni cu treburi.

„Să mă ferească Dumnezeu“, continuă el, „de femeile care umblă prin marile magazine îmbrăcate ca niște *toreros*, de gențile din piele de vițel, de costumele sport din flanelă și de hainele din gabardină. Să mă ferească de jocurile de cuvinte și de amatorii de adulter și de cîinii baset și de piscine și de tartinele reci și de votca amestecată cu suc de roșii și de mulțumirea de sine și de boschetele de seringă și de ședințele comitetelor de părinți,”

În timp ce Charlie scria astfel, *Augustus* își urma cursul normal spre est, cu șaptesprezece noduri la oră ; peste o zi, aveau să apară la orizont insulele Azore.

Ca toți oamenii înfuriați la culme, Flint nu cunoștea nici jumătate din ceea ce se întâmplase, fiind mai interesat să-și descarce nervii decât să afle adevărul. Marcie, soția de care fugea, era o femeie cu păr negru, cu ochi negri, nu foarte tânără — chiar pentru o imaginație aprinsă — dar plină de feminitate, de farmec și amabilitate. Ea nu le spusese vecinilor că soțul ei Charlie o părăsise ; nici măcar nu-și anunțase avocatul ; în schimb o concediase pe bucătăreasă, iar acum făcea cursa (sud, sud-est) între mașina de gătit și chiuveta de bucătărie, pregătind cina copiilor. Nu era în firea ei să privească înapoi spre trecut, cum ar fi făcut bărbatul ei, sau să analizeze împrejurările ce pot despărți printr-un ocean doi soți care trăiesc de cincisprezece ani în bună înțelegere. Ultima lui călătorie de afaceri adusese între ei — credea Marcie — o ușoară deosebire de vederi : pe de o parte Charlie îi scria că îi este dor de ea, iar pe de altă parte că ia masa de seară la Superga de șase ori pe săptămână și că se distrează de minune. Întrucât Charlie avusese de gând să stea în deplasare doar șase săptămâni, în momentul în care aceste șase săptămâni deveniseră trei luni, Marcie își dădu seama că trebuia făcut ceva.

În primele săptămâni vecinii se purtaseră ireproșabil, dar cum știa și ea singură că o femeie fără bărbat poate strica atmosfera unui dineu, se pomeni că-și petrece din ce în ce mai multe seri acasă. De fapt, viața de noapte a așezării de la Shady

Ilili prezenta două aspecte. Pe primul loc erau, bineînțeles, petrecerile, dar exista și un alt tip de activitate — un adevărat și inepuizabil furnicar de cântăreți de madrigaluri, amatori de dezbateri politice, grupuri ahtiate după înregistrări muzicale, școli de dans, confirmări religioase, ședințe de comitet, conferințe despre literatură, filosofie, urbanistică și combatere a diverselor flageluri. Strălucitoarea flamură a cerului plină de stele nu mai fusese probabil nicicând desfășurată peste un asemenea tablou al hărniciei nocturne. Marcie, avînd un glas limpede, dulce, se alătură unui grup de madrigaliști ce se întrunea în zilele de marți și unui cerc politic ce se aduna miercurea. Din clipa în care se arată disponibilă, fu solicitată ca membră a comitetului, deși ar fi fost greu de precizat motivul, întrucît Marcie rareori scotea cîte o vorbă. Pînă la urmă, în cea de a treia lună de absență a lui Charlie acceptă să facă parte din Consiliul sătesc, mai ales pentru a avea și ea o ocupație.

Virtutea, bunul simț, zelul civic și singurătatea — toate acestea contribuîră la necazul bieteî Marcie. De departe, din Torino, Charlie și-o putea imagina destul de bine așteptîndu-l în pragul luminat al ușii, în seara reîntoarcerii lui, dar și-o putea el oare imagina cotrobăind pe sub pat după pantofii copiilor sau turnînd untură într-o oală veche de supă? „Tăticul trebuie să stea în Italia și să cîștige bani, ca să ne cumpere cele trebuincioase“, le spunea ea copiilor. Cînd însă Charlie îi telefona din străinătate, săptămînal, întotdeauna părea băut. Închipuiți-v-o, atunci, pe femeia aceasta fermecătoare cîntînd *Hodie Christus natus est*, stu-

diindu-l pe Karl Marx sau stînd pe un scaun incomod la şedinţele Consiliului sătesc.

Dacă exista un lucru cu adevărat anormal la Shady Hill, o rană pe care să poţi pune degetul, atunci era faptul că satul nu avea bibliotecă publică : nici un exemplar îngălbenit de vreme şi mirosind a varză din opera lui Pascal, nici un volum ferfeniţit din Dostoievski ori George Eliot, nici măcar un Galsworthy, un Barrie sau un Bennett. Aceasta constituia preocuparea de bază a Consiliului sătesc la vremea alegerii Marciei în conducere. Partizanii bibliotecii erau mai ales noii veniţi în localitate. Stîlpul opoziţiei era doamna Selfredge, membră a consiliului şi o mare apărătoare a buneicuvîinţe, o femeie cu ochi albaştri, uluitor de strălucitori şi de inexpresivi. Doamna Selfredge vorbea adesea despre viaţa liniştită pentru care optase. „Noi nu ieşim niciodată în lume“, obişnuia ea să spună, dar într-un fel ce părea să exprime nu o opţiune, ci un adînc sentiment al singurătăţii. Era căsătorită cu un bărbat bogat, mult mai în vîrstă decît ea, şi nu avea copii ; chiar şi cea mai indirectă referire la problemele sexuale îi aducea o puternică roşeată în obraji. Susţinea ideea că biblioteca aparţine acelei categorii de servicii publice care ar putea să atragă după sine extinderea localităţii. Aceasta nu era o simplă prejudecată. În satul vecin, Carsen Park, se dezvoltaseră nişte şantiere, cu rezultate dezastruoase pentru locuitorii mai vechi. Li se dublaseră impozitele, li se degradaseră şcolile. Posibila relaţie dintre lectură şi proprietatea imobiliară fu combătută de partizanii bibliotecii pînă în clipa în care, într-una din barăcile de trestie de pe şantierul de la Carsen

Park, se petrecu o crimă îngrozitoare — de fapt, trei crime — și astfel ideea bibliotecii fu înmormîntată odată cu victimele.

De pe terasele de la Superga se vede întreaga panoramă a orașului Torino, iar un bărbat bîndu-și vinul acolo s-ar putea să nu se gîndească la soția sa care participă la o ședință a Consiliului sătesc. Acesta, format din zece bărbați și două femei, era condus de primar, care punea în discuție proiectele ce li se prezentau. Consiliul se întrunea la Centrul civic, o vilă veche ce fusese confiscată pentru neplata impozitelor. Salonul devenise sală de consiliu. Aici se dosiseră cîndva ouăle de Paști, aici copiii agătasera cu bo'duri măgărușilor de hîrtie cozi de hîrtie, în cămin arsesse focul, în colț stătuse un pom de Crăciun. Odată ce casa intrase în proprietatea statului, se pare că efortul depus pentru alungarea acestor blînde stafii fusese conștiincios. *Autoportretul* lui Rafael și tablourile *Podul rupt de la Avignon* și *Rîul Avon la Stratford* fură date jos, iar pereții zugrăviți într-o nuanță deprimantă de verde. Căminul rămase, dar hornul fu înfundat și cărămizile vopsite tot cu verde. Tuburile fluorescente fixate de-a lungul tavanului aruncau pe fețele membrilor Consiliului sătesc o lumină lividă, dîndu-le tuturor un aer palid și obosit. Încăperea o făcea pe Marcie să se simtă stingherită. În lumina brutală trăsăturile ei își pierdeau dulceața, iar Marcie nu numai că se plictisea, dar într-un anume sens era stăpînită și de o chinuitoare senzație de înstrăinare.

În seara aceea, după ce fură discutate taxele pentru consumul apei și unele chestiuni legate de

locurile de parcare, primarul aduse în dezbatere pentru ultima oară problema bibliotecii publice.

— Evident, chestiunea e clasată, spuse el. Cum însă pînă acum am ascultat părerea fiecăruia, din ambele tabere, și cum mai există un om care ține să ne vorbească, socotesc că se cuvine să-l ascultăm și pe el. E cineva din Maple Dell.

Deschise ușa ce dădea spre coridor și-l invită pe Noel Mackham să intre în sala de consiliu.

Pentru cei din Shady Hill zona numită Maple Dell însemna ceva și mai rău decît un șantier. Era genul de cartier în care casele se îngrămădesc unele într-altele, toate albe, toate construite cu douăzeci de ani în urmă, toate cu cîte o mașină parcată alături, mașina părăind mai importantă decît casa însăși, ca și cînd aceasta din urmă n-ar fi decît o rămășiță a unei culturi nomade. În plus, Maple Dell era un fel de teren de prăsilă, un loc pentru a aduce pe lume copii, a-i crește și nimic altceva — căci, odată plecat, cine se mai întorcea vreodată acolo? Pe cine să-l apuce dorul, fie și în bezna miezului de noapte, după cele trei dormitoare de la etaj, cu closetul care curge și cu vestibulurile mirosind a acru? Cine să mai revină la meschina cameră de zi în care n-ai loc nici să te învîrți măcar fără să dobori la pămînt fotografia colorată a muntelui Rainier? Cine să se mai întoarcă la scaunul care-ți tăbăcește șezutul și la televizorul arhaic și la scrumiera strîmbă, cu statueta ei de oțel presat reprezentînd o dansatoare goală cu eșarfă?

— Înțeleg că povestea e încheiată, zise Mackham, însă țineam să fiu și eu trecut în procesul-

verbal, eu fiind în favoarea bibliotecii. Îmi stătea pe conștiință.

Nu s-ar putea spune că avea stofă de avocat. Era înalt. Din părul care începuse să-i cadă mai rămăsese un puf rar cu care să-și acopere fruntea lătită de chelie. Trăsăturile îi erau colțuroase. Pielea, nesănătoasă. Nici o notă profundă în voce. Amplitudinea ei părea limitată la o ușoară răgușeală — un sunet monoton din laringe ce trezea în sufletul Marciei o stare de melancolie agresivă, de parcă ar fi ascultat un anumit gen de muzică ungurească.

— Voiam să spun doar câteva cuvinte în favoarea unei biblioteci publice, continuă el cu glasul acela ce aducea a scrîșnet. În copilărie noi eram săraci. Trăiam ca vai de lume, însă exista bibliotecă asta Carnegie. Am început să merg acolo de pe la opt ani. Cred că am frecventat-o în mod regulat zece ani. Citeam orice — filosofie, romane, cărți tehnice, poezie, jurnale de bord. Am citit pînă și o carte de bucate. Pentru mine biblioteca asta a marcat deosebirea dintre succes și eșec. Cînd îmi amintesc emoția ce mă cuprindea atunci cînd dădeam peste o carte bună, nici măcar nu mai vreau să mă gîndesc că aș putea să-mi cresc copii într-o localitate fără bibliotecă.

— Mda, bineînțeles, știm ce vreți să spuneți, făcu primarul Simmons. Dar nu cred că aceasta-i problema. Nu se pune problema de a interzice accesul copiilor la cărți. Aici, în Shady Hill, mai fiecare om își are biblioteca lui.

Mark Barrett se ridică în picioare :

— Dacă îmi este permis, aș *dori* să adaug și eu o vorbă în legătură cu băieții săraci și cu

cititul, începu el cu un glas atît de bărbătesc și de plin de cîuloare, încît toată lumea zîmbi. Și eu am fost băiat sărac, urmă el bine dispus; și nu mi-e rușine s-o recunosc, dar aş dori să adaug — dacă umila mea părere are vreo valoare — că niciodată nu mi-am băgat nasul într-o bibliotecă publică decît pentru a mă adăposti de ploaie sau, mă rog, pentru a urmări vreo fetișcană drăguță. Pur și simplu nu vreau să rămînă cineva cu impresia că biblioteca publică reprezintă drumul spre succes.

— N-am spus că biblioteca publică reprezintă drumul spre...

— *Ai dat de înțeles* acest lucru! strigă Barrett, așezîndu-se la loc cu mare zgomot.

Scaunul scîrîi sub el, iar cînd Barrett își încordă puțin mușchii toată sala deveni conștientă de jartierele, de bretelele, de pantofii lui.

— Am vrut să spun doar...

— *Ai dat de înțeles!* urlă Barrett.

— Numai pentru că *dumneata* nu știi să citești, insistă Mackham, nu înseamnă că..

— Ei drăcie, omule! Dar n-am spus că nu știu să citesc!

Barrett se ridicase din nou în picioare.

— Vă rog, domni'lor! Vă rog, vă rog! interveni primarul Simmons. Să nu ne aprindem prea tare.

— N-am de gînd să stau aici și să-l ascult pe unul din Maple Dell explicîndu-mi cum s-a umplut de bani citind o grămadă de cărți! urlă Barrett. Cărțile își au și ele rostul lor. N-o să neg asta. Dar nici o carte nu m-a ajutat să ajung acolo unde mă aflu, iar din locul în care mă aflu pot scuipa

pe Maple Dell. În ceea ce-i privește pe copiii mei, vreau să-i văd în aer liber, jucându-se cu mingea, nu citind cărți de bucate.

— Te rog, Mark, te rog, spuse primarul.

După care se întoarse spre doamna Selfredge și o rugă să propună suspendarea ședinței.

„Ziua, ceasul, momentul revelației“ — scria Charlie în cabina sa de pe puntea de promenadă a vasului *Augustus* — „au venit pentru mine într-o duminică, după o săptămână de stat acasă. Doamne, ce fericit eram! Mai toată ziua mi-o petrecusem montînd niște ferestre duble, și tare îmi place munca în gospodărie. Ca montarea ferestrelor duble, de pildă. Cînd treaba a fost gata, am dus scara la locul ei, mi-am luat costumul de baie și un prosop și am pornit-o spre bazinul de înot al soților Townsend. Aceștia erau plecați, însă bazinul nu fusese golit. Mi-am pus s'lipul și am sărit în apă și îmi aduc amînte că am văzut — sus, sus, în vîrfurile unui pin, un suport, pe care cred că băieții Townsend îl șterpeliseră și-l agățaseră acolo, peste vară, țipetele disperate ale victimei lor fiind de multă vreme dispărute pe aripile vîntului de apus. Apa era foarte rece, astfel încît creșterea presiunii arteriale sau cine știe ce altă reacție a organismului ar putea să explice faptul că, în momentul în care am ieșit din bazin și m-am îmbrăcat, aproape că zburdam de fericire. Am luat-o înapoi, iar cînd am pășit în casă era atîta liniște, încît mi-am pus întrebarea dacă nu cumva se întîmplase ceva. Nu era totuși o tăcere prevestitoare de rău — mă minunam, pur și simplu, că pendula poate să ticăie așa de tare. Am urcat apoi scările și am

găsit-o pe Marcie adormită în camera ei. Se învelise cu o cuvertură ușoară, care îi alunecase de pe umeri și de pe sîni. Atunci, auzind glasurile lui Henry și Katie, m-am apropiat de fereastra din spate a dormitorului, care dă spre grădină, de unde o potecă prunduită și năpădită de buruieni duce la movilă. Acolo erau copiii. Katie scrijelea cu un băț în nisip — o scrisoare de dragoste, presupun. Henry avea unul dintre aeroplanele acelea cu aripi largi — cu calități într-adevăr magice — făcute din lemn de plută și propulsate cu ajutorul unei benzi de elastic. În timp ce el răsucea elasticul tot învîrtînd elicea, eu îl vedeam cum își mișcă buzele numărînd. Apoi, cînd elasticul a fost răsucit bine, Henry își depărtă picioarele înfipte în pietriș, asemenea unui trăgător la țintă — Katie nici nu se uita la el — și lansă jucăria. Jos, în înserarea ce începea să se lase, aripile aeroplanului aveau o culoare ștearsă, dar imediat le-am văzut țîșnind din umbră și ridicîndu-se în sus, spre soarele ce le scălda în lumina lui aurie. Cu o viteză nu mai mare decît cea a unui fluture, avionul plană, se roti în cerc, șerpui, coborî ușor înapoi și ateriză pe tufele de bujori.

— L-am mai înălțat o dată! l-am auzit pe Henry strigînd. L-am înălțat la lumină.

Katie continua să scrie pe nisip. Și atunci, ca printr-un truc cinematografic, m-am văzut pe mine însumi în locul băiatului meu, stînd într-o grădină asemănătoare și trimițînd spre înalturi, din obscuritatea de jos, un aeroplan, o săgeată, o minge de tenis, o piatră — tot felul de lucruri — în timp ce sora mea desena inimi pe nisip. Amintindu-mi cît de puternic fusese impulsul acesta de a

atinge lumina, am rămas să mă uit fermecat la băiatul care nu mai contenea să-și lanseze aeroplanul.

Pe urmă, cu aceeași senzație de sprinteneală și voioșie, m-am îndreptat spre ușă, oprindu-mă să-i admir Marciei rotunjimea sînilor, hotărît totuși, într-un acces de generozitate, s-o las să-și continue somnul. Mă simțeam atît de bine, încît trebuia să beau ceva, nu pentru a-mi alimenta buna dispoziție, ci dimpotrivă pentru a mi-o potoli — cîteva picături, în orice caz — și mi-am turnat puțin whisky într-un pahar. M-am dus la bucătărie să iau gheață și am observat furnicile, care nu se știe cum pătrunseseră acolo. Asta m-a surprins, deoarece noi n-am avut niciodată necazuri cu furnicile. Cu păianjenii, da. În preajma uraganelor echinoctiale, chiar mai înainte ca barometrul să înceapă să scadă, casa era plină de păianjeni, de parcă ar fi presimțit schimbarea vremii. Găseai păianjeni în căzile de baie, păianjeni în camera de zi, păianjeni în bucătărie, iar uneori, înaintea vreunei furtuni, cînd treceai prin lungul coridor de la etaj pînza unui păianjen ți se rupea de față. Însă cu furnicile aproape că nu avusesem necazuri. Acum, în această după-amiază de toamnă, mii de furnici năvăliseră din lemnăria bucătăriei, formînd un șir dublu peste polița de scurgere a vaselor, pînă în chiuvetă, unde părea să existe ceva întru totul pe placul lor.

Am găsit niște otravă de furnici pe raftul din spate al dulapu'ui în care ținem măturile, un borcănăș cu un conținut cafeniu pe care îl cumpărasem în sat, de la Timmons, cu ani în urmă. Am desertat

pe o farfurioară o porție zdravănă de otravă și am pus-o pe poliță. După aceea mi-am luat băutura și ziarul de duminică și am ieșit pe terasa din fața casei. Casa fiind orientată către apus, aveam acolo mai multă lumină decât copiii și mă simțeam atît de fericit, încît pînă și știrile din paginile ziarului mi se păreau vesele. Nici un rege nu fusese asasinat prin străduțele noroioase ale Marsiliei, nici o furtună nu se anunța în Balcani, nici un englez tobă de carte — slăbiciunea proprietăresei și a mătușilor sale — nu dizolvase rămășițele pămîntesti ale vreunei domnișoare într-o baie de acid, nici măcar bijuterii nu se furaseră. Posibilitățile de altădată ale ziarului de duminică de a evoca o lume a coroanelor căzute și a inevitabilelor războaie, un univers putred de ploi și invadat de neliniște, păreau absente. Mai tîrziu, cînd soarele se retrase de pe foile mele, lăsînd în umbră scaunul pe care ședeam, am regretat că nu-mi pusesem un pulover.

Anotimpul era pe sfîrșite — în aer pluteau semnele schimbării — și pînă și acest lucru mă încînta. Cu o duminică sau două în urmă, terasa ar fi fost inundată de lumină. Apoi m-am gîndit la alte locuri în care mi-ar fi plăcut să mă aflu — în Nantucket, de pildă, doar cu o mînă de oameni rămași acolo, cu bărcile goale în jur și cu dunele măturate de vînt cum nu le vezi niciodată vara, cu umbre întunecate azvîrlite peste plajă. Și m-am gîndit la Vineyard, cu falezele lui albe ca făina, la marea de culoarea purpuri toamna și la liniștea aceea a strîmtorii Sund, în care, la apropierea vreunei bărci cu pînze, poți auzi încă de departe scîrțîitul scripeșilor cînd se fixează frînghiile.

Mi-am sorbit whisky-ul și m-am apucat să frunzăresc din nou ziarul, însă lumina aurie din iarbă și din copaci era mai atrăgătoare ; acum amintirile mele din insulele mării se amestecau cu albeața coapselor Marciei.

M-a cuprins atunci un fel de euforie a clipei, bucuria și sentimentul unei legături firești între mine și peisaj, conștiința că nu există nici o constrângere ca să pot obține ceea ce rîvnesc. M-am gândit din nou la Marcie care dormea, și m-am gândit că, nu peste mult timp, mă voi duce în camera ei — un mod de a-mi exprima euforia. Și atunci, încercînd să aud vocile copiilor, dar neauzindu-le, m-am hotărît să sărbătoresc acel ceas al zilei pe măsura lui. Am pus jos ziarul și am urcat alergînd scările. Marcie încă mai dormea, iar eu m-am dezbrăcat și m-am întins alături, trezind-o din ceea ce părea să fie un vis frumos, pentru că a zîmbit și m-a tras la pieptul ei.“

Să revenim la Marcie și la necazul ei. După suspendarea ședinței își puse haina și spuse :

—Noapte bună. Noapte bună... Pe săptămîna viitoare îl aștept și pe el acasă.

Marcie nu se pierdea ușor cu firea, dar deodată își dădu seama că asistase la o manifestare de stupiditate și incorectitudine. Coborînd scările în spatele lui Mackham, o cuprinsese un puternic amestec de milă și simpatie pentru străin și o adevărată furie împotriva vechiului ei prieten Mark Barrett. Simțea nevoia să-și ceară scuze, așa că îl opri pe Mackham la ușă, pentru a-i mărturisi că și ea are amintiri frumoase legate de biblioteca publică.

Se întâmplă ca doamna Selfredge și primarul Simmons să fie ultimii care să părăsească sala de consiliu. Cu mîna pe întrerupătorul electric, primarul aștepta ca doamna Selfredge să-și pună mînușile ei albe.

— Îmi pare bine că s-a terminat definitiv cu povestea asta a bibliotecii, spuse el. Mai am eu îndoielile mele, însă în momentul de față sînt împotriva oricărui lucru de uz public, împotriva a tot ceea ce ar putea să atragă după sine o dezvoltare a comunității.

Vorbea cu convingere și, la cuvîntul *dezvoltare*, în minte îi apăru o întreagă zonă acoperită cu locuințe identice. I se părea nedrept ca locuințele imaginate să fie toate la fel, toate construite din lemn și imitație de piatră. I se părea nedrept ca tinerele perechi să-și înceapă viața într-o atmosferă lipsită de grație și i se părea nedrept ca șirurile de case să nu-și mai poată păstra multă vreme micile lor proprietăți și să devină repede niște cartiere urîte.

— Bineînțeles, nu e vorba de a-i ține pe copii departe de cărți, repetă el. Toți avem bibliotecile noastre. Nu e nici o problemă. Presupun că și dumneavoastră ați crescut într-o casă cu bibliotecă.

— O, da, da, răspunse doamna Selfredge.

Primarul stinse lumina, și întunericul acoperi și îndulci această minciună. Tatăl ei, polițist în Brooklyn, nu avusese în casă nici o carte. Fusesse un om de treabă — nu prea mirosea el frumos — care flecărea cu toți copiii ce-i ieșeau în cale în timp ce-și făcea rondul. Neîngrijit și mereu cu chef, își petrecuse anii de după pensionare bînd

bere în bucătărie, în izmene, spre adîncă disperare și rușine a singurei lui odrasle.

Primarul îi ură noapte bună doamnei Selfredge, iar aceasta, stînd pe trotuar, o auzi pe Marcie spunîndu-i lui Mackham :

— Îmi pare foarte rău pentru vorbele lui Mark. Noi toți a trebuit să-i suportăm ieșirile, într-o împrejurare sau alta. Dar de ce nu treceți pe la mine să beți ceva ? Poate că am putea să punem din nou pe picioare proiectul cu biblioteca.

„Așadar, tot nu s-a terminat“, se indignă doamna Selfredge. „Pînă cînd Shady Hill n-o să fie decît un șantier, de la un capăt la altul, ăștia n-or să se potolească.“ Indivizii banali și veșnic grăbiți din noua așezare Carsen Park, cu droaia de copii după ei, cu ratele lor lunare, cu ferestrele pictate, cu priveliștea caselor identice și a străzilor nepavate, noroioase și fără copaci, păreau să lovească în cele mai dragi certitudini ale ei, să-i amenințe gazonul, plăcerile, dreptul de proprietate și chiar respectul de sine înșăși.

Cum soțul ei, un domn bătrîn, elegant și inteligent, se afla acasă, în așteptarea *micii lui prințese*, aceasta îi împărtăși numaidecît necazurile. Domnul Selfredge se retrăsese din afacerile bancare cu un sentiment de milă, căci ori de cîte ori intra în contact cu oamenii de azi era pus în situația de a constata deteriorarea acelor calități, ținînd de responsabilitate și inițiativă, care făcuseră din lumea tinereții lui o lume aleasă, puternică, sănătoasă. Știa o mulțime de lucruri despre Shady Hill, cunoscînd pînă și numele lui Mackham.

— Banca deține o ipotecă pe casa lui, zise el. Îmi amintesc și cînd a făcut-o. Tipul lucrează la

o societate specializată în editarea manualelor școlare, care a fost acuzată de cel puțin un comitet al Congresului pentru publicarea unor povestiri cu caracter subversiv la adresa Americii. Eu nu mi-aș face griji în legătură cu el, draga mea, dar dacă asta te-ar liniști, mi-ar veni ușor să trimit o scrisoare la ziar.

„Copiii nu erau însă atât de departe pe cât socoteam eu”, scria Charlie la bordul lui *Augustus*. „Se aflau tot în grădină. Și cred că pentru ei semnificația aceluia ceas al zilei nu depășea posibilitatea de a șterpeli ceva de mâncare. Nu-mi rămîne decît să reconstitui sau să-mi imaginez ce s-a întîmplat atunci. S-ar putea să fi intrat în casă împinși de o foame la fel de aprigă ca a mea. Ajunși în hol și nesimțind nici un zgomot, probabil că au deschis ușurel răcitorul, în așa fel încît să nu i se audă pocnetul încuietorii. Răcitorul trebuie să-i fi dezamăgit, pentru că Henry se duse la chiuvetă și se apucă să mănînce din arseniatul de sodiu.

— Bomboane, spuse el.

Katie i se alătură și se întrecură unul pe altul în a înfuleca otrava rămasă. Copiii trebuie să fi rămas destul de mult în bucătărie, deoarece în momentul în care Henry încipă să vomite mai erau acolo.

— Hei, nu murdări peste tot! se îngrijoră Katie. Hai afară.

Începea să i se facă și ei rău, așa că ieșiră amîndoi și se ascuseră sub o tufă de seringă. Acolo i-am găsit cînd m-am îmbrăcat și am coborît.

Mi-au spus ce mîncaseră, iar eu, după ce am sculat-o pe Marcie, am coborît din nou scările

în goană și l-am chemat la telefon pe doctorul Mullens.

— Isuse Hristoase ! exclamă el. Vin imediat !

Mi-a cerut să citesc eticheta de pe borcan, dar în afară de arseniat de sodiu nu mai scria nimic și nu era trecută concentrația. Iar când i-am explicat că-l cumpărasem de la Timmons, mi-a spus să-l sun și să-l întreb cine era fabricantul. Linia telefonică era ocupată, așa că, în timp ce Marcie nu mai știa cum să se împartă între cei doi copii bolnavi, m-am aruncat în mașină și am pornit-o spre sat. Din câte îmi amintesc, cerul era foarte luminos, însă pe străzi aproape că se lăsase întunericul. Prăvălia lui Timmons era singurul local luminat, fiind genul de dugheană care pare a se hrăni din firimiturile rămase de la masa altor negustori. Pentru Timmons, ora aceea târzie, când toate celelalte magazine se închideau, era cea mai bună. Amestecul năucitor de lucruri expuse în vitrine — fiare de călcat, cenușare, scrumiere, Venus pe o consolă, pungi de gheață, parfumuri — se continua în magazinul propriu-zis, care părea un depozit de antichități sau tunelul groazei dintr-un parc de distracții : o magazie cu manechine de carton reprezentând femei ce se ung cu uleiuri de plajă ; lanțuri muntoase din mucava scăldate într-o strălucire alpină, făcând reclamă săpunului cu miros de pin ; rafturi pentru cărți, lăzi pline cu mușamale și pistoale cu apă, din material plastic. Prăvălia aducea puțin și a locuință, căci doamna Timmons, o femeie curățică și cu un aer neliniștit care stătea în spatele barului cu răcoritoare, avea rînduite pe oglinda din

spate fotografiile celor trei fii ai ei (unul mort) în uniformă, iar Timmons însuși mesteca un sandviș și, cînd se apropie de teighea, se șterse la gură de firimituri cu dosul palmei.

— Acum o oră, puștii mei au mîncat din po-vestea asta, i-am explicat eu arătîndu-i borcanul. L-am sunat pe doctorul Mullens și el m-a trimis la dumneata. Aici nu e trecută concentrația de arsenic, iar el s-a gîndit că, dacă ți-ai aminti de unde l-ai luat, i-am putea telefona fabrican-tului și am afla.

— Copiii s-au otrăvit ? întrebă Timmons.

— Da !

— Marfa asta n-ați cumpărat-o de la mine.

Stîngăcia minciunii lui și liniștea din maga-zinul acela aiurit îmi dădură un sentiment de disperare.

— Ba *chiar* de la dumneata am cumpărat-o, domnule Timmons. Nu încape discuție. Copiii mei sînt pe moarte. Vreau să-mi spui de unde ți-ai procurat substanța.

— Marfa asta n-ați cumpărat-o de la mine, repetă el.

M-am uitat la doamna Timmons, dar ea șter-gea teigheaua cu o cîrpă ; părea să fi surzit.

— Ei, drăcia dracului, Timmons ! am urlat și, întinzîndu-mă peste teighea, l-am apucat de că-mașă. Caută în registre ! Caută în nenorocitele dumitale de registre și spune-mi de unde provine substanța asta.

— Noi știm ce înseamnă să-ți pierzi un copil, spuse doamna Timmons din spatele meu.

Avea o voce stinsă în care, în afară de muzica monotonă și scîrîită a durerii și neajutorării, nu mai exista nimic.

— Nouă nu trebuie să ne spuneți nimic despre asta, adăugă ea.

— Marfa asta n-ați cumpărat-o de la mine, spuse încă o dată Timmons.

I-am răsucit cămașa pînă îi săriră nasturii, după care i-am dat drumul. Doamna Timmons continua să șteargă teigheaua. De rușine, Timmons stătea cu capul atît de plecat, încît nu reușeam să-i văd ochii. Am ieșit afară din prăvălie.

Cînd am ajuns acasă, doctorul Mullens se afla în holul de la etaj; răul cel mare trecuse.

— Încă puțin și s-ar fi putut să-i pierzi, zise el vesel. Dar le-am făcut spălături stomacale și cred că totul e în ordine. Bineînțeles, e o otravă puternică, așa că timp de o săptămînă Marcie va trebui să ia probe — e posibil să rămîna în rinichi — însă eu cred că totul e bine.

I-am mulțumit și l-am condus pînă la mașină, după care m-am întors acasă, am urcat sus la etaj, unde copiii fuseseră culcați în aceeași cameră pentru a nu se simți singuri, și am mai pălăvrăgit puțin cu ei. Pe urmă, auzind-o pe Marcie plîngînd în dormitorul nostru, m-am dus acolo.

— E în ordine, fetiço, i-am spus. Totul e în ordine. Copiii sînt bine acum.

Însă în clipa în care am luat-o pe după umeri, gemetele și suspinele ei deveniră mai puternice, așa că am întrebat-o ce se întîmplă.

— Vreau să divorțăm, suspină ea.

— Ce ?

— Vreau să divorțăm. Nu mai suport să trăiesc așa. Nu mai suport. Ori de câte ori au un guturai, ori de câte ori întârzie de la școală, oricând se întâmplă ceva rău, mă gîndesc că e o pedeapsă.

— Pedeapsă pentru ce?

— Cît ai fost tu plecat am făcut o prostie.

— Ce vrei să spui?

— Un bărbat.

— Ce bărbat?

— Noel Mackham. Nu-l cunoști. Locuiește în Maple Dell.

O vreme n-am spus nimic — ce puteam spune? Deodată Marcie își vărsă furia asupra mea.

— Oh, știam eu că așa o să fie, știam eu, știam că o să mă învinovățești! Dar nu eu am fost de vină, n-am fost deloc de vină. Știam că o să mă învinovățești pe mine, știam că o să mă învinovățești, știam că așa o să fie, iar eu...

Nu prea am auzit mare lucru din ce spunea, pentru că îmi făceam geamantanul. După aceea i-am sărutat pe copii, am prins un tren spre oraș, iar a doua zi dimineața m-am îmbarcat pe *Augustus*."

Iată ce i s-a întîmplat Marciei. A doua zi după ședința Consiliului sîtesc ziarul de seară a tipărit scrisoarea lui Selfredge, iar ea a citit-o. L-a sunat pe Mackham la telefon. Acesta i-a spus că are de gînd să-i ceară redactorului șef să publice un răspuns, pe care îl și scrisese, și că la ora opt va trece pe la ea să-i arate copia. Marcie se pregătise să ia cina împreună cu copiii, dar chiar mai înainte de a se așeza la masă se auzi soneria și își făcu apariția Mark Barrett.

— Bună, scumpo, o salută el. Îmi dai ceva de băut ?

Marcie îi prepară niște Martini, iar el își scoase pălăria și pardesiul și intră direct în subiect :

— Înțeleg că aseară l-ai invitat pe dobitocul ăla aici, la o băuturică.

— Cine ți-a spus, Mark ? Cine naiba ți-a spus ?

— Helen Selfredge. Nu-i nici un secret. Nu vrea ca problema bibliotecii să fie redeschisă.

— Mă simt ca și cum aș fi urmărită. Nu-mi place asta.

— Nu e cazul să te necăjești, drăguțo.

Îi întinse paharul, iar ea i-l umplu iarăși.

— Am venit aici, explică el, ca vecin, ca prieten cu Charlie, și la ce sînt buni prietenii și vecinii dacă nu pot să-ți dea un sfat ? Mackham e un dobitoc și un muieratic, pe deasupra. Charlie fiind plecat, mă simt, așa, ca un frate mai mare... vreau să am grijă de tine. Vreau să-mi promiți că n-ai să-l mai primești pe dobitocul ăsta în casă.

— Nu pot, Mark. Vine în seara asta.

— Nu, drăguțo, nu vine. O să-l suni și o să-i spui să nu vină.

— Dar e și el om, Mark.

— Ascultă ce-ți spun eu, drăguțo. Ascultă ce-ți spun. O să-ți povestesc ceva. Bineînțeles că-i om, dar asta-i valabil și pentru gunoier, și pentru spălătoreasă. O să-ți povestesc ceva foarte interesant. Cînd eram la școală, aveam și noi un dobitoc, exact ca Mackham. Nimeni nu-l agreea. Nimeni nu stătea de vorbă cu el. Ei, și eu, care eram un băiat plin de viață, cu o mulțime de prieteni, am început să mă interesez de dobitocul ăsta. Am început să mă întreb dacă nu era de datoria mea

să mă împrietenesc cu el și să-l fac să simtă că e și el membru al grupului. Ei bine, am intrat în vorbă cu el și nu m-ar surprinde să aflu că am fost prima persoană care s-o fi făcut. Mă plimbam cu el. Îl invitam în camera mea. Făceam tot ce se putea pentru a-i da sentimentul că e acceptat.

A fost o greșală îngrozitoare. Mai întâi a început să umble prin școală și să spună la toată lumea că el și cu mine o să facem asta, că el și cu mine o să facem ailaltă. Apoi s-a dus la direcție și a aranjat să fie mutat în camera mea, fără să-mi ceară asentimentul. Pe urmă, maică-sa s-a apucat să-mi trimită prăjituri de-ale ei scîrboase, iar soră-sa — n-o văzusem în viața mea — a început să-mi scrie bilețele amoroase, iar individul a devenit o asemenea lipitoare, încît a trebuit să-i spun să mă lase în pace. Am vorbit cu el deschis: i-am spus că singurul motiv pentru care stătusem vreodată de vorbă cu el era mila. Dar asta n-a schimbat cu nimic situația. Cînd un dobitoc se agață de tine, nu mai contează ce-i spui. A continuat să se țină scai de mine, așteptîndu-mă la terminarea orelor de clasă, iar după antrenamentele de fotbal îl găseam întotdeauna la vestiar. Povestea era atît de neplăcută, încît a trebuit să-i dăm o lecție. L-am chemat în camera lui Pete Fenton la o ceașcă de cacao, i-am tras o bătaie bună, i-am azvîrlit hainele pe fereastră, i-am pictat fundul cu iod și l-am ținut cu capul într-o găleată cu apă pînă aproape s-a sufocat.

Mark își aprinse o țigară și-și termină de băut paharul.

— Ceea ce vreau să spun eu e că, dacă te încurci cu un dobitoc, n-ai decît de regretat. La

Început sentimentele tale pot fi bune și generoase, dar pînă la urmă iese mult mai rău decît bine. Vreau să-i telefonezi lui Mackham și să-i spui să nu mai vină. Spune-i că ești bolnavă. Nu vreau să-ți intre în casă.

— Mackham nu vine aici să mă viziteze pe mine, Mark. Vine să-mi vorbească despre răspunsul pe care l-a scris pentru ziar.

— Iar eu îți cer în modul cel mai serios să-i telefonezi.

— Nu fac asta, Mark.

— Te duci la telefonul ăla !

— Te rog, Mark, nu țipa la mine.

— Te duci la telefonul ăla !

— Fă bine și ieși afară din casa mea, Mark.

— Ești o proastă ! urlă el. Încăpățînată și fără minte ! Asta ești.

După care ieși.

Marcie se așează singură la masă ; cînd sosi Mackham, încă nu terminase de mîncat. Ploua, iar el era îmbrăcat cu o haină groasă și purta o pălărie ponosită — păstrată, își zise ea, anume pentru vreme urîță. Pălăria îl făcea să semene cu un bătrîn. Părea supărat și ostenit și-și desfăcu de la gît un fular de lînă, galben și lung. Se întîlnise cu redactorul șef. Acesta nu voia să-i publice răspunsul. Marcie îl întrebă dacă dorește să bea ceva și, cum Mackham nu-i răspunse, repetă întrebarea.

— A, nu, mulțumesc, refuză el cu un aer abătut.

O privi în ochi cu un surîs obosit — o oboseală atît de adîncă, încît Marcie se gîndi că

omul e probabil bolnăv. Apoi se apropie de ea, de parcă ar fi vrut s-o atingă, iar Marcie intră în bibliotecă și se așază pe canapea. Ajuns în mijlocul camerei, Mackham își dădu seama că uitase să-și scoată galoșii.

— Ah, îmi cer scuze, spuse el. Cred că am adus noroi...

— N-are importanță.

— Dacă ar fi *la mine* acasă, ar avea.

— Aici n-are importanță.

Se așază pe un scaun de lângă ușă și se apucă să-și scoată galoșii. De la galoși a pornit totul. Uitându-se la el cum își încrucișează genunchii să-și scoată galoșul de la un picior, apoi de la celălalt, Marcie se simți cuprinsă de o imensă milă ; pentru ea era însăși imaginea — stângace — a umanității, cu înaltele și emoționantele ei țeluri, față în față cu adversitatea. Probabil că după paloarea sau după ochii ei dilatați și-a dat el seama că Marcie nu se mai poate apăra.

Marea și punțile vasului sînt cufundate în întuneric. Charlie aude glasurile de la barul din capătul coridorului, dar, deși și-a terminat povestea, nu se oprește din scris. Vaporul pătrunde în ape mai calde și-n neguri, iar sirena de ceață începe să sune din minut în minut. Charlie verifică semnalele după propriul său ceas. Deodată își pune întrebarea : ce caută el la bordul lui *Augustus*, cu geamantanul plin cu unt de arahide ? „Furnici, otravă, unt de arahide, sunete de sireună” — scrie el — „dragoste, tensiune arterială, călătorii de afaceri, neprevăzut. Știu că mă voi întoarce.” Sirena de ceață se pornește din

nou și, în sunetul ei prelungit, Charlie are imaginea alor săi alergînd pe niște scări către el — sfărîmături de piatră, garioafe sălbatice, șopîrle și chipurile lor atît de dragi. „La Genova“, scrie el, „voi lua avionul. Îmi voi crește copiii mari, voi avea grijă de ei și o voi împăca pe Marcie — dulcea Marcie, scumpa Marcie, Marcie, dragostea mea. Cu trupul meu o voi apăra de toate relele neștiinței.“

SĂ NE IMAGINĂM o pictură pe zid la Verona, apoi o frescă deasupra ușii. În prim plan un câmp înflorit, câteva case sau palate, iar în depărtare turnurile cetății. În dreapta un sol cu o pelerină roșie pe umeri coboară în fugă niște trepte. Printr-o ușă deschisă, se vede o bătrână lungită pe pat. În jurul patului, curteni. Ceva mai sus, pe scări, se duelează doi bărbați. În mijlocul câmpului o prințesă încununează cu flori un sfânt sau un erou. O haită de câini de vânătoare și alte animale, printre care și un leu, urmăresc cu profund respect ceremonia. În colțul din stînga se întinde o fișie de apă verde, pe luciul căreia un grup de corăbii cu pînze — cinci la număr — se îndreaptă spre port. Sus, pe fundalul cerului, doi bărbați în veșminte de curte atîrnă într-o spînzurătoare... Prietenul meu era prinț, iar patria sa era Verona, însă evolua într-un peisaj de trenuri cu navetiști, clădiri albe cu plantații de tisă, străzi și birouri din New York. Purta pălărie verde de pluș și o pelerină de ploaie, uzată, cu mîneca arsă de la țigară, strînsă cu cordon.

Marcantonio Parlapiano — sau Boobee, cum i se zicea — era un prinț sărăcit. Vindea mașini de cusut pentru o firmă din Milano. Tatăl lui pier-

duse la cazinoul din Veneția întreaga moștenire și, slavă Domnului, avusese ce pierde. Mai exista un castel Parlapiano la marginea Veronei, dar singurul privilegiu ce-i mai rămăsese familiei era privilegiul înmormântării în cripta castelului. În ciuda pierderii prostestii a averii, Boobee își iubea tatăl. Într-o zi m-a dus la un ceai, la Verona, împreună cu bătrînul, și felul său de a se purta cu cartoforul era senin și plin de respect. Cu una dintre bunici englezoaică, Boobee avea părul blond și ochii albaștri. Era un bărbat înalt, suplu, cu un nas imens și se mișca de parcă ar fi fost gătit în veșminte din epoca Renașterii. Își punea mânușile deget cu deget, își strîngea cordonul pelerinei de ploaie ca și cum de el ar fi atîrnat o spadă și-și ridica pălăria de pluș șmecherește, de parcă ar fi fost împodobită cu pene. Cînd l-am cunoscut, avea o amantă — o franțuzoaică inteligentă și zăpăcitoare. În timpul unei călătorii la Roma, în calitate de comis voiajor al firmei, Boobee a întîlnit-o pe Grace Osborn, care lucra la consulatul american, și s-a îndrăgostit de ea. Era o femeie frumoasă. În caracterul ei exista o notă de intransigență, pe care o ființă mai șireată ar fi ascuns-o. Avea convingeri politice reacționare și era teribil de curată. O dată, un adversar beat a spus despre ea că e genul de femeie pentru care paharele de apă și scaunele closetelor din moteluri și hoteluri sînt lucruri interzise. Boobee o iubea dintr-o mulțime de motive, dar o iubea mai ales pentru că era americană. El iubea America, fiind singurul italian din cîți am cunoscut vreodată al cărui restaurant favorit din Roma era Hilton. Se căsătoriră la

Campidoglio și-și petrecură luna de miere la Hilton. În scurtă vreme fu transferat în Statele Unite și, în aceste împrejurări, îmi trimise o scrisoare prin care mă întreba dacă aș putea să-l ajut să-și găsească o locuință. Cum în apropiere de noi exista o casă de închiriat, soții Parlapiano aranjară să o ia ei.

Cînd Boobee și Grace sosiră din Italia, eu eram plecat. Întîlnirea noastră a avut loc într-o marți dimineată, la ora șapte și patruzeci de minute, în decorul peronului de la Bullet Park. Era într-adevăr un decor. Din distribuția spectacolului mai făceau parte vreo sută de navetiști, majoritatea bărbați. Se vedeau șinele de cale ferată, traversele, se auzea zgomotul locomotivelor, dar sentimentul pe care îl încercai era mai curînd al unei ceremonii decît al unor voiajuri și despărțiri. În lumina dimineții rolurile noastre păreau definitiv fixate și, întrucît toată lumea urma să se întoarcă înainte de căderea întunericului, orice impresie de călătorie dispărea. Tocmai această fixitate a scenei — corectitudinea ei — dădu un aer atît de străin apariției lui Boobee. Acesta mă strigă pe nume, se aplecă și mă strînse în brațe de-mi trosniră oasele și mă sărută zgomotos pe amîndoi obraji. Nici nu mi-aș fi putut imagina ca, pe peronul gării, la ora șapte patruzeci, un asemenea mod de a saluta să apară atît de ciudat, de sălbatic și de indecent. A fost ceva senzațional. Cred că nimeni nu a rîs. Cîțiva oameni au întors capul în altă parte. Un prieten s-a îngălbenit la față. Conversația noastră în gura mare, într-o altă limbă decît engleza, făcu de-a dreptul senzație.

Presupun că a fost socotită afectată, nepoliticoasă și lipsită de patriotism, dar nu puteam să-i spun lui Boobee să tacă sau să-i explic că, în America, dacă stai de vorbă dimineața, ești obligat să te supui unui fel de banalitate rituală. În timp ce prietenii și vecinii mei vorbeau despre mașini circulare de tuns iarba și despre îngrășăminte chimice, Boobee lăuda frumusețea peisajului, puritatea americanelor și pragmatismul politicii americane și vorbea despre ororile războiului cu China. Pe Madison Avenue mi-a spus la revedere și m-a sărutat. Speram ca nimeni dintre cunoscuții mei să nu se uite la noi.

La scurtă vreme după această întâmplare i-am invitat pe soții Parlapiano la un dineu, pentru a-i prezenta prietenilor noștri. Engleza lui Boobee era groaznică: „Îmi permiteți să descind pe dumneavoastră, pentru a sta împreună?” se adresa el unei femei, voind doar să se așeze lângă ea. Cu toate acestea era fermecător, iar spontaneitatea și înfățișarea lui plăcută te cucereau. În cerul italienilor nu aveam cum să-l introducem, căci nu cunoșteam pe nimeni. Mai toți membrii micii comunități italiene din Bullet Park erau muncitori și servitori. În vârful piramidei se aflau cei din clanul DeCarlo, antreprenori plini de succes și prosperi, dar, fie din întâmplare, fie constrânși de împrejurări, păreau să nu fi depășit niciodată granițele coloniei italiene. În consecință poziția lui Boobee era delicată.

Într-o sîmbătă dimineață îmi telefonă să mă întrebe dacă aș putea să-l ajut la cumpărături. Voia să-și procure niște blugi. El zicea *blugins* și mi-a trebuit ceva timp pînă să mă dămiresc

ce poștește. Peste câteva minute opri în fața casei mele și mă duse în sat la magazinul soldaților și marinarilor. Avea o mașină mare, cromată, cu aer condiționat și conducea ca un șofer din Roma. Când am intrat în magazin, vorbeam italienește. La auzul acestei limbi vânzătorul se încruntă, de parcă i s-ar fi furat marfa sau i s-ar fi plătit în cecuri false.

— Am dori niște blugi, am spus eu.

— *Blugins*, zise Boobee.

— Ce mărime ?

După ce m-am consultat cu Boobee am ajuns la concluzia că nu știm măsura. Vânzătorul scoase dintr-un sertar un centimetru de măsurat și mi-l întinse mie :

— Măsoară-l dumneata, făcu el.

L-am măsurat și i-am spus vânzătorului mări-mea. Vânzătorul azvîrli pe teighea o pereche de blugi, dar pantalonii nu se potriveau cu cei din mintea lui Boobee. Acesta explică pe larg și cu multe gesturi că dorea un material mai moale și mai deschis la culoare. Atunci, din fundul magazinului, prin culoarul îngust dintre cizmele de box și cămășile de doc, proprietarul strigă la vânzător :

— Spune-le că asta-i tot ce avem. La ei acasă ăștia umblă îmbrăcați în piei de capră !

Boobee înțelese. Nasul i se lungi și mai mult, ca întotdeauna în momentele de emoție. Oftă. Eu nu mai pomenisem pînă atunci ca în America un prinț, un om liber și stăpîn pe el însuși, să fie sancționat doar pentru că e străin. În Italia întâlnisem unele manifestări anti-americane, dar nici una atît de grosolană ca aceasta, și oricum eu

nu eram prinț. În America prințul Parlapiano era un macaronar.

— Mulțumesc foarte mult, am spus eu și am pornit-o spre ușă.

— De unde ești, domnu' ? mă întrebă vânzătorul.

— Locuiesc pe aleea Chilmark, i-am răspuns.

— Nu la asta mă refer, zise el. Vroiam să știu din ce loc din Italia.

Am ieșit din magazin și am găsit ce voia Boobee în altă parte, dar mi-am dat seama că viața lui, ca străin, e riscantă. Într-un loc ca Hotel Plaza putea fi foarte bine prințul Parlapiano, însă la Chock Full O'Nuts, încercînd să se descurce cu lista de bucate, n-ar fi fost decît un paria.

Timp de o lună nu i-am mai văzut pe soții Parlapiano, iar cînd l-am întîlnit din nou pe Boobee pe peronul gării, părea să-și fi făcut o mulțime de prieteni, deși engleza lui nu părea să se fi îmbunătățit. Mai apoi ne-a telefonat Grace să ne spună că i-au venit părinții în vizită și să ne invite la un cocteil. Era într-o sîmbătă după-amiază și, cînd am ajuns acolo, am găsit cam o duzină de vecini care stăteau ca pe ace. Boobee nu nimerise ora de cocteil potrivită pentru americani. Tocmai oferea oaspeților Campari cald și dropsuri cu aromă de eucalipt. Cînd am întrebat pe englezește dacă aș putea să beau un scotch, a ținut să știe ce fel de scotch doresc. I-am spus că orice scotch merge.

— Bun ! exclamă el. În cazul ăsta îți dau un whisky. Whisky este cel mai bun scotch, nu ?

Amintesc de acest incident pentru a arăta că înțelegerea limbii și obiceiurilor noastre era defectuoasă.

Părinții soției lui, un cuplu dizgrațios de vîrstă mijlocie, erau din Indiana.

— Sîntem din Indiana, spuse doamna Osborn, însă descindem direct din Osbornii stabiliți la Williamsburg, în Virginia, în secolul al șaptesprezecelea. Străbunicul din partea mamei a fost ofițer în armata confederată și a fost decorat de generalul Lee. Avem un club în Florida. Sîntem cu toții adepții Științei.

— În Cape Kennedy ? am întrebat eu.

— Adepții Științei creștine.

M-am întors cu fața spre domnul Osborn, fost negustor de automobile uzate. Continuă și el să-mi vorbească despre clubul lor. Printre membrii acestuia mulți erau milionari. Clubul avea un teren de golf cu optsprezece găuri, debarcader propriu, medic dietetician și un comitet de admitere exigent. Coborîndu-și vocea și acoperindu-și gura cu mîna, domnul Osborn șopti :

— Ne străduim să nu primim evrei și italieni.

Stînd în picioare în fața nevestei mele, Boobee întrebă :

— Să descind pe tine, pentru a sta împreună ?

Din partea cealaltă a încăperii, interveni soacra-sa :

— Ce-ai spus, Anthony ?

Boobee lăsa capul în jos. Avea un aer neajutorat.

— O întreb pe doamna Duclose, răspunse el cu sfială, dacă aş putea să descind pe ea.

— Dacă nu știi englezește, zise doamna Osborn, mai bine taci. Vorbești ca un negustor de fructe.

— Îmi pare rău, se scuza Boobee.

— Te rog, așază-te lângă mine, spuse nevastă-mea.

Boobee se așeză, dar nasul i se lungi parcă și mai tare. Fusesse jignit. Penibila petrecere nu dură mai mult de o oră.

Într-o seară de pe la sfârșitul verii, Boobee mă sună la telefon și-mi spuse că trebuie neapărat să mă vadă. L-am invitat la mine. Mănușile și pălăria verde de pluș erau nelipsite. Nevastă-mea se afla la etaj și, întrucât nu se dădea în vînt după Boobee, n-am mai chemat-o și pe ea. Am pregătit ceva de băut și am luat loc în grădină.

— Ascultă, începu Boobee.

Folosi imperativul *ascolta*.

— Ascultă-mă. Grace e nebună... În seara asta, cina întîrzia. Eram foarte flămînd și, dacă nu mănînc la oră fixă, îmi pierd apetitul. Grace știe bine asta, dar cînd am ajuns acasă, nici pome-neală de cină. Nimic de mîncare. Ea e în bucătă-rie, prăjind ceva într-o tigaie. Îi explic politicos că trebuie să mi se servească cina cu punctuali-tate. Și știi ce se întîmplă ?

— Nu, am răspuns eu.

— N-ai cum să-ți imaginezi, zise el.

Își duse mîna la inimă.

— Ascultă, îmi explică el. Începe să *plîngă*.

— Femeile plîng ușor, Boobee.

— Europencele nu.

— Dar tu nu te-ai însurat cu o europeană.

— Și asta nu-i totul. Abia acum vine demența. Plînge și, cînd o întreb de ce plînge, îmi spune că plînge pentru că, măritîndu-se cu mine, a renunțat la o mare carieră ca soprană de operă.

În ceea ce privește sunetele specifice unei serii de vară — o seară de vară tîrzie — cred că între țara mea și Italia nu există mare deosebire. Și totuși în acel moment, lucrurile păreau să stea altfel. Toată dulceața și moliciunea din aer — gîze cu aripi de lumină și șoaapte ale vîntului — dispăruseră, iar insectele din iarba din jur făceau un zgomot aspru și prădalnic ca de spărgător de-și ascute sculele. Distanța pînă la Verona, de unde venise Boobee, părea imensă.

— Operă ! țipă el. La Scala ! Din cauza mea nu cîntă ea astă-seară la Scala ! Lua lecții de canto, asta așa e, dar niciodată n-a fost invitată pe scenă. *Acum* o apucă nebunia.

— Foarte multe americance, Boobee, au impresia că prin căsătorie renunță la carieră.

— Nebunie, urmă el, fără să asculte ce-i spun. Nebunie totală ! Dar ce poți să faci ? Nu vrei să vorbești tu cu ea ?

— Nu știu la ce-ar folosi, dar o să încerc.

— Mîine. Eu o să vin mai tîrziu. Vorbești cu ea mîine ?

— Da.

Se ridică și-și puse mînușile, deget cu deget. Apoi, dintr-o singură mișcare, își potriveși pălăria de pluș cu imaginările ei pene și întrebă :

— Știi de unde provine farmecul meu... incredibila mea exuberanță ?

— Nu știu, Boobee, am răspuns și am simțit cum mi se umple inima de un cald sentiment de simpatie pentru Grace.

— Din faptul că în filosofia mea de viață intră și o înțelegere a consecințelor și a limitelor. Ea nu are o asemenea filosofie.

Urcă apoi în mașină și demară atît de violent, încît împrăstie pietrișul pe toată suprafața gazonului.

Am stins luminile de la parter și m-am îndreptat spre dormitorul nostru de la etaj, unde am găsit-o pe soția mea citind.

— A fost Boobee pe aici, am spus. Nu te-am mai chemat și pe tine.

— Știu. V-am auzit vorbind în grădină.

Vocea îi tremura, pentru ca apoi să văd că are lacrimi pe obraji.

— Ce s-a întîmplat, dragă ?

— Oh, simt că mi-am irosit viața, răspunse ea. Am un sentiment al ratării absolut îngrozitor. Știu că nu e vina ta, însă prea m-am ocupat de voi, de tine și de copii, și am renunțat la mine. Vreau să mă întorc la teatru.

Trebuie să dau cîteva explicații în legătură cu cariera teatrală a soției mele. Cu mai mulți ani în urmă o trupă de amatori din localitate a pus în scenă *Sfînta Ioana* de Shaw. Margaret avea rolul principal. Eu eram plecat la Cleveland — cu treburi și nu de capul meu — și nu am văzut spectacolul, dar sînt convins că a fost excepțional. La sfîrșitul premierei — reprezentația urma să mai fie reluată o dată — în momentul în care s-a lăsat cortina, lumea s-a ridicat în picioare

ovaționînd. Jocul lui Margaret mi-a fost descris ca fiind strălucitor, splendid, electrizant, de neuitat. S-a iscat atîta vîlvă, încît mai mulți regizori și producători din New York au fost îndemnați să asiste la spectacolul din seara următoare. Cîțiva au acceptat. Cum spuneam, nu eram acolo, însă mi-a povestit Margaret ce s-a întîmplat. Dimineața a început cu o vreme rece de o orbitoare strălucire. Margaret a dus copiii la școală, după care s-a întors acasă și a încercat să-și repete rolul, numai că telefonul suna în permanență; toată lumea avea impresia că fusese descoperită o mare actriță. La ora zece s-a înnorat și a început să sufle vîntul de miazănoapte. La zece și jumătate s-a pornit ninsoarea, iar pe la amiază furtuna s-a transformat în viscol. La unu, școlile s-au închis și copiii au fost trimiși acasă. Pe la patru mai mult de jumătate din șosele erau blocate. Trenurile circulau cu întîrziere sau nu mai circulau deloc. Margaret nu izbuti să-și scoată mașina din garaj, așa că drumul pînă la teatru — două mile — îl parcurse pe jos. Evident, nici un producător sau regizor nu putu să facă același lucru și, cum doar o parte din actori reușise să vină, reprezentația a fost anulată. Se vorbi despre reluarea ei la o altă dată, însă Dauphin trebui să plece la San Francisco, sala fu angajată pentru alte lucruri, iar producătorii și regizorii care acceptaseră să vină se arătară, după mai multă gîndire, suspicioși, nemaidorînd să meargă atît de departe. Margaret n-a mai interpretat-o niciodată pe Ioana. A rămas cu cele mai firești regrete. Laudele auzite i-au răsunat în urechi luni

de zile. O tulburătoare promisiune fusese încălcată și, așa cum i s-ar fi întâmplat oricui, simțea că dezamăgirea ei e legitimă și profundă.

A doua zi am sunat-o pe Grace Parlapiano și, după ce mi-am terminat slujba, am trecut pe la ea. Era palidă și arăta nefericită. I-am spus că am stat de vorbă cu Boobee.

— Anthony, a început ea, e foarte dificil și mă gândesc serios să divorțez sau, cel puțin, să obțin o separare legală. Întâmplător am o voce destul de bună, însă lui i se pare că am scornit asta din răutate și pentru a-l umili pe el. Pretinde că sînt răsfațată și nesățioasă. În fond, casa asta e singura de pe aici fără mochetă pe jos, dar cînd am adus și eu un om care să vadă cam cît ne-ar costa punerea mochetei, Anthony și-a ieșit din fire. Și-a ieșit complet din fire. Știu că latinii sînt emotivi — toată lumea mi-a spus asta înainte de a mă căsători — însă cînd Boobee își iese din fire e de-a dreptul înspăimîntător.

— Boobee te iubește, i-am spus.

— Anthony e foarte mărginit, urmă ea. Uneori îmi vine să cred că s-a însurat prea tîrziu. De exemplu, i-am propus să ne înscriem la clubul local. Ar învăța și el să joace golf și tu știi ce important e golful pentru afaceri. Și-ar putea face o mulțime de relații avantajoase dacă am frecventa clubul, însă el crede că e o sminteală a mea. Nu știe să danseze, dar cînd i-am propus să ia lecții de dans, a zis că-s smintită. Nu mă plîng, zău că nu mă plîng. De exemplu, eu nu am haină de blană și niciodată nu i-am cerut să-mi cumpere și tu știi foarte bine că sînt sin-

gura femeie din împrejurimi care nu are haină de blană.

Am încheiat întrevederea cu stîngăcie și pe tonul acela mincinos și glumeț cu ajutorul căruia obișnuim să rezolvăm dificultățile matrimoniale ale prietenilor noștri. Evident, intervenția mea s-a dovedit inutilă și lucrurile n-au mers cu nimic mai bine. Știam asta deoarece în fiecare dimineată, în tren, Boobee mă ținea la curent cu tot ce se mai întîmpla. Nu pricepea că bărbații din America nu se plîng de nevestele lor; era din partea lui o imensă și penibilă neînțelegere. Într-o dimineată, în gară, a venit și mi-a spus:

— Nu ai dreptate. Nu ai deloc dreptate. În seara aia cînd ți-am povestit că a apucat-o nebunia, mi-ai zis că nu e nimic. Acum, ascultă! Își cumpără pian cu coadă și angajează profesoară de muzică. Și să știi că o face din răutate. Acum mă crezi că e nebună?

— Grace nu e nebună, l-am contrazis eu. Nu-i nimic rău în faptul că-i place să cînte. Trebuie să înțelegi că dorința ei de a se realiza nu înseamnă răutate. E o dorință împărtășită de aproape toate femeile din jur. Margaret se pregătește cu un instructor de teatru din New York de trei ori pe săptămînă, și nu o socotesc din pricina asta răuvoitoare sau nesăbuită.

— Americanii n-au caracter, spuse el. Au preocupări negustorești și banale.

În clipa aceea l-aș fi pocnit, dar îmi întoarse spatele și se îndepărtă. Era, în mod evident, sfîrșitul prieteniei noastre, și m-am simțit extraordinar de ușurat, deoarece relatările lui despre nebunia nevesti-si începuseră să mă plictisească în-

grozitor, neexistînd, pare-se, nici o speranță de a-l lămuri sau de a-i schimba punctul de vedere. Vreo două săptămîni sau și mai mult m-a lăsat în pace, pentru ca într-o dimineață să mă acosteze din nou. Era negru la față, nasul i se lungise, atitudinea îi era categoric neprietenoasă. Vorbea englezește :

— Acum, zise el, cînd o să-ți povestesc ce face, o să fii de acord cu mine. Acum o să vezi că răutatea ei nu are margini.

Oftă și apoi fluieră printre dinți.

— Se pregătește să dea un concert ! exclamă el și-mi întoarse spatele.

Peste cîteva zile am primit o invitație ; aveam să o ascult pe Grace cîntînd la familia Aboleen. Doamna Aboleen este muza provinciei noastre. Prin fratele ei, romancierul W. H. Towers, are anumite legături cu lumea literelor, iar prin generozitatea soșului — un chirurg stomatolog prosper — posedă o mare colecție de tablouri. Pe pereții casei se pot citi nume ca Dufy, Matisse, Picasso și Braque, dar picturile pe care apar aceste semnături sînt foarte proaste. Doamna Aboleen este o muză surprinzător de geloasă. Oricare altă femeie din localitate cu astfel de înclinații e socotită o uzurpatoare vulgară. Tablourile, bineînțeles, sînt tablourile ei, dar chiar și cînd vreun poet vine să-și petreacă sfîrșitul de săptămîină la soșii Aboleen, devine și el poetul ei. Poate să-l arate lumii, să-l silească să se producă, să-ți permită să-i strîngi mîna, dar dacă te apropii prea tare de poet sau dacă stai de vorbă cu el mai mult de un minut, două, atunci ți-o retează

scurt, cu un gest de posesiune avidă, un gen de furie, de parcă te-ar fi prins șterpelindu-i tăcîmurile de argint. Grace devenise, presupun eu, prințesa ei. Concertul avea loc într-o după-amiază de duminică, o zi frumoasă, dar m-am dus acolo cu inima strînsă. Se prea poate ca asta să fi influențat aprecierea mea în legătură cu execuția lui Grace, însă toți ceilalți au spus că a fost formidabilă. A interpretat o duzină de cîntece, majoritatea în englezește, majoritatea ștregărești și de dragoste. În pauzele dintre cîntece, se puteau auzi oftaturile deznădăjduite ale lui Boobee, iar eu știam că se gîndește că toată povestea aia — scaunele pliante, vasele de flori, slujnicele așteptînd să servească ceaiul — fusese inventată de ea din răutate, o răutate fără margini. La sfîrșitul concertului, s-a purtat destul de politicoș, însă nasul lui părea imens.

O vreme nu l-am mai văzut, pentru ca într-o seară să citesc în ziarul local că Marcantonio Parlapiano fusese rănit într-un accident de automobil, pe Șoseaua 67, și că se afla la spitalul Platner Memorial. Am plecat imediat într-acolo. Cînd am întrebat-o pe supraveghetoarea de pe etajul lui unde aş putea să-l găsesc, îmi răspunse veselă :

— A, vreți să-l vedeți pe Tony ? Săracul Tony ! Tony nu vorbește deloc englezește.

Stătea într-o cameră cu alți doi pacienți. Își fracturase un picior, arăta îngrozitor și avea lacrimi în ochi. M-am interesat cînd i se va permite să meargă acasă.

— La Grace ? întrebă el. Niciodată. Niciodată nu mă mai întorc la ea. Acum stă cu taică-său

și cu maică-sa. Se ocupă de formalitățile pentru separarea legală. Eu plec la Verona. Pe data de douăzeci și șapte mă imbarc pe *Colombo*. Știi ce-mi cere ? Întrebă el suspinînd.

— Nu, Boobee. Ce ți-a cerut ?

— *Cere să-mi schimb numele.*

Și începu să plîngă.

L-am văzut plecînd la bordul lui *Colombo*, dar asta mai mult datorită dragostei mele pentru corăbii și navigație decît profunzimii prieteniei noastre, iar de atunci n-am mai dat ochii cu el. Ultima parte a istorisirii mele nu este mai relevantă decît zidul din Verona ; cum însă povestea mi-a adus aminte de Boobee, o voi așterne pe hîrtie. Întîmplarea s-a petrecut la Adrianapolis, un orașel situat la vreo șaiszeci de mile de Ialta, în zona aridă a munților Crimeii. Venisem de pe litoral cu un taxi și așteptam avionul spre Moscova, cînd am întîlnit un alt american. Fi-rește, fiecare dintre noi a fost foarte încîntat să dea peste cineva care vorbește englezește, așa că ne-am dus împreună la restaurant și am comandat o sticlă de votcă. Omul lucra ca inginer la o uzină de îngrășăminte chimice din munți și se întorcea în Statele Unite într-un concediu de șase săptămîni. Masa noastră se afla lîngă o fereastră ce dădea spre terenul de aterizare. Activitatea aeroportului era minimă. În America el ar fi fost luat drept unul dintre aerodromurile acelea particulare pe care le găsești prin suburbii, folosite mai ales pentru închiriat avioane. Există o stație de amplificare, iar o tîină cu voce pură și muzicală făcea anunțuri în rusește. Nu înțelegeam

ce spune, dar presupun că-l invita pe Igor Vasilievici Kriukov să binevoiască a se prezenta la casa de bilete a Aeroflotului.

— Asta îmi amintește de nevastă-mea, zise amicul meu. Vocea. Acum sînt divorțat, dar am fost căsătorit cinci ani cu fata aia. Avea tot ce-ți puteai dori. Era frumoasă, senzuală, inteligentă, tandră, o bucătăreasă grozavă... pînă și bani avea. Intenționase să se facă actriță, dar cînd a văzut că nu iese nimic, nu s-a simțit frustrată sau dezamăgită sau altceva de genul ăsta. A priceput că nu e la înălțimea competiției și, pur și simplu, a lăsat-o baltă. Vreau să spun că nu era una dintre femeile care pretind că ar fi renunțat la o mare carieră. Locuiam într-un mic apartament din Bayside. Nevastă-mea s-a apucat să-și caute slujbă și, datorită antrenamentului — vreau să spun că știa să-și folosească vocea — au angajat-o crai-nică la aeroportul Newark. Avea o voce frumoasă, lipsită de afectare sau alte chestii dintr-astea, foarte calmă, veselă și muzicală. Lucra patru ore pe zi, spunînd lucruri de genul : „Pasagerii pentru avionul cu reacție al Companiilor Unite, cu destinația Seattle, sînt rugați să se adune la intrarea numărul șaisprezece. Domnul Henry Tavistock este rugat să se prezinte la casa de bilete a Liniilor aeriene americane.” Bănuiesc că fata asta spune cam aceleași lucruri.

Arătă cu capul către difuzor și continuă :

— Era o slujbă grozavă. Muncind numai patru ore pe zi, cîștiga mai mulți bani decît mine și avea timp din belșug să umble după cumpărături, să gătească și să fie și nevastă, treabă la care se

pricepea de minune. Ei bine, când contul nostru la bancă a ajuns la vreo cinci mii, am început să ne gândim că ar cam fi timpul să avem un copil și să ne mutăm la țară. Trecuseră cam cinci ani de când făcea anunțuri la Newark. Ei bine, într-o seară înainte de cină, eu beam whisky și citeam ziarul, când am auzit-o spunând din bucătărie: „Ești rugat să vii la masă. Cina e gata. Ești rugat să vii la masă.“ Îmi vorbea cu același ton pe care îl folosea la aeroport. Asta m-a înfuriat, așa că i-am zis: „Nu vorbi așa cu mine, dragă. Nu-mi vorbi pe tonul ăsta!“ La care a urmat răspunsul ei: „Ești rugat să vii la masă“, exact ca și cum ar fi spus: „Domnul Henry Tavistock este rugat să se prezinte la casa de bilete a Liniilor aeriene americane.“ Așa că i-am zis: „Dragă, mă faci să mă simt ca și cum aş aştepta avionul! Mă rog, vocea ta e foarte frumoasă, însă tonul e absolut impersonal.“ „Nu cred că mai poate fi schimbat“, își modula ea bine glasul și-mi dăruia unul dintre zîmbetele acelea dulci și forțate cu care te fericesc funcționarii de la aviație, atunci când zborul tău a întârziat patru ore și ai pierdut legătura și va trebui să aștepti o săptămână în Copenhaga. Și uite așa, ne-am așezat la masă și tot timpul cât a durat cina a continuat să-mi vorbească pe tonul acela uniform și muzical. Era ca și cum ai fi stat la masă cu un magnetofon. Ca și cum ai fi luat cina cu o bandă magnetică. Și, uite așa, după cină ne-am uitat puțin la televizor, după care ea s-a dus să se culce și m-a chemat și pe mine: „Ești rugat să poștești acum la culcare!“ Ești rugat să poștești acum la culcare!“ Era exact ca

și cum ți s-ar fi spus că pasagerii pentru San Francisco se adună la intrarea numărul șapte. M-am culcat gîndindu-mă că dimineața lucrurile vor merge mai bine.

În orice caz, a doua zi seara, cînd m-am întors acasă și am strigat „Bună, dragă!” sau ceva de genul ăsta, am auzit aceeași voce impersonală răspunzîndu-mi din bucătărie: „Ești rugat să te deplasezi pînă la drogheria din colț și să-mi aduci un tub de Pepsodent. Ești rugat să te deplasezi pînă la drogheria din colț și să-mi aduci un tub de Pepsodent.” Am intrat în bucătărie, am luat-o în brațe și, sărutînd-o stîngaci, i-am spus: „Hai, fetiço, revino-ți!” Atunci a început să plîngă, iar eu am crezut că ăsta ar putea fi un semn că a pornit-o pe calea cea bună, însă ea a p'îns, a tot plîns și mi-a zis că sînt insensibil și neomenos și că, pur și simplu, inventez anumite lucruri pe seama vocii ei, numai pentru a-i căuta nod în papură. Ei bine, am mai rămas împreună încă șase luni, dar ăsta a fost de fapt sfîrșitul. Și am iubit-o cu adevărat. Pînă a început să-mi dea sentimentul că nu-s decît un pasager tîmpit, unul dintre sutele de pasageri de prin sălile de așteptare cărora trebuie să li se indice intrarea potrivită și zborul potrivit, a fost o fată minunată. După aceea ne-am certat tot timpul, pentru ca pînă la urmă să plec, iar ea să obțină divorțul la Reno. Acum tot la Newark lucrează, iar eu, bineînțeles, prefer aeroportul Kennedy: cum însă uneori trebuie să-l folosesc și pe cel din Newark, o pot auzi rugîndu-l pe domnul Henry Tavistock să se prezinte la casa de bilete a liniilor aeriene americane... Dar nu numai la

Newark o aud. O aud pretutindeni. Pe Orly, la Londra, la Moscova, la New Delhi. Sînt obligat să călătoresc cu avionul și, pe fiecare aeroport, cît e lumea de mare, îi pot auzi vocea — sau o voce întru totul asemănătoare — rugîndu-l pe domnul *Henry Tavistock* să se prezinte la casa de bilete. La Nairobi, la Leningrad, la Tokio, mereu se întîmplă la fel, chiar dacă nu înțeleg limba, iar eu îmi aduc aminte ce fericit am fost în cei cinci ani și ce fată grozavă era, într-adevăr grozavă, și ce lucruri misterioase se pot petrece în dragoste. Mai bem o sticlă de votcă? Plătesc eu. Mi-au dat mai multe ruble decît aș putea cheltui cu călătoria, iar la graniță tot va trebui să le predau.

ERA DUMINICĂ DUPĂ-AMIAZĂ. Din camera ei, Amy auzi sosirea soților Bearden, urmați de familiile Farquarson și Parminter. Citi în continuare, pînă ce bănuiala că noii veniți s-ar putea să se înfrupte din cine știe ce bunătăți deveni certitudine. Atunci lăasă cartea și coborî la parter. Ușa salonului era închisă, dar prin ea străbătea larma conversației și a rîsetelor. Probabil că înăuntru se bîrfea — sau și mai rău — deoa-rece în clipa în care fetița intră în încăpere, toată lumea tăcu.

— Bună, Amy, o întîmpină domnul Farquarson.

— Cu tine a vorbit domnul Farquarson, Amy ! îi atrase atenția tatăl.

— Bună ziua, domnu' Farquarson, zise ea.

Rămînînd un timp în afara grupului, pînă ce acesta își reluă conversația, și strecurîndu-se apoi pe lîngă doamna Farquarson, fetiței îi fu ușor să tabere asupra farfuriei cu alune și să-și umple pumnul cu ele.

— Amy ! protestă domnul Lawton.

— Iartă-mă, tăticule, se scuza ea, bătînd în retragere și îndreptîndu-se spre pian.

— Pune alunele la loc, spuse el.

— Dar am umblat cu mîna pe ele, tătîcule.

— În ordine, dragă, îşi îndulci glasul mama ei. Serveşte-i şi pe ceilalţi. Poate că mai vrea şi altcineva alune.

Amy îşi umplu gura cu alunele pe care le înhăţase, se întoarse la masă — o masă mică pentru cafea — luă farfuria şi o trecu prin faţa musafirilor.

— Mulţumesc, Amy, spuseră aceştia, servindu-se cu cîte o alună sau două.

— Cum îţi place noua şcoală, Amy? întrebă doamna Bearden.

— Îmi place, răspunse Amy. Şcolile particulare îmi plac mai mult decît şcolile publice. Nu mai seamănă aşa de mult cu o fabrică.

— În ce clasă eşti? se interesă domnul Bearden.

— A patra, răspunse ea.

Tatăl îşi luă paharul, împreună cu paharul domnului Parminter, şi se ridică în picioare pentru a se duce în sufragerie să le umple din nou. Fetiţa se lăsă să cadă pe locul rămas liber.

— Nu sta pe scaunul tatălui tău, Amy, spuse mama, neînţelegînd că picioarele fetei erau obosite de la mersul pe bicicletă, pe cînd tatăl nu făcuse decît să şadă toată ziua.

În timp ce se îndrepta spre uşa cu canaturi din sticlă, Amy o auzi pe maică-sa începînd să vorbească despre noua bucătăreasă. Era un exemplu de felul în care se purtau interesantele discuţii ale celor mari.

— Mai bine ţi-ai băga bicicleta în garaj, o sfătui tatăl, întorcîndu-se cu paharele proaspăt umplute. Cred că o să plouă.

Amy ieși pe terasă și se uită în sus, dar cerul nu era foarte înnorat, nu părea că o să plouă, iar sfatul tatălui, ca toate sfaturile pe care i le dădea, nu-și avea rost. Tot timpul era cu gura pe ea : „Du bicicleta de aici“ ; „Amy, deschide-i bunicii ușa“ ; „Dă mîncare la pisică“ ; „Fă-ți temele“ ; „Servește alunele“, „Ajut-o pe doamna Bearden să ducă pachetele“ ; „Amy, dă-ți silința, te rog, și umblă mai îngrijită“.

Se ridicaseră cu toții în picioare, iar tatăl ei se apropie de ușa și o chemă :

— Noi ne ducem să cinăm la familia Parminster, zise el. Bucătăreasa e aici, așa că n-o să fii singură. Vezi să te culci la ora opt, ca o fetiță cuminte. Acum vino să mă săruți și să-mi urezi noapte bună.

După ce mașinile lor dispărură din vedere, Amy o luă prin bucătărie, în partea cealaltă a casei, spre camera de culcare a bucătăresei și bătău la ușa.

— Intră, se auzi o voce.

Cînd Amy pătrunse în încăpere, o găsi pe bucătăreasă, al cărei nume era Rosemary, în halat de baie citind Biblia. Rosemary îi zîmbi. Avea un zîmbet plăcut, iar ochii ei bătrîni erau albaștri.

-- Iar ți-au plecat părinții ? întrebă ea.

Amy răspunse că plecaseră, iar bătrîna o invită să ia loc.

— Se distrează, nu glumă, urmă ea. De patru zile, de cînd sînt aici, ori au fost în vizită ori au avut oaspeți. Seară de seară.

Puse Biblia în poală cu fața în jos și zîmbi, fără să se uite însă la Amy.

— Bineînțeles, continuă ea, aici alcoolul e o obligație de societate, iar ceea ce fac părinții tăi nu-i treaba mea, nu? Pe mine, băutura mă îngrijorează mai tare decât pe cei mai mulți oameni, din pricina sorei mele. Săraca soră-mea obișnuia să bea prea mult. Timp de zece ani m-am dus s-o văd în fiecare duminică după-amiază, și mai întotdeauna era *non compos mentis*. Uneori o găseam prăbușită pe jos, cu câteva sticle de vin de Xeres, goale, alături. Alteori, unui străin i-ar fi părut destul de trează, dar, după felul cum pronunța cuvintele, îmi dădeam seama într-o clipă că băuse îndeajuns ca să nu mai fie ea însăși. Acum săraca soră-mea s-a prăpădit și nu mai am pe cine să vizitez, nu mai am pe nimeni.

— Dar ce-a pățit sora ta? întrebă Amy.

— Era o femeie frumoasă, cu pielea albă ca laptele și catifelată ca piersica și cu părul blond, spuse Rosemary. Pe unii ginul îi înveselește — îi face să rîdă și să chiuie — însă soră-mea devenea doar ursuză și retrasă. Când bea, se retrăgea în ea însăși. Băutura o făcea să nu-i mai placă nimic. Dacă ziceam că e vreme frumoasă, ea răspundea că nu. Dacă ziceam că plouă, ea, nu, că e senin. Mă corecta în toate, chiar dacă era vorba de un fleac. A murit la spitalul Bellevue, într-o vară în care eu lucram în Maine. Nu mai am pe nimeni.

Sinceritatea cu care vorbea Rosemary o făcu pe Amy să se simtă matură și, lucru rar la ea, politețea veni fără efort :

— Probabil că ți-e tare dor de sora ta.

— Chiar acum stăteam și mă gîndeam la ea. Avea și ea serviciu, ca mine, dar în munca asta

ești mereu singură. Întotdeauna ești înconjurată de o familie și, totuși, niciodată nu faci parte din ea. Adesea ești lovită în propria ta mândrie. Stăpînele te tratează cu un aer de superioritate îngăduitoare și lipsit de considerație. Nu le reproșez nimic cucoanelor la care lucrez. Pur și simplu, asta-i natura relațiilor. Îți comandă rasol de pasăre, tu te scoli cu noaptea-n cap, să te întreci pe tine însăși, pentru ca exact în clipa în care ai terminat rasolul, ele să se răzgîndească și să vrea supă de crab.

— Mama se răzgîndește tot timpul.

— Cîteodată te afli la țară și n-ai pe nimeni care să te ajute. Ești obosită, dar nu chiar așa de obosită ca să te simți pierdută. Cînd ai terminat cu oalele și cu cratițele, ieși afară, pe veranda servitorilor, cu gînd să te bucuri și tu de natură, dar cu toate că din fața casei s-ar putea să ai o priveliște frumoasă, spre lac sau spre munți, ceea ce se vede din spate nu e niciodată mare lucru. Îți rămîn totuși cerul și copacii și stelele și cîntecul păsărelelor și plăcerea de a-ți odihni picioarele. Numai că atunci îi auzi pe cei din față rîzînd și flecărînd cu musafirii, cu fiii și fiicele lor. Dacă ești nouă, iar ei vorbesc în șoaptă, poți fi sigură că despre tine vorbesc. Asta îți strică toată bucuria serii.

— Oh, murmură Amy.

— Am lucrat în fel de fel de case : case unde aveai opt sau nouă ajutoare, și case unde, în nopțile de iarnă, trebuia să ard singură gunoiul și să curăț zăpada cu lopata. De obicei într-o casă în care există mai mulți oameni de ajutor, găsești

cîte un ticălos printre ei — vreun majordom bătrîn ori vreo jupîneasă — care încearcă să-ți facă viața amară, de la bun început. Ba „Doamnei nu-i place în felul ăsta“, ba „Doamnei nu-i place în felul ăla“, ba „De douăzeci de ani sînt cu doamna“, uite-așa ți se spune. E nevoie de diplomație ca să rezisti. Pe urmă, camera pe care ți-o dau ; toate pe care le-am văzut sînt sumbre. La început, dacă ai o sticlă în geamantan, ispita de a bea o înghițitură, ca să-ți mai ridici moralul, e teribilă. Numai că eu sînt o fire tare. Cu biata soră-mea, lucrurile s-au petrecut însă altfel. Mereu se plîngea că suferă de nervi, dar acum, cînd stau și mă gîndesc la ea, mă îndoiesc că a suferit vreodată de nervi. Mă întreb dacă n-a inventat toată povestea. Mă întreb chiar dacă era făcută pentru slujba asta. Spre sfîrșit nu mai găsea de lucru decît la țară, unde nu se ducea nimeni, și niciodată nu rezista mai mult de o săptămînă, două. Îi trăgea puțin gin pentru a-și potoli nervozitatea, apoi puțin împotriva oboselii, iar cînd termina de băut sticla și tot ce mai putea șterpeli din jur, isprava ajungea și la urechile celor din corpul principal al casei. De obicei urma o scenă, iar soră-mi, săraca, întotdeauna îi plăcea să aibă ultimul cuvînt. Ah, dacă ar fi după mine, aș da o lege împotriva băuturii ! Nu e treaba mea și nici nu te învăț să iei ceva de la tatăl tău, dar aș fi mîndră de tine dacă din cînd în cînd i-ai vărsa sticla de gin — licoarea aia blestemată ! — direct la canal. Dar uite că stau de vorbă cu tine și asta mă face să mă simt mai bine, dragălașo. Mă face să nu-i mai simt atît de mult lipsa bie-

tei mele surori. Acum, eu o să mai citesc puțin din Biblie, după care o să-ți pregătesc să mănânci ceva.

Familia Lawton avusese un an prost în privința bucatăreselor — se perindaseră cinci. Venirea lui Rosemary o făcuse pe Marcia Lawton să-și aducă aminte de o vagă teorie a compensației : suferise, iar acum era răsplătită. Rosemary era curată, harnică, veselă, iar masa pregătită de ea arăta, cum ziceau soții Lawton, ca la Chambord. Miercuri, după cină, ea luă trenul de New York, promițând să se întoarcă a doua zi cu trenul de seară. Joi dimineață Marcia intră în camera bucatăresei. O precauțiune dezagreabilă, dar obișnuită. Absența din încăpere a oricărui obiect personal — pachet de țigări, stilou, ceas deșteptător, aparat de radio sau orice alt lucru care ar fi putut s-o lege pe bătrână de casă — îi dădu sentimentul neplăcut că a fost înșelată, așa cum atât de des fusese înșelată de bucatăresele din trecut. Deschise ușa dulapului și văzu o singură uniformă atârând acolo, iar jos vechiul geamantan al lui Rosemary și perechea de pantofi albi pe care aceasta o purta la bucatărie. Geamantanul era încuiat, dar când Marcia îl luă în mână, avu impresia că e aproape gol.

După masă domnul Lawton și Amy plecară la gară să o aștepte la trenul de opt și șaisprezece minute. Capota mașinii fiind coborâtă, aerul proaspăt și lumina stelelor, ca și compania tatălui, o făcură pe feiță să privească lumea cu bunăvoință. Gara din Shady Hill semăna cu gările pe care le văzuse la televizor, în filmele de altădată, în care detectivi și spioni, donjuani și încrezătoarele lor

victime se înfruntau între ei, pentru a se alunga unii pe alții în ținuturile îndepărtate. Fetei îi plăcea gara mai ales pe înserate. Își imagina că oamenii care călătoresc cu trenurile locale sînt angrenați în treburi mult mai incitante și mai palpitante decît o simplă navetă. Cu excepția zilelor cu ceață groasă sau viscol, vagonul de lux în care călătorea tatăl ei părea să aibă exact spolia și monotonia vieții lui. Cursele locale, însă, circulînd la ore ciudate, aparțineau unei lumi de contraste mai puternice, în care i-ar fi plăcut și ei să trăiască.

Ajunseră cu cîteva minute mai devreme și Amy coborî din mașină și se duse pe peron. Ar fi vrut să știe la ce folosesc firele ce atîrnau ciucure deasupra șinelor de cale ferată, la fiecare capăt al gării, dar avea destulă experiență spre a nu-și întreba tatăl, pentru că el tot n-ar fi fost în stare să-i explice. Auzi trenul mai înainte de a-l vedea, iar zgomotul o emoționă și-i transmise un sentiment de bucurie. Cînd trenul trase în gară și se opri, se uită prin ferestrele luminate după Rosemary, dar nu o zări. Domnul Lawton coborî din mașină și veni și el pe peron, alături de Amy. Îl văzură pe conductor aplecîndu-se spre cineva, pentru ca pînă la urmă de pe banchetă să se ridice bucătăreasa. În timp ce era condusă către platforma vagonului, bătrîna, agățată de conductor, plîngea.

— Albă ca laptele și catifelată ca piersica, o auzi Amy suspinînd. O femeie frumoasă, frumoasă.

Conductorul îi vorbi cu blîndețe, o luă pe după umeri și o ajută să coboare scara. Apoi trenul

porni mai departe, iar ea rămase pe loc, ștergându-și lacrimile.

— Dumneavoastră, domnule Lawton, nu trebuie să spuneți nimic, zise ea, și nici eu n-am ce spune.

Întinse spre Amy o punguliță de hîrtie :

— Ține, fetiço. Un cadou pentru tine.

— Mulțumesc, Rosemary.

Amy se uită în pungă și văzu că în ea se află un buchetel de flori japoneze de apă.

Rosemary se apropie de mașină cu grija omului care abia de-și mai găsește drumul prin ceață. Răspîndea un miros acru. Haina ei cea bună era stropită de noroi și plesnită între umeri. Spunîndu-i fetei să stea pe locul din spate, domnul Lawton o așeză pe bucătăreasa în față, alături de el. Izbi furios portiera și, ocolind mașina, urcă la volan și porni spre casă. Rosemary băgă mîna în geantă, scoase o sticlă de coca cola, cu dop universal, și trase o dușcă. Amy își dădu seama după miros că sticla de coca-cola era plină cu gin.

— Rosemary ! protestă domnul Lawton.

— Sînt singură, se scuză bucătăreasa. Sînt singură și mi-e frică și asta-i tot ce mi-a rămas.

Pînă nu o coti pe aleea casei și nu trase mașina în dreptul ușii de serviciu, domnul Lawton nu mai scoase o vorbă. Abia atunci deschise și el gura :

— Rosemary, i se adresă el, du-te și ia-ți geamantanul ! Te aștept aici, în mașină.

De îndată ce bucătăreasa intră în locuință, împleticindu-se, tatăl îi porunci fetei să se ducă și ea în casă, însă prin față :

— Urcă la tine în cameră și pregătește-te de culcare.

Cînd Amy intră în casă, mama ei se interesă, strigînd de sus din capul scărilor, dacă a venit bucătăreasa. Amy nu-i răspunse. Se duse direct la bar, luă o sticlă de gin începută și o goli în chiuveta din cămară. În momentul în care ajunse în salon, la maică-sa, și-i spuse că tatăl ei o duce pe bucătăreasă înapoi la gară, aproape plîngea.

A doua zi, la întoarcerea de la școală, Amy dădu peste o grăsană cu părul negru, care făcea curat în salon. Cum mașina de care se folosea în mod obișnuit domnul Lawton se afla la garaj, pentru o verificare, doamna Lawton urcă în mașina ei și plecă la garaj să-și întîmpine bărbatul. Amy o însoți. În timp ce tatăl traversa peronul, fetița își dădu seama după paloarea lui că avusese o zi grea. Domnul Lawton își sărută nevasta, o mîngîie pe Amy pe cap și se așeză la volan.

— Știi, spuse mama, dușul de la camera de oaspeți nu merge deloc bine.

— Ei drăcie, Marcia, se răsti el, aș vrea să nu mă mai primești de fiecare dată cu vești proaste !

Glasul lui iritat o deprimă pe Amy, care începu să se joace cu dispozitivul de ridicare și coborîre a geamului.

— Încetează, Amy ! o repezi el.

— Mă rog, dușul nu e important, spuse mama, încercînd să rîdă.

— Săptămîna trecută cînd m-am întors de la San Francisco, n-ai putut aștepta nici o clipă ca să-mi spui că avem nevoie de un deflector nou.

— Uite și o veste bună : am găsit o bucătăreasă cu program redus.

— Trage la măsea ? întrebă tatăl.

— Nu fi nesuferit, dragă. O să ne pregătească prânzul, o să spele vasele și o să plece acasă cu autobuzul. Mergem la familia Farquarson.

— Sînt prea obosit ca să mai merg undeva.

— Întotdeauna te-ai simțit bine la Farquarsoni, insistă mama.

— Bine, dar ne întoarcem devreme, acceptă el.

— Dar de mine cine o să aibă grijă ? întrebă Amy.

— Doamna Henlein, îi răspunse mama.

Cînd ajunseră acasă, Amy trecu direct la pian. Tatăl se spală pe mîini, în baia de lîngă ho', după care se îndreaptă spre bar. Intră în salon, ținînd în mînă sticla de gin goală.

— Cum o cheamă ? întrebă el.

— Ruby, răspunse mama.

— Formidabilă, tipa. În prima ei zi a băut aproape un litru de gin.

— Dumnezeu! exclamă mama. Hai, totuși, să nu facem tărăboi acum.

— Toți dau buzna în băutura mea ! țipă tatăl. Să fiu al dracului dacă nu m-am săturat !

— Ai destul gin în dulap, spuse mama. N-ai decît să destupi altă sticlă.

— Îl plăteam pe grădinarul ăla cu trei dolari pe oră, iar el nu făcea altceva decît să se furișeze aici și să-mi bea scotch-ul. Supraveghetoarea de dinaintea doamnei Henlein îmi boteza whisky-ul, iar de Rosemary nici nu trebuie să-ți mai aduc aminte. Bucătăreasa de dinaintea ei nu numai că nu se mulțumea cu ce găsea în băruleț, dar dădea gata și romul și kirsch-ul și xeres-ul și tot vinul pe care-l aveam în bucătărie pentru gătit. Pe

urmă, mai e poloneza de astă-vară. Chiar și spălătoreasa aia bătrână. Și zugravii. Bănuiesc că mi s-o fi pus vreun semn, ceva, pe ușă. Cred că agenția m-a și etichetat drept victimă sigură.

— Mă rog, să stăm mai întâi la masă și vorbești cu ea după aceea.

— Pe dracu ! N-am de gând să încurajez hoția.
Ruby !

O strigă de câteva ori, dar noua bucătăreasă nu răspunse. Pe urmă își făcu totuși apariția în pragul ușii, cu pălăria și pardesiul pe ea.

— Nu mă simt bine, spuse ea.

Amy își dădu seama că e speriată.

— Trebuia să-mi închipui că n-o să te simți bine, comentă domnul Lawton.

— Nu mă simt bine, murmură bucătăreasa, și nu am găsit nici un medicament, așa că mă duc acasă.

— În ordine, spuse el, în ordine. Și eu m-am săturat să tot plătesc oamenii să vină în casa mea și să-mi consume băuturile.

Bucătăreasa o porni spre ieșirea din față, iar Marcia Lawton se duse după ea în holul principal, ca să-i plătească. Amy urmărise scena de pe bancheta pianului, o poziție retrasă care îi oferea totuși o bună perspectivă. Își văzu tatăl aducînd o sticlă neîncepută de gin și pregătind niște Martini. Arăta tare nefericit.

— Mda, făcu mama cînd se întoarse în încăpere. Știi, nu părea băută.

— Te rog, Marcia, spuse tatăl, nu te apuca acum să discuți în contradictoriu cu mine.

Turnă cocteilul în două pahare, zise „noroc“ și sorbi o înghițitură.

— Putem lua masa la restaurantul *Orpheo*, propuse el.

— Așa mă gîndesc și eu, consimți mama. Pentru Amy o să pregătesc ceva la repezeală.

Se duse la bucătărie, iar fetița deschise caietul de note la *Reflets d'automne*. „NUMĂRĂ!“ scri-sese acolo profesorul de muzică. „NUMĂRĂ și ușor, ușor...” Amy începu să cînte. Ori de cîte ori făcea cîte o greșală, exclama : „Fir-ar să fie!“ și o lua de la capăt. Pe la mijlocul lui *Reflets d'automne*, îi trecu prin minte că ea este cea care golise sticla de gin. Perplexitatea îi fu atît de mare, încît se opri din cîntat. Starea ei de spirit nu depăși totuși stadiul perplexității, dar nici să-și continue exercițiile nu mai avu putere. O scoase din încurcătură mama :

— Ți-am pregătit masa în bucătărie, dragă, o anunță ea. Pentru desert poți să-ți iei înghețată din congelator. O singură porție.

Marcia Lawton întinse paharul spre soțul ei, care i-l umplu. Apoi Marcia urcă la etaj. Domnul Lawton rămase în cameră, iar Amy, privindu-și cu atenție tatăl, băgă de seamă că expresia lui încordată începuse să se îmblînzească. Nu mai arăta atît de nenorocit, iar cînd fetița se îndreptă spre bucătărie, el îi zîmbi blînd și o mîngîie pe creștet.

Amy își termină cina și, după ce mîncă înghețata și făcu să explodeze punga din care o luase, reveni la pian și cîntă o vreme *Bețișoare chinezești*. Tatăl coborî îmbrăcat în costumul de seară, își puse paharul pe polița căminului și se apropie de ușa cu canaturi de sticlă, pentru a-și admira terasa și grădina. Amy observă că transformarea

ce începuse cu îmblînzirea trăsăturilor era și mai accentuată. În sfîrșit părea fericit. Amy se întrebă dacă nu cumva e beat, deși nu avea mersul nesigur. Cel mult pășea ceva mai țeapăn.

Părinții ei nu ajungeau niciodată la umbletul acela clătinat și cu poticneli pe care-l vedea ea în fiecare an la un dansator pe sîrmă de la circ, în timp ce orchestra începea să cînte *Arată-mi drumul spre casă*, și pe care ea însăși se amuza uneori să-l imite. Îi plăcea să se învîrtă pe pajiște, mereu și mereu, pînă ce, pierzîndu-și stabilitatea, ușor ametită, țipa : „M-am îmbătat ! Sînt beată !” și se împleticea prin iarbă, redresîndu-se în clipa în care era gata-gata să cadă și constatînd că nu regretă deloc faptul de a fi pierdut pentru a clipă contactul cu lumea. Dar niciodată nu-și văzuse părinții ajunși în stadiul acesta. Niciodată nu-i văzuse sprijinindu-se de cîte vreun stîlp de felinar, cîntînd și cu picioarele împleticite, însă îi văzuse căzînd. Niciodată nu se manifestau indecent — cu cît beau mai mult, cu atît lăsau impresia că devin mai decenti și mai corecți — totuși, uneori, cînd tatăl ei se ridica să umple paharele celor de față, deși mergea destul de drept pantofii lui parcă se întepeneau în covor. Alteori, cînd se ducea spre sufragerie, nimerea la o jumătate de metru alături de ușă. O dată îl văzuse ciocnindu-se de perete cu atîta forță, încît se prăbușise la pămînt și spărsese aproape toate paharele pe care le avea în mîină. Cîțiva oameni au rîs, dar rîsul nu a fost general ori debordant și cei mai mulți dintre oaspeți s-au prefăcut chiar să nu observe că domnul Lawton căzuse. După ce s-a ridicat în picioare, tatăl ei a pornit-o direct spre bar, ca și

cum nu s-ar fi întâmplat nimic. O dată Amy o văzuse pe doamna Farquarson greșind scaunul pe care voia să se așeze, cu o distanță bunicică, și izbindu-se de podea, însă atunci n-a râs nimeni, toată lumea purtându-se de parcă doamna Farquarson n-ar fi căzut nicicum. Păreau niște actori care ar fi interpretat o piesă. În jocurile de la școală, atunci când răsturnai vreun copăcel de hîrtie trebuia să-l ridici la loc fără să arăți ce faci, în așa fel încît să nu destrami iluzia că te afli într-o pădure adîncă, și acesta era modul în care se purtau ei în momentul în care cădea cineva.

Acum tatăl avea mersul acela țeapăn și caraghios, cu totul deosebit de felul în care tropăia dimineata în sus și-n jos pe peronul gării, iar Amy își dădu seama că el căuta ceva. Își căuta paharul. Acesta era tot pe polița căminului, dar el nu se uita într-acolo. Se uita pe toate mesele din salon, după care ieși pe terasă, cercetă și acolo, pentru ca apoi să revină în salon și să controleze din nou toate mesele. Se duse iar pe terasă și înapoi la mesele din salon, căutînd de cîte trei ori în același loc, deși, ori de cîte ori se întâmpla ca Amy să-și piardă pantofii de sport sau pelerina de ploaie, tot el o învăța să caute în mod inteligent. „Caută, Amy!“ îi spunea el întotdeauna. „Încearcă să-ți amintești unde ai lăsat-o. Nu pot să-ți cumpăr o pelerină nouă de fiecare dată cînd plouă.“ În cele din urmă, renunță și-și turnă un cocteil în alt pahar.

— Am plecat s-o aduc pe doamna Henlein, îi spuse el fetei, de parcă i-ar fi comunicat cine știe ce veste importantă.

Singurul sentiment pe care îl avea Amy pentru doamna Henlein era indiferența ; cînd tatăl se întoarce cu supraveghetoarea, fetița se gîndi la serile, multiplicare pînă la a deveni săptămîni — aproape ani — pe parcursul cărora rămăsese în casă, ca într-o cușcă, împreună cu doamna Henlein. Aceasta era foarte politicoasă și mereu o învăța ce trebuie să facă o doamnă și ce nu trebuie să facă o doamnă. De asemenea doamna Henlein voia să știe unde se duc părinții fetei și despre ce petrecere e vorba, în ciuda faptului că asta nu era treaba ei. Întotdeauna stătea pe sofa, de parcă acel loc i s-ar fi convenit de drept, vorbind despre oameni cărora nici măcar nu le fusese prezentată vreodată și cerîndu-i fetei să-i aducă ziarul, deși nu avea dreptul să-i ceară așa ceva.

Cînd Marcia Lawton coborî de la etaj, doamna Henlein îi ură să aibă o seară bună.

— Petrecere frumoasă ! strigă ea după cei doi soți în clipa în care aceștia ieșeau pe ușă.

Apoi se întoarce spre Amy :

— Unde se duc părinții tăi, drăguță ?

— ...

— Dar trebuie să știi, drăguță. Pune-ți capul la contribuție și amintește-ți. Se duc la club ?

— Nu, răspunse Amy.

— Mă întreb dacă nu cumva se duc la familia Trencher. Cînd am trecut pe-acolo, casa Trencher era luminată.

— Nu se duc la Trencheri, spuse Amy. Părinții mei nu-i pot suferi pe Trencheri.

— Atunci, unde se duc, drăguță ? întrebă doamna Henlein.

— La Farquarsoni.

— Prea bine, asta-i tot ce voiam să știu. Acum, adu ziarul și înmânează-mi-l în mod politicos. *Politicos*, repetă ea cînd Amy i-l întinse. Atunci cînd faci ceva pentru cei mai în vîrstă, dacă nu ești politicoasă gestul tău și-a pierdut orice valoare.

Își puse ochelarii și se apucă de citit.

Amy urcă în camera ei. Pe masă, într-un vas de sticlă, se aflau florile japoneze aduse de Rosemary, veștejite acum, în apa ce se colorase în roz de la pigmenții plantei. Coborî pe scara de serviciu și, traversînd bucătăria, intră în sufragerie. Băutura și ustensilele de care se sluzea tatăl ei la prepararea cocteilului erau așezate deasupra barului. Amy goli sticla cu gin în chiuveta din cămară, după care o puse exact unde o găsisese. Era prea tîrziu pentru a se mai plimba cu bicicleta și prea devreme ca să se culce și știa că dacă ar fi găsit ceva interesant la televizor — o crimă, de pildă — doamna Henlein ar fi silit-o să închidă aparatul. Apoi își aminti că tatăl ei îi adusese, din călătoria în vest, o carte despre cai, așa că o zbughi veselă înapoi pe scara de serviciu să-și citească noua carte.

Cînd se întoarseră soții Lawton, trecuse de ora două. Doamna Henlein, adormită pe sofaua din salon și visînd o mansardă prăfuită, fu trezită de glasurile din hol. Marcia Lawton îi plăti, îi mulțumi, o întrebă dacă a telefonat cineva și apoi se duse sus. Domnul Lawton era în sufragerie, de unde se auzea zăgănit de sticle. Doamna Henlein, nerăbdătoare să se vadă în propriul ei pat și să

se dăruie din nou somnului, se ruga în gând ca stăpînul casei să nu-și mai toarne cumva vreun pahar, cum se întîmpla atît de des cu oamenii aceștia. Noapte de noapte era dusă acasă de domni beți. Ținînd o sticlă goală în mînă, domnul Lawton apăru în pragul ușii sufrageriei.

— Cred că duhnești, nu glumă, doamnă Henlein ! zise el.

— Hm, făcu ea.

Nu înțelegea.

— Ai băut un litru de gin, pînă la ultima picătură, o lămuri el.

Amărîta bătrînă, adormită pe jumătate, se redresă dintr-o dată și-și duse mîinile la cap, pipăindu-și părul alb cu degete tremurătoare. Era în firea ei să adune pisici vagaboande, să îngrămădească în camera de baie, pînă sus în tavan, gazete *interesante* și *valoroase*, să se rujeze, să vorbească singură, să doarmă fără să-și dea jos rufăria de corp, în eventualitatea unui incendiu, să se certe în legătură cu prețul oaselor de supă și să atragă asupra-și bănuiala că, atunci cînd, în sfîrșit, va fi găsită moartă printre grămezile ei de vechituri colbăite, va avea salteaua doldora de carnete de bancă, iar perna tixită cu bancnote de cîte o sută de dolari. Iar acum, după ce rezistase tuturor tentațiilor bogăției, pentru a fi socotită o doamnă, tocmai ei să i se spună, drept răsplată, că e o hoață ordinară ! Începu să țipe la el :

— Retrageți-vă acuzația, domnule Lawton ! Retrageți-vă fiecare cuvîntel pe care l-ați spus ! În viața mea n-am furat un capăt de ață și nimeni din familia mea n-a furat vreodată ceva și nu

este cazul să stau aici și să fiu insultată de un om beat. Cît privește băutura, de douăzeci și cinci de ani n-am pus pe limbă nici cît să umpli un degetar. Acum douăzeci și cinci de ani, domnul Henlein m-a dus la un local, unde am băut și eu două cocteiluri, care m-au amețit și mi-au făcut atît de rău, încît din clipa aceea n-am mai suferit niciodată alcoolul. Cum îndrăznești să-mi vorbești așa ? ! Să mă numești hoată și bețivă ! Oh, mi-e silă, mi-e silă de dumneata, pentru că habar n-ai prin cîte am trecut ! Știi dumneata ce-am avut eu la masă de Crăciun ? Un sandviș cu șuncă. Nerușinate !

Și izbucni în plîns.

— Îmi pare bine că ți-am spus-o, țipă ea. E prima oară în viață cînd folosesc un cuvînt urît și-mi pare bine că ți l-am spus. Nerușinate !

O senzație de ușurare, de parcă s-ar fi aflat la prora unei mari corăbii, îi învăluia ființa :

— Toată viața mi-am petrecut-o în regiunea asta. Țin minte cînd era plină de fermieri cumsecade și în rîuri era pește. Tatăl meu avea patru pogoane de fîneată frumoasă și un nume cunoscut pînă departe, iar după mama mă trag din mari proprietari, din nobilimea olandeză. Mama semăna leit cu regina Wilhelmina. Îți închipui că mă poți insulta și că o să-ți meargă așa, dar te înșeli, te înșeli amarnic.

Se duse la telefon și, ridicînd receptorul, țipă :

— Poliția ! Poliția ! Poliția ! Aici, doamna Henlein. Telefoniez din casa lui Lawton, care e beat și mă insultă și vreau să veniți și să-l arestați !

Gălăgia o trezi pe Amy. De acolo, din patul ei, fetița își dădea seama în mod vag de jalnica

decădere morală a lumii adulților : cît de grosolană și de șubredă era, ca un sac rupt și peticit cu stupizenii și erori, inutil și urît ! În plus, cei mari nu-și vedeau niciodată nevolnicia, iar cînd le-o arătai se supărau. Dar în clipa în care gălăgia crescuse și se auzi strigătul „Poliția, poliția !”, Amy se sperie. Nu vedea cum ar fi putut fi arestată, deși ar fi fost posibil să i se găsească amprente pe sticla goală, însă ceea ce o îngrozea nu era pericolul care o păștea pe ea, ci prăbușirea totală, în mijlocul nopții, a casei tatălui ei. Ea singură făcuse boroboața și, cînd își auzi tatăl vorbind pe derivația din bibliotecă, se simți îngrozitor de vinovată. Tatăl ei se străduia să fie bun și cumsecade, iar Amy, amintindu-și de cartea despre cai pe care i-o adusese cînd se întorsese din vest, trebui să strîngă din dinți pentru a-și stăpîni plînsul. Își acoperi capul cu perna și, cu mare durere, înțelese că va trebui să plece de acasă. Avea o mulțime de prieteni de pe vremea cînd locuiau la New York, după cum ar fi putut foarte bine să-și petreacă noaptea în parc sau să se ascundă în vreun muzeu. Va trebui să fugă de acasă.

— Bună dimineața, spuse tatăl ei la micul dejun. Începem o zi nouă !

Bine dispus de revărsarea de lumină din cer, de amintirea felului în care rezolvase conflictul cu doamna Henlein și împiedicase venirea poliției, reconfortat după somn și fericit la gîndul că va juca golf, domnul Lawton vorbise cu sinceritate și căldură, însă fetei cuvintele lui i se părură forțate și prostesti ; ele îi tăiară pofta de mîncare

și Amy se cocoșă deasupra farfuriei cu fulgi de ovăz, mestecînd cu lingura în ea.

— Nu sta cocoșată, Amy, îi zise el.

Atunci ea își aduse aminte de noaptea trecută, de țipete, de hotărîrea de a pleca. Buna lui dispoziție îi înprospătă memoria. Se decise pe loc. La zece avea lecția de balet, iar prînzul urma să-l ia la Lillian Towe. După aceea, o va șterge.

Copiii se pregătesc să plece pe mare luîndu-și o periută de dinți și un ursuleț de cîrpă ; își iau pentru o călătorie în jurul lumii niște ciorapi desperechiați, o cochilie de scoică și un termometru ; cărțile și pietricelele și penele de păun, zahărul candel, mingile de tenis, batistele murdare și ghemurile de sfoară putredă li se par lucruri de primă necesitate la drum, așa că în după-amiaza aceea Amy își făcu bagajul cu impetuozitatea specifică celor de vîrsta ei. De la prînzul cu Lillian Towe ajunse acasă tîrziu, așa că evadarea se amîna și ea, însă fetița nu se neliniști din pricina aceasta. Putea să ia o cursă locală de după-amiază, unul dintre trenurile bucătăreselor. Tatăl ei juca golf, iar mama era plecată și ea pe undeva. În salon, o femeie angajată cu ora făcea curățenie. După ce termină cu împachetatul, Amy trase apa la toaletă și intra în dormitorul părinților. În timp ce rezervorul bolborosea, Amy luă din biroul mamei și o bancnotă de douăzeci de dolari. Coborî apoi scările și, părăsind casa și ocolind Blenhollo Circle, o luă pe alea Alewives, spre gară. Nici un regret n-o încerca și nici nu simțea nevoia să-și ia rămas bun de la cineva. Trecu în revistă numele prietenelor din oraș, pentru cazul în care s-ar fi hotărît să nu-și petreacă noaptea într-un

muzeu. Când deschise ușa sălii de așteptare, domnul Flanagan, șeful de gară, scormonea cu vâtraiul în cărbunii de pe foc.

— Vreau să cumpăr un bilet pînă la New York, *spuse Amy*.

— Dus și întors sau numai dus ?

— Numai dus, vă rog.

Domnul Flanagan deschise ușa de la casa de bilete, pătrunse în încăpere și ridică geamul de la ghișeu.

— Din păcate, nu mai am jumătăți de bilet, *Amy*. Va trebui să-ți completez unul întreg.

— În ordine, *spuse ea*, și puse bancnota de douăzeci de dolari pe marginea ghișeului.

— Iar ca să-ți schimb banii ăștia, va trebui să traversez în partea cealaltă, *zise el*. Uite, acum sosește trenul de patru și treizeci și două de minute, însă tu o să-l poți lua pe cel de la cinci și zece.

Amy nu protestă. Se duse și se așeză lîngă valiza plină cu etichete de hoteluri europene și denumiri de stațiuni. După plecarea cursei locale, domnul Flanagan închise ghișeul, trecu pasarela dinspre peronul de îmbarcare pentru trenurile de nord și telefonă acasă la familia Lawton. Domnul Lawton tocmai se întorsese de la partida de golf și-și prepara un cocteil.

— Cred că pe fiica dumneavoastră a prins-o dorul de ducă, îl informă domnul Flanagan.

Cînd domnul Lawton ajunse la gară se făcuse întuneric. Își văzu fetița prin fereastra sălii de așteptare. Copila așezată pe bancă, alături de valiza cu etichete pompoase, îl înduioșă, așa cum era în puterea ei să-l înduioșeze doar în momentele

în care arăta neajutorată sau era foarte bolnavă. Se cutremură. O emoție adîncă puse stăpînire pe el, înfiorîndu-l ; simțea cum i se face pielea de găină, ca atunci cînd, întorcîndu-se acasă cu mașina singur și la ore tîrzii, i se întîmpla ca vre-o pălă de vînt să învîrtească frunzele pe dinaintea farurilor, eliberîndu-l o clipă, numai o clipă, de prozaicele simboluri ale existenței sale — cămășile fără butoni, chitanțele și formularele de bancă, foile de comandă și paharele goale. Domnul Lawton păru să asculte ceva — Dumnezeu știe ce ! Comenzi, bătaii de tobă, semnalul de începere a atacului, muzica unui carilon — ce dulce e sunetul lui în aerul alpin ! — venind de la vreo cîrciumă, din trecătoare, țipătul lebedelor sălbatice ; părea că simte în nări aerul sărat din bisericile Veneției. Apoi, așa cum se întîmpla și cu frunzele, puterea ei de a-l tulbura dispăru ; pielea domnului Lawton își recăpătă netezimea. Era din nou el însuși. Ah, de unde și pînă unde gîndul ei de a fugi de acasă ? Călătoria — și cine să știe asta mai bine decît un om care, din două săptămîni, trei zile și le pierdea pe drumuri — călătoria era o lume a cabinelor de avion supraîncălzite și a revistelor semănînd aidoma unele cu altele, o lume în care pînă și cafeaua, pînă și șampania aveau gust de plastic. Cum s-o facă el să priceapă că nicăieri nu e mai bine decît acasă, în dulcea ta casă ?

PENTRU A ÎNCEPE cu începutul, trebuie spus că avionul de la Minneapolis cu care călătorea Francis Weed spre coasta Atlanticului zbura în condiții meteorologice grele. Culoarea cerului fusese de un albastru pîcios, cu norii de dedesubt atît de compacți, încît pămîntul nu se mai zărea deloc. Mai apoi, dincolo de geamuri se așternu ceața, iar avionul pătrunse într-un nor alb de o asemenea densitate, încît flăcările exhaustoarelor se oglindeau în el. Norul deveni cenușiu și aparatul începu să se lege. Francis mai zburase și altă dată în condiții atmosferice proaste, însă nicicînd nu mai fusese scuturat atît de rău. Vecinul de scaun scoase din buzunar o sticlă și trase o înghițitură. Francis îi zîmbi, însă omul își întoarse privirea în altă parte ; nu era dispus să-și împartă doctoria cu nimeni. Avionul prinse să cadă și să se clatine îngrozitor. Un copil plîngea. Aerul din cabină, supraîncălzit, era înăbușitor. Francis își simți piciorul stîng amorțit. Citi puțin dintr-o carte broșată pe care și-o cumpărase la aeroport, dar violența furtunii îi distrase atenția. Dincolo de hublouri se făcuse beznă. Flăcările exhaustoarelor scăpărau în întuneric și aruncau scînteii, iar înăuntru luminile estompate, zăpușeala

și perdelele de la geamuri dădeau cabinei o accentuată atmosferă de familie nelalocul ei. Apoi lumina pîlpîi și se stinse.

— Știți ce mi-am dorit eu toată viața ? întrebă pe neașteptate omul de lîngă Francis. Toată viața mi-am dorit să cumpăr o fermă în New Hampshire și să cresc vite.

Stewardesa anunță că urmează o aterizare forțată. Cu excepția copiilor, fiecăruia îi și apărură în minte aripile desfăcute ale îngerului morții. Îl auziră pe pilot cîntînd încetișor : „*Am un gologan, un bănuț pe cînte. Am un gologan, să-mi ajungă-ntreaga viață...*“. În rest, nici un sunet.

Geamătul greoi al valvelor hidraulice înghiți cîntecul pilotului, un scîrțîit asurzitor, ca frînele de automobil, umplu aerul, iar avionul se așeză pe burtă într-un lan de porumb, zgîlțîindu-i pe călători atît de tare, încît un bătrîn ce se afla în față urlă :

— Rinichii ! Rinichii mei !

Stewardesa deschise repede ușa, iar altcineva deblocă una dintre ieșirile pentru caz de pericol, din spate, lăsînd să pătrundă înăuntru larma aceea plăcută și dătătoare de speranță — răpăitul uniform și mireasma unei ploi abundente. Nerăbdători să se salveze, oamenii țîșniră unul după altul pe uși și se împrăștiară pe cîmp, în toate direcțiile, rugîndu-se ca firul de ață de care le atîrna viața să nu se rupă. Și nu se rupse. Nu se întîmplă nimic. Cînd se văzu limpede că avionul nu va arde sau nu va exploda, echipajul și stewardesa îi adunară pe pasageri și-i călăuziră la adăpostul unui hambar. Nu erau departe de Phi-

ladelphia și, în scurt timp, un șir de taxiuri îi luă și-i duse în oraș.

— Ca la Marna, glumi cineva.

Dar neîncrederea cu care mulți americani își privesc tovarășii de călătorie nu dispăru mai deloc.

De la Philadelphia, Francis Weed luă trenul spre New York. Odată ajuns acolo, traversă orașul și prinse, exact în momentul în care era gata să se pună în mișcare, cursa locală cu care se întorcea seara acasă, la Shady Hill, de cinci ori pe săptămână. Se așează lângă Trace Bearden.

— Știi, îi spuse el, am fost în avionul ăla care tocmai s-a prăbușit lângă Philadelphia. Am nimerit într-un lan de porumb...

Francis ajunsese la New York mai repede decât ziarele sau decât ploaia, iar aici vremea era blândă și însorită. Era o zi de sfârșit de septembrie, frumoasă și parfumată ca un măr. Trace ascultă povestea, dar cum ar fi putut ea să-l impresioneze? Francis nu avea darul de a recrea o întâlnire cu moartea — mai ales în atmosfera unui tren de navetiști, călătorind printr-un ținut însorit în care, prin grădinile mahalalelor, se vedeau semnele recoltei. Trace se apucă să-și citească ziarul, iar Francis rămase singur cu gândurile sale. Pe peronul de la Shady Hill îi ură noapte bună lui Trace, după care se urcă în Volkswagen-ul său de ocazie și o porni spre cartierul Blenhollow, unde locuia.

Casa familiei Weed, în stil colonial olandez, era mai mare decât lăsa impresia că este când o priveai de pe aleea mașinilor. Salonul era spațios și împărțit, după modelul franțuzesc, în trei părți. De cum intrai în vestibul, pe stînga, cam la un

metru distanță, se afla masa lungă, de șase persoane, cu lumânări și o fructieră la mijloc. Zgomotele și mirosurile ce veneau prin ușa deschisă a bucătăriei stârneau pofta de mâncare, căci Julia Weed era o bună bucătăreasă. Partea cea mai mare a salonului se concentra în jurul căminului. În dreapta se vedeau niște etajere cu cărți și un pian. Încăperea era dichisită și liniștită și prin ferestrele ce dădeau către apus intra o lumină de vară tîrzie, strălucitoare și limpede ca apa. Nimic nu era în neorînduială, nimic nu fusese lăsat nelustruit. Nu era genul de gospodărie în care, după ce te chinuiești să desfaci o cutie de țigări înțepinită, găsești în ea un nasture de cămașă înnegrit de vreme și o monedă de cinci cenți mîncată de rugină. Vatra căminului era măturată, trandafirii de pe pian se reflectau în luciul capacului larg, iar pe suportul de partituri se afla un album cu valsuri de Schubert. Louisa Weed, o fetiță drăgălașă de nouă ani, privea pe fereastra dinspre apus. Alături de ea stătea Henry, fratele ei mai mic. Toby, mezinul, studia figurile unor călugări rași în creștet și bînd bere, de pe alama șlefuită a lăzii de lemne. Francis lăsa din mîna ziarul și-și scoase pălăria, fără ca scena să-l încînte în chip conștient; nu era el atît de reflexiv. Toate acestea reprezentau mediul său, creația sa și se întorcea la ele cu sentimentul de ușurare și tărie cu care se întoarce acasă orice ființă.

— Bine v-am găsit, spuse el. Avionul de Minneapolis...

În nouă cazuri din zece, Francis ar fi fost *întîmpinat* cu afecțiune, însă în seara aceasta copiii sînt preocupați de propriile lor conflicte. Mai

înainte ca Francis să-și termine fraza despre prăbușirea avionului, Henry îi arde un picior în spate Louisei. Louisa sare ca arsă și-l repede :

— Du-te *dracului* !

Francis face greșeala de a o certa pe Louisa pentru că vorbește urât, mai înainte de a-l pedepsi pe Henry. Ca urmare, Louisa se năpustește asupra tatălui și-l acuză de favoritism : Henry are întotdeauna dreptate ; ea e persecutată și părăsită de toți ; soarta ei e pecetluită și nu mai are nici o scăpare. Acum Francis își dojenește fiul, dar băiatul are justificarea lui pentru lovitură : ea l-a pocnit întâi ; l-a pocnit peste ureche, ceea ce este periculos. Louisa recunoaște deschis acest lucru și se înfurie și mai tare : l-a lovit peste ureche, și chiar *a vrut* să-l lovească peste ureche, pentru că i-a făcut harcea-parcea colecția de porțelanuri chinezești. Henry declară că e o minciună. Micul Toby renunță la lada de lemne pentru a spune ceva în favoarea Louisei. Henry îi închide repede gura cu mîna. Francis îi desparte pe cei doi băieți, însă din întâmplare îl împinge pe Toby în lada de lemne. Toby începe să plîngă. Louisa se pornise pe plîns mai dinainte. În acest moment, în acea parte a încăperii în care e întinsă masa, își face apariția Julia Weed. E o femeie frumoasă, inteligentă, iar argintul din părul ei e prematur. Nu pare să observe scandalul.

— Bună, dragă, i se adresează ea cu seninătate lui Francis. Spălați-vă pe mîini, toată lumea. Cina e gata.

Scapără un chibrit și aprinde cele șase lumînări în această vale a plîngerii.

Înștiințarea aceasta simplă, asemenea strigătelor de război ale căpeteniilor scoțiene, nu face decît să reîmprospăteze ferocitatea combatanților. Louisa îl pocnește pe Henry peste umăr. Henry, deși plînge rar, a înghițit prea multe și a ostenit. Izbucnește în lacrimi. Micul Toby își descoperă o așchie în mîna și începe să urle. Francis ridică glasul și spune că a fost într-un avion ce s-a prăbușit și că e obosit. Julia apare iar din bucătărie și, ignorînd în continuare haosul, îl roagă pe Francis să urce la etaj și s-o anunțe pe Helen că totul e gata. Francis e fericit să plece ; se simte de parcă ar fi rechemat la cartierul general al trupei. Se gîndește să-i povestească fiicei mai mari despre aterizarea forțată a avionului, însă Helen stă lungită în pat și citește un număr din revista *Totul despre dragoste*, iar primul lucru pe care-l face Francis este să-i smulgă din mîna revista și să-i reamintească fetei că i-a interzis s-o cumpere. Nu a cumpărat-o, răspunde Helen. I-a dat-o cea mai bună prietenă a ei, Bessie Black. Toată lumea citește *Totul despre dragoste*. Tatăl lui Bessie Black citește *Totul despre dragoste*. Nu există fată în clasa ei care să nu citească *Totul despre dragoste*. Francis își exprimă disprețul pentru revistă, după care îi spune că masa e gata, cu toate că după zgomotele de jos lucrurile nu par să stea chiar așa. Helen îl urmează pe scări. Julia s-a așezat pe scaun, la lumina lumînărilor, și și-a întins un șervet în poală. Nici Louisa, nici Henry nu au venit la masă. Micul Toby urlă în continuare, întins pe jos, cu fața la podea. Francis îi vorbește cu blîndețe :

— În după-amiaza asta tăticul a zburat cu un avion care s-a prăbușit, Toby. Dacă nu vii la masă acum, Toby, va trebui să te trimit la culcare fără să mănânci nimic.

Băiețelul se ridică, îi aruncă o privire ucigașă, zboară pe scări spre dormitorul său și trîntește ușa.

— Of, Doamne ! se necăjește Julia, pornind după el.

Francis o avertizează că va face din băiat un răsfățat. Julia răspunde că Toby e cu patru kilograme și jumătate sub greutatea normală și că trebuie stimulat să mănînce. Vine iarna și, dacă nu se hrănește, o să-și petreacă lunile friguroase la pat. Julia urcă la etaj. Francis rămîne la masă cu Helen. Pe Helen o încearcă sentimentul dureros că s-a cufundat prea mult în lectură într-o zi superbă și se uită la tatăl ei și la tot ce se află în încăpere cu un aer surmenat. Întîmplarea cu prăbușirea avionului nu o înțelege, deoarece la Shady Hill n-a fost picătură de ploaie.

Julia revine cu Toby, toți iau loc pe scaune și încep să mănînce.

— Trebuie să mă uit la smiorcăita aia mare și grasă ? se interesează Henry referindu-se la Louisa.

În afară de Toby, toată lumea se amestecă în noul conflict, și timp de cinci minute în jurul mesei se dezlănțuie un vacarm înfiorător. Cînd furia se mai domolește, Henry își pune șervetul pe cap și, încercînd să mănînce în felul acesta, își pătează cămașa de spanac, de sus pînă jos. Francis o întreabă pe Julia dacă nu s-ar fi putut da de mîncare copiilor ceva mai devreme. În răspunsul ei Julia aduce argumente zdrobitoare :

nu poate pregăti de două ori cina și nu poate întinde două mese. Ea descrie fulgerător și în culori coplășitoare întregul tablou al servituții în care și-a irosit tinerețea, frumusețea și spiritul. Francis spune că trebuie să fie și el înțeles : cât pe ce să fie ucis într-o aterizare forțată și nu-i place să vină în fiecare seară acasă și să-și găsească locuința transformată în câmp de bătălie. Acum Julia e profund afectată. Îi tremură vocea. Nu în fiecare seară găsește el casa transformată în câmp de bătălie ! Acuzația e stupidă și josnică. Până la sosirea lui totul a fost în ordine. După aceste cuvinte tace, pune jos cuțitul și furculița și se uită în farfurie ca într-o prăpastie. Începe să plângă.

— Biata mămica ! o compătimește Toby.

Iar când Julia se ridică de la masă, ștergându-și lacrimile cu un șervețel, Toby se duce lângă ea.

— Biata mămica, repetă el, biata mămica !

Și urcă amândoi scările. Ceilați copii o șterg de pe câmpul de luptă, iar Francis se retrage în grădina din spate, pentru a fuma o țigară și a lua puțin aer.

Era o grădină frumoasă, cu alei și straturi de flori și locuri special amenajate pentru odihnă. Soarele aproape că apusese, dar mai era încă destulă lumină. Cu gândul mereu la prăbușirea avionului și la bătălia din casă, Francis începu să asculte visător zgomotele serii de la Shady Hill.

— Netrebnicelor ! Ticăloaselor ! țipa bătrînul domn Nixon la veverițele furișate în magazia sa cu grăunțe pentru păsări. Pieriți din fața mea !

Se auzi o ușă trântită. Cineva cosea iarba. Apoi Donald Goslin, care locuia la colțul străzii, începu să cînte la pian „Sonata lunii“. Făcea asta aproape în fiecare seară. Azvîrlea tempo-ul pe fereastră și executa piesa *rubato*, de la început pînă la sfîrșit, ca pe o revărsare de izbucniri pătimaș-lacrimogene, de singurătate și de autocompătimire — revărsare a tot ce trebuia ignorat din măreția lui Beethoven. Muzica răsuna dintr-o parte într-alta a străzii, pe sub crengile arborilor, ca o chemare la dragoste, la tandrețe, adresată cine știe cărei slujnice nurlii — vreo irlandeză din Galway, abia sosită aici, tînjind de dorul casei și contemplînd vechi fotografii, în camera ei de la mansardă.

— Aici, Jupiter! Vino aici, Jupiter! strigă Francis la cîinele de vînătoare al familiei Mercer, care cu rămășițele unei pălării de fetru în gură dădu buzna în cuiburile de roșii.

Jupiter era o calamitate. Instinctele de animal de vînătoare, dresat să aducă prada în dinți, ca și buna lui dispoziție nu se potriveau cu Shady Hill. Negru ca tăciunele, avea o mutră prelungă, ageră, inteligentă și parșivă. Ochii îi luceau de ticăloșie și-și ținea capul sus; era capul de cîine feroce, cu zgardă grozavă, prezent în heraldică, și care apărea altădată pe mînerul umbrelor și pe bastoane. Jupiter umbla pe unde-i plăcea, răscolind coșurile de hîrtii, dînd iama în rufele de pe frînghii, scormonind prin gălețile de gunoi și cotrobăind prin sacii cu încălțăminte. Întrerupea petrecerile în aer liber și partidele de tenis, iar duminica se amesteca în slujbele religioase ale Bisericii lui Hristos, lătrîndu-i pe oamenii înveșmîntați în roșu. De două sau de trei ori pe zi

dădea iama prin grădina de trandafiri a bătrînului domn Nixon, croind o cărare largă prin tufele de Condesa de Sastagos, pentru ca joi seara, de îndată ce Donald Goslin aprindea focul și-și pregătea grătarul, Jupiter să-i și adulmece urma. Orice ar fi încercat familia Goslin, Jupiter nu putea fi gonit. Bețele și pietrele și țipetele nu-l făceau decît să se mute la marginea terasei unde, cu botul său distins și heraldic în aer, stătea și aștepta ca domnul Goslin să se întoarcă cu spațele și să întindă mîna după sare. Atunci, dintr-un salt, era pe terasă, înhăța ușurel biftecul de pe grătar și dispărea cu cina soților Goslin. Zilele lui Jupiter erau numărate. Grădinarul neamț al familiei Wrightson sau bucătăreasa lui Farquarson aveau să-l otrăvească în scurtă vreme. Chiar și bătrînul domn Nixon ar fi putut să pună niște șoricioaică în resturile menajere care-i plăceau atît de mult lui Jupiter.

— Aici, Jupiter ! Jupiter ! strigă Francis.

Însă cîinele se îndepărtă mîndru, sărind și scuturînd pălăria cu colții lui albi. Aruncîndu-și ochii la ferestrele casei sale, Francis văzu că Julia coborîse la parter și stîngea lumînările.

Julia și Francis Weed făceau o mulțime de vizite. Julia era foarte plăcută și sociabilă, iar pasiunea ei pentru petreceri izvora dintr-o prea firească spaimă de haos și singurătate. Răsfoia corespondența primită în cursul dimineții cu o adevărată neliniște, în căutare de invitații. De obicei găsea cîteva, însă niciodată nu era mulțumită ; dacă ar fi ieșit din casă șapte seri pe săptămîină, faptul nu ar fi lecuit-o de o anume privire meditativă — privirea celui ce ascultă o

muzică îndepărtată — Julia bănuind tot timpul că în altă parte are loc o sindrofie și mai de soi. Francis îi ceruse să se limiteze la două serate pe săptămână, lăsând în privința zilei de vineri posibilitatea unei interpretări flexibile; în perioada sfârșitului de săptămână se descurca și el ca o luntre pe vreme de furtună. A doua zi după aterizarea forțată a avionului soții Weed urmau să ia cina la familia Farquarson.

Francis se întoarse din oraș târziu. În timp ce el se îmbrăca, Julia o primi pe supraveghetorea copiilor, după care își grăbi soțul să iasă mai repede din casă. Petrecerea, cu lume puțină, era plăcută, iar Francis începu să se simtă bine. Băuturile fură aduse de o slujnică nouă. Părul ei negru și fața rotundă, palidă, i se părură cunoscute lui Francis. Niciodată însă nu pusese preț pe resursele afective ale memoriei sale. Fumul de la focul de lemne, parfumul liliacului și alte asemenea mirosuri nu-i aminteau de nimic, iar memoria sa funcționa ca un fel de apendice — un depozit de vechituri. Nu neputința de a uita trecutul era partea lui slabă, ci faptul, probabil, că îl uitase prea mult. S-ar fi putut s-o fi văzut pe slujnică la alte reuniuni, după cum era posibil s-o fi întâlnit duminica după-amiază la plimbare, dar oricare ar fi fost cazul, nu avea de gând să-și scotocească acum memoria. Fața femeii era, într-un fel surprinzător, rotundă ca luna — o față normandă sau irlandeză — însă nu îndeajuns de frumoasă pentru a explica sentimentul lui că o mai văzuse cândva, în împrejurări pe care s-ar fi cuvenit să și le amintească. O întrebă pe Nellie Farquarson cine este persoana. Nellie îi spuse că

slujnica venise prin intermediul unei agenții și că provine din Trenon, o mică localitate din Normandia, cu o biserică și un restaurant pe care ea, doamna Farquarson, le și vizitase odată. În timp ce Nellie continua să vorbească despre călătoriile ei în străinătate, Francis își dădu seama unde o mai văzuse pe femeie. Întâmplarea se petrecuse la sfârșitul războiului când, împreună cu alți camarazi, plecase de la un centru de refacere într-o permisie de trei zile, la Trenon. În cea de a doua zi a șederii lor acolo se duseseră să asiste, la o răscruce de drumuri, la pedepsirea publică a unei tinere care, în timpul ocupației, trăise cu comandantul german.

Era o dimineată rece de toamnă. Cerul acoperit de nori arunca asupra răspîntiei noroioase o lumină de-a dreptul deprimantă. De pe înălțimea pe care se aflau, se vedea cât de asemănătoare era forma norilor cu aceea a dealurilor, în alunecarea lor către mare. Deținuta sosi într-o căruță, așezată pe un scaunel cu trei picioare. În timp ce primarul citi acuzația și sentința, ea rămase în picioare lângă căruță. Își ținea capul plecat, iar fața ei păstra acel surîs șters și lipsit de noimă la adăpostul căruia atîrnă suspendat sufletul biciuit. Când primarul termină de citit, ea își desfăcu părul și-l lăsă să cadă pe spate. Un omuleț cu mustață cărunță i-l tăie cu o pereche de foarfeci mari și-l aruncă jos. Apoi, folosindu-se de un lighenaș cu apă de săpun și de un brici bine ascuțit, o rase complet în cap. O femeie se apropie și se apucă să o descheie la haine, însă condamnată o îmbrînci și se dezbracă singură. Își trase combinezonul peste cap și-l azvîrli pe pămînt,

rămînînd goală. Femeile rîseră batjocoritor ; bărbații rămaseră tăcuți. În zîmbetul fals sau jalnic al condamnatei nu interveni nici o schimbare. Vîntul tăios îi broboni pielea albă și-i întări sfîrcurile sînilor. Rîsetele batjocoritoare se stinseră treptat, înăbușite de sentimentul general al apartenenței la aceeași umanitate. O femeie scupă spre ea, însă în goliciunea sa osîndita păstră, pe toată durata acestei grele încercări, o anumită grandoare inviolabilă. După ce mulțimea se liniști, tînăra se întoarse cu spatele — începuse să plîngă — și, neavînd pe ea decît ciorapii și o pereche de pantofi negri uzați, o porni pe drumul de țară, singură, afară din sat. Fața aceea rotundă și albă îmbătrînise puțin, dar nu exista nici o îndoială că servitoarea care i-a adus lui Francis cocteilurile, iar mai tîrziu masa, era femeia ce fusese pedepsită la răscrucea de drumuri.

Acum războiul părea foarte departe, iar lumea aceea în care prețul partizanatului fusese moartea sau tortura, dispărută de mult. Francis pierduse urma oamenilor care-l însoțiseră în Vesey. Pe discreția Juliei nu putea conta. Nu putea povesti nimănui. Iar dacă ar fi relatat întîmplarea acum, la masă, ar fi fost o eroare, atît socială cît și umană. Toți cei din salonul familiei Farquarson păreau uniți în hotărîrea lor tacită de a pretinde că nu a existat nici trecut, nici război, că nu există pericol sau necazuri pe lume. În istoria scrisă a raporturilor umane întîlnirea aceasta extraordinară și-ar fi aflat locul, însă atmosfera de la Shady Hill transforma amintirea într-un lucru nepolitic și indecent. După ce aduse cafeaua, fosta condamnată se retrase, dar incidentul îi dădu

lui Francis o ușoară stare de melancolie ; declanșându-i memoria și sensibilitatea, întâmplarea îl lăsase acum cu simțurile dilatate. Julia intră în casă. Francis rămase în mașină, pentru a o conduce pe supraveghetoare înapoi la locuința ei.

Așteptându-se să dea ochii cu doamna Henlein, bătrâna care stătea în mod obișnuit cu copiii, Francis fu surprins când o tânără deschise ușa și ieși afară pe veranda luminată. În dreptul lămpii, fata se opri să numere manualele școlare pe care le purta cu ea. Era încruntată și frumoasă. Ei bine, lumea e plină de fete frumoase, însă, în clipa aceea, Francis își dădu seama de deosebirea dintre frumusețe și perfecțiune. Micile și atrăgătoare defecte — alunițe, semne din naștere, cicatrici ale unor răni vindecate — toate acestea lipseau de pe fața ei, iar Francis trăi cu întreaga-i ființă momentul acela unic în care muzica sparge cu vibrațiile ei geamul — experiență ce-i dădu o stranie strângere de inimă, o emoție profundă și minunată cum nu mai cunoscuse niciodată pînă atunci. Totul pornea de la încruntarea ei, de la o imperceptibilă tristețe a chipului, de la expresia feței ce îi apărea ca o chemare directă la dragoste. După ce-și numără cărțile, tânăra coborî treptele și deschise ușa mașinii. La lumină se vedea că are obraji umezi. Urcă și închise portiera.

— Ești nouă, spuse Francis.

— Da. Doamna Henlein e bolnavă. Numele meu e Anne Murchison.

— Te-au necăjit copiii ?

— A, nu, nu.

Se întoarse spre el și, în lumina palidă a tabloului de bord, îi surîse cu un aer nefericit. Părul

blond i se agăță de gulerul hainei, și ea scutură din cap pentru a și-l elibera.

— Ai plîns.

— Da.

— *Sper că nu din cauza unui lucru care s-a întîmplat în casa noastră.*

— Nu, nu s-a întîmplat nimic în casa dumneavoastră, răspunse ea pe un ton deprimat. Nu-i nici un secret. Toată lumea din sat știe. Tata e alcoolic și, puțin mai înainte, mi-a telefonat dintr-o cîrciumă și mi-a tras o săpuneală zdra-vănă. Mă crede imorală. A sunat chiar mai înainte de a se întoarce doamna Weed.

— Îmi pare rău.

— O, *Doamne!*

Fata suspină și începu să plîngă. Se întoarce cu fața spre Francis, iar acesta o luă în brațe și o lăsă să-i plîngă pe umăr. Tremura la pieptul lui, iar tremurul întărea impresia de finețe pe care i-o făcuse trupul ei. Îmbrăcămintea ce-i despărțea era subțire, iar în clipa în care suspinele fetei începură să se domolească, totul semăna atît de mult cu un paroxism al dragostei, încît Francis își pierdu capul și o smuci brutal spre el. Ea se trase înapoi.

— Locuiesc pe Belleview Avenue, zise ea. O luați pe strada Lansing, înspre podul de cale ferată.

— În ordine.

Francis porni mașina.

— La semafor faceți la stînga... Acum faceți la dreapta și o țineți drept înainte, spre linia ferată.

Drumul pe care îl urmă Francis îl scoase afară din cartierul său, peste linia de cale ferată, spre rîu, pînă la o stradă pe care locuiau oameni mai nevoiași, în case ale căror acoperișuri țuguiate și ornamente de lemn traforat sugerau cele mai curate sentimente de mîndrie și iubire romantică, deși casele în sine n-ar fi putut oferi cine știe ce intimitate și confort, toate fiind extrem de mici. Strada era întunecoasă, iar Francis, stimulat de grația și frumusețea biete fete necăjite, avu impresia, în clipa cînd dădu colțul, că a pătruns în cel mai adînc cotlon al unei amintiri uitate. În depărtare, pe o verandă, zări lumina aprinsă. Era singura casă la care mai ardea lumina, iar fata îi spuse că acolo locuiește ea. În momentul cînd opri mașina, Francis observă de partea cealaltă a verandei un antreu cufundat în semiobscuritate, cu un cuier de haine demodat, tip pom.

— În sfîrșit, am ajuns, zise el, conștient de faptul că un bărbat tînar ar fi spus cu totul altceva.

Fără să-și desprindă mîinile de pe cărțile pe care le ținea în brațe, fata se întoarse spre el și-l privi drept în față. În ochii lui erau lacrimi izvorîte din dorință. Cu gesturi precise — nu triste — Francis deschise portiera de pe partea sa și ocoli mașina ca s-o ajute să coboare. Îi luă mîna liberă, prinzîndu-i degetele între degetele lui, urcă alături de ea pe cele două trepte de beton și înaintă pe cărarea îngustă din mijlocul unei grădinițe în care daliile, gălbinelele și trandafirii — ce rezistaseră înghețurilor ușoare — încă mai erau în floare și îmbălsămau aerul nopții cu mireasma lor dulce-amăruie. În dreptul scărilor ea își eliberă mîna, după care se întoarse spre el și-l sărută scurt.

Traversă imediat veranda și închise ușa după ea. Lumina de la intrare se stinse, apoi și lumina din hol. O clipă mai târziu sus, la etaj, într-o latură a casei, se aprinse un bec, aruncându-și strălucirea asupra unui copac încă încărcat de frunze. Doar câteva minute îi trebuiră fetei să se dezbrace și să se bage în pat, după care locuința se cufundă în întuneric.

Cînd Francis ajunse acasă, Julia dormea. Mai deschise o fereastră, a doua, și se strecură în pat, cu dorința de a închide ochii și a uita această noapte, dar de îndată ce-și coborî pleoapele — de îndată ce adormi — fata îi invadă somnul, cutreierîndu-i gândurile, alunecîndu-i cu o libertate totală prin minte, trecînd prin ușile închise ale acesteia și umplînd cameră după cameră cu lumina ei, cu parfumul ei, cu muzica glasului ei. Traversa Atlanticul pe vechiul vas *Mauretania* împreună cu ea și, tot cu ea, trăia la Paris. Cînd se trezi din vis, se sculă și se duse să fumeze la fereastră deschisă. Urcîndu-se la loc în pat, încercă să-și imagineze un lucru pe care i-ar fi plăcut să-l facă fără să supere pe nimeni și se gîndi la schi. Brusc, prin ceața minții lui, apărură imaginea unui munte plin de zăpadă. Era spre sfîrșitul zilei. Oriunde își arunca privirea, dădea cu ochii de largi și liniștitoare priveliști. Jos sub el se profila o vale acoperită de nea, străjuită de mături împădurite, pe întinderea cărora, ca pe o blană cu părul rărit, albul zăpezii era întunecat de arbori. Gerul paraliza orice sunet, în afară de zăngănitul metalic, strident al funicularului. Lumina de pe pîrtie era albastră și, pe măsură ce coborai, îți venea din ce în ce mai

greu să schimbi direcția, din ce în ce mai greu să apreciezi — acum totul devenise de un albastru intens — grosimea pojghiței înghețate, prezența gheții, a locurilor dezgolate, troienele de zăpadă afînată. Aluneca în josul muntelui, cu răsuciri și întoarceri, potrivindu-și viteza după curbele unei pante formate în prima epocă a ghețarilor, dorind cu înfocare să atingă o anume puritate a simțirii și a momentului. Apoi se lăsă noaptea, iar el bău un Martini cu un vechi prieten într-o mică și murdară cîrciumă de țară.

Dimineata, muntele așternut cu zăpadă dispăru, pentru ca Francis să rămînă cu amintirea vie a Parisului și a *Mauretaniei*. Se îndrăgostise rău de tot. Se spălă, se bărbieri, își bău cafeaua și pierdu cursa de șapte și treizeci și unu. Trenul se puse în mișcare exact în clipa cînd ajungea el cu mașina la gară, iar nostalgia pe care i-o lăsară vagoanele, în timp ce se îndepărtau implacabil de el, îl trimise cu gîndul la capriciile dragostei. Așteptă trenul de opt și două minute, pe peronul acum pustiu. Dimineata senină arunca parcă un scînteietor pod de lumină peste complicațiile lui. Se simțea într-o excelentă dispoziție sufletească. Imaginea fetei părea să stabilească între el și lume o relație misterioasă și fascinantă. Locul de parcare începea să se umple de automobile, iar Francis observă că acelea care veniseră din zona muntoasă, de dincolo de Shady Hill, erau albe de promoroacă. Acest prim și limpede semn al toamnei îl emoționează profund. Un expres — un tren de noapte dinspre Buffalo sau Albany — alunecă pe șinele dintre peroane, și Francis văzu că acoperișurile vagoanelor din față

aveau pe ele un strat de gheață. Impresionat de prezența și înfățișarea a tot ce-i atîngea privirea, zîmbi pasagerilor din vagonul restaurant, care în scurtul răgaz al trecerii prin fața lui puteau fi văzuți mîncînd ouă și ștergîndu-se la gură cu șervețele. Compartimentele vagonului de dormit, cu așternuturile lor boțite, se înșiruiră prin aerul proaspăt al dimineții, ca ferestrele unei locuințe cu camere de închiriat. Apoi văzu un lucru extraordinar : la unul dintre geamurile vagoanelor de dormit stătea o femeie despuiată, de o excepțională frumusețe, pieptănîndu-și părul auriu. Ea trecu prin Shady Hill ca o nălucă, pieptănîndu-și și tot pieptănîndu-și părul, iar Francis o urmări cu ochii pînă ce i se șterse din raza privirii. Pe urmă pe peron își făcu apariția bătrîna doamnă Wrightson, care se apropie de el și începu să turuie :

— Ei da, probabil că sînteți surprins să mă vedeți aici a treia dimineață la rînd, zise ea, dar din cauza draperiilor de la ferestre am ajuns o adevărată navetistă. Draperiile pe care le-am cumpărat luni le-am dus înapoi marți, iar cele pe care le-am cumpărat marți le duc înapoi azi. Luni am găsit exact ce-mi trebuia — o tapiserie de lînă cu trandafiri și păsări — dar cînd le-am adus acasă mi-am dat seama că nu se potriveau ca lungime. Ei bine, le-am schimbat ieri și cînd le-am adus din nou acasă, mi-am dat seama că tot nu se potrivesc ca lungime. Acum, mă rog la Dumnezeu ca decoratorul să le aibă la lungimea bună, pentru că dumneavoastră îmi cunoașteți casa, știți ferestrele de la salon și vă puteți imagina ce probleme prezintă. Nu știu ce să mă fac cu ele.

— Știu eu ce să faceți cu ele, spuse Francis.

— Ce ?

— Le vopsiți în negru pe partea interioară și terminați cu vorbăria.

Doamna Wrightson rămase cu gura căscată, iar Francis se uită atent la ea, ca să se încredințeze că bătrâna înțelesese că el urmărise anume să fie grosolan. Doamna Wrightson se răsuci pe călcâie și se îndepărtă atît de lovită în bunele ei intenții încît șchiopăta. Pe Francis îl încercă un sentiment minunat, de parcă asupra-i ar fi nins cu raze de lumină, și se gîndi din nou la Venus, pieptănîndu-și și tot pieptănîndu-și părul, în trecerea ei prin Bronx. Înțelegînd brusc cît de mulți ani se scurseseră de cînd nu mai cunoscuse plăcerea de a se purta în mod deliberat nepoliticos, se întristă. Printre prietenii și vecinii săi existau oameni talentați și străluciți — recunoștea asta — dar și mulți indivizi proști și plicticoși, iar el făcuse greșeala de a-i asculta pe toți cu aceeași atenție. Confundase lipsa de discernămint cu iubirea creștinească, iar confuzia părea generală și distrugătoare. Îi era recunoscător fetei pentru această senzație tonică de independență. Păsările — păsările cardinal și ultimii măcăleandri — cîntau. Cerul strălucea ca smalțul. Pînă și mirosul cernelii de pe ziarul de dimineață pe care și-l cumpărase îi marea pofta de viață ; lumea din jurul lui era de-a dreptul un paradis.

Dacă Francis ar fi crezut într-o ierarhie a dragostei — în amorași înarmați cu arcuri de vînătoare, în capriciile lui Eros sau Venus — sau chiar în băuturi magice, filtre și decocturi,

În oase scapulare și pătrare de lună, lucrul acesta ar fi putut explica sensibilitatea și febrila sa stare sufletească. Iubirilor tomatice, ale vârstei de mijloc, li se face o bună publicitate, și el bănuie că *se află față în față cu una dintre acestea*, numai că în ceea ce simțea el nu exista nici urmă de toamnă. Francis voia să se zbenguie prin păduri verzi, să pună degetul pe rană și să bea din aceeași cupă.

În dimineața aceea secretara sa, domnișoara Rainey, urma să vină mai târziu — se ducea la psihiatru de trei ori pe săptămână — iar în clipa în care o văzu apărînd, Francis se întrebă cam ce sfaturi i-ar da lui un psihiatru. Însă fata din seara trecută făgăduia să readucă în viața sa ceva ce semăna cu sunetul muzicii. Gîndul că muzica aceasta s-ar putea să-l ducă drept la judecătoria de ocol, într-un proces pentru delict de seducere, îi întunecă fericirea. Fotografia cu cei patru copii ai săi, stînd pe plaja de la Gay Head și rîzînd spre aparatul de fotografiat, îl privi cu reproș. Pe antetul firmei sale era un desen al lui Laocoon, iar figura preotului și a fiilor săi în jurul cărora se încolăcesc șerpilor se păru plină de cea mai adîncă semnificație.

Masa de prînz o luă cu Pinky Trabert. La nivelul conversațiilor, principile etice ale prietenilor săi erau sănătoase și elastice, dar Francis știa că dacă el ar fi prins că profită de o supraveghetorie de copii, castelul de nisip al moralității s-ar prăbuși asupra tuturor — în egală măsură asupra Juliei și copiilor. Căutînd un precedent în istoria recentă a Shady Hill-ului, constată că nu există nici unul. Nu se cunoștea nici o infamie; nici un divorț nu avusese loc de cînd locuia el acolo;

nici măcar vreun început de bîrfă. Lucrurile păreau aranjate cu mai multă bună-cuviință chiar și decît în împărăția cerurilor. După ce se despărți de Pinky, Francis se duse la un magazin de bijuterii și cumpără o brățară pentru fată. Ce fericit îl făcu această cumpăratură clandestină, cît de înțepați și comici păreau funcționarii magazinului, ce plăcut miroseau femeile care treceau prin spatele lui ! Pe Fifth Avenue, în dreapta lui Atlas, cel aplecat de umeri sub greutatea pămîntului, Francis medită la efortul fizic pe care trebuia să-l depună titanul pentru a-și duce pînă la capăt sarcina asumată.

Nu știa cînd o va întîlni din nou pe fată. Brățara o avea în buzunarul de la piept. Ajungînd acasă și deschizînd ușa, o găsi pe Anne Murchison în hol. Era cu spatele la el, dar în clipa cînd auzi ușa închizîndu-se se întoarse cu fața. Zîmbetul îi era deschis și tandru. Perfecțiunea ei îl zăpăci, așa cum te poate zăpăci o zi superbă — o zi de după furtună. O cuprinse în brațe și îi acoperi buzele cu buzele lui, iar ea se zbatu să scape, dar nu trebui să se zbată prea mult pentru că, exact în momentul acela, mica Gertrude Flannery își făcu, nu se știe de unde, apariția și exclamă :

— Vai, domnule Weed !...

Gertrude era o haimana înnăscută. Venise pe lume cu gustul vagabondajului și nu simțea deloc nevoia să-și dedice viața unor părinți dragăstoși. Cei care nu-i cunoșteau pe soții Flannery puteau crede din comportarea Gertrudei că ar fi odrasla unei familii teribil de dezmembrate, în care certurile de bețivi constituie regula. Lucrurile nu stă-

teau deloc așa. Faptul că mica Gertrude umbla șleampătă și golașă reprezenta triumful ei personal asupra străduințelor mamei de a o îmbrăca îngrijit și călduros. Gălăgioasă, numai piele și os, murdară, rățacea din casă în casă prin cartierul *Blenhollow*, legînd și rupînd alianțe bazate pe afecțiunea față de copilași, animale, copii de vîrstă ei, adolescenți și, uneori, adulți. Cînd îți descurai dimineata ușa de la intrare, o găseai pe Gertrude instalată pe propria ta verandă. Cînd intrai în baie să te bărbierești, o găseai pe Gertrude folosindu-se de closet. Cînd te uitaî în pătuțul băiețelului tău, vedeai că e gol, iar cînd cercetai mai departe, descopereai că Gertrude îl pusese pe copilăș în cărucior și-l împinsese pînă în satul vecin. Era săritoare, omniprezentă și băgăreață, cinstită, flămîndă și loială. Niciodată nu se ducea acasă de bună voie. Cînd venea timpul de plecare, devenea indiferentă la toate semnele că ar fi cazul să-și cam ia tălpășița. Seară de seară îi puteai auzi pe oameni îndemnînd-o, într-o casă sau alta : „Du-te acasă, Gertrude“ ; „Du-te acasă, Gertrude. Acum e timpul să te duci acasă, Gertrude“ ; „Ar fi bine să te duci acasă și să-ți iei cina, Gertrude“, „Ți-am spus să te duci acasă de-acum douăzeci de minute, Gertrude“, „Maică-ta o fi îngrijorată, Gertrude“ ; „Du-te acasă, Gertrude, du-te acasă.“

Există momente cînd crețurile din jurul ochiului omenesc seamănă cu ieșiturile unei stînci erodate, momente cînd ochiul însuși, cu căutătura lui concentrată, ne transmite o reacție animalică de o asemenea sălbăticie încît ne simțim pierduți. Privirea pe care i-o aruncă Francis era urîță și sus-

pectă și o înspăimântă pe Gertrude. Francis băgă mîna în buzunar — mîinile îi tremurau — și scoase o monedă de douăzeci și cinci de cenți :

— Du-te acasă, Gertrude, du-te acasă și să nu spui nimănui, Gertrude. Să nu...

Își înghiți cuvintele și intră grăbit în salon, în timp ce Julia, de sus, îi striga să se îmbrace mai repede.

Gîndul că mai tîrziu în aceeași seară o va conduce pe Anne Murchison acasă se întretesu ca un fir de aur printre evenimentele seratei la care luă parte, împreună cu Julia, astfel încît Francis rîse cu gura pînă la urechi la glume proaste, își șterse o lacrimă cînd Mabel Mercer îi povesti despre moartea pisicuței ei, și se întinse, căscă, oftă și mormăi ca oricare bărbat preocupat de o întîlnire. Brățara o avea în buzunar. În timp ce conversa, simțea în nări mireasma ierbii și se întreba unde își va parca mașina. În vechiul conac al lui Parker nu locuia nimeni, iar drumul de acces slujea drept alce de pomenadă pentru îndrăgostiți. Strada Townsend sfîrșea într-o fundătură și putea parca acolo, dincolo de ultima casă. Vechea ulicioară care lega strada Ulmilor de malul rîului era năpădită de bălării, dar Francis se plimbase pe acolo cu copiii și știa că-și poate băga mașina în tufărișuri, suficient de adînc pentru a rămîne ascunsă.

Soții Weed plecară ultimii. În vestibul, în momentul în care își luau rămas bun de la amfitrion și amfitrioană, aceștia se porniră să se laude cu propria lor fericire în căsnicie.

— Ea e iubita mea, spuse bărbatul, înghesuindu-și nevasta. E cerul meu senin. După șaispre-

zece ani încă o mai mușc de umăr. Mă face să mă simt ca Hanibal trecînd Alpii.

Drumul pînă acasă, soții Weed îl parcurseră în tăcere. Francis trase mașina la capătul aleii și rămase nemișcat, *cu motorul în funcțiune*.

— Poți s-o bagi în garaj, zise Julia în clipa cînd coborî din mașină. I-am spus fetei lui Murchison că e liberă să plece la unsprezece. A dus-o altcineva acasă.

Julia închise ușa, iar Francis rămase în întuneric. Așadar nu era scutit de nici una din umilințele la care trebuie să fie supus, pare-se, un prost: lascivitate delirantă, gelozie, această rănire a sentimentelor care îl făcu să-i dea lacrimile, chiar și batjocură — căci vedea limpede imaginea pe care o prezenta el acum, cu brațele sprijinite pe volan și cu capul îngropat în ele, suferind de chinurile dragostei.

În tinerețe Francis se dedicase cu pasiune cercetășiei, astfel încît în după-amiaza următoare, amintindu-și de preceptele acelei perioade, plecă de la slujbă devreme și-și petrecu timpul jucînd cîteva partide de tenis. Dar odată remontat de exercițiul fizic și de duș, își dădu seama că ar fi fost mai bine pentru el să fi stat la birou. Seara, cînd ajunse acasă, se lăsase frigul, iar în aer se anunța limpede schimbarea vremii. Intrînd în casă remarcă o agitație neobișnuită. Copiii erau îmbrăcați cu hainele cele mai bune, iar Julia, în momentul în care coborî la parter, purta o rochie de culoarea levănțicăi și broșa cu diamante. Tot ea îi explică și motivul agitației: la ora șapte venea

domnul Hubber să-i fotografieze pentru felicitarea de Crăciun. Întrucît pozele de anul acesta aveau să fie în culori, îi pregătise lui Francis costumul albastru și o cravată cu picățele. Pe Julia gîndul că va fi fotografiată pentru Crăciun o făcea fericită. Era genul de ritual care o încînta.

Francis urcă la etaj să se schimbe. Ostenit după ziua de muncă și ostenit de dorință, se așeză pe marginea patului ; rezultatul — o și mai adîncă oboseală. Se gîndi la Anne Murchison și nevoia fizică de a-și exprima sentimentele, în loc să dispară la vederea luminilor trandafirii de pe masa de toaletă a Juliei, puse și mai puternic stăpînire pe el. Se apropie de biroul Juliei, luă o coală de hîrtie și începu să scrie : „Dragă Anne, te iubesc, te iubesc, te iubesc...” Nimeni nu avea să vadă scrisoarea, așa că își dădu drumul fără nici o reținere. Folosea expresii ca *fericire dumnezeiască* și *cuib al dragostei*. Saliva, ofta și tremura. Cînd Julia îl strigă să coboare, prăpastia dintre fantezia sa și lumea reală îi apărură atît de mare, încît simți că i se rupe inima.

Julia și copiii se aflau pe verandă, iar fotografii și cu ajutorul său instalaseră două rînduri de reflectoare, pentru a prezenta familia în ambianța frumoasei arhitecturi de la intrare. Oamenii care sosiseră cu ultimul tren și se duceau acum acasă cu mașina încetineau viteza, ca să-i vadă fotografiindu-se pentru felicitarea de Crăciun. Abia după ce zîmbiră și-și umeziră buzele o jumătate de oră, domnul Hubber se declară satisfăcut. Căldura reflectoarelor lăsa în aerul rece ca gheața un miros neplăcut ; cînd se stinseră luminile, ele răma-

seră încă multă vreme pe retina ochilor lui Francis.

Ceva mai târziu, în timp ce soții Weed își beau cafeaua în salon, se auzi țîrîitul soneriei. Julia se duse să deschidă ușa. Era Clayton Thomas. Venise să achite prețul unor bilete la teatru, pe care doamna Weed i le dăduse cu puțin timp în urmă lui Helen Thomas, mama tînărului, și pe care aceasta ținea neapărat să le plătească, în ciuda faptului că Julia o rugase să nu facă acest lucru. Julia îl invită să intre și să bea o ceașcă de cafea cu ei.

— Cafea n-o să beau, zise el, dar o să stau o clipă.

O urmă în salon, îi spuse bună seara lui Francis și se așeză stîngaci pe un fotoliu.

Tatăl lui Clayton murise în război, iar condiția de orfan îl marcase definitiv pe tînăr. În Shady Hill lucrul acesta se vedea probabil de la o poștă, căci familia Thomas era singura din localitate căreia să-i lipsească stăpînul; toate celelalte cupluri erau intacte și rodnice. Clayton, student în anul al doilea sau al treilea la colegiu, locuia cu maică-sa, doar ei doi, într-o casă mare pe care doamna Thomas dorea s-o vîndă. Cîndva Clayton o cam luase razna. Cu ani în urmă șterpeliase niște bani și fugise de acasă; pînă să fie prins, ajunsese în California. Era înalt, cu o figură comună, purta ochelari de baga și vorbea cu voce joasă.

— Cînd te întorci la colegiu, Clayton? îl întrebă Francis.

— Nu mă mai întorc, răspunse Clayton. Mama nu are banii necesari și, pe urmă, toată panorama

asta e lipsită de sens. Am de gând să-mi caut o slujbă, iar dacă vindem casa, ne luăm un apartament în New York.

— N-o să-ți fie dor de Shady Hill ? întreabă Julia.

— Nu, răspunse Clayton. Nu-mi place localitatea.

— De ce ? se interesă Francis.

— Păi, răspunse cu gravitate Clayton, sînt o mulțime de lucruri aici pe care le dezaprob. De pildă, balurile de la club. Sîmbătă seara am trecut și eu pe acolo, spre sfîrșit, și l-am văzut pe domnul Granner încercînd s-o bage pe doamna Minot în lada cu trofee. Amîndoi erau beți. Nu sînt de acord cu atîta băutură.

— Era sîmbătă seara, spuse Francis.

— Și toate vilișoarele astea, cu aerul lor de hulubărie, sînt suspecte, continuă Clayton. Și felul în care oamenii își trăiesc viața la grămadă... M-am gîndit mult și ceea ce mi se pare într-adevăr rău e că Shady Hill nu are nici o perspectivă. Se cheltuie atîta energie pentru a păstra specificul localității — cu ținerea la distanță a indezirabililor și așa mai departe — încît singura idee pe care ți-o poți face despre viitor se rezumă la cît mai multe trenuri pentru năvetiști și la cît mai multe petreceri. Nu cred că e sănătos. Cred că oamenii ar trebui să nutrească visuri mari în legătură cu viitorul. Cred că ar trebui să viseze la lucruri mărețe.

— Păcat că nu poți merge mai departe la colegiu, spuse Julia.

— Voiam să urmez teologia, zise Clayton.

— De care biserică ții ? întreabă Francis.

— Unitariană, teosofică, umanistă, răspunse Clayton.

— Emerson n-a fost și el unitarian ? se interesă Julia.

— Mă refer la unitarienii englezi, preciză Clayton. Toți unitarienii americani au fost niște încuiați.

— Ce fel de slujbă speri să găsești ? întrebă Francis.

— Mde, mi-ar plăcea să lucrez la un ziar, răspunse Clayton, dar toată lumea zice că nu merită. Însă pe mine mă interesează așa ceva. Scriu o piesă în versuri, o piesă mare despre bine și rău. Unchiul Charlie m-ar putea băga la o bancă, și asta m-ar ajuta. Am nevoie de disciplină. Trebuie să mai trec prin multe ca să-mi desăvârșesc caracterul. Am niște obiceiuri groaznice. Vorbesc prea mult. Cred că ar trebui să fac un jurământ de tăcere. Ar trebui să nu vorbesc o săptămână și să mă disciplinez. M-am gândit să mă retrag la vreo mănăstire episcopaliană, însă nu-mi place trinitarianismul.

— Ceva prietene ei ? întrebă Francis.

— M-am și logodit, răspunse Clayton. Bineînțeles, nu sînt destul de mare și nici destul de bogat ca angajamentul meu să fie luat în seamă sau respectat sau orice de genul ăsta, totuși din banii câștigați vara asta cu tunsul gazonului am cumpărat o imitație de smarald pentru Anne Murchison. Imediat ce termină ea școala, ne căsătorim.

Auzind numele fetei, Francis tresări îngrozit. Apoi spiritul său prinse să emaneze parcă o lumină sumbră, în raza căreia toate lucrurile și ființele — Julia, băiatul, scaunele — apăreau în

adevărata lor lipsă de consistență și culoare. Ca și cum ar fi avut loc o schimbare urâtă a vremii.

— Intenționăm să întemeiem o familie numeroasă, continuă Clayton. Tatăl ei e teribil de ciufut — eu însumi am trecut prin momente grele — dar noi vrem să avem o droaie de copii. O, domnule Weed și dumneavoastră, domnă Weed, Anne e o ființă minunată! Și avem atâtea în comun! Ne plac exact aceleași lucruri. Anul trecut am ales aceeași felicitare de Crăciun, fără să ne fi vorbit între noi, și amîndoi avem alergie la pătlăgele roșii, iar părul din sprîncenele noastre se îmbină la mijloc. Ei, noapte bună!

Julia îl conduse pînă la ieșire. Cînd ea se reîntoarce, Francis declară că băiatul e leneș, iresponsabil, afectat și că miroase urît. Julia îi reproșă lui Francis că devine intolerant; tînărul Thomas e tînăr și trebuie să i se ofere și lui o șansă. Julia observase și alte situații în care Francis fusese irascibil.

— Doamna Wrightson a invitat pe toată lumea din Shady Hill de ziua ei de naștere, numai pe noi nu, zise ea.

— Îmi pare rău, Julia.

— Și știi de ce nu ne-a invitat?

— De ce?

— Pentru că ai insultat-o pe doamna Wrightson.

— Așadar, cunoști întîmplarea?

— Mi-a povestit June Masterson. Stătea în spatele tău.

Julia se plimba pe dinaintea canapelei cu niște pași mici care exprimau — Francis o știa — un sentiment de furie.

— Într-adevăr, Julia, am insultat-o pe doamna Wrightson și am făcut-o anume. Niciodată nu mi-au plăcut petrecerile ei și-mi pare bine că nu ne-a invitat.

— Și cu Helen cum rămîne ?

— Ce legătură are Helen cu povestea asta ?

— Cea care hotărăște cine participă la reuniuni este doamna Wrightson.

— Vrei să spui că o poate împiedica pe Helen să meargă la baluri ?

— Da.

— La asta nu m-am gîndit.

— Oh, știam eu că nu te-ai gîndit ! strigă Julia, înfigîndu-și sabia adînc, pînă la mîner, în această spărtură a armurii lui. Și mă înfurie să văd cum genul ăsta de inconștiență prostească distruge fericirea tuturor.

— Nu cred că am distrus fericirea nimănui.

— Doamna Wrightson conduce societatea din Shady Hill, și o conduce de patruzeci de ani. Nu știu ce te face să crezi că într-o comunitate ca a noastră îți poți permite să dai frîu liber oricărui impuls de a jigni, de a fi vulgar și agresiv.

— Sînt un om foarte binecrescut, spuse Francis, încercînd să aducă discuția în lumina adevărului.

— Naiba să te ia, Francis Weed ! strigă Julia, iar disprețul din vorbele ei îl izbi drept în față. Am luptat din greu pentru poziția socială de care ne bucurăm în această localitate, și n-o să stau cu mîinile încrucișate ca să văd cum o compromiți tu. Trebuia să fi priceput, atunci cînd te-ai stabilit aici, că n-ai să poți trăi ca un urs în bîrlog.

— Am și eu dreptul să-mi exprim simpatiile și antipatiile.

— Îți poți ascunde antipatiile. Nu trebuie să ieși mereu la bătaie ca un copil. Numai dacă nu ții neapărat să ajungi un lepros social ! Faptul că sîntem invitați peste tot nu-i o întîmplare. Nu-i deloc o întîmplare că Helen are atîtea prietene ! Ce-ai zice dacă ți-ai petrece serile de sîmbătă la cinematograful ? Ce-ai zice dacă ți-ai petrece duminicile greblînd frunzele uscate ? Ce-ai zice dacă fiica ta și-ar petrece serile în care se organizează reuniuni stînd la fereastră și ascultînd muzica de la club ? Ce-ai zice dacă...

Francis făcu atunci un lucru care, în definitiv, nu era chiar de neînțeles, de vreme ce cuvintele Juliei păreau să ridice între ei doi un zid atît de amețitor încît să-l amuțescă : o lovi drept în față. Julia se clătină, după care, o clipă mai tîrziu, păru să se potolească. O porni pe scări spre camera lor. Nu trîni ușa. Peste cîteva minute, cînd Francis urcă după ea, o găsi făcîndu-și geamantanul.

— Îmi pare foarte rău, Julia.

— Nu-i nimic, răspunse ea.

Plîngea.

— Unde vrei să pleci ?

— Nu știu. Tocmai m-am uitat în mersul trenurilor. La unsprezece și șaisprezece minute e o cursă spre New York. O s-o iau pe asta.

— Nu poți pleca, Julia.

— Nu pot rămîne. Sînt sigură de acest lucru.

— Îmi pare rău de povestea cu doamna Wrightson și-mi pare...

— Doamna Wrightson nu contează. Nu ăsta-i necazul.

— Dar care-i necazul ?

— Nu mă iubești.

— Ba te iubesc, Julia.

— Nu, nu mă iubești.

— Ba te iubesc, Julia, și-aș vrea să fim ca înainte — tandri, dragăstoși, să stăm pe întuneric — dar e atîta lume în jurul nostru !...

— Mă urăști.

— Nu-i adevărat, Julia.

— Habar n-ai cît de mult mă urăști. Cred că e ceva subconștient. Nici nu-ți dai seama de grosolăniile pe care le faci.

— Ce grosolănii, Julia ?

— Actele grosolane la care te împinge subconștientul, ca să-ți exprimi ura față de mine.

— Ce anume, Julia ?

— Niciodată nu m-am plîns.

— Spune.

— Nici nu știi ce faci.

— Spune-mi.

— Rufeale tale.

— Ce-i cu ele ?

— Felul în care-ți lași rufeale murdare peste tot, ca să-ți exprimi ura subconștientă față de mine.

— Nu înțeleg.

— Vorbesc de ciorapii tăi murdari și de pijama ta murdară și de chiloșii tăi murdari și de cămășile tale murdare !

Se ridică de lîngă geamantan, unde stătea în genunchi, și îl privi drept în față, cu ochi scăpărați și cu vocea tremurînd de emoție :

— Vorbesc despre faptul că niciodată n-ai învățat să agăți ceva în cuier. Pur și simplu îți lași rufăria pe jos, în locul în care a căzut, ca să mă umilești pe mine. Anume o faci !

Se prăbuși pe pat, suspinînd.

— Julia, draga mea !

Cînd însă Julia îi simți mîna pe umăr, se ridică în picioare.

— Lasă-mă în pace, îl respinse. Trebuie să plec.

Se strecură pe lîngă el, se duse la dulap și se întoarse cu o rochie.

— Nu iau nimic din lucrurile pe care mi le-ai dat tu. Îți las perlele și scurta de blană.

— O, Julia !

Privindu-i chipul atît de neajutorat — victimă a autoînselării — și felul în care stătea aplecată peste geamantan, lui Francis aproape că i se făcu rău de milă. Julia nu înțelegea cît de pustie i-ar fi viața fără el. Nu înțelegea cîte ceasuri trebuie să muncească o femeie cu slujbă și cum se scurg acele ceasuri. Nu înțelegea că mai toate prietenii ei existau în cadrul căsătoriei lor și că fără această căsătorie s-ar pomeni singură. Nu înțelegea ce sînt deplasările, hotelurile, banii.

— Julia, nu te pot lăsa să pleci ! Văd că nu pricepi că ai ajuns să depinzi de mine.

Ea își înălță disprețuitoare capul și-și acoperi fața cu mîinile :

— Ai spus că *eu* depind de *tine* ? întrebă ea. Asta ai spus ? Și cine îți spune ție cînd să te scoli dimineata și cînd să te culci seara ? Cine îți pregătește mîncarea și cine îți strînge rufele murdare și-ți invită prietenii la masă ? Dacă n-aș fi eu,

cravatele ți-ar fi slinoase, iar hainele găurite de molii. Când te-am cunoscut, erai singur, Francis Weed, și singur ai să rămâi când o să plec eu. Când mama ți-a cerut să-i faci o listă de persoane, ca să le trimitem invitații la nunta noastră, câte nume ai putut să-i dai ? Paisprezece !

— Cleveland nu era orașul meu natal, Julia.

— Și câți dintre prietenii tăi au venit la biserica ? Doi !

— Cleveland nu era orașul meu, Julia.

— Fiindcă nu iau scurta de blană, urmă ea liniștită, ar fi bine s-o pui înapoi la păstrare. Pentru perle există o poliță de asigurare care trebuie achitată în ianuarie. Numele spălătoriei și numărul de telefon al slujnicei sînt în biroul meu. Sper să nu bei prea mult, Francis. Sper să nu ți se întîmple ceva rău. Dacă dai de necazuri într-adevăr grave, îmi poți telefona.

— O, draga mea, nu te pot lăsa să pleci ! exclamă Francis. Nu te pot lăsa să pleci, Julia.

O luă în brațe.

— Poate că ar fi bine să rămîn și să mai am grijă de tine o vreme, zise ea.

Dimineata, în trenul cu care se ducea la slujbă, Francis o zări pe fată trecînd pe culoarul vagonului. Fu surprins ; nu-și dăduse seama că școala pe care o frecventa ea e în oraș, dar iat-o acum cu cărțile, mergînd probabil la școală. Surpriza îi întîrzie reacția, dar apoi se ridică stîngaci în picioare și ieși pe culoar. Între ei se interpuseseră cîteva persoane, dar Francis reuși s-o vadă puțin mai în față, așteptînd ca un călător să deschidă ușa vagonului și, în timp ce trenul se zgîlțîia, întinzînd mîna după sprijin și traversînd platforma

spre vagonul alăturat. Porni după ea de-a lungul celui vagon, pentru ca abia pe la mijlocul următorului s-o strige pe nume :

— Anne ! Anne !

Dar fata nu întoarce capul. Trecînd din nou într-alt vagon, se așază pe o banchetă de pe culoar. Apropiîndu-se, cuprins de înflăcărare și aproape prăbușit spre ea, Francis puse mîna pe spătarul banchetei. Pînă și această atingere îl emoționă. Cînd se aplecă să-i vorbească, descoperi că nu era Anne. Era o femeie mai în vîrstă, cu ochelari. Jenat, dar și cu sentimentul mult mai profund de a-și fi pierdut bunul simț, Francis își continuă încet drumul spre următorul vagon ; se făcuse roșu la față ; căci, dacă nu era în stare să deosebească o persoană de alta, ce dovadă mai avea că viața sa, împreună cu Julia și copiii, ar fi la fel de reală, măcar tot atît de reală ca visele sale de imoralitate pariziană, sau ca zdrențele, ca mirosul ierbii, ca arborii cu bolți în formă de peșteră de pe Aleea Îndrăgostiților ?

Spre sfîrșitul după-amiezii, Francis fu sunat la telefon de Julia, care îi reaminti că erau invitați la cină. O clipă mai tîrziu, telefonă Trace Bear-den :

— Uite ce e, bătrîne, începui Trace. Îți telefonez din simpatie pentru doamna Thomas. Știi ? Clayton, băiatul ei, nu prea are șanse să-și găsească singur o slujbă și mă întreb dacă n-ai putea să-l ajuți tu. Dacă i-ai da un telefon lui Charlie Bell — știu că-ți este îndatorat — și ai pune un cuvînt bun pentru flăcău, mă gîndesc că Charlie ar...

— Sînt dezolat că ți-ospun, Trace, dar nu cred că pot să fac ceva pentru băiatul ăla, îl întrerupse Francis. E un neisprăvit. Știu că afirmația e gravă, dar ăsta-i adevărul. Orice gest de bunăvoință față de el s-ar întoarce împotriva celui care l-a făcut. Nu-i decît un neisprăvit, Trace, și n-ai cum să-l ajuți. Chiar dacă i-am găsi o slujbă, n-ar fi în stare s-o păstreze nici o săptămîină. Sînt sigur de asta. E un lucru oribil, Trace — știu că-i oribil — dar, în loc de a-l recomanda pe băiat, m-aș simți obligat să-i previn pe oameni împotriva lui, să-i pun în gardă pe cei care l-au cunoscut pe taică-său și, firește, ar dori să intervină și să facă ceva. M-aș simți obligat să-i avertizez. E un hoț...

Imediat ce se încheie conversația, în încăperea intră domnișoara Rainey, care se opri lîngă biroul lui Francis și spuse :

— N-o să mai pot lucra pentru dumneavoastră, domnule Weed. Dacă aveți nevoie de mine, mai pot să stau pînă pe data de șaptesprezece, dar mi s-a oferit un serviciu formidabil și aș vrea să plec cît se poate de repede.

Domnișoara Rainey părăsi încăperea, lăsîndu-l singur, față-n față cu ticăloșia pe care i-o făcuse tînarului Thomas. Din fotografia lor, copiii rîdeau și rîdeau, aureolați de toate culorile strălucitoare ale verii, iar Francis își aduse aminte că în ziua aceea cînd se fotografiaseră întîlniseră un cîmpoier pe plajă și el îi dăduse un dolar ca să le cînte un cîntec de luptă al faimosului regiment scoțian Black Watch. La ora la care se va întoarce acasă va fi și fata acolo. Din nou Francis își va petrece seara printre vecini amabili, cu gîn-

dul la fundături, la drumuri lăturalnice, la aleile caselor părăsite. Nimic n-ar putea să-i potolească aleanul — nici râsul, nici partida de tenis jucată cu copiii — astfel încît, meditînd la aterizarea forțată a avionului, la servitoarea cea nouă a familiei Farquarson și la necazurile Annei Murchison cu tatăl ei bețiv, Francis se întrebă cum ar fi putut el să nu ajungă în impasul în care se afla acum. Dăduse de belea. Pe vremuri, întorcîndu-se o dată de la un rîu cu păstrăvi, se rătăcise prin pădurile acelea din nord, și acum îl încerca aceeași senzație deprimantă că nici optimismul, nici speranța, nici curajul, nici perseverența nu-l vor ajuta să-și regăsească prin întunericul ce se lăsa cărarea pierdută. Simțea mirosul pădurii. Starea de deprimare era de nesuportat, și Francis înțelese limpede că atinsese momentul critic în care trebuia să ia o hotărîre definitivă.

Ar fi putut să se ducă la un psihiatru, ca domnișoara Rainey ; ar fi putut să meargă la biserică și să-și mărturisească poftele vinovate ; ar fi putut să treacă pe la cabinetul de masaj al unui danez de pe Strada 17 din cartierul de vest, despre care îi vorbise un negustor ; ar fi putut s-o seducă pe fată, ori măcar să se asigure că, într-un fel sau altul, va fi împiedicat să facă acest lucru ; sau ar fi putut să se îmbete. Era viața lui, soarta lui, și cum menirea lui Francis, ca a oricărui alt bărbat, era de a lăsa mii de urmași, ce păcat ar fi într-o întîlnire care avea să-i facă pe amîndoi să se uite cu mai multă înțelegere la lume ? Era un mod greșit de a privi lucrurile, așa că Francis se întoarse la primul gînd : psihiatru. Avea numărul de telefon al doctorului domnișoa-

rei Rainey ; îl formă și ceru să fie primit imediat. Insistă pe lângă secretara medicului — era maniera sa de a-și rezolva afacerile — iar cînd i se spuse că agenda doctorului e completată pentru următoarele cîteva săptămîni, ceru să i se fixeze o oră chiar în acea zi. I se răspunse să vină la cinci.

Cabinetul psihiatrului se afla într-un bloc ocupat mai ales de medici și de dentiști, iar coridoarele erau pline de mirosul dulceag al apei de gură și de amintirea durerii. Francis își formase caracterul pe baza unei serii de hotărîri personale — hotărîri privind curățenia, săritura în apă de la trambulina mare (sau repetarea oricărei alte isprăvi care-i punea la încercare curajul), punctualitatea, cinstea și virtutea. Renunțarea la solitudinea desăvîrșită în care luase cele mai importante decizii zdruncina concepția sa despre caracter și-l punea acum într-o situație pe care o resimțea ca un șoc. Era stupefiat. Scena acestui *miserere mei Deus* pe care venise să-l clameze Francis era, asemenea sălilor de așteptare din cabinetele atîtor doctori, o invitație simbolică și țipătoare la binecuvîntările fericirii domestice : o încăpere aranjată cu obiecte de artă, măsuțe de cafea, plante ornamentale și gravuri reprezentînd poduri acoperite de zăpadă și cîrduri de găște, în ciuda faptului că nu existau nici copii, nici pat conjugal, nici măcar sobă, în această parodie de casă, în care nimeni nu-și petrecuse vreodată noaptea și în care ferestrele cu draperiile trase dădeau direct în bezna unui puț de aerisire. După ce-și spuse numele și adresa în fața unei secre-

tare, Francis văzu într-o latură a încăperii un polițist ce se îndreptă către el :

— Ușurel, ușurel, spuse acesta. Nu mișca. Ține-ți mâinile în poziția în care le ții acum.

— Cred că totul e în regulă, domnule polițist, interveni secretara. Cred că...

— Să verificăm, răspunse polițistul.

Și începu să pipăie îmbrăcămintea lui Francis, căutînd cine știe ce pistoale, cuțite, dacă nu cumva vreun piolot. Negăsind nimic, părăsi încăperea, iar secretara începu să se scuze pe un ton nervos :

— Cînd ați sunat la telefon, păreați foarte agitat, domnule Weed, și cum unul dintre pacienții doctorului a amenințat că-l omoară, trebuie să fim prudenți. Dacă doriți să intrați...

Francis deschise o ușă prevăzută cu un clopoțel acționat electric și, pătrunzînd în bîrlogul psihiatrului, se lăsă greoi pe un scaun, își suflă nasul în batistă, se scotoci prin buzunare după țigări, după chibrituri — după orice — și spuse răgușit, cu ochii în lacrimi :

— M-am îndrăgostit, doctore Herzog.

Shady Hill. O săptămînă sau zece zile mai tîrziu. Trenul de șapte și paisprezece a venit și a plecat. Ici și colo cina s-a sfîrșit, iar farfuriile sînt băgate în mașina de spălat vase. Din punct de vedere moral și economic, satul atîrnă de un fir de ață, dar atîrnă de acest fir în lumina serii. Donald Goslin se chinuie din nou cu „Sonata lunii“. *Marcato ma sempre pianissimo!* Parcă ar stoarce un prosop de baie ud, însă slujnica nu-i acordă nici o atenție. Ea îi scrie o scrisoare lui

Arthur Godfrey. În subsolul casei sale, Francis Weed meșterește o măsuță de cafea. Doctorul Herzog recomandă ca terapie tîmplăria, iar Francis își găsește o adevărată consolare în calculele simple și în mirosul sfînt al lemnului proaspăt. Francis e fericit. Sus micul Toby plînge, deoarece e obosit. Își scoate pălăria de cowboy, mănușile și jacheta cu franjuri, își descătărămează cureaua bătută în ținte de aur și rubine, își desprinde coburii și gloanțele de argint, își dă jos bretelele, cămașa în carouri și pantalonii *Levi* și se așază pe marginea patului să-și tragă cizmele. Lăsînd tot echipamentul grămadă jos, se duce la dulap și-și ia din cui costumul spațial. Se chinuie din greu să-și pună salopeta strîmtă și lungă, dar reușește. Își înșurubează pe umeri casca magică și, cățărîndu-se pe lada patului, întinde brațele și parcurge mica distanță pînă la podea în zbor, aterizînd cu o bufnitură pe care, în afară de el, o aude toată casa.

— Du-te acasă, Gertrude, du-te acasă! exclamă doamna Masterson. De o jumătate de oră ți-am spus să te duci acasă, Gertrude. Ai întîrziat la cină și maică-ta o să fie neliniștită. Du-te acasă!

O ușă a casei familiei Babcock se deschide cu violență și pe terasă apare doamna Babcock, fără nimic pe ea, urmărită de bărbatul ei, gol pușcă. (Terasa e ocrotită de un gard viu, iar copiii sînt departe, la internat). Aleargă pe terasă și dispar înapoi în casă, pe ușa de la bucătărie, pătimași și arătoși ca nimfele și satirii pe care îi găsiți pe orice zid din Veneția. În timp ce culege ultimii trandafiri din grădină, Julia îl aude pe bătrînul

domn Nixon ținând la veverițele din magazia cu grăunțe pentru păsări :

— Nemernicelor ! Ticăloaselor ! Pieriți din fața mea !

O amărîtă de pisică rătăcește prin grădină, într-o vădită indispoziție psihică și fizică. Pe cap are legată o pălărie mică de pai — o pălărie de păpușă — și e bine încopciată într-o rochie, tot de păpușă, de sub poalele căreia îi iese coada lungă și stufoasă. La fiecare pas își scutură picioarele, de parcă ar fi căzut în apă.

— Pis, pis, pis ! o cheamă Julia. Vino aici, pisicuțo, aici !

Însă pisica o privește sceptic și se îndepărtează, împiedicîndu-se de pulpana rochiei. Ultimul care apare este Jupiter. Aleargă în salturi printre cuiburile de roșii, ducînd în gura-i uriașă rămășițele unui papuc de casă. Apoi se lasă întunericul. E o noapte în care regi în veșminte de aur trec munții, călare pe elefanți.

ADIO PLICTISELII îngrozitoare de a împărți o amărită de găină la o familie de șapte persoane și adio tuturor celorlalte ritualuri specifice orașelor de munte. Nu mă refer la adevăratele orașe de munte — Assisi sau Perugia sau Saracinesco, cocoțate la trei mii de picioare înălțime, cu ziduri deprimante, cenușii ca mucavaua și cu licheni de culoarea muștarului înspicând acoperișurile povîrnite. De fapt, ținutul era lipsit de relief, iar casele — niște construcții demontabile — aduceau mai mult a cabane. Localitatea, situată în partea de răsărit a Statelor Unite, înfățișa acel gen de așezare în care trăiesc cei mai mulți dintre noi. Este vorba de o comună subordonată orașului B., cu o populație de aproximativ două sute de familii, toate cu câini și copii, multe avînd și servitori. Asemănarea cu un oraș de munte e numai un fel de a vorbi și are în vedere faptul că suferinzii, dezamăgiții și săracii nu puteau să urce abrupta cărare morală ce forma granița firească a localității și că, în momentul în care un locuitor al ei dădea de griji și necazuri, înțelegea imposibilitatea de a-și continua existența la o altitudine spirituală atît de mare și, în consecință, se ducea să trăiască la cîmpie.

Viața de aici se arăta nemaipomenit de plăcută și liniștită. Orașul B. era exclusiv pentru cei fericiți. Dimineata, gospodinele își sărutau soții cu tandrețe, iar seara cu pasiune. În aproape fiecare cămin domneau dragostea, bunăvoința și optimismul. Școlile erau excelente, drumurile netede, canalizarea și celelalte servicii — ideale.

Într-o după-amiază de primăvară, pe la apusul soarelui, un uriaș furgon stacojiu, folosit la mutatul mobilierului și avînd părțile laterale acoperite cu litere aurii, urcă strada și opri în fața casei lui Marple, rămasă goală de vreo trei luni. Auriul și stacojiul furgonului, strălucind chiar și în lumina amurgului, erau o inspirată tentativă de a masca tristețea reală a pribegiei. „Transportăm Garnituri Complete sau Piese Separate în Orice Loc și la Orice Distanță“, avertiza reclama aurie de pe laturi, iar explicația aceasta îți amintea de șuieratul îndepărtat al unui tren. În timp ce mobila noilor veniți era descărcată și dusă pe verandă, Martha Folkestone, care locuia alături, se uita pe fereastră :

— Parc-ar fi chiar Chippendale, zise ea, deși la lumina asta e greu să-ți dai seama. Au doi copii. Par oameni cumsecade. Ah, aș vrea să le pot duce ceva, ca să-i fac să se simtă ca la ei acasă. Ce zici, s-ar bucura de niște flori? Presupun că i-am putea invita la un păhărel. Crezi că le-ar face plăcere? Nu vrei să te duci pînă la ei și să-i întrebi dacă n-ar fi dispuși să bea ceva?

Mai tîrziu, după ce mobila fusese dusă toată înăuntru iar furgonul plecase, Charlie Folkestone traversă pajiștea dintre cele două case și făcu

cunoștință cu Piersicuța și Gee-Gee. Iată impresiile sale : Piersicuța era chiar piersicuță — blondă și caldă, cu fața luminoasă și îmbrăcată într-o rochie cu decolteul adânc. Gee-Gee fusese un bărbat arătos și probabil că mai era și acum, deși părul cîrlionțat și bălai i se cam rărise. Chi-pul său părea și angelic și amenințător. Fără să fi practicat vreodată boxul (acest lucru Charlie avea să-l afle mai târziu), se uita nițeluș cruciș, iar fruntea largă, frumoasă păstra conformația unor straturi de țesut cicatrizat. Pînă îți dădeai seama că nu-i deloc un gînditor, ai fi putut să spui că are o privire gînditoare. Avea privirea serioasă și concentrată a omului cam tare de ureche sau cam postuț.

Erau încîntați să bea ceva. Aveau să vină imediat. Piersicuța voia să se fardeze puțin și să spună noapte bună copiilor, după care aveau să vină imediat. Veniră imediat, și ceea ce se anunța a fi o seară neobișnuit de plăcută începu. Soții Folkestone fuseseră cam neliniștiți în legătură cu noii lor vecini, dar descoperirea unei perechi atît de simpatice ca Gee-Gee și Piersicuța le creă o foarte bună dispoziție. Ca tuturor oamenilor, le plăcea și lor să-și exprime opinia despre semenii lor, iar Gee-Gee și Piersicuța se arătau în mod firesc interesați de acest lucru. Era începutul unei prietenii, așa că Martha și Charlie Folkestone uitară și de oră și de obișnuita lor sobrietate. Se făcuse târziu — trecuse de miezul nopții — iar Charlie nu observa nici cît whisky s-a băut, nici că Gee-Gee părea să se fi îmbătat. Acesta deveni foarte tăcut — abandonase de tot conversația —

pentru ca deodată, cu glas tărăgănat, spart și neplăcut, s-o întrerupă pe Martha :

— Dumnezeu, da' plicticoși mai sînteți !

— O, nu, Gee-Gee ! exclamă Piersicuța. Nu din prima noastră zi aici !

— Ai băut probabil prea mult, Gee-Gee, spuse Charlie.

— Pe dracu, răspunse Gee-Gee.

Se aplecă și începu să-și desfacă șireturile de la pantofi.

— N-am băut nici pe jumătate din cît pot să beau, adăugă.

— Te rog, Gee-Gee, te rog, îl imploră Piersicuța.

— Trebuie să-i învăț carte, scumpo, explică Gee-Gee. Țștia mai au încă de învățat.

Se ridică în picioare și, cu priceperea și îndemînarea bețivului, se dezbracă aproape în pielea goală, mai înainte ca cineva să-l poată opri.

— Ieși afară de-aici, zise Charlie.

— Plăcerea e de partea mea, vecine, declară Gee-Gee.

În timp ce ieșea, răsturnă cu o lovitură de picior un suport de umbrele din alamă ciocănită.

— Ah, îmi pare așa de rău ! se scuză Piersicuța. Mă simt îngrozitor.

— Nu te necăji, draga mea, o liniști Martha. Probabil că e foarte obosit și am băut cu toții prea mult.

— A, nu, zise Piersicuța. Totdeauna se întîmplă așa. Peste tot e la fel. În ultimii opt ani ne-am mutat de opt ori și nimeni nu ne-a spus vreodată la revedere. Nici un suflet ! Ah, cînd l-am cunoscut prima oară, ce bărbat frumos era ! Nici

n-ai mai văzut un îns atît de chipeş şi de puternic şi de generos. La colegiu, i se zicea Greek God¹. De aici şi prescurtarea de Gee-Gee. A fost de două ori în reprezentativa Americii, dar niciodată n-a jucat pentru bani — întotdeauna numai de plăcere. Toată lumea îl iubea. Acum s-a terminat, însă mă consolez cu ideea că am avut şi eu parte cîndva de dragostea unui om bun. Cred că puţine femei au cunoscut asemenea dragoste. Ah, ce n-aş da să-şi revină! Aş vrea să fie din nou cel care a fost. Alaltă-seară, în timp ce ne împachetam vesela, în casa veche, s-a îmbătat, iar eu l-am lovit peste faţă şi am ţipat la el: „Trezeşte-te, trezeşte-te! Întoarce-te înapoi la mine, Gee-Gee!“ Însă el nu asculta. Nu mă auzea. Nu mai aude pe nimeni... nici măcar pe copii. În fiecare zi îmi pun întrebarea: oare cu ce-am greşit ca să fiu atît de crunt pedepsită?

— Îmi pare rău, draga mea, spuse Martha.

— Cînd o să plecăm, nici voi n-o să veniţi să ne uraţi drum bun. Un an dacă o să stăm! Aşteaptă şi-o să vezi! Unora li se fac cele mai călduroase petreceri de adio, dar pe noi, la ultima locuinţă, pînă şi gunoierul a fost foarte bucuros să ne vadă plecaţi.

Cu o delicateţe şi cu o resemnare ce se ridicau mai presus de seara ratată, începu să adune îmbrăcămintea împrăştiată de bărbatu-său pe covor.

— De fiecare dată cînd ne mutăm, urmă ea, mă gîndesc că schimbarea o să-i facă bine. Cînd am ajuns ascară aici, totul era atît de frumos şi

¹ Zeul grec.

de liniștit, încît am crezut că s-ar putea ca și Gee-Gee să se îndrepte. În sfîrșit, nu e cazul să ne mai invitați vreodată. Vedeți cum e.

Într-o dimineată, la cîteva zile sau poate la o săptămîină după această întîmplare, Charlie îl zări pe Gee-Gee pe peronul gării și își dădu seama cît de fermecător putea să fie vecinul său cînd era treaz. Orașul B. nu era ușor de cucerit, însă Gee-Gee părea să fi cîștigat definitiv respectul și afecțiunea oamenilor. Privindu-l cum stă drept și sigur de el printre ceilalți navetiști, Charlie văzu că toată lumea s-ar bucura să-l aibă de oaspete. Gee-Gee îl salută deosebit de cordial; nici urmă din apucăturile urîte din noaptea aceea. Într-adevăr era imposibil să crezi că bărbatul acesta arătos și încîntător fusese atît de agresiv. În lumina dimineții și înconjurat de prieteni noi, părea chiar negația unei asemenea întîmplări. Mai că ar fi putut să transfere rușinea asupra lui Charlie.

Aranjamentele pentru cooptarea în societate a noii perechi se făcură neobișnuit de repede și pînă la cele mai mici amănunte, ele începînd cu un dîneu oferit de familia Waterman. Charlie se și afla acolo, cînd Gee-Gee și Piersicuța își făcură apariția, o apariție regească. Braț la braț, strălucitori și frumoși, păreau să fie în momentul intrării personajele cele mai importante ale serii. Era o petrecere cu multă lume, astfel încît Charlie nu-i mai văzu aproape deloc. Abia la cină ni meri alături de Piersicuța, însă Gee-Gee se afla în capătul celălalt al mesei. Ajunseseră pe la mijlocul desertului cînd, peste conversația generală,

răsună asemenea unei comenzi la paradă glasul târăgănat, spart și neplăcut al lui Gee-Gee :

— Ce mai adunătură de gagii leșinați ! exclamă el. Ia să mai însuflețim noi puțin atmosfera, nu ?

Sări cu picioarele în mijlocul mesei și începu să cînte un cîtec porcos și să danseze giga. Femeile țipară. Farfuriile se răsturnară și se sparseră. Rochiile se murdăriră. Piersicuța pleda pe lîngă năbădăiosul ei soț. Ca rezultat al acestui nemaipomenit spectacol, din sufragerie dispărușeră toți invitații, în afară de Gee-Gee și de Charlie.

— Dă-te jos de acolo, Gee-Gee, îi spuse Charlie.

— Trebuie să-i învăț carte, răspunse Gee-Gee. Trebuie să-i învăț carte.

— Nu înveți pe nimeni nimic, atîta doar că ești beat mort.

— Aștia mai au de învățat, explică Gee-Gee. Trebuie să-i învăț.

Coborî de pe masă, mai spărgînd cîteva farfurii, se îndreptă spre bucătărie, unde o îmbrățișă pe bucătăreasă, după care ieși și dispăru în noapte.

S-ar fi putut crede că incidentul acesta va constitui un avertisment destul de serios pentru niște oameni de lume, totuși Gee-Gee fu iertat, bucurîndu-se de o îngăduință ieșită din comun. Lumea îl plăcea și, în plus, exista întotdeauna posibilitatea ca el să nu-și mai dea în petic. În lumina dimineții, înfățișarea lui fermecătoare îi buimăcea întotdeauna pe potrivnici, deși tocmai această înfățișare începea să se dezvăluie, din ce în ce mai mult, drept momeala pe care o folosea pentru a

pătrunde în casele oamenilor și a le strica apoi tot cheful. Cum nu de iertare avea el nevoie, dacă i se părea că nu reușise să ofenseze îndeajuns sensibilitatea gazdelor, își îngroșa și-si complica și mai mult măgăriile. Nimeni nu mai văzuse așa ceva. La familia Bilker se dezbracă. La Levy, izbi cu piciorul într-un castron cu caș dulce și-l proiectă pe tavan. Interpretă, numai în chiloți, un dans acrobatic scoțian, dădu foc la coșurile de hîrtii și transformă în scrînciob un candelabru — faimosul candelabru din locuința lui Townsend. După șase săptămîni nu exista o singură casă în orașelul B. în care să fie binevenit.

Evident, soții Folkestone încă îl mai vedeau — îl vedeau seara în grădină și stăteau de vorbă cu el peste gard. Charlie era profund tulburat de spectacolul unei căderi în dizgrație atît de rapide și ar fi dorit să-l ajute. Și el și Martha discutaseră cu Piersicuța, însă Piersicuța își pierduse orice speranță. Ea nu pricepea ce se întîmplase cu Adonis-ul ei, și cam la atît o ducea capul. Din cînd în cînd vreun neștiutor din orașul vecin ori poate vreun nou venit se lăsa cucerit de Gee-Gee și-l invita la masă. Reprezentația era întotdeauna aceeași, întotdeauna farfuriile erau sparte. În calitatea lui de vecin — legătura aceasta veche rămînea în picioare — lui Charlie poate că îi mai trecea prin gînd că l-ar putea salva pe bietul om. Uneori, cînd Gee-Gee și Piersicuța se luau la ceartă, aceasta din urmă îi telefona lui Charlie și-l ruga s-o apere. Într-o seară de vară, după un astfel de telefon, Charlie Folkestone se duse la ei. Cearta se terminase; Piersicuța citea o carte umoristică, iar Gee-Gee stă-

tea la masa din sufragerie cu un pahar în mână. Charlie se aplecă peste umărul prietenului său :

— Gee-Gee !

— Da.

— Vrei să te lași de băutură ?

— Nu.

— Dacă eu mă las de băut, vrei să te lași și tu ?

— Nu.

— Nu vrei să mergi la un psihiatru ?

— De ce ? Mă cunosc și singur. Nu trebuie decît să renunț.

— Dacă merg și eu cu tine, mergi la psihiatru ?

— Nu.

— Nu vrei să faci nimic ca să te ajuți singur ?

— Trebuie să-i învăț carte.

După care își dădu capul pe spate și suspină :

— O, Doamne...

Charlie își întoarse privirea într-altă parte. S-ar fi zis că în clipa aceea Gee-Gee ar fi auzit de undeva, din pustietatea propriei sale ființe, chemarea îndepărtată a unui corn ce-i vestea ceasul și felul morții sale. Lucrurile arătau de parcă omul beat de lîngă el ar fi intrat în stăpînirea unui adevăr înfricoșător. Folkestone simți cum se cutremură. Simți că înțelege mesajul primit de bețiv. Întotdeauna avusese această impresie. Așa se și explica prietenia lor. Gee-Gee era apărătorul infirmilor, al bolnavilor, al săracilor, al celor care, fără a avea vreo vină, își duc viața în mizerie și suferință. Fericiților, celor de viață nobilă și bogaților, nu avea să le spună decît că, în ciuda afecțiunii de care sînt înconjurați, în ciuda bună-

stării și privilegiilor lor, nu vor fi nici ei cruțați de ghimpele durerii și al dorinței, de chinurile morții. Nu voia decît să-i pregătească pentru loviturile sorții, atunci cînd aceste lovituri se vor abate și asupra lor. Dar oare nu se putea să accepți acest adevăr fără ca Gee-Gee să-ți danseze giga în salon? Gee-Gee vorbea în numele unei anumite viziuni despre suferința vieții, dar oare era nevoie să suferi tu însuși ca să-i accepți mesajul? Probabil că așa stăteau lucrurile.

— Gee-Gee, i se adresă Charlie.

— Da.

— *Ce anume încerci tu să-i înveți?*

— Niciodată n-ai să pricepi. Ești prea prostă-nac pentru asta.

Șederea lor acolo nu dură nici măcar un an. În noiembrie, cineva le oferi o sumă convenabilă pentru casă, astfel că o vîndură. Furgonul stacojiu cu litere aurii își făcu din nou apariția, iar ei trecură granița statului și ajunseră în orașul Y., unde își cumpărară altă locuință. Soții Folkestone se bucurară să-i vadă plecați. O pereche tînără — oameni bine crescuți — le luă locul și totul reîntră în normal. Rareori își mai amintea cineva de ei. Totuși peste iarnă, printr-un șir de prieteni, Charlie află că Gee-Gee, jucînd fotbal cu o zi sau două înainte de Crăciun, și-ar fi fracturat șoldul. Dintr-un motiv sau altul în-tîmplarea îi rămase în minte, astfel încît într-o după-amiază de duminică în care nu avea nimic mai bun de făcut ceru de la Informații numărul de telefon al lui Gee-Gee și, sunîndu-l pe fostul său vecin, îi spuse că are de gînd să treacă pe

la el să bea împreună un pahar. Gee-Gee scoase un unlet de entuziasm și îl îndrumă cum să ajungă.

Drumul a fost lung și, pe la jumătatea lui, Charlie se întrebă ce caută el acolo. Orașul Y. era cu câteva clase mai prejos decât B. Casa se afla într-un cartier nou, iar arhitectul nu se mulțumise cu simpla urîtenie; construisese o așezare ce semăna, cu ferestrele ei în linie dreaptă, a colonie penitenciară. Străzile erau botezate cu nume de universități — strada Princeton, strada Yale, strada Rutgers și așa mai departe. Doar câteva case se vînduseră, iar cea a lui Gee-Gee era înconjurată de locuințe goale. Charlie apăsă pe butonul soneriei și-l auzi pe Gee-Gee strigîndu-i să intre. Înăuntru domneau dezordinea și murdăria. În timp ce Charlie își scotea paltonul, în hol își făcu apariția și Gee-Gee, instalat într-un cărucior de copil pe care îl împingea din greu cu ajutorul unei cîrje. În jurul soldului și al piciorului drept era înfășurat un ghips enorm.

— Dar Piersicuța unde-i? întrebă Charlie.

— La Nassau. A plecat cu copiii la Nassau, pentru Crăciun.

— Și te-au lăsat singur?

— Eu am vrut să plece. Eu i-am trimis. N-au ce să-mi facă aici. Cu căruciorul ăsta mă descurc de minune. Cînd mi-e foame, îmi fac un sandviș. Eu am ținut să plece. Eu i-am trimis. Piersicuța avea nevoie de o vacanță, iar mie îmi place să stau singur. Hai în salon, ca să-mi pregătești ceva de băut. Nu pot să scot tăvițele cu gheață — ăsta-i cam singurul lucru pe care nu pot să-l fac. Pot să mă bărbieresc, să mă urc în pat și

aşa mai departe, însă nu pot să scot tăviţele cu gheaţă.

Charlie scoase puţină gheaţă. Se bucura că are ceva de făcut. Imaginea lui Gee-Gee în cărucior îl şocase, iar locul i se părea îngrozitor de tăcut. De la fereastra bucătăriei se vedeau şiruri după şiruri de case urâte şi goale. Se simţea de parcă cine ştie ce melodramă oribilă s-ar fi apropiat de punctul ei culminant. În salon, însă, Gee-Gee era mai fermecător ca oricând, iar glasul şi zîmbetul lui confereau după-amiezii un efemer echilibru. Charlie se interesează dacă Gee-Gee n-ar putea angaja o infirmieră să stea cu el. Nu se găsea oare cineva care să stea cu el? N-ar putea, cel puţin, să închirieze un scaun cu roţile? Gee-Gee rîse de toate aceste sugestii. Era mulţumit. Piersicuţa îi scrisese de la Nassau. Ea şi copiii se simteau minunat.

Charlie nu se îndoia de faptul că Gee-Gee îi silise pe ai lui să plece. Tocmai amănuntul acesta constituia, mai presus de orice, grozăvia situaţiei. Piersicuţei i-ar fi plăcut — lucru destul de firesc — să meargă la Nassau, însă n-ar fi ţinut morţiş la asta. Era mult prea inocentă pentru a-şi face visuri şi a-i pizmui pe cei ce călătoresc. Cel care insistase ca ei să plece trebuie să fi fost Gee-Gee; o fi descris probabil voiajul în culori atît de atrăgătoare, încît Piersicuţa, în inocenţa ei, nu i-a putut rezista. Oare dorea el să fie lăsat singur, beat şi schilod, într-o casă izolată de lume? Avea nevoie să se simtă supus unui tratament atît de urît? Se părea că da. S-ar fi zis că dezordinea locuinţei şi imaginea nevastei şi a copiilor alergînd, alergînd, alergînd pe cine ştie

ce țarm de mărgean, reprezenta pentru el o mașinație izbutită — un fel de triumf.

Gee-Gee își aprinse o țigară și, uitînd de ea, mai aprinse una, umblînd atît de neîndemînic cu chibriturile, încît, după cum își dădu seama Charlie, s-ar fi putut cu ușurință să ardă de viu. Ridicîndu-se de pe cărucior și chinuindu-se să treacă în fotoliu, fu gata-gata să cadă, iar dacă ar fi fost singur și ar fi căzut, ar fi putut ușor să moară de foame și de sete, pe propriul său covor. Totuși, în stîngăcia lui și în neîndemînarea cu chibriturile, e posibil să fi existat și o doză de șmecherie de bețiv. Cînd văzu expresia de pe fața lui Charlie, Gee-Gee zîmbi ironic :

— Nu-ți face griji pentru mine, îl liniști el. Mă descurc. Am îngerul meu păzitor.

— Toți zic la fel, răspunse Charlie.

— Da, numai că eu îl am de-adevăratelea. Afară începuse să ningă. Cerul de iarnă era plumburiu și în curînd avea să se lase întunericul. Charlie spuse că trebuie să plece.

— Stai jos, protestă Gee-Gee. Stai jos să mai bem un păhărel.

Conștiința îl obligă pe Charlie să mai rămînă puțin. Cum să abandoneze fățiș un prieten — sau, mă rog, un vecin — și să-l lase aproape în ghearele morții ? Însă nu avea de ales ; ai lui îl așteptau și trebuia să plece.

— Nu-ți face griji pentru mine, îi spuse Gee-Gee în clipa în care Charlie își îmbrăca paltonul. Am îngerul meu.

Ora era mai înaintată decît crezuse Charlie. Ninsoarea se îndesise acum, iar el avea de parcurs o distanță de două ceasuri, pe drumuri lă-

turalnice și șerpuitoare. La ieșirea din Y., era o pantă nu prea mare, dar zăpada proaspătă era atît de alunecoasă, încît avu de furcă pînă să treacă dealul. În față îl așteptau dealuri și mai abrupte. Cum nu-i funcționa decît un singur ștergător de parbriz, ninsoarea îi acoperi repede geamul, lăsîndu-i doar o mică deschizătură spre lume. Fulgii se învîrtejeau pe dinaintea farurilor în ritm amețitor, iar pe o porțiune de teren unde drumul se îngusta mașina derapă într-o parte; Charlie trebui să ambaleze vreo zece minute motorul pentru a intra din nou cu roțile pe suprafața tare. Cum zona era pustie, dacă ar fi luat-o pe jos ar fi trebuit să-și tîrască mile întregi mocasinii, prin zloată, pînă la cea mai apropiată casă. Mașina derapa, se redresa și iar derapa la fiece deal, ajungînd totuși în vîrf parcă printr-o minune.

După două ore de mers, Charlie încă era departe de casă. Zăpada devenise atît de groasă, încît condusul mașinii semăna cu navigația, cu cel mai complicat gen de pilotare. Trei ceasuri îi luă drumul de întoarcere, iar cînd își băgă mașina în întunericul și liniștea garajului se simți istovit, istovit și profund satisfăcut. Martha cinase împreună cu copiii și voia să se ducă pînă la familia Lissom, să discute anumite chestiuni legate de activitatea comitetului de părinți. Charlie îi spuse că drumul cu mașina este dificil, și atunci, întrucît era vorba de o distanță atît de scurtă, se hotărî să meargă pe jos. Charlie aprinse focul și-și pregăti ceva de băut. În timp ce-și lua și el masa de seară, copiii se așezară alături să-i țină de urît. În fiecare duminică după cină familia

Folkestone forma — sau se străduia să formeze — un trio. Charlie cânta la clarinet, fiica lui la pian, iar băiatul mai mare la flaut. Mezinul se învârtea și el printre picioarele lor. În seara aceea interpretară niște aranjamente simple din muzica secolului al optsprezecelea, în cea mai plăcută atmosferă familială, felicitându-se reciproc când reușeau să se descurce cu vreun pasaj dificil și prelungind în muzică partea cea mai frumoasă din relația lor. Tocmai cântau o sonată de Vivaldi când sună telefonul. Charlie își dădu imediat seama cine e.

— Charlie, Charlie ! se auzi vocea lui Gee-Gee. Dumnezeule, am pățit-o ! Chiar după ce ai plecat tu am căzut din nenorocitul ăsta de cărucior. Mi-au trebuit două ceasuri ca să ajung la telefon. Trebuie să vii pînă aici. N-am pe nimeni altul. Tu ești singurul meu prieten. Trebuie să vii imediat aici. Charlie, mă auzi ?

Probabil că expresia ciudată a lui Charlie îl făcu pe băiețel să țipe. Fetița îl luă în brațe și rămase să se uite cu ochi mari, ca și celălalt băiat, la tatăl ei. Ai fi zis că știau exact despre ce este vorba, fiecare detaliu al întâmplării, și-l urmăreau calm, de parcă l-ar fi așteptat să ia o hotărîre ce nu avea nimic de-a face cu continuarea unei serii plăcute într-o casă înconjurată de troiene, ci o hotărîre care va avea un efect decisiv asupra imaginii lor despre el și, în ultimă instanță, asupra fericirii lor. Privirile lor erau, se gîndi Charlie, limpezi și rugătoare ; orice ar fi făcut, avea să fie definitiv.

— Mă auzi, Charlie ? Mă auzi ? întreba Gee-Gee. Mi-au trebuit, fir-ar să fie, aproape două

ceasuri, ca să mă tîrăsc pînă la telefon. Trebuie să mă ajuți. Nimeni altul n-o să vină.

Charlie puse receptorul în furcă. Deși nu scolese o vorbă, probabil că Gee-Gee îi auzise respirația, și probabil că-l auzise și pe băiețel plîngînd. Nu dădu nici o explicație copiilor și nici ei nu cerură vreuna. Știau. Fata se instalează din nou la pian și, cînd telefonul sună a doua oară, iar Charlie nu se duse să răspundă, nimeni nu întrebă nimic. În clipa în care încetă apelul, părură ușurați și fericiți și, pînă la ora nouă, cînd tatăl lor îi trimise la culcare, cîntară Vivaldi.

Pentru a mai scăpa puțin de sentimentul că avusese loc o explozie emoțională, că pînă și vîzduhurile se cutremuraseră de violența acesteia, Charlie își turnă un păhărel. Nu-și dădea seama ce făcuse și nici nu știa cum să răspundă în fața propriei sale conștiințe. Cînd va veni Martha acasă, îi va povesti ei, se gîndi. Va fi un prim pas spre înțelegere. Însă în clipa în care ea se întoarce, nu-i spuse nimic. Se temea că, dacă soția sa își va pune mintea la contribuție, va fi numai spre a-i confirma vinovăția. „Dar de ce nu mi-ai telefonat la familia Lissom?” ar fi putut să-l întrebe. „Aș fi venit imediat acasă, iar tu ai fi putut pleca.” Era o femeie prea simțitoare pentru a rămîne pasivă, așa cum rămăsese el, la gîndul că un prieten, un vecin, zace în suferință. Martha urcă sus. Charlie își turnă puțin whisky în pahar. Dacă ar fi sunat la Lissom, dacă ea s-ar fi întors să aibă grijă de copii și i-ar fi dat mîna liberă să-l ajute pe Gee-Gee, oare el, Charlie, ar mai fi fost în stare să facă încă o dată drumul

prin zăpada care s-a aşternut? Ar fi putut să pună lanţuri la roţi, dar unde erau lanţurile? În maşină sau în magazie? Habar n-avea. În anul acela nu le folosisese. Dar poate că pînă acum *drumurile şi fuseseră curăţate de pluguri*. Poate că viscolul încetase. Această ultimă, chinuitoare posibilitate îl făcu să se simtă rău. Oare cerul îi jucase o festă? Aprinse lumina de afară şi, ezitînd, fără tragere de inimă, se îndreptă spre fereastră.

Zăpada curată arunca o scînteiere ademenitoare, iar razele becului străluceau în văzduhul paşnic şi senin. Ninsoarea trebuie să se fi oprit la cîteva minute după ce intrase în casă. Dar de unde să fi ştiut? De unde şi pînă unde era el obligat să ia în considerare capriciile vremii? Şi ce te faci cu privirea copiilor, atît de neîndurătoare, atît de clară, atît de asemănătoare unei declaraţii că locul său, la acea oră, era alături de ei şi nu alături de beţivii care şi-au ratat şansa de a fi luaţi în serios?

Pe urmă imaginea lui Gee-Gee, teribilă în mizeria ei, îşi făcu din nou apariţia, iar Charlie îşi aduse aminte de Piersicuţa, stînd în picioare în vestibulul soţilor Waterman şi strigînd: „Întoarce-te! Întoarce-te!” Îl chema înapoi pe tînărul pe care Charlie nu-l cunoscuse niciodată, însă era uşor să-ţi închipui cum trebuie să fi arătat Gee-Gee — frumos, cutezător, generos şi puternic. Şi oare din ce pricină se spulberase totul? *Întoarce-te! Întoarce-te!* Ea părea să strige după dulceaţa unei zile de vară, cu trandafirii în floare şi cu toate uşile şi ferestrele deschise spre gră-

dină. Toate acestea răzbăteau din glasul ei ; ca nălucirea unei case părăsite, sub ultimele raze ale soarelui. O hardughie căzută în ruină, bună de speriat copiii, cu povești despre fantome, o adevărată pacoste pentru poliție și pompieri, dar pe care, văzîndu-i ferestrele strălucind în lumina apusului, ți-o închipui însuflețită de întoarcerea stăpînilor. Bucătăreasa e în bucătărie făcînd plăcinte. Pe scara de serviciu năvălește mirosul fripturii de pui. Camerele din față sînt gata să-i primească pe copii și pe numeroșii lor prieteni. În vatra caminului arde un foc de cărbuni. Apoi, pe măsură ce lumina dispăre din ferestre, adevărata urîtenie a locului se profilează amenințător în amurg, cu intensitate sporită, cu acea intensitate a amintirii care o făcuse pe Piersicuța să amuțească ; atunci cînd acordurile acelei veri, de mult dispărute, s-au stins din glasul femeii, pe chipul ei nevinovat au apărut deruta și disperarea definitivă. *Intoarce-te ! Intoarce-te !* Charlie își mai turnă puțin whisky și, în timp ce-și ducea paharul la gură, auzi cum se pornește vîntul și văzu — lumina de afară rămăsese aprinsă — ninsoarea dezlănțuindu-se din nou, în vârtejurile neiertătoare ale viforîței. Drumul era impracticabil ; Charlie n-ar fi putut să ajungă pînă la Gee-Gee. Schimbarea vremii îi aduse ușurarea și îl absolvi de orice vină, astfel că acum se uita la zăpadă cu o privire surîzătoare și plină de iubire. Totuși rămase în continuare treaz, în tovarășia sticlei, pînă la trei dimineața.

A doua zi avea ochii roșii și tremura din tot corpul. La ora unsprezece o șterse de la birou și dădu pe gît două pahare de Martini. Mai bău

două pahare înainte de masă și încă unul la ora patru, apoi alte două în tren. Ajunse acasă, la cină, clătînîndu-se. Detaliile clinice ale excesului de alcool ne sînt cunoscute tuturor ; ceea ce ne interesează aici este doar aspectul uman și, în sensul acesta, Martha se văzu silită, pînă la urmă, să stea de vorbă cu soțul ei. Îi vorbi cît se poate de blînd :

— Bei prea mult, dragă, îi spuse. De vreo trei săptămîni bei prea mult.

— Cît beau eu, răspunse el, e treaba mea și numai a mea. Ei, drăcie ! Vezi-ți tu de ale tale, iar eu îmi văd de ale mele.

Lucrurile mergeau din ce în ce mai rău, astfel că Martha trebuia să întreprindă ceva. În cele din urmă se duse la pastorul din parohia lor — un celibatar tînăr și frumos, care se sluzea în egală măsură de psihologie și de liturghie — să-i ceară sfatul. Pastorul o ascultă plin de înțelegere. În seara aceea cînd ajunse acasă Martha spuse :

— Azi după-amiază am trecut pe la părintele Hemming și am stat de vorbă cu el. Se miră că n-ai mai fost pe la biserică și vrea să discute cu tine. E un bărbat atît de frumos, încît mă întreb de ce nu s-o fi căsătorit, adăugă ea, încercînd să mascheze oarecum ceea ce tocmai pusese la cale.

Charlie — beat ca de obicei — se duse la telefon și-l sună pe pastor :

— Uite ce, părinte, i se adresă el. Nevas-tă-mea zice că-ți petreci după-amiezile cu ea. Află că treaba asta nu-mi place. Îți iei labele de pe ea, auzi ? ! Dacă nu, praf îți fac mutra aia a ta drăgălașă !

În cele din urmă Charlie își pierdu slujba. Familia Folkestone trebui să se mute și, asemenea lui Gee-Gee și Piersicuței, își începu și ea rătăcirile în furgonul stacojiu cu litere aurii.

Ce s-a întâmplat însă cu Gee-Gee? Ce s-a ales de el? Îngerul acela păzitor și chefliu, cu părul zbîrlit și cu corzile de la harpă rupte, a continuat să planeze deasupra locului unde zăcea infirmul. În seara cu pricina, după telefonul dat lui Charlie Gee-Gee a telefonat la postul de pază împotriva incendiilor. Exact în opt minute pompierii își făcură apariția, cu toate clopotele și sirenele dezlanțuite. Îl băgară în pat, îi mai dădură un păhărel, iar unul dintre pompieri, neavînd nimic mai bun de făcut, rămase acolo pînă la întoarcerea Piersicuței de la Nassau. Cei doi o duseră de minune, mîncînd toate cotletele din congelator și bînd cîte un sfert de galon de whisky pe zi. Cînd Piersicuța și copiii reveniră acasă, Gee-Gee începuse să meargă, așa că o luă de la capăt cu viața dezordonată pentru care părea mult mai bine pregătit decît vecinul său. Spre sfîrșitul anului trebuiră totuși să se mute și, la fel ca și familia Folkestone, dispărură din orașele de munte.

LA CIȚIVA ANI după întâlnirea lor de la New York, Jack Lorey începu să-i zică în gînd *Văduva*. Joan Harris umbla îmbrăcată întotdeauna în negru, iar neobișnuita dezordine din apartamentul ei îi dădea mereu lui Jack sentimentul că tocmai atunci plecasesă de acolo antreprenorii de pompe funebre. Impresia asta nu pornea din malițiozitate, căci era atașat de Joan. Amîndoi proveneau din același oraș din statul Ohio și ajunseseră la New York cam în același timp, pe la mijlocul anilor '30. Erau de aceeași vîrstă și, în prima lor vară petrecută în marea metropolă, după ce ieșeau de la lucru obișnuiau să se întîlnească și să bea cîte un Martini prin localuri de genul lui Brevoort ori Charles sau să ia masa și să joace table la Lafayette.

În momentul stabilirii în metropolă, Joan se înscrisese la un curs de manechine, iar după ce-și pierdu șase săptămîni învățînd cum să umble cu o carte pe creștetul capului, se constată că nu e deloc fotogenică, și își găsi o slujbă de garderobieră într-un local public. Restul verii și-l petrecu așteptînd lîngă cuierul de agățat pălăriile, scăldată într-o lumină de un trandafiriu intens, învăluită în acordurile sentimentale ale orches-

trei de coarde și legându-și pletele brune și rochia neagră atunci cînd îi întîmpina pe clienți. Pe atunci Joan era o fată voinică, bine făcută, cu o voce frumoasă, iar chipul ei, întreaga ei prezență păreau în permanență însuflețite de o blîndă și tonică plăcere față de tot ce se petrecea în jurul ei, indiferent despre ce ar fi fost vorba. Era sociabilă, într-un mod inocent și incorigibil, și era gata să sară din pat și să se îmbrace, chiar la trei dimineța, dacă cineva ar fi telefonat și ar fi invitat-o în oraș, la un pahar, cum făcea adeseori Jack. În toamnă își găsi o slujbă — un fel de ajutor de supraveghetor într-un magazin universal. Se văzură din ce în ce mai rar, pentru ca apoi o bună bucată de vreme să nu se mai vadă deloc. Jack trăia cu o fată pe care o cunoscuse la o petrecere și nici prin cap nu-i trecea să se întrebe ce se întîmplase cu Joan.

În primăvara și în vara celui de al doilea an al său la New York, Jack, a cărui iubită avea niște prieteni în Pennsylvania, se ducea adesea acolo să-și petreacă sfîrșitul de săptămîină. Apartamentul comun din Village, relația ilicită, călătoria la țară cu trenul de vineri noaptea, toate acestea se potriveau întocmai cu imaginea pe care și-o făcuse despre viața în marea metropolă, astfel încît se simțea pe deplin fericit. Într-o duminică seara se întorcea la New York împreună cu fata, pe ruta care urma cursul rîului Lehigh. Călătoreau cu unul dintre trenurile acelea leneșe ce traversează statul New Jersey, aducînd înapoi în metropolă sute de oameni — victime parcă ale unui uriaș și epuizant picnic — cu fețele înroșite de soare și cu mușchii complet moleșiți. Ca

majoritatea celorlalți pasageri, Jack și prietena lui erau încărcăți pînă la refuz cu legume și flori. După ce trenul opri în gara Pennsylvania, o porniră laolaltă cu mulțimea spre scara rulantă. În timp ce treceau prin dreptul ferestrelor largi, bine luminate ale vagonului restaurant, Jack întoarse capul și o zări pe Joan. Era prima oară cînd o vedea de la Ziua Recunoștinței, ori de la Crăciun. Nu-și amintea exact.

Joan era cu un bărbat care întrecuse în mod vizibil măsura. Omului îi căzuse capul pe braț, iar pe masă, lîngă cot zăcea răsturnat un pahar de whisky. Joan îl scutura ușurel de umeri, spunîndu-i ceva. Părea vag încurcată, vag amuzată. Chelnerii strînseseră toate celelalte mese și acum stăteau în picioare în jurul lor, așteptînd-o să-și readucă la viață însoțitorul. Pe Jack îl întristă să vadă o fată, care-i amintea de arborii și de pajiștile orașului natal, într-o situație atît de neplăcută, însă nu avea cum să o ajute. Joan continua să-l scuture pe bărbat de umeri, iar mulțimea îl împinse pe Jack de la o fereastră la alta a vagonului restaurant, dincolo de bucătăria urît mirositoare și apoi, sus, pe scara rulantă.

O revăzu pe Joan ceva mai tîrziu, în aceeași vară, într-o zi în care lua masa într-un restaurant din Village, împreună cu noua sa prietenă, o fată din sud. În anul acela orașul era plin de fete din sud. Jack și cu iubita lui intraseră acolo pentru că localul le era la îndemîină, însă mîncarea era oribilă, iar sala luminată cu lumînări. Pe la jumătatea mesei, Jack o observă pe Joan, în partea cealaltă a încăperii; cînd termină de mîncat, traversă sala și se duse să stea de vorbă

cu ea. Joan era împreună cu un bărbat înalt, cu monoclu. Acesta se ridică în picioare, se înclină țeapăn și-i spuse :

— Sîntem foarte încîntați să vă întîlnim.

După care își ceru scuze și se îndreptă către toaletă.

— E conte, explică Joan, conte suedez. Cîntă la radio, în fiecare vineri, la ora patru și un sfert, după-amiaza. Palpitant, nu ?

Părea să fie încîntată de conte și de restaurantul acela oribil.

În iarna următoare Jack se mută din Village într-un apartament din East Thirties. Într-o dimineață geroasă, în timp ce traversa Park Avenue în drumul său spre serviciu, observă în mulțime o femeie pe care o întîlnise de cîteva ori în locuința lui Joan. Intră în vorbă cu ea și o întrebă ce mai știe despre prietena lor comună.

— Cum ? N-ai aflat ? se miră ea.

Își luă o înfățișare tristă și continuă :

— Poate că ar fi bine să-ți spun. Poate reușești s-o ajuți.

Intrară într-un bufet de pe Madison Avenue unde, la o mică gustare, femeia își ușură sufletul și-i depănă întreaga poveste.

Contele avea o emisiune intitulată *Cîntecul fiordurilor*, sau cam așa ceva, în cadrul căreia interpreta muzică populară suedeză. Toată lumea îl suspecta de impostură, însă asta n-o deranja pe Joan. O cunoscuse la o petrecere și, simțind că are de-a face cu o pradă ușoară, se mutase la ea în aceeași noapte. După vreo săptămînă se plînsese de dureri în spate și spuse că trebuie să-și facă o morfină. Din momentul acela avea tot

timpul nevoie de morfină. Dacă nu-și lua morfină se înrăia și devenea violent. Joan intră în legătură cu doctorii și farmaciștii care vînd stupefiante, iar cînd aceștia refuzară să-i mai procure, apelă la drojdia societății. Prietenii ei se temeau că într-o bună dimineată va fi găsită azvîrlită în vreun canal de scurgere. Rămase însărcinată. Avortă. Conteale o părăsi și se mută într-o chichineată, în apropiere de Times Square, dar Joan era pe atunci atît de impresionată de slăbiciunea lui, atît de speriată că fără ajutorul ei el va muri, încît se duse după el, chinuindu-se în aceeași cămaruță și continuînd să-i cumpere narcotice. Individul o părăsi din nou, și Joan îl așteptă o săptămînă întregă, mai înainte de a se reîntoarce la casa și la prietenii ei din Village.

Gîndul la fata inocentă din Ohio, care ajunsese să trăiască cu un drogat brutal și să facă rost de morfină de la criminali, îl șocă pe Jack. De îndată ce ajunsese la birou îi telefonă și o invită la cină în aceeași seară. Se întîlni cu ea la restaurantul Charles. Cînd Joan intră la bar, arăta la fel de sănătoasă și de calmă ca întotdeauna. Vocea ei melodioasă îi amintea de ulmi, de pajiști și de clopoteii de sticlă care se atîrnă de plafonul verandei, ca să sune, asemenea unei muzici, la adierea vîntului de vară. Joan îi povesti despre conte. Vorbea despre el plină de milă și fără pic de amărăciune, ca și cum în glasul ei, în reacțiile ei, n-ar fi existat loc decît pentru afecțiune și plăcere. Mersul ei, atunci cînd o luă înaintea lui spre masa rezervată, era ușor și gra-

ties. Mîncă pe saturație și vorbea cu entuziasm despre slujba pe care o avea. Se duseră la un film și se despărțiră în fața blocului ei.

În iarna aceea Jack cunoscuse o fată cu care se hotărî să se însoare. Logodna și-o anunțară în ianuarie, iar căsătoria urma să aibă loc în iulie. În primăvară, printre scrisorile sosite la birou, găsi o invitație la un cocteil organizat acasă la Joan. Cum petrecerea era într-o sîmbătă în care logodnica lui pleca în Massachusetts să-și vadă părinții, și cum la ora fixată Jack nu avea nimic mai bun de făcut, se urcă în autobuz și puse în Village. Joan locuia în același apartament. Clădirea nu avea lift. Apăsai pe butonul soneriei din vestibul, de deasupra căsuței poștale, și ți se răspundea prin zornăitul teribil al închizătorii de la ușă. Joan locuia la etajul al doilea. Cartea ei de vizită se afla într-o despărțitură a cutiei de scrisori, iar deasupra numelui ei mai era scris un nume: Hugh Bascomb.

Jack urcă cele două rînduri de scări așternute cu carpetă și, cînd ajunse la apartamentul lui Joan, o găsi așteptîndu-l în ușă, îmbrăcată într-o rochie neagră. După ce-i ură bun venit, îl luă de braț și-l conduse în cameră.

— Jack, vreau să-l cunoști pe Hugh, zise ea.

Hugh era un bărbat masiv, roșu la față și cu ochii de un albastru spălăcit. Se arăta curtenitor, însă avea privirea injectată de băutură. Jack schimbă cîteva cuvinte cu el, apoi se duse să stea de vorbă cu un cunoscut ce stătea în picioare lîngă cămin. Atunci, pentru întîia oară, remarcă el dezordinea de nedescris din apartamentul lui Joan. Cărțile se aflau pe rafturi la locul lor, mo-

bila era și ea destul de bună, totuși, într-un fel sau altul, totul părea să fie anapoda. Era ca și cum lucrurile ar fi fost aranjate fără cap ori fără vreun interes real și, tot pentru prima oară, Jack avu impresia că, nu demult, ar fi murit cineva acolo.

Tot învîrtindu-se prin încăpere, Jack își dădu seama că pe vreo zece-doisprezece invitați îi mai întâlnise și la alte serate. Văzu astfel pe directoarea unei firme, cu o pălărie fantezistă, un tip care se pricepea să-l imite pe Roosevelt, un cuplu încruntat — autorii unei piese intrate în repetiție — și un gazetar care răsucea mereu butoanele aparatului de radio în căutare de știri despre războiul civil din Spania. Jack bău niște Martini și flecări cu femeia cu pălăria fantezistă. Se uită pe fereastră la grădinile din spate și la cenușari și auzi în depărtare cum se pornește tunetul pe țărmurile stîncoase ale Hudsonului.

Hugh Bascomb se îmbătă zdravăn. Începu să verse pe jos alcoolul, de parcă băutul ar fi fost pentru el un soi de măcel vesel în care nu-i rămînea decît să se bucure de vărsarea de sînge și de harababură. Vărsă whisky-ul dintr-o sticlă. Își vărsă un pahar pe cămașă, după care răsturnă băutura unui oaspete. Petrecerea nu era deloc liniștită, totuși glasul răgușit al lui Hugh începu să domine celelalte glasuri. Tăbărî asupra unui fotograf care stătea într-un colț și-i explica unei cucoane cu o înfățișare ștearsă detaliile tehnice ale aparatului de fotografiat.

— De ce-ai mai venit la petrecere, dacă nu faci decît să stai acolo și să te holbezi la proprii

tăi pantofi ? urlă Hugh. De ce-ai venit ? De ce nu stai acasă ?

Fotograful nu ştia ce să răspundă. Nici pome-neală să se fi holbat la pantofi. Joan se apropie ușor de Hugh :

— Te rog, dragă, nu te lua la ceartă acum, îi spuse. Nu în după-amiaza asta.

— Tacă-ți gura ! o repezi el. Lasă-mă-n pace. Vezi-ți de treaba ta.

Își pierdu echilibrul și, în încercarea de a se ține drept, răsturnă o lampă.

— Ah, Joan, lampa ta cea frumoasă ! suspină o femeie.

— Lămpi ! urlă Hugh.

Își ridică brațele și începu să și le învîrtă prin aer, de parcă s-ar fi lovit cu pumnii în cap.

— Lămpi ! repetă el. Pahare ! Cutii de țigări ! Farfurii ! Astea mă ucid pe mine. Astea mă ucid, fir-ar să fie ! Haideți să plecăm în munți, să vînam și să pescuim și să trăim ca oamenii, pentru numele lui Christos !

Lumea se împrăstie, de parcă în încăpere ar fi început să plouă. De fapt, afară chiar începuse ploaia. Cineva îi propuse lui Jack să-l ducă în oraș cu mașina, iar Jack nu scăpă ocazia. Joan stătea la ușă, luîndu-și rămas bun de la prietenii ce dădeau bir cu fugiții. Vocea ei rămînea blîndă, iar atitudinea — spre deosebire de aceea a suratorilor prea creștine care, în fața dezastrului, se pricep să-și găsească noi și formidabile resurse de curaj și stăpînire de sine — părea simplă, simplă în adevăratul înțeles al cuvîntului. Joan lăsa impresia că a uitat de bețivul care tropăia furios în spatele ei, călcînd și sfărîmînd cioburile

de sticlă de pe covor și înnebunindu-l pe unul dintre supraviețuitorii petrecerii cu o poveste despre felul în care el, Hugh, răbdase odată de foame, timp de trei săptămîni.

În iulie Jack făcu nunta într-o livadă din Duxbury, după care plecă împreună cu soția sa să-și petreacă cîteva săptămîni la West Chop. Cînd reveniră în oraș, găsiră apartamentul încărcat de cadouri, printre care și o duzină de ceșcuțe de cafea din partea lui Joan. Soția sa îi trimise acesteia cuvenita scrisoare de mulțumire, dar nimic mai mult.

Către sfîrșitul verii Joan îi telefonă lui Jack la birou și-l invită să-i facă o vizită împreună cu soția lui; fixă și data, într-o seară din săptămîna următoare. Jack se simțea vinovat de faptul că nu o sunase și acceptă invitația. Lucrul o înfurie pe soția sa. Aceasta, o fată ambițioasă și care își dorea relații sociale avantajoase, îl însoți în apartamentul lui Joan din Village, fără nici o tragere de inimă.

Deasupra numelui lui Joan de pe cutia de scrisori mai era un nume: Franz Denzel. Jack și soția sa urcară scările și, în fața ușii deschise, fură întâmpinați de Joan. Intrară în apartament și se pomeniră în mijlocul unui grup de oameni, printre care, cel puțin din punctul de vedere al lui Jack, nu exista nici o cunoștință.

Fața lui Franz Denzel, un neamț de vîrstă mijlocie, era marcată de amărăciune, dacă nu cumva de boală. Îi salută pe Jack și pe soția lui cu politețea aceea studiată și rafinată, folosită anume pentru a-i face pe oaspeți să se simtă că

au sosit prea devreme sau prea târziu. Insistă, fără putință de refuz, ca Jack să ia loc pe scaunul pe care stătuse el pînă atunci, după care se duse să se așeze pe calorifer. În Încăpere se mai aflau alți cinci nemți care beau cafea. Într-un ungher o pereche de americani arăta total descumpănită. Joan oferî noilor veniți cîte o ceșcuță de cafea, cu frișcă.

— Ceșcutele astea au aparținut mamei lui Franz, explică ea. Nu-i așa că-s frumoase? Cînd a fugit de naziști, au fost singurele lucruri pe care le-a luat din Germania.

Franz se întoarce spre Jack și zise :

— Poate că ne spuneți părerea dumneavoastră despre sistemul de învățămînt american. Asta discutăm în momentul în care ați sosit.

Mai înainte ca Jack să poată scoate un cuvînt, unul dintre oaspeții nemți declanșă un atac la adresa sistemului de învățămînt american. Cei-lalți compatrioți i se alăturară și ei, iar de aici porniră să descrie orice vulgaritate care îi impresionase în viața americană și să scoată în evidență deosebirile dintre cultura americană și cea germană, în general. Unde ai putea găsi în America — se întrebau ei unul pe altul, plini de înflăcărare — ceva asemănător cu vagoanele restaurant *Mitropa*, cu munții Pădurea Neagră, cu picturile din München, cu muzica din Bayreuth? Franz și prietenii săi începură apoi să vorbească nemtește. Nici Jack, nici soția lui nu înțelegeau germana, iar celălalt cuplu de americani, din clipa în care se făcuseră prezentările, nu deschisese gura. Joan se învîrtea fericită prin încăpere, umplînd ceștile de cafea, de parcă muzica unei

limbi străine îi era destul pentru a-i da sentimentul unei serii reușite.

Jack bău cinci cești de cafea. Se simțea îngrozitor de stingherit. În timp ce nemții râdeau de glumele lor nemțești, Joan intră în bucătărie, iar el trase nădejdea că va aduce ceva de băut; ea se întoarse însă cu o tavă pe care se afla înghețată de dude.

— Nu-i așa că vă place? se interesă Franz, vorbind din nou englezește.

Joan strânse ceștile de cafea. Când să le ducă în bucătărie, Franz o opri:

— Una dintre cești nu-i cumva ciobită?

— Nu, dragule, răspunse Joan. Niciodată nu o las pe servitoare să le atingă. Le spăl singură.

— Ce-i asta? întrebă el arătând marginea unei cești.

— Asta a fost dintotdeauna ciobită, dragule. Când ai despachetat-o era ciobită. Chiar tu ai observat.

— Când au ajuns în această țară ceștile erau perfecte, declară el.

Joan intră în bucătărie, iar el o urmă.

Jack încercă să facă conversație cu nemții. Din bucătărie se auzi zgomotul unei lovituri și un țipăt. Franz se întoarse și se apucă să-și mănânce cu poftă înghețata de dude. Apăru și Joan, cu porția ei de înghețată. Glasul îi era blând. Lacrimile, dacă plînsese cumva, i se uscaseră la fel de repede ca lacrimile unui copil. Jack și soția sa își terminară înghețata și se retraseră în cea mai mare grabă. Seara pierdută și atât de obositoare o scosese din minți pe nevasta lui Jack, iar acesta își zise că nu o va mai vedea niciodată pe Joan.

La începutul toamnei, rămânînd însărcinată, soția lui Jack își însuși toate prerogativele unei viitoare mame. Dormea pînă tîrziu, mîncea în toiul nopții piersici conservate și vorbea despre rinichiul embrionar. Nu accepta să se întâlnească decît cu perechi ce așteptau copii, iar seratele organizate de ea și de Jack erau sobre. Copilașul — un băiat — se născu în mai, iar Jack se arătă foarte mîndru și fericit. Prima petrecere la care soții Lorey se duseră, după perioada de lăuzie a mamei, fu nunta unei fete a cărei familie Jack o cunoscuse în Ohio.

Cununia avu loc la biserica St. James, după care urmă o mare recepție la River Club, cu orchestra îmbrăcată în costume ungurești și cu valuri de șampanie și whisky. Spre sfîrșitul după-amiezii, în timp ce trecea pe un coridor prost luminat, Jack auzi vocea lui Joan :

— Nu, te rog, dragă, nu, spunea ea. Îmi rupi brațul. Nu, dragă, *te rog* !

Un bărbat o înghesuia la perete, răsucindu-i pare-se brațul. În clipa în care cei doi îl văzură pe Jack, lupta încetă. Cu toții se simțiră extrem de stînjeniți. Obrajii lui Joan erau umezi de lacrimi, dar ea se sforță să-i zîmbească lui Jack. Acesta salută și-și continuă drumul fără să se oprească. La întoarcere, atît ea cît și bărbatul dispăruseră.

Nici nu împlinise copilașul doi ani, și nevasta lui Jack îl luă și plecă în Nevada să obțină divorțul. Jack îi cedă apartamentul, cu mobilă cu tot, și se mută într-o cameră de hotel, în apropiere de Grand Central. Cînd, după termenul

prescris, soția sa intră în posesia hotărîrii, povestea apărui și în ziare. Peste cîteva zile, Jack primi un telefon de la Joan :

— Îmi pare îngrozitor de rău să aflu de divorțul tău, Jack, îi spuse ea. Părea o fată *atît de bună!* Dar nu pentru asta te-am sunat. Am nevoie de ajutorul tău și voiam să știu dacă nu cumva ai putea să treci pe la mine deseară, în jur de șase. O chestiune pe care nu vreau s-o discut la telefon.

Seara, Jack se îndreptă ascultător spre Village și urcă scările. În apartamentul lui Joan nimic nu se mai afla la locul lui. Perdelele erau date jos, iar cărțile împachetate în cutii.

— Te muți, Joan ? întrebă el.

— Pentru asta am ținut să te văd, Jack. Dar mai întîi să-ți dau ceva de băut.

Umplu două pahare cu Old-Fashioned și spuse :

— Mă dau afară din casă, Jack. Mă dau afară pentru că sînt imorală ! Cei de la parter — o pereche fermecătoare, întotdeauna i-am socotit astfel — i-au spus agentului imobiliar că sînt o bețivă și o stricăță și tot felul de lucruri dintr-astea. Nu e fantastic ? Agentul imobiliar a fost întotdeauna foarte drăguț cu mine, așa că nici nu mi-a trecut prin minte că o să-i creadă, dar uite că mi-a anulat contractul de închiriere și m-a amenințat că, dacă-i fac neazuri, mă reclamă la magazin, iar eu nu vreau să-mi pierd slujba. Drăguțul ăsta de agent nici măcar nu mai vrea să stea de vorbă cu mine. Cînd trec pe la biroul lui, secretara se chiorăște la mine ca la o ciumă. Bineînțeles, vin destui bărbați pe la mine, iar uneori mai facem și noi gălăgie, dar nu mi se

poate cere să mă culc în fiecare seară la zece. Nu? Ei bine, după cât se pare, agentul care se ocupă de blocul ăsta le-a spus tuturor celorlalți agenți din împrejurimi că sînt o bețivă și o imorală, așa că nici unul dintre ei n-o să-mi închirieze vreun apartament. Am încercat să vorbesc cu unul — un domn bătrîn, un gentleman care părea foarte drăguț — iar el mi-a făcut propuneri indecente. Nu e fantastic? Joi trebuie să fiu plecată de aici, așa că sînt literalmente aruncată în stradă.

În timp ce descria năpasta ce se abătuse asupra ei din partea agenților și vecinilor, Joan părea la fel de inocentă și de senină ca întotdeauna. Jack ascultă cu atenție, sperînd să deslușească vreo urmă de indignare sau de amărăciune în relatarea ei, sau măcar o notă de nerăbdare, dar nici pomeneală de așa ceva. I se părea că aude o romanță, unul dintre cîntecele acelea bătrînești, înduioșătoare și vibrînd de singurătate, interpretate odinioară nu pentru el, nici pentru ea, ci pentru frații și surorile lor mai mari, de Marion Harris. Joan lăsa impresia că-și cîntă durerea și urîtul.

— Mi-au făcut viața un iad, continuă ea domol. Dacă țin radioul deschis după zece seara, dimineața îi și telefonează agentului să-i spună că m-am dat la cine știe ce orgie. Într-o seară, cînd Philip — nu cred că l-ai cunoscut pe Philip; lucrează în aviația britanică și a plecat înapoi în Anglia — cînd Philip și alte cîteva persoane se aflau aici, cei de jos au chemat poliția. Polițistul a venit, a dat buzna pe ușă și mi-a vorbit de

parcă aş fi fost... habar n-am ce, după care s-a uitat în dornitor. Dacă ei îşi închipuie că e vreun bărbat la mine după miezul nopţii, mă sună la telefon şi-mi spun tot felul de lucruri dezgustătoare. Bineînţeles, pot să-mi bag mobila într-un depozit şi să mă duc la hotel. Aşa cred că o să fac. Bănuiesc că un hotel va primi o femeie cu genul meu de reputaţie, dar m-am gândit că s-ar putea să ştii tu de vreun apartament. M-am gândit...

Pe Jack, ideea că fata asta voinică, splendidă, era persecutată de vecinii ei îl înfurie, astfel încît promise că va face tot ce-i stă în putinţă. O invită să ia masa cu el, însă ea răspunse că e ocupată.

Neavînd nimic mai bun de făcut, Jack se hotărî să meargă pînă la hotelul său, din centrul oraşului, pe jos. Era o seară zăpuşitoare, cu cerul acoperit de nori. Pe drum, pe o stradă laterală şi întunecoasă ce dădea în Broadway, în apropiere de Madison Square, întîlni o manifestaţie. Toate clădirile din jur aveau luminile stinse. Era atît de întuneric, încît, pînă ajunse în dreptul unui felinar, nici nu putu să distingă ce scrie pe placardele demonstranţilor. Lozincile lor cereau intrarea Statelor Unite în război, fiecare grup reprezentînd cîte o naţiune dintre cele subjugate de ţările Axei. Manifestanţii trecură pe lîngă el şi intrară pe Broadway, mărşăluind tăcuţi — fără cîntece, fără scandări, doar în tropăitul propriilor lor picioare, pe pietrele grosolane ale caldarîmului. În marea ei majoritate, armata aceasta era formată din bărbaţi şi femei în vîrstă — polonezi, norvegieni, danezi, evrei, chinezi. Cîţiva

gură-cască se înșiruiău, asemenea lui Jack, pe trotuare, iar demonstrații defilau printre ei cu toată umilința unor prizonieri de război. Printre ei se aflau și copii, îmbrăcați în costumele în care se prezentaseră în fața primarului, pentru uzul jurnalelor de actualități, cu câte un pachet de ccai, o petiție, un protest, o constituție, un cec sau vreo listă parlamentară. Prin bezna aroganțului cartier înaintau greoi — neamuri înjosite și distruse — către piața Greeley.

Dimineața Jack îi ceru secretarei să se ocupe de problema unui apartament pentru Joan. Secretara se apucă să telefoneze agenților imobiliari, și astfel pînă după-amiază găsisese vreo cîteva locuințe disponibile în West Twenties. A doua zi Joan îl sună pe Jack să-i spună că a luat unul dintre apartamentele găsite și să-i mulțumească.

Pînă în vara următoare nu o mai văzu. Era într-o duminică seara. Jack ieșise de la un cocktail ce avusese loc într-un apartament din piața Washington și, mai înainte de a lua autobuzul, se hotărîse să facă o mică plimbare pe Fifth Avenue. În momentul în care trecea prin fața restaurantului Brevoort, se auzi strigat. La una dintre mesele de pe trotuar, însoțită de un bărbat, se afla Joan. Arăta liniștită și înfloritoare, iar bărbatul lăsa impresia unui om respectabil. Îl chema, cum află Jack, Pete Bristol. Acesta îl invită să ia loc și să bea cu ei șampanie. Băură toți trei șampanie pînă se întunecă. Luară cina, iar la cină băură tot șampanie. La terminarea mesei iarăși șampanie, după care se duseră la Lafayette și apoi la alte două, trei localuri. În felul ei potolit, Joan fusese totdeauna o neobosită.

Îi părea rău să vadă că se sfârșește seara, și așa se face că Jack ajunsese acasă împleticindu-se după trei noaptea. Dimineaua se trezi mahmur și bolnav și fără să-și mai aducă aminte nimic din ceea ce făcuse în ultima parte a serii. Costumul îi era feștelit rău și-și pierduse pălăria. Abia pe la unsprezece se duse la slujbă. Aici Joan îl sunase de două ori și, la puțin timp după sosirea lui, îl sună din nou. În glasul ei nu se simțea nici un pic de răgușeală. Îi spuse că trebuie să-l vadă, iar Jack acceptă să ia prânzul împreună la un restaurant pescăresc de pe Strada 50.

Cînd Joan își făcu apariția, sprintară și arătînd de parcă n-ar fi avut nici o legătură cu noaptea aceea îngrozitoare, Jack o aștepta în picioare, la bar. Sfatul pe care ținea ea să i-l ceară se referea la vinderea bijuteriilor. Moștenise de la bunică-sa niște bijuterii pe care voia să le preschimbe acum în bani, dar nu știa cui să se adreseze. Scoase din poșetă cîteva inele și brățări și i le arătă. Jack spuse că nu se pricepe deloc la bijuterii, dar că ar putea să o împrumute cu ceva bani.

— A, nu ! protestă ea. Mi-ar fi imposibil să împrumut bani de la tine, Jack. Știi, vreau să fac rost de bani pentru Pete. Vreau să-l ajut. Intenționează să deschidă o agenție de reclame și are nevoie de o mulțime de bani pentru început.

Jack nu insistă ca ea să-i accepte oferta și nici după aceea, în timpul prînzului, nu se mai vorbi despre proiectul vânzării bijuteriilor.

Următoarea veste despre Joan o află de la un prieten comun, doctor.

— Ai mai văzut-o pe Joan ? îl întreabă doctorul într-o seară pe cînd luau masa împreună.

Jack îi răspunse că nu o văzuse în ultima vreme.

— I-am făcut un control acum o săptămînă, zise doctorul. A trecut prin atîtea — și niciodată n-o să știi prin cîte a trecut — încît oricare alta în locul ei ar fi murit de mult. Și totuși e mai sănătoasă decît o fecioară neprihănită. Ai auzit de ultimul ei tip ? Joan și-a vîndut bijuteriile ca să-l lanseze în nu știu ce afacere, iar ăla, în clipa în care s-a văzut cu banii, a părăsit-o pentru o alta, una cu mașină — o mașină decapotabilă.

În primăvara anului 1942 Jack a fost luat în armată. Rămase încazarmat la fortul Dix aproape o lună, timp în care, ori de cîte ori obținea seara vreo învoire, venea la New York. Noaptea acestea aveau pentru el intensitatea și semnificația unei adevărate grațieri, senzație accentuată și de faptul că adesea, în trenul dinspre Trenton, femeile se grăbeau să-i întindă exemplare boțite din revista *Life* și cutii de bomboane desfăcute, ca și cum uniforma cafenie pe care o purta n-ar fi fost altceva decît haina lui de înmormîntare. Într-o seară îi telefonă lui Joan din gara Pennsylvania.

— Vino, vino chiar acum, Jack, îi răspunse ea. Vino imediat. Vreau să-l cunoști pe Ralph.

Locuia în apartamentul din West Twenties pe care i-l găsisese Jack. Cartierul arăta mai degrabă a mahala. Din lăzile de gunoi de la intrare, o bătrînă aduna diverse rămășițe, pe care le îndesa într-un cărucior. Casa era sărăcăcioasă, însă lo-

cuința lui Joan i se păru familiară. Mobila era aceeași. Joan era și ea aceeași fată arătoasă și simpatice.

— Îmi pare așa de bine că m-ai sunat ! îl întâmpină ea. Mă bucur că te văd. Să-ți dau ceva de băut. Tocmai îmi pregătisem un păhărel. La ora asta ar fi trebuit să sosească și Ralph. Mi-a promis că mă scoate în oraș la cină.

Jack îi propuse să meargă cu el la restaurantul Cavanagh, însă ea spuse că exact în timpul ăsta s-ar putea să apară și Ralph :

— Dacă nu vine pînă la nouă, o să-mi fac un sandviș. Nu prea mi-e foame.

Jack vorbi despre armată. Ea vorbi despre magazin. Lucra în același loc de... oare de cîți ani ? Jack nu mai știa. Nu o văzuse niciodată la birou și nici nu-și putea imagina ce face.

— Îmi pare teribil de rău că Ralph nu-i aici, spuse ea. Sînt sigură că o să-ți placă. Nu e chiar tînar. E specialist în boli de inimă și-i place să cînte la violă.

Cum afară cerul văratice se întunecase, ea aprinse lumina și continuă :

— Are o nevastă îngrozitoare, care stă pe Riverside Drive, și patru copii nerecunoscători. El...

Suieratul unei sirene de alarmă aeriană, lugubru și pârînd a țîșni dintr-o suferință fizică, de parcă întreaga mizerie și nesiguranță a orașului ar fi prins dintr-o dată glas, o întrerupse. Alte sirene, din cartiere mai îndepărtate, îi ținură isonul, pînă ce văzduhul întunecat se umplu de vuietul lor.

— Înainte de a stinge lumina să-ți mai torn puțin, zise Joan luîndu-i paharul.

Se întoarce cu băutura și răsuci întrerupătoarele. Se apropiară de fereastră și, asemenea unor copii care urmăresc o furtună, urmăriră și ei cum se așterne bezna peste oraș. Toate becurile din vecinătate se stinseră, în afară de unul singur. Pe stradă, cei de la paza antiaeriană începură să fluiera. Dintr-o curte îndepărtată se auzi un strigăt răgușit de furie :

— Lumina, fasciștilor ! țipa o femeie. Stingeți lumina, nemților ! Fasciști și naziști ce sînteți ! Lumina, stingeți lumina !

Se stinse și ultimul bec. Cei doi se îndepărtară de fereastră și luară loc în încăperea rămasă fără lumină.

Pe întuneric, Joan începu să vorbească despre iubirii ei de altădată și, din ceea ce spunea ea, Jack înțelese că toți avuseseră un destin necruțător. Nils, îndoielnicul conte, era mort. Hugh Bascomb, bețivul, intrase în marina comercială și fusese dat dispărut în Atlanticul de Nord. Franz, neamțul, se otrăvise în noaptea în care naziștii bombardaseră Varșovia.

— Am ascultat împreună știrile la radio, explică Joan, după care el s-a întors la hotelul lui și a luat otrava. Dimineața, femeia de serviciu l-a găsit mort în baie.

Cînd Jack o întrebă despre individul care voia să deschidă o agenție de reclame, ea păru la început să fi uitat de el.

— A, Pete ! făcu ea după o pauză. Era foarte bolnav, înțelegi ? Trebuia să se ducă la stațiunea Saranac, însă a amînat și a tot amînat și...

Auzi pași pe scări și se opri din povestit, sperînd, presupuse el, să fie Ralph, numai că vizi-

tatorul — sau cine o fi fost — o coti pe palier și-și continuă drumul pe scări în sus.

— Păcat că nu vine Ralph, oftă ea. Aș vrea să-l cunosc.

Jack îi propuse din nou să iasă în oraș, dar ea refuză. Când se auzi semnalul de încetare a alarmei, el își luă rămas bun și plecă.

De la Dix, Jack fu imbarcat și dus într-o tabără de instrucție din insulele Caroline, iar de acolo la o divizie de infanterie staționată în Georgia. După trei luni de ședere aici, se căsătorii cu o fată din aristocrația orașului Augusta, în casa căreia fusese încartiruit. Peste aproximativ un an traversa continentul într-un vagon militar și se gîdea, sentențios, că ultimul lucru pe care s-ar putea să-l mai vadă din iubita lui țară erau orașelele de deșert, ca Barstow, după cum ultimul lucru pe care s-ar putea să-l mai audă din ea era uruitul tramvaielor de pe Bay Bridge. Fu trimis în Pacific și reveni în Statele Unite peste douăzeci de luni, teafăr și, după toate probabilitățile, neschimbat. Imediat ce primi o permisie, plecă la Augusta. Ii oferi soției sale suvenirurile pe care i le adusese din insule, se certă cumplit cu ea și cu întreaga familie și, după ce aranjă totul pentru ca ea să obțină divorțul în Arkansas, plecă la New York.

Cîteva luni mai tîrziu, pe cînd se afla într-o tabără din răsărit, Jack fu lăsat la vatră. După o perioadă de odihnă, reveni la slujba pe care o părăsise în 1942. S-ar fi zis că-și reluase viața cam din același punct în care o întrerupsese războiul. Cu vremea totul ajunsese să arate, și chiar să fie, la fel. Se vedea cu mai toți vechii prieteni.

Doar doi dintre cunoscuții săi fuseseră uciși în război. Pe Joan nu o căută, însă se întâlnește cu ea într-o după-amiază de iarnă, într-un autobuz dintre cele ce fac legătura între extremele orașului.

Chipul înfloritor, îmbrăcămintea neagră și vocea blândă anulau numaidecât sentimentul — dacă Jack ar fi avut vreodată un asemenea sentiment — că s-ar fi produs vreo schimbare ori că ar fi intervenit ceva de la ultima lor întâlnire, cu trei sau patru ani în urmă. Îl invită să treacă pe la ea, la un cocteil; în prima după-amiază de sâmbătă Jack se și înființează la locuința lui Joan. Încăperea și musafirii îi aduseră aminte de seratele pe care le dădea ea pe vremea când venise pentru întâia oară la New York. Erau acolo o femeie cu o pălărie fantezistă, un medic în vârstă și un ins ce stătea lipit de aparatul de radio, ascultând știrile din Balcani. Jack se întreabă care dintre bărbații prezenți este prietenul lui Joan și optează pentru un englez ce tușea întruna într-o batistă pe care și-o scotea din mîneacă. Alegerea se dovedește bună.

— Nu-i așa că Stephen e formidabil? îl întreabă Joan ceva mai târziu, când se nimeriră singuri într-un colț. Știe mai multe lucruri despre polinezieni decît oricare altul din lume.

Jack nu se întorsese numai la vechea slujbă, dar și la vechiul salariu. Cum costul vieții se dublase și cum avea de plătit și pensie alimentară la două neveste, se văzu obligat să facă apel la economii. Își luă un alt serviciu, ce promitea să-i aducă mai mulți bani, dar acesta nu dură mult și se pomeni fără slujbă. Lucrul acesta nu-l neliniștește deloc. Mai avea bani la bancă, și oricum îi era

ușor să se împrumute de la prieteni. Indiferența sa nu se datora lenei ori disperării, ci mai curînd unui exces de speranță. I se părea că abia venise la New York din Ohio. Sentimentul că este foarte tînăr și că anii cei mai frumoși ai vieții încă îi stau în față rămînea o iluzie, de care îi era imposibil să scape. Avea timp berechet. Așadar stătea prin hoteluri, trecînd dintr-unul într-altul o dată la cinci zile.

În primăvară se mută într-o cameră mobilată, în zona aceea pustie de la vest de Central Park. Dăduse de fundul sacului. Pe urmă, cînd ajunse să simtă că slujba a devenit o necesitate disperată, se îmbolnăvi. Mai întîi i se păru că nu-i decît o răceală, o răceală ceva mai zdravănă; nu reuși însă să scape de ea și începu să facă febră și să scuipe sînge. Febra îl ținea mai tot timpul într-o stare de somnolență. Din cînd în cînd se smulgea totuși din toropeală și se ducea la un bufet cu autoservire, să mănînce. Era convins că nici unul dintre prietenii lui nu știe unde stă și se bucura de acest lucru. Nu o pusese la socoteală pe Joan.

Într-o bună dimineată, ceva mai tîrziu, o auzi vorbind cu proprietăreasa în hol. Peste cîteva clipe îi și bătea la ușă. Jack stătea lungit pe pat, în pantaloni și cu o bluză de pijama jengoasă. Nu-i răspunse. Ea bătu din nou și intră.

— Te-am căutat peste tot, Jack, spuse ea.
Vorbea blînd.

— Cînd am aflat că locuiești într-un loc ca ăsta, continuă ea, m-am gîndit că trebuie să fii ori lefter, ori bolnav. Am trecut pe la bancă și am scos ceva bani, în caz că ești lefter. Ți-am

adus niște whisky. M-am gândit că n-o să-ți facă rău un păhărel. Vrei puțin ?

Era îmbrăcată în negru. Vocea îi era joasă și senină. Se așeză pe un scaun lângă patul lui, de parcă ar fi venit acolo zilnic să-l îngrijească. Trăsăturile i se aspriseră, se gândi el, însă pe față abia de-i apăruseră câteva riduri. Era mai greoaie. Aproape grasă. Purta mănuși negre de bumbac. Luă două pahare și turnă în ele whisky. Jack bău cu lăcomie.

— Azi-noapte nu m-am culcat pînă la trei, zise ea.

Cîndva, glasul ei îi aducea aminte de un cîntec duios și deznădăjduit, însă acum, poate pentru că era bolnav, blîndețea, veșmintele cernite și farmecul ei insinuant îl făceau să nu se simtă în apele lui.

— Una din nopțile alea, explică ea. Ne-am dus la teatru. Pe urmă cineva ne-a invitat la el acasă. Habar n-am cine. Una din locuințele alea. Sînt așa de bizare ! Erau acolo niște plante carnivore și o colecție de tabachere chinezești, din sticlă. De ce or fi colecționînd oamenii tabachere chinezești ? Din cîte îmi amintesc, ne-am pus cu toții semnătura pe un abajur, dar nu-mi mai amintesc mare lucru.

Jack încercă să se ridice din pat, ca și cum ar fi simțit nevoia să se apere, însă căzu la loc, cu capul pe perne.

— Cum de m-ai găsit, Joan ? întrebă el.

— Simplu, răspunse ea. Am sunat la hotel. La ala la care stăteai. Ei mi-au dat adresa. Numărul de telefon l-a obținut secretara mea. Mai bea un păhărel.

— Știi, pînă acum n-ai fost niciodată la mine acasă... Niciodată. De ce-ai venit acum?

— De ce-am venit, dragul meu? se miră ea. Ce întrebare! Ne cunoaștem de treizeci de ani. Ești cel mai vechi prieten al meu din New York. Mai ții minte seara aceea în Village, cînd ninge și cînd am stat treji pînă dimineața, iar la micul dejun am băut whisky cu lămîie? Parcă nici n-ar fi trecut doisprezece ani de atunci. Și seara aceea...

— Nu-mi place să vii și să mă găsești într-un loc ca ăsta, îi declară el cu seriozitate.

— Și toți inșii ăia care îl imitau pe Roosevelt, continuă ea de parcă nici nu l-ar fi auzit, ca și cînd ar fi fost surdă. Și localul ăla de pe insula Staten, unde obișnuiam să ne ducem și să luăm masa pe vremea cînd Henry avea mașină. Bietul Henry. Și-a cumpărat o casă în Connecticut, iar într-un sfîrșit de săptămînă s-a dus acolo singur. A adormit cu țigara aprinsă, și casa, hambarul, toate au ars. Ethel și-a luat copiii și a plecat în California.

Îi mai turnă puțin whisky în pahar și i-l întinse. Aprinse o țigară și i-o puse în gură. Intimitatea acestui gest, care părea să spună nu numai că era bolnav de moarte, dar și că ar fi iubitul ei, îl irită.

— Imediat ce mă simt mai bine, zise el, îmi iau o cameră la un hotel bun. O să-ți telefonez atunci. A fost drăguț din partea ta că ai venit.

— O, nu te rușina de camera asta, Jack, protestă ea. Pe mine nu mă deranjează niciodată camerele. Nu are nici o importanță unde mă aflu. Stanley avea în Chelsea o cameră de-a dreptul îm-

puțită. Cel puțin așa îmi spuneau alții. Niciodată n-am observat. Îi aduceam mâncare și o rodeau șobolanii. Trebuia să-și agațe alimentele de tavan, de lanțul lămpii.

— Imediat ce mă simt mai bine, te sun, repetă Jack. Dacă aș fi singur, cred că aș putea adormi. Se pare că am nevoie de ceva mai mult somn.

— *Ești într-adevăr bolnav, dragul meu, spuse ea. Probabil că ai febră.*

Se așeză pe marginea patului și-i puse mâna pe frunte.

— Ce mai face englezul acela, Joan ? se interesă el. Îl mai vezi ?

— Care englez ?

— Știi tu care. L-am cunoscut la tine acasă. Cel ce-și ținea batista în mîneacă. Tușea tot timpul. Știi la cine mă refer.

-- Probabil că te gîndești la altcineva, răspunse ea. De la război înapoi nu mi-a intrat nici un englez în casă. Bineînțeles, n-am cum să-i țin minte pe toți.

Se întoarse spre el și, luîndu-i mîna, își petrecu degetele printre degetele lui.

— A murit, nu ? întrebă Jack. Englezul acela-i mort.

O împinse la o parte și coborî din pat.

— Ieși afară, adăugă el.

— Ești bolnav, dragule. Nu te pot lăsa, așa, singur.

— Ieși afară !

Cum Joan nu se clintea din loc, Jack ridică tonul :

— Ce perversitate o mai fi și asta, să adulmecî boala și moartea, în felul în care le adulmecî tu ?

— Bietul de tine...

— Stai cu ochii pe muribunzi, strigă el, și asta te face să te simți tînără ? Te ține tînără dezmațul ? De asta umbli îmbrăcată ca un cioclu ? O, știu că orice ți-aș spune nu te poate jigni. Știu că nu există nici o porcărie, nici un cuvînt murdar sau obscen sau brutal sau josnic pe care să nu ți le fi spus alții, dar de data asta ai greșit-o. Eu nu sînt terminat. Viața mea nu se sfîrșește. Viața mea începe ! Mă așteaptă ani minunați. Am în față ani minunați, minunați, minunați, iar cînd se vor sfîrși, cînd va veni timpul, atunci o să te chem. Atunci, ca vechi prieten, o să te chem și o să-ți dau ocazia să te bucuri de toate plăcerile scîrboase pe care le încerci în prezența morții, dar pînă atunci lasă-mă în pace, cu mutra ta pocită cu tot !

Joan își termină paharul și se uită la ceas.

— Cred că ar cam fi cazul să trec pe la slujbă, constată ea. Ne vedem mai tîrziu. Mă întorc deseară. Pînă atunci o să te simți mai bine. Bietul, dragul de tine !

Joan închise ușa, iar el îi auzi pasul ușor îndepărtîndu-se pe scări.

Jack vărsă stiola de whisky în chiuvetă. Începu să se îmbrace. Își îndesă rufele murdare într-o valiză. Tremura și plîngea, doborît de boală și cuprins de teamă. De la fereastră se vedea cerul albastru, iar lui Jack, în spaima lui, i se părea un miracol ca bolta să fie albastră, ca norii să-l trimită cu gîndul la zăpadă, ca el să poată auzi

glasurile ascuțite ale copiilor de pe trotuar țipînd :
„Eu sînt împăratul munților, eu sînt împăratul
munților !“ Se duse la toaletă și goli scrumiera
în care se aflau chiștoace de țigări și resturi de
unghii tăiate, după care șterse podeaua cu o
cămașă, în așa fel încît, seara, cînd va veni acea
destrăbălată și ageră mesageră a morții, să nu
mai existe nici urmă din trupul său, din viața sa.

CUPRINS

Adio, frate	5
O zi obișnuită	41
Radioul buclucaș	62
Orașul visurilor spulberate	79
Intendentul	110
Copiii	134
Cînd a căzut porcul în fîntînă	173
Necazul Marciei Flint	206
Altă poveste	231
Neplăcerile ginului	251
Soțul, la țară	274
Furgonul stacojiu	316
Romanță	336

Lector : MARIA VONGHÍZAS
Tehnoredactor : NICOLAE ȘERBĂNESCU

Bun de tipar 10.11.1983.

Coli tipar 11,50.

Tiparul executat sub comanda
nr. 650 la
Intreprinderea poligrafică
„13 Decembrie 1918”
Str. Grigore Alexandrescu 89—97,
București,
Republica Socialistă România

John Cheever

**ORASUL
VISURILOR
SPULBERATE**

Imaginea calmului și monotoniei aparente a personajelor se sparge sub impactul observației ascuțite a scriitorului, și dintr-o dată apare singurătatea individului, izolarea lui în micile, ori marile, dar eternele dezastre personale. Gama largă a claviaturii lui Cheever include atit sarcasmul, risul întunecat și absurd, cât și nostalgia vârstei, inocente ori duioșia învăluitoare cu care privește trecutul pentru totdeauna apus.

GLOBUS

EDITURA UNIVERS

Lei 13,50